

पूज्यश्रीजिनभद्रगणिक्षमाश्रमणविरचितं

जीतकल्पसूत्रम् ।

वकील नगीनदास गु

डभणुं.

संवत् १८८८. इ.ग.पु.

नं.

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

संशोधकः—

पूज्यपादप्रवर्त्तकश्रीकान्तिविजयशिष्य—

पूज्यवरश्रीचतुरविजयान्तिषद्

मुनिपुण्यविजयः

५७॥

प्रकाशितमिदम्—

अहम्मदावाद्वास्तव्य-श्रेष्ठिवर-श्रीदोलतचन्द्रात्मज-

श्रीप्रेमचन्द्रमोदीश्रेयोनिमित्तं तत्स्नेहि-पारेख-

उत्तमचन्द्रात्मज-बी. ए. एल्. एल्. बी.

इत्युपाधिधारि-रा. ब. श्रीगीरधर-

लालसमर्पितद्रव्यसाहाय्येन ।

प्रथमावृत्ति

५००

वीर संवत् २४६४.

विक्रम संवत् १९९४

श्री. बी. पी. लालसमर्पितद्रव्यसाहाय्येन

श्री महावीर जैन आराधना कम्प, कोबा

सा. प्र.

प्रकाशक:—

भाईश्री बवलचंद्र केशवलाल मोदी
हाजापटेलनी पोळ,
अमदावाद.

धी डायमंड ज्युबिली प्रिन्टींग प्रेसमां
परीख देवीदास छगनलाले छाप्युं.
सलापोस रोड—अमदावाद.

સ્મરણાञ્જલિ.

ધર્માત્મા શ્રીયુત વકીલ કેશવલાલ પ્રેમચંદ મોદીની પ્રેમભરી પ્રેરણાને પરિણામે પ્રસ્તુત ગ્રન્થનું સમ્પાદન મેં તેમના તરફથી સ્વીકાર્યું હતું । આજે અત્યંત દીલગીરીની વાત છે કે પ્રસ્તુત ગ્રંથને અવલોકવા પહેલાં તેઓ આ દુનિઆમાંથી અદૃશ્ય થયા છે । વકીલ કેશવલાલ ભાઈ પ બોજા વકીલોની જેમ અસીલો સાથે કૂટ ગઢમથલ કરી જાળનાર વકીલ ન હતા પણ પ્રામાણિકપણે ષર્ત્તનાર આદર્શ વકીલ હોવા ઉપરાંત, તેઓ ધર્માત્મા, અપૂર્વ સાહિત્યપ્રેમી અને સાહિત્યસેવક હતા । ભારતીય તેમ જ પાશ્ચાત્ય સાહિત્યરસિક વિદ્વાનોના તેઓ માર્ગદર્શક અને સહાયક મિત્ર હતા । પોતાના જીવનમાં તેમણે જૈન સાહિત્યની તેમ જ જૈન ધર્મની અનેક રીતે સેવા વજાવી છે । તેમના અભાવથી જૈન સમાજને એક વિરલ સાહિત્યસેવીની યોગ્ય પડી છે । હું સદ્ગત વકીલ મહાશયના આત્માને શાન્તિ ઇચ્છી વિરમું છું ।

મુનિ પુણ્યવિજય.

॥ अहम् ॥

प्रस्तावना

हस्तलिखित प्रति—प्रस्तुत ग्रन्थना संशोधनमाटे पूज्यपाद प्रवर्तक श्री १००८ श्री कान्तिविजयजी महाराजना षडोदराना हस्तलिखित जैन ज्ञानभंडारनी नवी लखापल मात्र एक ज प्रतिनो आधार लेखामां आव्यो छे । आ प्रतिने, लीबडीना जैन ज्ञान-भंडारनी कोई विद्वाने सुधारेल प्राचीन प्रतिना आधारे में सुधारी हती । आ उपरांत, प्रस्तुत ग्रंथने सुधारवा माटे आवश्यकनिर्युक्ति, पिण्डनिर्युक्ति, ओघनिर्युक्ति, व्यवहारभाष्य, बृहत्कल्पभाष्य, पंच-कल्पभाष्य वगैरे ग्रन्थोनो पण उपयोग करवामां आव्यो छे अने जेम बने तेम प्रस्तुत ग्रन्थने शुद्ध करवा माटे प्रयत्न करवामां आव्यो छे ।

प्रस्तुत ग्रन्थनी हस्तलिखित प्रतिमां अमे बे खास विशेषताओ जोई छे । एक परसवर्णविषयक; अर्थात् अब्भङ्गिय देन्तो होन्ति अणहियासेन्तेहि आ प्रमाणे घणे ठेकाणे प्राचीन समयथी करेला परसवर्णो छे । अने बीजी विशेषता—ज्यां ज्यां प्रस्तुत ग्रन्थनी जे जे सूत्रगाथानुं भाष्य समाप्त थाय छे त्यां ते ते गाथाना अंकने ताडपत्रीय प्रतोमां आवता पत्रांकदर्शक अक्षरांको द्वारा दर्शाववामां आव्यो छे । उपरोक्त परसवर्ण अने गाथादर्शक अक्षरांको आखा ग्रन्थमां करवामां आव्या हशे परंतु लेखकादिनी अज्ञानताने लीधे केटलेक ठेकाणे आ वस्तु कायम रही छे अने केटलेक ठेकाणे एमां परिवर्तन पण थयुं छे । अमे, आ बन्नेय वस्तुओ अमारा पासेनी प्रतिमां जे प्रमाणे मळी छे ते रीते कायम ज राखी छे । आथी अमे एटलुं ज जणाववा इच्छीए छीए के-आ ग्रंथमां परसवर्ण वगैरे जे छे ते अमे हस्तलिखित प्रतिने आधारे ज करेला छे ।

जीतकल्पभाष्य—प्रस्तुत भाष्यग्रंथ ए कल्पभाष्य, व्यवहार-भाष्य, पंचकल्पभाष्य, पिण्डनिर्युक्ति वगैरे ग्रन्थोनी गाथाना

સંગ્રહરૂપ ગ્રન્થ છે । કારણ કે આ ગ્રન્થમાં ધર્મી દગલાબંધ ગાથાઓ છે જેને ઉપરોક્ત ગ્રન્થોમાંની ગાથાઓ સાથે અક્ષરશઃ સરખાવી શકાય ।

ગ્રન્થકાર—આ પુસ્તકમાં જીતકલ્પસૂત્ર અને તેના ભાષ્યનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે । જીતકલ્પસૂત્રના પ્રણેતા ભગવાન જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ છે એ નિર્વિવાદ હકીકત છે । આ સંબંધમાં તેમ જ ભગવાન જિનભદ્રગણિના સમય નિર્ણય વિષે વિદ્વદ્વર્ય શ્રીમાન જિનવિજયજીએ પોતે સંપાદન કરેલ ચૂર્ણિ સહિત જીતકલ્પસૂત્રની પ્રસ્તાવનામાં સવિસ્તર આલોચના કરી છે । પટલે આ વિષયના જિજ્ઞાસુઓને તે પ્રસ્તાવના જોવા મળામણ છે । અહીં મારે માત્ર પટલું જ કહેવાનું છે કે જીતકલ્પભાષ્યના કર્તા કોણ છે ? । પ્રસ્તુત ભાષ્યમાં કોઈ પણ ઠેકાણે ભાષ્યકારે પોતાના નામનો ઉલ્લેખ કર્યો નથી, નથી ચૂર્ણિકારે પ્રસ્તુત ભાષ્યનો પોતાના ગ્રન્થમાં ક્યાંય ઉલ્લેખ કર્યો, તેમ તેથી બીજો કોઈ એવો સ્પષ્ટ ઉલ્લેખ પણ મળતો નથી જેના આધારે ભાષ્યકારના નામનો ચોક્કસ નિર્ણય કરી શકાય । તેમ છતાં પ્રસ્તુત જીતકલ્પભાષ્યનો

તિસમયહારાદીર્ણ, ગાહાણડટ્ટુણ્હ ધી સરૂવં તુ ।

વિત્થરયો વળ્ણેજ્જા, જહ હેટ્ટાડ્ડવસ્સપ્પ મળિયં ॥૬૧॥

આ ગાથામાંના “ જહ હેટ્ટાડ્ડવસ્સપ્પ મળિયં ” એ પાઠ તરફ ધ્યાન આપતાં આપણને સહેજે એમ થાય છે કે-અહીં “ જહ આવ-સ્સપ્પ મળિયં ” પટલો જ પાઠ બસ છતાં ભાષ્યકારે વધારાનો “ હેટ્ટા ” શબ્દ શામાટે મૂક્યો ? । “ હેટ્ટા ” શબ્દ એ કોઈ પાદ-પૂરણાર્થક શબ્દ નથી કે આપણે તેમ માનીને ચલાવી લઈએ । સ્વરૂં જોતાં ગ્રન્થકારો “ હેટ્ટા ” અને “ ઉઘરિ ” એ બે શબ્દોને અનુક્રમે “ પૂર્વ ” અને “ અગ્રે ” અર્થમાં જ વાપરે છે । દા. ત. “ હેટ્ટા મળિયં ” અર્થાત્ પૂર્વ મળિતમ્; “ ઉઘરિ વોચ્છં ” અર્થાત્ અગ્રે વક્ષ્યે । આ ઉપરથી એ ફલિત થાય છે કે-“ પ્રસ્તુત જીતકલ્પ ” ગ્રંથના ભાષ્યકારે “ તિસમયહાર ” અર્થાત્ “ જાવહ્યા તિસમયા-” (આશ્વ૦ નિર્યુક્તિ ગાથા ૩૦) इत्यादि આઠ ગાથાઓનું સ્વરૂપ પૂર્વે આવશ્યકમાં વિસ્તારથી વર્ણવ્યું છે ” । આવશ્યકનિર્યુક્ત્યન્તર્ગત “ આવહ્યા તિસમયા૦ ” આદિ ગાથાઓનું

ભાષ્યગ્રંથ દ્વારા વિસ્તૃત વ્યાખ્યાન કરનાર ભગવાન્ જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ સિધાય બીજું કોઈ જ નથી । પટલે મારી એ દૃઢ માન્યતા છે કે-પ્રસ્તુત જીતકલ્પભાષ્યના પ્રણેતા ભગવાન્ શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ છે ।

ભાષ્યકાર તરીકે બે આચાર્યો જાણીતા છે । એક ભગવાન્ શ્રીસંઘદાસગણિ ક્ષમાશ્રમણ અને બીજા પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ । કલ્પબૃહદ્ભાષ્ય વગેરેના પ્રણેતા કોણ છે ? એ નિર્ણય નથી, પણ એ આ બે કરતાં કોઈ ત્રીજા જ આચાર્ય છે એમ અમે માનીએ છીએ । અસ્તુ, એ ગમે તે હો, તો પણ પૂજ્ય શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણની મહાભાષ્યકાર તરીકેની રૂયાતિ હોઈ પ્રસ્તુત ભાષ્યમાં તેમના પૂર્વે થઈ ગયેલ ભગવાન્ શ્રીસંઘદાસગણિ કૃત ભાષ્યગ્રન્થાદિની ગાથાઓ હોવામાં કોઈ પણ પ્રકારનો વિરોધ નથી ।

વિષય—પ્રસ્તુત ગ્રન્થમાં જૈન નિર્ગ્રન્થ-નિર્ગ્રન્થીઓના જુદા જુદા અપરાધસ્થાનવિષયક પ્રાયશ્ચિત્તોનું જીતવ્યવહારને આશ્રી નિરૂપણ કરવામાં આવ્યું છે । જે વિષયાનુક્રમણિકા બોવાથી સ્પષ્ટ રીતે જાણી શકાશે ।

અંતમાં હું પટલું જ ફેંટું છું કે-પ્રસ્તુત ગ્રન્થના સંશોધનમાં સાવધાની રાખવા છતાં સ્વલ્પનાઓ રહેવા પામી હોય તેને વિદ્વાનો ક્ષમાપૂર્વક સુધારીને વાંચે ।

નિવેદક—

પુણ્યવિજય ।

વિષયાનુક્રમણિકા

વિષય.	ભાષ્યગાથા.	પૃષ્ઠ.
સૂત્ર ગાથા ?		૧
મંગલ અભિધેયાદિ		૧
‘ પ્રવચન ’ શબ્દનો નિરુક્તાર્થ	૧-૩	૧
‘ પ્રાયશ્ચિત્ત ’ શબ્દનો નિરુક્તાર્થ	૪-૬	૧
આગમ, શ્રુત, આજ્ઞા, ધારણા અને જીત વ્યવહાર	૭-૮	૨
આગમવ્યવહાર	૯-૫૫૯	૨
‘ આગમ ’ વ્યવહારના ભેદ-પ્રભેદો અને		
પ્રત્યક્ષ આગમ પરીક્ષ આગમ	૯-૧૦	૨
પ્રત્યક્ષ-પરીક્ષ આગમનું સ્વરૂપ	૧૧	૨
‘ અક્ષ ’ શબ્દની વ્યુત્પત્તિ	૧૨-૧૩	૨
‘ અક્ષ ’ના અર્થ સંબંધે અન્ય મતનો નિર્દેશ		
અને પ્રતિષેધ	૧૪-૨૨	૨
‘ નોદ્દન્દ્રિય પ્રત્યક્ષ આગમ ’ની ત્રિવિધતા:	૨૩-૨૪	૩
અવધિ મન:પર્યાય-કેવલ		
અવધિજ્ઞાન	૨૫-૭૩	૩
અવધિજ્ઞાનની પ્રકૃતિઓ	૨૫-૩૧	૪
ભવપ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાન	૩૨-૩૩	૪
ગુણપ્રત્યયિક અવધિજ્ઞાન	૩૪	૪
‘ અવધિ ’ નું સ્વરૂપ	૩૫-૩૬	૪
‘ અવધિજ્ઞાન ’ના છ ભેદો	૩૭	૪
આનુગામિક અવધિ	૩૮-૪૬	૪
અનાનુગામિક અવધિ	૪૭-૪૯	૫
ઘર્ધમાનક અવધિ	૫૦-૬૧	૫
હીયમાનક અવધિ	૬૨	૬
પ્રતિપાતી અવધિ	૬૩-૬૪	૭
અપ્રતિપાતી અવધિ	૬૫-૬૭	૭
દ્રવ્યાવધિ ક્ષેત્રાવધિ	૬૮-૬૯	૭

કાલાવધિ	૭૦-૭૧	૭
ભાવાવધિ	૭૨-૭૩	૭
મનઃપર્યવ જ્ઞાન	૭૪-૮૧	૭
મનપર્યવ જ્ઞાનના બે ભેદ:	૭૪	૭
ઋજુમતિ-વિમલમતિ		
દ્રવ્યમનઃપર્યવ	૭૫	૮
ક્ષેત્રમનઃપર્યવ	૭૬-૮૧	૮
કાલમનઃપર્યવ	૮૨-૮૩	૮
ભાવમનઃપર્યવ	૮૪-૮૫	૮
‘મનઃપર્યવ જ્ઞાન’નો વિષય	૮૬-૮૮	૮
ઋજુમતિ-વિપુલમતિ	૮૯	૯
કેવલજ્ઞાન	૯૦-૧૦૯	૯
કેવલજ્ઞાનનું સ્વરૂપ	૯૦-૧૦૪	૯
કેવલજ્ઞાનિમાં મતિ વગેરે જ્ઞાનનો અભાવ આદિ	૧૦૫-૯	૧૦
પરોક્ષાગમવ્યવહારી	૧૧૦-૧૬	૧૦
‘પ્રાયશ્ચિત્ત’ ની ન્યૂનતા-આધિકતા સંબંધી		
પૃચ્છા અને ઉત્તર	૧૧૭-૨૪	૧૧
પ્રાયશ્ચિત્તદાનયોગ્ય	૧૨૫-૩૧	૧૨
આલોચનાશ્રવણનો ક્રમ	૧૩૨-૪૮	૧૨
પ્રાયશ્ચિત્ત દેનારની યોગ્યતા અયોગ્યતા		
સંબંધી વિચાર	૧૪૯-૨૪૧	૧૪
પ્રાયશ્ચિત્તનાં અઠાર સ્થાનો	૧૪૨-૫૪	૧૪
પ્રાયશ્ચિત્તનાં બત્રીશ સ્થાનો	૧૫૫-૬૦	૧૪
આઠ સંપદા	૧૬૧-૬૨	૧૫
ચાર પ્રકારની આચારસંપદા	૧૬૩-૬૬	૧૫
ચાર પ્રકારની શ્રુતસંપદા	૧૬૭-૭૦	૧૫
ચાર પ્રકારની શરીરસંપદા	૧૭૧-૭૪	૧૬
ચાર પ્રકારની વચનસંપદા	૧૭૫-૭૮	૧૬
ચાર પ્રકારની વાચનાસંપદા	૧૭૯-૮૪	૧૬
ચાર પ્રકારની મતિસંપદા	૧૮૫-૯૧	૧૭

ચાર પ્રકારની પ્રયોગમતિસંપદા	૧૯૨-૧૭	૧૭
ચાર પ્રકારની સંગ્રહપરિજ્ઞાસંપદા	૧૯૮-૨૦૬	૧૮
પ્રાયશ્ચિત્તનાં છત્રીશ સ્થાનો	૨૦૭-૧૧	૧૯
ચાર વિનયનો પ્રતિપત્તિઓ	૨૧૨-૧૩	૧૯
ચાર પ્રકારે આચારવિનય	૨૧૪-૨૨	૧૯
ચાર પ્રકારે શ્રુતવિનય	૨૨૩-૨૫	૨૦
ચાર પ્રકારે વિક્ષેપણવિનય	૨૨૬-૩૩	૨૦
ચાર પ્રકારે દોષનિર્ઘાતવિનય	૨૩૪-૪૧	૨૧
આગમવ્યવહારી	૨૪૨-૫૪	૨૧
‘ આલોચના ’ ના દશ ગુણો	૨૪૫	૨૨
પ્રાયશ્ચિત્ત આપનાર યોગ્ય જ્ઞાનિઓનો		
અભાવ થયે પ્રાયશ્ચિત્ત કેમ સંભવે ?	૨૫૫-૬૨	૨૩
પશ્ચો શિષ્યનો પ્રશ્ન અને આચાર્યનો ઉત્તર	૨૬૩-૭૩	૨૩
દશ પ્રકારે પ્રાયશ્ચિત્ત	૨૭૪	૨૪
પ્રાયશ્ચિત્ત દેવાનો વિભાગ	૨૭૫-૯૦	૨૪
પ્રાયશ્ચિત્તના કરનારાઓનું અસ્તિત્વ	૨૯૧-૯૯	૨૬
સાપેક્ષપણે પ્રાયશ્ચિત્ત દેવામાં લાભ અને		
નિરપેક્ષપણે પ્રાયશ્ચિત્ત દેવામાં અલાભ	૩૦૦-૧૧	૨૬
ચારિત્રના અસ્તિત્વની સિદ્ધિ	૩૧૨-૧૮	૨૭
નિર્યાપકોનો અવ્યવચ્છેદ	૩૧૯-૨૧	૨૮
ભક્તપરિજ્ઞાનો વિધિ	૩૨૨-૫૧૧	૨૮
નિર્વ્યાઘાત અને સવ્યાઘાત એવી		
સપરાક્રમભક્તપરિજ્ઞાનું સ્વરૂપ	૩૨૭	૨૯
દ્વારગાથાઓ	૩૨૭-૩૧	૨૯
ગણનિસ્સરણદ્વાર	૩૩૨-૩૭	૨૯
શ્રિતિદ્વાર	૩૩૮ ૪૦	૩૦
સંલેખનાદ્વાર	૩૪૧-૫૫	૩૦
અગીતદ્વાર	૩૫૬-૬૯	૩૧
અસંવિગ્નદ્વાર	૩૭૦-૭૭	૩૨
પ્રકદ્વાર	૩૮૮-૮૦	૩૩

આયોગદ્વાર	૩૮૧-૮૬	૩૩
અન્યદ્વાર	૩૮૭-૮૮	૩૪
અનાપૃચ્છાદ્વાર	૩૮૯-૯૧	૩૪
ઘરીક્ષાદ્વાર	૩૯૨-૪૦૭	૩૪
આલોચનાદ્વાર	૪૦૮-૨૩	૩૬
સ્થાન-વસતિદ્વાર	૪૨૪-૩૨	૩૭
નિર્યાપકદ્વાર	૪૩૩-૩૭	૩૮
દ્રવ્યદાપનાદ્વાર	૪૩૮-૪૭	૩૮
હાનિદ્વાર	૪૪૮-૫૦	૩૯
અપરિતાન્તદ્વાર	૪૫૧-૫૨	૩૯
નિર્જરાદ્વાર	૪૫૩-૫૭	૪૦
સંસ્તારકદ્વાર	૪૫૮-૬૦	૪૦
ઉદ્વર્તનાદ્વાર	૪૬૧-૬૩	૪૦
સ્મારણાદ્વાર	૪૬૪-૭૫	૪૦
કવચદ્વાર	૪૭૬-૯૦	૪૧
ચિહ્નકરણદ્વાર	૪૯૧-૯૨	૪૩
યતનાદ્વાર	૪૯૩-૧૭	૪૩

નિર્વ્યાધાત અને સવ્યાધાત ણ્વી

અપરાક્રમભક્તપરિજ્ઞાનું સ્વરૂપ

૪૯૮-૫૧૧ ૪૩

ઈંગિનીમરણ

૫૧૨-૧૫ ૪૫

પાદપોષગમન

૫૧૬-૫૯ ૪૫

શ્રુતવ્યવહાર

૫૬૦-૬૪ ૪૯

આજ્ઞાવ્યવહાર

૫૬૫-૬૫૪ ૪૯

અપરિણત, અતિપરિણત અને પરિણત

શિષ્યોની પરીક્ષા અથવા તેમનું સ્વરૂપ

૫૬૫-૮૮ ૪૯

દર્પના દશ પ્રકાર

૫૮૯-૯૯ ૫૧

કલ્પના ચોવીશ ભેદ

૬૦૦-૧૬ ૫૨

દર્પ કલ્પ આદિ પદોના માંગાઓ

૬૧૭-૫૪ ૫૪

ધારણાવ્યવહાર

૬૫૫-૭૪ ૫૭

જીતવ્યવહાર	૬૭૫-૯૪	૬૯
સાવધ અને અસાવધ જીતવ્યવહાર	૬૮૭-૯૪	૬૦
વ્યવહારના સ્વરૂપનો ઉપસંહાર	૬૯૫-૭૦૫	૬૦

સૂત્ર ગાથા ૨-૩

પ્રાયશ્ચિત્તનું માહાત્મ્ય	૭૦૬-૧૭	૬૧
---------------------------	--------	----

સૂત્ર ગાથા ૪

પ્રાયશ્ચિત્તના દશ ભેદો		૬૨
આલોચના	૭૧૮	૬૩
પ્રતિક્રમણ	૭૧૯	૬૩
મિશ્ર-આલોચના અને પ્રતિક્રમણ બન્ને	૭૨૦-૨૧	૬૩
વિવેક	૭૨૨	૬૩
વ્યુત્સર્ગ	૭૨૩	૬૩
તપ	૭૨૪	૬૩
છેદ	૭૨૫	૬૩
મૂલ	૭૨૬	૬૩
અનવસ્થાપ્ય	૭૨૭-૨૮	૬૩
પારાંચિક	૭૨૯-૩૦	૬૩

સૂત્ર ગાથા ૫-૮

આલોચનાપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૭૩૧-૮૩	૬૪
‘છદ્મ’ નો અર્થ	૭૩૫	૬૪

સૂત્ર ગાથા ૯-૧૨

પ્રતિક્રમણપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૬૮
ગુપ્તિઓનું સ્વરૂપ	૭૮૪-૮૬	૬૮
મનોગુપ્તિ વિશે જિનદાસનું ઉદાહરણ	૭૮૭-૯૦	૬૯
વચનગુપ્તિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૭૯૧-૯૬	૬૯
કાયગુપ્તિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૭૯૭-૯૯	૭૦
કાયગુપ્તિ વિશે બીજું ઉદાહરણ	૮૦૦-૩	૭૦
સમિતિઓનું સ્વરૂપ	૮૦૪-૧૭	૭૦
ઈર્થાસમિતિ વિશે અર્હન્નકનું ઉદાહરણ	૮૧૮-૧૯	૭૧
ભાષાસમિતિ વિશે કોઈ સાધુનું ઉદાહરણ	૮૨૦-૨૫	૭૧

एषणासमिति विशे वसुदेवना जीव नंदिवर्धननुं उदाहरण	८२६-४७	७२
आदाननिक्षेपणासमिति अने तेना विशे उदाहरण	८४८-५३	७४
पारिष्ठापनिकासमिति अने तेना विशे धर्मरुचिनुं उदाहरण	८५४-६०	७४
गुरुनी आशातनानुं स्वरूप	८६१-७१	७५
गुरु अने शिष्यनां वचनो	८६९-७१	७५
गुरुना विनयना भंगनुं स्वरूप	८७२-७७	७५
प्रकारान्तरे विनयभंगना सात प्रकारा	८७८	७६
इच्छाद्यकरणनी व्याख्या	८७९-८१	७६
लघुस्वमृषावादनुं स्वरूप	८८२-९०५	७६
प्रतिक्रमणप्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्थान- सूचक अविधि कास जृम्भा क्षुत घात असंक्लिष्टकर्म कन्दर्प हास्य विकथा कषाय विषयानुषंग स्खलना सहसा अनाभोग आभोग स्नेह भय शोक बाकुशिक आदि पदोनी व्याख्या	९०६-३२	७८
सूत्र गाथा १३-१५		
आलोचना अने प्रतिक्रमण ए बन्ने प्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्थानो		८१
संभ्रम भय आपत् अनात्मवशता दुश्चिन्तित आदि पदोनी व्याख्या	९३३-५४	८१
सूत्र गाथा १६-१७		
विवेक प्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्थानो पिंड उपधि शय्या कृतयोगी कालातीत अध्वातीत शठ अशठ उद्रत अनुद्रत कारणगृहीत आदि पदोनी व्याख्या	९५५ ७१	८४
सूत्रगाथा १८-२२		
व्युत्सर्ग प्रायश्चित्तने योग्य अपराधस्थानो		८४

જમન આગમન વિહાર શ્રુત સાગ્રહસ્વપ્ન નાવા-

નદીસન્તાર અર્હત આદિપદોનો વ્યાખ્યા	૧૭૨-૧૦	૮૪
‘ ઉચ્છ્વાસ ’નું પ્રમાણ ઘગેરે	૧૯૧-૧૭	૮૬

સૂત્ર ગાથા ૨૩-૭૯

તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો		૮૭
-------------------------------------	--	----

સૂત્રગાથા ૨૩-૩૪

‘ જ્ઞાન ’ ના આઠ અતિચારો	૧૯૮-૧૦૩૦	૮૭
‘ દર્શન ’ ના આઠ અતિચારો	૧૦૩૧-૬૮	૯૦
છ વ્રતરૂપ ચારિત્રના અતિચારો	૧૦૬૯-૮૬	૯૩

સૂત્ર ગાથા ૩૬

ચારિત્રોદ્ગમનુ સ્વરૂપ	૧૦૮૭-૧૪	૯૬
ઉદ્ગમના સોલ દોષો	૧૦૯૫-૧૭	૯૬
આધાકર્મનો વિચાર	૧૦૯૮-૧૧૯૪	૯૬
સંયમશ્રેણિ	૧૧૦૬-૧૦	૯૬
ઔદેશિકનો વિચાર	૧૧૯૫-૧૨૦૨	૧૦૩
પૂતિકર્મનો વિચાર	૧૨૦૩-૧૫	૧૦૪
મિશ્રજાતનો વિચાર	૧૨૧૬-૧૮	૧૦૫
સ્થાપના દોષનો વિચાર	૧૨૧૯-૨૩	૧૦૫
પ્રાભૃતિકા દોષનો વિચાર	૧૨૨૪-૩૭	૧૦૬
પ્રાદુષ્કરણ દોષનો વિચાર	૧૨૩૮-૪૦	૧૦૭
ક્રીત દોષનો વિચાર	૧૨૪૧-૪૪	૧૦૭
પ્રામિત્ય દોષનો વિચાર	૧૨૪૫-૪૬	૧૦૮
પરાવર્તિત દોષનો વિચાર	૧૨૪૭-૪૮	૧૦૮
અભ્યાહત દોષનો વિચાર	૧૨૪૯-૫૫	૧૦૮
ઉદ્ગિન્ન દોષનો વિચાર	૧૨૫૬-૬૮	૧૦૮
માલાહત દોષનો વિચાર	૧૨૬૧-૭૩	૧૦૯
આચ્છેદ્ય દોષનો વિચાર	૧૨૭૪	૧૧૦
અનિસૃષ્ટ દોષનો વિચાર	૧૨૭૫-૮૨	૧૧૦
અધ્યવપૂરક દોષનો વિચાર	૧૨૮૩-૮૬	૧૧૧
કોટિ શબ્દનો અર્થ અને તેનું સ્વરૂપ	૧૨૮૭-૧૩૧૨	૧૧૧

ઉત્પાદનાનું સ્વરૂપ	૧૩૧૩-૧૮	૧૧૩
ઉત્પાદનાના નિક્ષેપો	૧૩૧૪	૧૧૩
ઉત્પાદનાના સોલ દોષા	૧૩૧૯-૨૦	૧૧૪
ધાત્રીદોષ	૧૩૨૧-૨૪	૧૧૪
ધાત્રીના (ધાવમાતાના) પાંચ પ્રકાર	૧૩૨૨	૧૧૪
દૂતીદોષ	૧૩૨૫-૪૦	૧૧૪
નિમિત્તદોષ	૧૩૪૧-૪૯	૧૧૫
આજીવદોષ	૧૩૫૦-૬૧	૧૧૬
વનીપકદોષ	૧૩૬૨-૮૩	૧૧૭
ચિકિત્સાપિણ્ડ	૧૩૮૪-૯૨	૧૧૯
ક્રોધ વગેરે દોષો	૧૩૯૩-૯૪	૧૧૯
ક્રોધપિંડ વિશે ક્ષપકનું ઉદાહરણ	૧૩૯૫	૧૨૦
માનપિંડ વિશે ક્ષુલ્લકનું ઉદાહરણ	૧૩૯૬-૯૭	૧૨૦
માયાપિંડ વિશે આષાઢભૂતિનું ઉદાહરણ	૧૩૯૮-૧૪૧૧	૧૨૦
લોભપિંડ વિશે 'સિંહકેસર' નામના		
મોદકને ઇચ્છનાર ક્ષપકનું ઉદાહરણ	૧૪૧૨-૨૦	૧૨૧
સંસ્તવદોષ	૧૪૨૧-૩૬	૧૨૨
વિદ્યા અને મન્ત્રદોષ	૧૪૩૭	૧૨૩
વિદ્યા અને મંત્રનો તફાવત	૧૪૩૮	૧૨૩
વિદ્યા વિશે ભિક્ષુપાસકનું-બૌદ્ધઉપાસકનું		
ઉદાહરણ	૧૪૩૯-૪૪	૧૨૩
મન્ત્ર વિશે પાદલિપ્ત અને મુસંડરાજનું		
ઉદાહરણ	૧૪૪૫-૪૭	૧૨૩
ચૂર્ણદોષ, યોગદોષ અને મૂલકર્મ દોષ	૧૪૪૮	૧૨૪
ચૂર્ણદોષ બાબત બે ક્ષુલ્લકનું ઉદાહરણ	૧૪૪૯-૫૭	૧૨૪
યોગદોષ	૧૪૫૮-૬૦	૧૨૫
યોગવિશે બ્રહ્મદ્વૈપિક તાપસોનું ઉદાહરણ	૧૪૬૧-૬૭	૧૨૫
મૂલકર્મ	૧૪૬૮-૭૨	૧૨૫
ગ્રહણેષણાનું સ્વરૂપ	૧૪૭૩-૭૫	૧૨૬
ગ્રહણેષણાના દશ પ્રકાર	૧૪૭૬	૧૨૬
શંકિત દોષ	૧૪૭૭-૯૦	૧૨૬

शंका विषयक चतुर्भङ्गी	१४७८	१२६
अक्षित दोष	१४९१-१५११	१२७
निक्षिप्त दोष	१५१२-४५	१२९
पिहित दोष	१५४६-५७	१३१
संहत दोष	१५५८-६७	१३२
दायक दोष	१५६८-८२	१३३
उन्मिश्र दोष	१५८३-८६	१३४
अपरिणत दोष	१५८७-९३	१३५
लिप्त दोष	१५९४-९९	१३५
छदित दोष	१६००-४	१३६
ग्रासैषणानुं स्वरूप	१६०५-१०	१३६
संयोजना दोष	१६११-२१	१३६
प्रमाण दोष	१६२२-४२	१३७
अंगार दोष	१६४३-४८	१३९
धूम दोष	१६४९-५५	१३९
कारण दोष	१६५६-७०	१४०
उपसंहारादि	१६७१-७९	१४१

सूत्र गाथा ३६-४४

पिण्डविशुद्धि विषयक अतिचारोने

आश्री प्रायश्चित्त

१६८०-१७१९ १४२

सूत्र गाथा ४५-५९

तपःप्रायश्चित्तने योग्य धावन डेपन संघर्ष

गमन क्रीडा उत्कृष्टि गीत सेण्टिका

जीवरुतादि पदोनुं स्वरूप

१७२०-२४ १४६

तपःप्रायश्चित्तने योग्य जघम्य मध्यम उत्कृष्ट

उपधिने आश्री विच्युत विस्मृत अप्रेक्षित

अनिवेदन आदि पदोनुं स्वरूप

१७२५-४१ १४७

तपःप्रायश्चित्तने योग्य कालातीतकरण

अध्वातीतकरण तत्परिभोग पाना-

संवरण भूमिन्निकाप्रेक्षण आदि पदो

१७४१-५२ १४८

તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય કાયોત્સર્ગભંગ કાયો- ત્સર્ગશ્રકરણ વેગવન્દનાદિ રાત્રિવ્યુ- ત્સર્ગાદિ દિવસશયનાદિ પદો	૧૭૫૩-૬૦	૧૫૦
તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય ચિરકષાય આસવ લશુનાદિ તર્ણાદિવન્ધનાદિ પુસ્તકપશ્ચક- તૃણપશ્ચક-દૂષ્યપશ્ચકાપ્રતિલેખનાદિ સ્થાપનાકુલપ્રવેશાદિ પદો	૧૭૬૧-૭૭	૧૫૦
તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય દર્પ પશ્ચેન્દ્રિયવ્ય- પરોપણ સંક્લિષ્ટકર્મ દોષાદિવકલ્પ ગ્લાનકલ્પ આદિ પદો	૧૭૭૮-૮૭	૧૫૨
તપઃપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય હેદાદિ અશ્રદ્ધાનાદિ પદો	૧૭૮૮-૯૪	૧૫૩

સૂત્ર ગાથા ૬૦-૭૯

સામાન્ય અને વિશેષપણે આપત્તિ અને દાનવિષયક તપનો દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાલ ભાવ પુરુષ પ્રતિસેવના આદિને આશ્રી વિભાગ	૧૭૯૫-૨૨૭૯	૧૫૪
--	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૬૦-૬૩

તપપ્રાયશ્ચિત્તને આશ્રી સામાન્ય અને વિશેષ આપત્તિ અને દાનનું સ્વરૂપ	૧૭૯૫-૧૮૧૧	૧૫૪
--	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૬૪-૬૫

દ્રવ્યનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિચાર	૧૮૧૨-૧૯	૧૫૬
---	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૬૬

ક્ષેત્રનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિચાર	૧૮૨૦-૨૩	૧૫૬
--	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૬૭

કાલનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનું વિસ્તૃત વર્ણન	૧૮૨૪-૧૯૩૩	૧૫૭
---	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૬૮

ભાષનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી

તપોદાનનું સ્વરૂપ

૧૯૩૪-૩૭

૧૬૬

સૂત્ર ગાથા ૬૯-૭૩

પુરુષના પ્રકારો અને તેને આશ્રી

તપોદાનનું સ્વરૂપ

૧૯૩૮-૨૨૬૨

૧૬૬

સૂત્ર ગાથા ૬૯

ગીતાર્થ, અગીતાર્થ, સહનશીલ, અસહન-

શીલ, શઠ, અશઠ, પરિણામી, અપરિ-

ણામી, અતિપરિણામી પુરુષોનું સ્વરૂપ

૧૯૩૮-૫૭

૧૬૬

સૂત્ર ગાથા ૭૦

ધૃતિસંહનનોપેત અને હીન, આત્મતર,

પરતર, ઉભયતર, નોભયતર અને

અન્યતર પુરુષો

૧૯૫૮-૬૪

૧૬૮

સૂત્ર ગાથા ૭૧

કલ્પસ્થિત અને અકલ્પસ્થિત આદિ

પુરુષોનું વર્ણન

૧૯૬૫-૨૧૯૫

૧૬૯

સ્થિતશબ્દના એકાર્થિકો

૧૯૬૫-૬૬

૧૬૯

છ પ્રકારની કલ્પસ્થિતિ

૧૯૬૭

૧૬૯

દશપ્રકારનો કલ્પ અને તેનો અવસ્થિત

અનવસ્થિત તરીકેનો વિભાગ

૧૯૬૮-૭૪

૧૬૯

આચેલક્યકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૭૫-૮૯

૧૬૯

ઔદેશિકકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૯૦-૯૧

૧૭૧

શય્યાતરકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૯૨-૯૫

૧૭૧

રાજપિણ્ડકલ્પનું સ્વરૂપ

૧૯૯૬-૨૦૧૨

૧૭૧

કૃતિકર્મકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૧૩-૧૬

૧૭૩

વ્રતકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૧૭-૨૨

૧૭૩

પુરુષજ્યેષ્ઠકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૨૨-૪૮

૧૭૩

પ્રતિક્રમણકલ્પનું સ્વરૂપ

૨૦૪૯-૫૫

૧૭૫

માસકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૦૫૬-૯૩	૧૭૬
પર્યુષણાકલ્પનું સ્વરૂપ આદિ	૨૦૯૪-૨૧૦૯	૧૭૯
પરિહારકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૧૧૦-૫૬	૧૮૦
જિનકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૧૫૭-૭૮	૧૮૪
સ્થવિરકલ્પનું સ્વરૂપ	૨૧૭૯-૮૪	૧૮૬
પરિણત, અપરિણત, કૃતયોગી, અકૃતયોગી, તરમાણ, અતરમાણ પુરુષોનું સ્વરૂપાદિ	૨૧૮૫-૯૨	૧૮૬

સૂત્ર ગાથા ૭૨

કલ્પસ્થિતાદિ પુરુષોને આશ્રી તપોદાન વિભાગ	૨૧૯૩-૯૫	૧૮૭
---	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૭૩

જીતયન્ત્રવિધિ આદિ	૨૧૯૬-૨૨૬૨	૧૮૮
-------------------	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૭૪-૭૯

પ્રતિસેવનાનું સ્વરૂપ અને તેને આશ્રી તપોદાનનો વિભાગ આદિ	૨૨૬૩-૭૯	૧૯૩
---	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૮૦-૮૨

છેદપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૨૮૦-૮૭	૧૯૬
-------------------------------------	---------	-----

સૂત્ર ગાથા ૮૩-૮૬

મૂલપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૨૮૮-૨૩૦૦	૧૯૬
-------------------------------------	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૮૭-૯૩

અનવસ્થાપ્યપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૩૦૧-૨૪૬૨	૧૯૮
હસ્તતાલનું સ્વરૂપ	૨૩૭૧-૮૯	૨૦૩
હસ્તાલંબનું સ્વરૂપ	૨૩૯૦-૯૨	૨૦૫
હસ્તાદાનનું સ્વરૂપ અને અવસન્નાચાર્યનું દૃષ્ટાન્ત	૨૩૯૩-૨૪૧૦	૨૦૫

સૂત્ર ગાથા ૯૪-૧૦૧

પારાંચિકપ્રાયશ્ચિત્તને યોગ્ય અપરાધસ્થાનો	૨૪૬૩-૨૫૮૫	૨૧૧
--	-----------	-----

સૂત્ર ગાથા ૯૪

તીર્થંકર પ્રવચન શ્રુત આચાર્ય આદિવિષયક
આશાતના પારાંચિકનું સ્વરૂપ

૨૪૬૩-૭૬ ૨૧૧

સૂત્ર ગાથા ૯૫

કષાયદુષ્ટ અને વિષયદુષ્ટ પારાંચિકનું
સ્વરૂપ

૨૪૭૭-૨૫૨૨ ૨૧૩

સૂત્ર ગાથા ૯૬

સ્ત્યાનર્હિ પ્રમત્તપારાંચિક, અન્યોન્યકુર્વાણ-
પારાંચિકનું સ્વરૂપ

૨૫૨૩-૩૯ ૨૧૬

સૂત્ર ગાથા ૯૭-૧૦૧

લિંગપારાંચિક, ક્ષેત્રપારાંચિક, કાલ-
પારાંચિક આદિનું સ્વરૂપ

૨૫૪૦-૮૫ ૨૧૮

સૂત્ર ગાથા ૧૦૨

અનવસ્થાપ્ય અને પારાંચિકનો સદ્ભાવ
ભદ્રવાહુ સુધો

૨૫૮૬-૮૭ ૨૨૨

સૂત્ર ગાથા ૧૦૩

જીતકલ્પનો ઉપસંહાર

૨૫૮૮-૨૬૦૬ ૨૨૩

જીતશબ્દનો અર્થ

૨૫૮૮-૮૯ ૨૨૩

કલ્પશબ્દનો અર્થ

૨૫૯૦-૯૩ ૨૨૩

જીતકલ્પશાસ્ત્રના અધ્યયનના અધિકારી

૨૫૯૪-૨૬૦૬ ૨૨૩

॥ ॐ नमो जिनाय ॥

आचार्यश्रीजिनभद्रगणिक्षमाश्रमणविरचितं

जीतकल्पसूत्रम् ।

स्वोपज्ञभाष्येण भूषितम् ।

सुत्तं—कयपवयणप्पणामो, वुच्छं पच्छित्त-दाणसंखेवं ।

जीयव्ववहारगयं, जीवस्स विसोहणं परमं ॥१॥

पवयण दुवालसंगं, सामाइयभाइ बिंदुसारंतं ।

प्रवचनम्

अहव चउव्विह संघो, जत्थेव पइट्ठियं नाणं ॥१॥

अहवा पगयपसत्थं, पहाणवयणं व पवयणं तेण ।

अहव पवत्तयतीई, नाणाई पवयणं तेणं ॥२॥

जीवाइपयत्था वा, उवदंसिज्जंति जत्थ संपुण्णा ।

सो उवएसो पवयण, तम्मि करेत्ता णमोक्कारं ॥३॥

वोच्छं वक्खामि ती, पच्छित्तं दसह एय उवरिं तु ।

प्रायश्चित्तम्

वण्णेहामि सवित्थर, किं भणियं होति पच्छित्तं ? ॥४॥

पावं छिंदति जम्हा, पायच्छित्तं ति भण्णते तेणं ।

प्रायश्चित्तस्य
निरुक्तम्

पायेण वा वि चित्तं, सोहयई तेण पच्छित्तं ॥५॥

पणगादी आवत्ती, णिव्विगइअमादि एत्थ दाणं तु ।

संखेव समासो त्ति व, ओहो त्ति व होति एगट्ठा ॥६॥

१ दुवालसंगं—द्वादशाङ्गं आचाराङ्गादि दृष्टिवादान्तम् । सामायिक-
सूत्रं “ करेमि भंते ! ” इत्यादिकम् । बिन्दुसार इति चतुर्दशं पूर्वम् ॥
२ पगयपसत्थं प्रकृते प्रशस्तम् ॥

आगमादिव्य-
वहारपञ्चकम्

आगमव्यव-
हारभेदप्रभेदाः

प्रत्यक्षपरो-
क्षयोर्लक्षणम्

‘अक्ष’पदस्य
निरुक्तम्

दर्शनान्तरी-
यामिमत्तस्य
प्रत्यक्षलक्षण-
स्य खण्डनम्

किं अत्थी अण्णे वी, ववहारा जेण जीत्तिगहणं तु ? ।

भण्णति चउरऽत्थऽण्णे, आगममादी इमे सुणसु ॥७॥

पंचविहो ववहारो, दुग्गइ-भवमूरएहिं पण्णत्तो ।

आगम सुय आणा धारणा य जीए य पंचमए ॥८॥

आगमओ ववहारो, सुणह जहा धीरपुरिसपण्णत्तो ।

पच्चक्खो य परोक्खो, सो विह दुविहो सुणेयव्वो ॥९॥

पच्चक्खो वि य दुविहो, इंदियजो चेव नोयइंदियजो ।

इंदियपच्चक्खो वि य, पंचसु विसएसु णायव्वो ॥१०॥

जीवो अक्खो तं पत्ति, जं वट्टइ तं तु होति पच्चक्खं ।

परओ पुण अक्खस्सा, वट्टंतं होइ पारोक्खं ॥११॥

‘असु वावण’धाऊओ, अक्खो जीवो उ भण्णए णियमा ।

जं वावयए भावे, णाणेणं तेण अक्खो त्ति ॥१२॥

‘अस भोयणम्मि’ अहवा, सव्वहव्वाणि भोगमेतस्स ।

आगच्छंती जम्हा, पालेइ य तेण अक्खो त्ति ॥१३॥

केसिंचि इंदियाइं, अक्खाइं तदुवलद्धि पच्चक्खं ।

तं तु ण जुज्जति जम्हा, अग्गाहगमिंदियं विसए ॥१४॥

रूवादीविसयाणं, जीवो खलु इंदिएहिं उवलभगो ।

जम्हा मतम्मि जीवे, ण इंदिया उवलभे विसयं ॥१५॥

७ अत्थी सन्ति इत्यर्थः, “ अत्थिस्त्यादिना ” (सि० ८-४-१४८) इति सूत्रेण सर्वेष्वपि वचनेषु ‘ अत्थि ’रूपभवनात् । दीर्घत्वं तु- “ नीया लोवमभूया, य आणिया दीह-विंदु-दुब्भावा । अत्थं गमेति तं चिय, जो तेसिं पुव्वमेवाऽऽसि ॥ ” इति वचनात् । एवमग्रेऽपि “ वी, पासती, अक्खस्सा, आगच्छंती, अण्णत्था, सुणसू, वोच्छामी, सुत्तम्मी, कज्जस्सा ” इत्यादिषु यत्र दीर्घत्वं “ परवाइण, गोणसाइण ” इत्यादिषु च यत्र ह्रस्वत्वं दृश्येत तत्रायमेव नियमो ज्ञेयः । चउरऽत्थऽण्णे चत्वारः सन्ति अन्ये इत्यर्थः ॥ ८ दुग्गइ-भवमूरएहिं दुर्गति-संसारभञ्जकैः तीर्थकरैः पूर्वर्षिभिर्वेत्यर्थः ॥ १५ मतम्मि मृते ॥

तम्हा विसयाणं खलु, अग्गाहगमिंदियं भवइ सिद्धं ।
 जं इंदिएहिं नज्जइ, तं नाणं लिंगियं होइ ॥१६॥
 लिंगं चिंध निमित्तं, कारणमेगट्टियाइँ एयाइँ ।
 जाणाइ इंदिएहिं, जीवो धूमेण अग्गिं व्व ॥१७॥
 एवं खु इंदिएहिं, जं नज्जइ लिंगियं तयं नाणं ।
 तम्हा सिद्धं अक्खो, न इंदिया पंच सोयाइँ ॥१८॥
 एत पसंगाभिहितं, जहकण्हुइ इंदियाइँ पच्चक्खं ।
 अहुणा उ इंदिएहिं, णातूणं व्वहरे इणमो ॥१९॥
 सोइंदिएण सोउं, तस्स व अण्णस्स वा वि पडिसेवं ।
 चक्खिदिण्ण दट्ठं, पडिसेविज्जंतमणयारं ॥२०॥
 धूवादिगंधवासे, मूर्तिंगलियादियं व उद्दवियं ।
 कंदाइ व खज्जंतं, गंधो वि रसो वि तत्थेव ॥२१॥
 फासेणऽऽभङ्गियमादि, फासतो अप्पगासे णाऊणं ।
 इंदियपच्चक्खेणं, इय णाऊणं व्वहरंति ॥२२॥ दारं ॥
 णोइंदियपच्चक्खो, व्वहारो सो समासतो तिविहो ।
 ओहि मणपज्जवे या, केवलणाणे य पच्चक्खो ॥२३॥
 अच्छउ ता व्वहारो, ओहीमादीण लक्खणं तिण्हं ।
 संखेवओ उ एयं, अस्सुन्नत्थं इमं वोच्छं ॥२४॥
 तत्थोहिणाण पढमं, सामित्ता कम-विमुद्धिओ होइ ।
 तो तं वोच्छ बहुविहं, केत्तिय भैया भवे तस्स ? ॥२५॥

नोइन्द्रियप्रत्य-
 क्षागमव्यव-
 हारस्य
 त्रैविध्यम्

अवधिज्ञानम्

१६ नज्जइ ज्ञायते ॥ १७ चिंध इति लुप्तविभक्त्यन्तं पदम् । ग्रन्थे-
 ऽस्मिन् स्थानस्थानेषु एतादृशि लुप्तविभक्त्यन्तानि पदानि समेक्ष्यन्ति ॥
 १९ जहकण्हुइ यथाकथञ्चित् ॥ २१ मूर्तिंगलिया पिपीलिका । अधुनातन-
 गाकृते यथा 'य'कारः श्रुत्यर्थमुपन्यस्यते तथा प्राचीनप्राकृते 'त'कारः
 श्रुत्यर्थमुपायुज्यत इति ज्ञेयम् ॥ २४ ओहीमादीण अवध्यादीनाम् । अत्र
 नकार आगमिकः, न तु लाक्षणिकः । अग्रेऽप्येवमेव बोध्यम् ॥

अवधिज्ञान-
स्य प्रकृतयः

संस्वादीआओ खलु ओहीणाणस्स सव्वपयडीओ ।
 काई भवपच्चइया, खओवसमिया य कायो वि ॥२६॥
 किह संस्वातीयाओ, पगडी ओहिस्स ? भण्णए जम्हा ।
 अंगुलअसंखभागा, आरब्भ पएसवड्डीए ॥२७॥
 उक्कोसेणमसंस्वा, जा लोगा होंति खेत्तमाणेणं ।
 काले वाऽऽवलियाए, असंखभागाउ आरब्भ ॥२८॥
 समउत्तरवड्डीए, उक्कोसेणं असंख जाव भवे ।
 ओसप्पिणि-उस्सप्पिणिस मयपमाणा भवे पगडी ॥२९॥
 इय होंति असंस्वाओ, ओहिण्णाणस्स सव्वपगडीओ ।
 संस्वातीतग्गहणा, ण केवलं होंतिऽसंखेज्जा ॥३०॥
 ता होंति अणंताओ, पोण्णलकायत्थिकायमांहकिच्च ।
 संस्वातीतं ति ततो, असंख अणंता य गहिया हु ॥३१॥
 सो पुण ओही दुविहो, भवपच्चइयो खओवसमिओ य ।
 देवाण णारयाण य, णियमा भवपच्चयो ओही ॥३२॥
 उप्पज्जमाणओ खलु, भवपच्चइओहि जत्तियो विसओ ।
 सव्वं तं ओभासति, ण उ वड्डी णेव हाणी यु ॥३३॥
 गुणपच्चइयो ओही, गव्वभज्जमणु-तिरिय-ऽसंखमाऊणं ।
 कम्माण खयोवसमे, तयवरणिज्जाण उप्पज्जे ॥३४॥
 अवही मज्जायत्थो, परिमितदव्वं तु जाणते जेणं ।
 मुत्तिमदव्वे विसयो, ण खलु अरूवीसु दव्वेसु ॥३५॥
 अच्चंतमणुवलद्धा, ओहीणाणस्स होंति पच्चक्खा ।
 ओहीणाणपरिणया, दव्वा असमत्थपज्जाया ॥३६॥
 तं पुण ओहीणाणं, समासतो छव्विहं इमं होइ ।
 अणुगामि अणुगामी, वड्ढंत य हायमाणं च ॥३७॥
 पडिवाति अपडिवाती, छव्विहमेवं तु होति विन्नेयं ।
 अणुगामिओ उ दुविहो, अंतगतो चैव मज्झगतो ॥३८॥

भवप्रत्ययि-
कोऽवधिः

गुणप्रत्ययि-
कोऽवधिः

अवधेः
स्वरूपम्

अवधेः षड्
भेदा

नुगामि-
ऽवधिः

अंतगतो वि य तिविहो, पुरतो तह मग्गतो य पासगओ ।
 पुरतो पुण अंतगतं, इमं तु वोच्छं समासेणं ॥३९॥
 जह कोई तु मणुस्सो, उकं चुडुलिं व दीव मणि वाऽऽदी ।
 काउं पुरओ गच्छइं, पणुल्लयंतो व्व जह पुरिसो ॥४०॥
 मग्गतो अंतगतो ऊ, तह चेव य णवरि मग्गतो काउं ।
 अणुकडूमाणु गच्छति, अंतगतो मग्गतो एस ॥४१॥
 पासगतंऽतगतो ऊ, चुडुलादि तहेव जाव तु मणिं तु ।
 परिकडमाणो गच्छति, अंतगतं एत तिह भणितं ॥४२॥
 जो से किं मज्झगतो ?, तं जह पुरिसो कोइ चुडुलिमादीणि ।
 कातुं सिरम्मि गच्छति, मज्झगतो एस ओही उ ॥४३॥
 मज्झगतंऽतगतस्स य, ओहिण्णाणस्स को पइविसेसो ? ।
 पुरतो अंतगएणं, जोयण संखेज्जऽसंखा वा ॥४४॥
 पुरतो जाणति पासति, एस विसेसो उ मज्झअंतगओ ।
 एवं तु मग्गतो ई, पासगतो चेव बोधव्वो ॥४५॥
 अणुगामिओ उ ओही, एमेसो वणिगतो समासेणं ।
 एत्तो उ अणणुगामी, ओहिण्णाणं इमाऽऽहंसु ॥४६॥
 जह णाम कोइ पुरिसो, एग महं अगणिठाण काउं जे ।
 तस्सेव य पेरेते, परिघोलणहिंडमाणो तु ॥४७॥
 तं चेव अगणिठाणं, तत्थगतो पासति ण अण्णत्थ ।
 एवं जत्थुप्पज्जइ, तत्थ ठितो जाण पासइ वि ॥४८॥
 ण वि जाणइ अण्णत्था, संखमसंखे उ जोयणे जो उ ।
 ओही तु अणणुगामी, समासतो एसमक्खांतो ॥४९॥
 अज्झवसाणेहि पसत्थएहि सुहवद्धमाणचारित्ते ।
 उवरुवरिं सुज्झंते, समंततो वडूए ओही ॥५०॥

अननुगामि-
कोऽवधिः

वर्धमानको-
ऽवधिः

४५ ई पादपूरणे । ई जे र णि रु थ मो णं इत्यादीनि अव्ययानि
 प्राकृते पादपूरणे प्रयुज्यन्ते ॥ ४६ इमाऽऽहंसु इदं आह ॥

तत्थ जहण्णादी तू, जाव उ उक्कोस ओहिणाणं तु ।
 वडुंते परिणामे, गाहाहि इमं तु वोच्छामि ॥५१॥
 जावतिया तिसमयाहारगस्स सुहुमस्स पणगजीवस्स ।
 ओगाहणा जहण्णा, ओहीखेत्तं जहणं तु ॥५२॥
 सव्वबहुअगणिजीवा, णिरंतरं जत्तियं भरेज्जं सु ।
 खेत्तं सव्वदिसागं, परमोहीखेत्तं णिहिट्ठो ॥५३॥
 अंगुलमावलियाणं, भागमसंखेज्ज दोसु संखेजा ।
 अंगुलमावलियंतो, आवलिया अंगुलपुहत्तं ॥५४॥
 हत्थम्मि सुहुत्तंतो, दिवसंतो गाउयम्मि बोद्धव्वो ।
 जोयण दिवसपुहत्तं, पक्खंतो पण्णवीसाए ॥५५॥
 भरहम्मि अद्धमासो, जंबुद्दीवे य साहियो मासो ।
 वासं तु मणुयलोए, वासपुहत्तं च रुयगम्मि ॥५६॥
 संखेज्जम्मि उ काले, दीव-समुद्दा उ होति संखेज्जा ।
 कालम्मि असंखेज्जे, दीव-समुद्दा वि भइयव्वा ॥५७॥
 काले चउण्ह बुद्धी, कालो भइयव्वो खेत्तबुद्धीए ।
 बुद्धीए दव्व-पज्जव, भजितव्वा खेत्त-काला उ ॥५८॥
 सुहुमो य होति कालो, तत्तो सुहुमयरयं हवति खेत्तं ।
 अंगुलसेढीमेत्ते, ओसप्पिणीओ असंखेज्जा ॥५९॥
 तिसमयहारादीणं, गाहाणऽट्ठह वी सरूवं तु ।
 वित्थरयो वण्णेज्जा, जह हेट्ठाऽऽवस्सए भणियं ॥६०॥
 एवं तु वडुमाणो, ओही उ समासओ समक्खाओ ।
 एत्तो परिहायंतं, ओहीणाणं इमं होति ॥६१॥
 अज्झवसाठाणेहिं, अपसत्थेहिं वडुमाणचारित्ते ।
 संकिस्समाणचित्ते, समंततो हायते ओही ॥६२॥

हीयमान-
 कोऽवधिः

६२ अज्झवसाठाणेहिं अध्यवसायस्थानैः । 'अज्झवसा' इत्यत्र
 यकारलोपेऽवशिष्टो 'अ'कारः 'सा'मध्ये प्रविष्टः ॥

પડિવયમાળો ઓહી, અંગુલભાગં તુ [સંસ્વઽ]સંસ્વં વા ।
 અંગુલમેવ પુહત્તં, હત્થ ધણૂ જોઅણે તહ ય ॥૬૩॥
 જોયણસયં સહસ્સં સંસ્વમસંસ્વા વ જાવ લોગં તુ ।
 પાસિત્તાણ પહેજ્જા, ઓહીણાણેદ પડિવાતી ॥૬૪॥
 સે કિં અપ્પડિવાતિ, ઓહિણ્ણાણં તુ ? જો અલોગસ્સ ।
 આગાસપણ્ણં તૂ ઇગમવી પાસતી જાવ ॥૬૫॥
 અસંસ્વેજ્જાઈં અલોઈં, પમાણમેત્તાઈં લોગસ્વંડાઈં ।
 જાણઈ પાસતિ ય તહા, સ્વેત્તોહી ઇસમક્કસ્વાતો ॥૬૬॥
 ઇસો અપ્પડિવાદી, ઓહી તુ સમાસઓ સમક્કસ્વાતો ।
 સવ્વં પેતં ચઉહા, દવ્વાદિ સમાસતો વોચ્છં ॥૬૭॥
 રૂવીદવ્વે વિસતો, દવ્વોહી સ્વેત્તતો ઇમાઽઽહંસુ ।
 અંગુલઅસંસ્વભાગં, ઉક્કોસેણં ઇમં વોચ્છં ॥૬૮॥
 અસંસ્વેજ્જાઈં અલોગે, પમાણમેત્તાઈં લોગસ્વંડાઈં ।
 જાણઈ પાસતિ ય તહા, સ્વેત્તોહી ઇસમક્કસ્વાતો ॥૬૯॥
 કાલતો ઓહિણ્ણાણી, અસંસ્વભાગં તુ આવલીણ ઉ ।
 સવ્વજહ્ણણં જાણતિ, પાસતિ યા સો ઉ ણિયમેણં ॥૭૦॥
 ઉસ્સપ્પિણિ-ઓસપ્પિણિકાલમતીતં અણાગતં ચેવ ।
 ઉક્કોસેણ વિ જાણતિ, પાસઈ યા ઇસ કાલોહી ॥૭૧॥
 ભાવતો ઓહિણ્ણાણી, અણંતભાવે અણંતભાગં ચ ।
 જાણતિ પાસતિ ય તહા, ભાવોહી ઇસમક્કસ્વાતો ॥૭૨॥
 ઓહી ભવપચ્ચતિયો, સ્વયોવસમિયો ય વણ્ણિઓ દુવિહો ।
 તસ્સ ઉ વહૂ વિગપ્પા, દવ્વે સ્વેત્તે ય કાલાદી ॥૭૩॥
 તં મણપજ્જવણાણં, દુવિહં તુ સમાસતો સમક્કસ્વાતં ।
 ઉજ્જુમતી વિમલમતી, દવ્વાદિ ચઉવ્વિહેક્કેકં ॥૭૪॥

પ્રતિપાતી
અવધિ:

અપ્રતિપાતી
અવધિ:

દ્રવ્યતઃ ક્ષેત્ર-
તશ્ચાવધિ:

કાલતોઽવધિ:

ભાવતોઽવધિ:

મનઃપર્યવ-
જ્ઞાનમ્

૬૪ આહીણાણેદ અવધિજ્ઞાનમિદમ્ ॥ ૬૭ સવ્વં પેતં સર્વમપ્યેતત્ ॥

द्रव्यतो मनः-
पर्यवम्

क्षेत्रतो मनः-
पर्यवम्

कालतो मनः-
पर्यवम्

भावतो मनः-
पर्यवम्

मनःपर्यवस्य
विषयः

द्ववओ उज्जुमती तू, अणंतपएसे अणंतखंधा ऊ ।
जाणइ पासति ते चिय, वितिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥७५॥
खेत्ततो उज्जुमती तू, ऽहेलोगे जाव रयणपुढवीए ।
जाणइ पासति उवरिमहेट्टिल्ले खुड्डपयरे तु ॥७६॥
एते चिय अब्भहिते, विउलतराए उ मुणइ पासति य ।
सुद्धवितिमिरतराए, विउलमती उज्जुमतिणो उ ॥७७॥
उज्जुमती उट्ठे ऊ, जोतिसियाणं तु जाव सव्वुवरिं ।
जाणइ पासइ ते चिय, वितिमिरसुद्धे तु विउलमती ॥७८॥
तिरितं उज्जुमती तू, उदहिदुए तह य दीव अद्धहिए ।
पंचिदियजीवाणं, सण्णीपज्जत्तयाणं तु ॥७९॥
भावे मणोगिहगए, सव्वे जाणइ मणिज्जमाणे तु ।
ते चेव य विमलयरे, वितिमिरसुद्ध तु विउलमती ॥८०॥
णवर विसेसो तु इमो, अट्ठाइयअंगुलेहि खेत्तं तु ।
तिरिउट्ठमहे अहितं, वितिमिरसुद्धं तु विउलमती ॥८१॥
कालतो उज्जुमती तू, जहण्ण उक्कोसए वि पलियस्स ।
भागमसंखेज्जइमं, अतीत एस्से व कालदुए ॥८२॥
जाणइ पासइ ते तू, मणिज्जमाणे उ सण्णिजीवाणं ।
ते चेव य विउलमती, वितिमिरसुद्धे तु जाणइ यु ॥८३॥
भावतो उज्जुमती ऊ, अणंतभावे उ मुणति पासति य ।
सव्वेसिं भावाणं, ते णवरमणंतभागे उ ॥८४॥
ते सव्वे विउलमती, विसुद्धतर वितिमिरे तु भावतया ।
जाणति पासति य तहा, मणपज्जवणाण चउभेयं ॥८५॥
तं मणपज्जवणाणं, जेण विजाणाति सण्णिजीवाणं ।
दट्ठं मणिज्जमाणे, मणदव्वे माणसं भावं ॥८६॥
जाणति पिहुज्जणो वि हु, फुडमागारेहि माणसं भावं ।
एसुवमा तस्स भवे, मणदव्वपगासिए अत्थे ॥८७॥

मणपज्जवणाणं पुण, जणमणपरिचिंतितत्थपागडणं ।
 माणुसखेत्तणिबद्धं, गुणपच्चतितं चरित्तवतो ॥८८॥
 उज्जुमती विउलमती, जे वट्ठी सुतंगवी धीरा ।
 मणपज्जवणाणत्थे, जाणसु ववहारसोहिकरे ॥८९॥
 पंकसलिले पसाओ, जह होति कमेण तह इमो जीवो ।
 आवरणे झिज्जंते, विसुज्झति केवलं जाव ॥९०॥
 केवल संभिण्णं तू, लोगमलोगं तु पासती णियमा ।
 तं णत्थि जं ण पासति, भूतं भव्वं भविस्सं च ॥९१॥
 सव्वेहि जियपदेसेहि, जुगवं जाणति पासई ।
 दंसणेण य णाणेणं, पईवो अब्भमस्स वा ॥९२॥
 अंबरे व कतो संतो, तं सव्वं तु पगासती ।
 एवं तु उवणतो होति, संभिण्णं तु जं वयं ॥९३॥
 तं च लोगमलोगं च, सव्वतो पुव्वमादिसु ।
 सव्वं सव्वे तु जे भावा, दव्वतो खेत्त-कालतो ॥९४॥
 भावतो चेव जे भावा, णत्थि जे तु ण पासती ।
 अभावा णत्थि ताए तु, जाणती पासती वि य ॥९५॥
 अह सव्वदव्वपरिणामभावविण्णत्तिकारणमणंतं ।
 सासयमव्वावाहं, एगविहं केवलण्णाणं ॥९६॥
 सव्वं णेयं चतुहा, एतस्स परूवणट्ठयाए तु ।
 गाहासुत्तं वुत्तं, अह त्ति जं वण्णितं हेट्ठा ॥९७॥
 भिण्णग्गहणं खलु कालतो तु सो वेप्पती तु एतेसिं ।
 दव्वादीण चउण्हं, परिणामो पज्जया जाणे ॥९८॥
 जीवाण अजीवाण य, उप्पाय-व्वय-धुवत्तपज्जाया ।
 परपच्चएण तिण्हं, धम्मादीयाण परिणामो ॥९९॥

ऋजुमतिः
 विपुलमतिश्च
 केवलज्ञानम्

८८ गाथेयमावश्यकनिर्युक्तौ ७६ तमा ॥

९६ गाथेयमावश्यकनिर्युक्तौ ७७ तमा ॥

गति-ठिति-अवगाहेहिं, संजोग-वियोगओ य सो होइ ।
 ओदइयादीयाणं, परिणामो होइ भावाणं ॥१००॥
 एतेसिं चिय दब्बादियाण कालो तु होति परिणामो ।
 कालं पति पतिसुहुमादिणसु वण्णादिपरिणामो ॥१०१॥
 दब्बादीपरिणामं, सव्वं जाणाति केवली अखिलं ।
 किं भवती परिणामो ?, एयस्स उ कारणं इणमो ॥१०२॥
 वीससपयोगे अब्भातियाण खंधाण वीससुप्पायो ।
 पण्णरसहा पयोगो, तिविहे कालम्मि परिणामो ॥१०३॥
 जो केवली मणूसो, ण सो तु बाहं करेऽणसत्ताणं ।
 णियमेण अणाबाहं, पावइ मोक्खं खविय सेसं ॥१०४॥
 जं छउमत्थियणाणं, केवलिणो ण खलु विज्जए तं तु ।
 जम्हा खयोवसमिए, वट्ठंते छाउमत्था उ ॥१०५॥
 भावे केवलणाणं, वट्ठति णियमेण खाइए णिच्चं ।
 ण उ अक्खीणे मीसे, खाइयभावस्स उप्पत्ती ॥१०६॥
 तम्हा एगविहं खलु, केवलणाणं तु होति उववण्णं ।
 जेणाऽऽह केवलम्मि, छपुणाऽणामोहता (?) तेसिं ॥१०७॥
 आदिगरा धम्माणं, चरित्त-वरणाण-दंसणसमग्गा ।
 सव्वत्तगणाणेणं, ववहारं ववहरंति जिणा ॥१०८॥
 पच्चक्खव्ववहारी, इंदिय-णोइंदिएसु वक्खातो ।
 आगमजो ववहारी, पारोक्खं तू इमं वोच्छं ॥१०९॥
 पच्चक्खागमसरिसो, होति परोक्खो वि आगमो जस्स ।
 चंदमुहीव तु सो वि हु, आगमववहारवं होति ॥११०॥

केवलिनि
 मत्थादि-
 ज्ञानाना-
 मभावः

परोक्षागम-
 व्यवहारी

१०४ करेऽणसत्ताणं करोत्यन्यसत्त्वानाम् ॥

१०८ गाथेयं व्य० उ० १० भा० गा० २०६ ॥

११० इत आरभ्य पञ्चदश गाथाः व्य० उ० १० भा० गा० २०७-२२१ ॥

नातं आगमियं ति य, एगद्वं जस्स सो परायत्तो ।
 सो पारोक्खो बुच्चति, तस्स पदेसा इमे होंति ॥१११॥
 पारोक्खं ववहारं, आगमतो सुतधरा ववहरंति ।
 चोदस-दसपुव्वधरा, णवपुव्वि य गंधहत्थी य ॥११२॥
 किह आगमववहारी ?, जम्हा जीवादयो णव पयत्था ।
 उवलद्धा तेहिं तू, सव्वेहिं णयवियप्पेहिं ॥११३॥
 जह केवली वियाणाति, दव्वं खेत्तं च काल भावं च ।
 तह चउलक्खणमेतं, सुतणाणी वी वियाणाति ॥११४॥
 पणगं मासविवट्ठिं, मासिगहाणी य पणगहाणी य ।
 एगाहे पंचाहं, पंचाहे चेव एगाहं ॥११५॥
 राग-द्वोसविवट्ठिं, हाणिं वा णातु देति पच्चक्खी ।
 चोदसपुव्ववादी वि हु, तह णाउं देति हीणऽहियं ॥११६॥
 चोअगपुच्छा पच्चक्खणाणिणो थेवे वि कह बहुं देति ? ।
 भण्णति सुणस्स एत्थं, दिट्ठंतं वाणिण्ण इमं ॥११७॥
 जं जह मोल्लं रयणं, तं जाणति रयणवाणियो णिउणो ।
 थोवं तु महल्लस्स वि, कासति अप्पस्स वि बहुं तु ॥११८॥
 अहवा वि कायमणिणो सुमहल्लस्सावि कागिणी मोल्लं ।
 वइरस्स तु अप्पस्स वि, मोल्लं होती सतसहस्सं ॥११९॥
 इय मासाण बहूण वि, राग-द्वोसऽप्पयाए थोवं तु ।
 राग-द्वोसोवचया, पणगे वि जिणा बहुं देति ॥१२०॥
 पच्चक्खी पच्चक्खं, पासति पडिसेवगस्स सो भावं ।
 किह जाणति पारोक्खी ?, नातमिणं तत्थ धमएणं ॥१२१॥
 णालीधमएण जिणा, उवसंधारं करेंति पारोक्खे ।
 जह सो कालं जाणति, सुएण सोहिं तहा सो तु ॥१२२॥

प्रायश्चित्त-
 न्यूनाधिक्ये
 चोदकस्य
 पृच्छा
 आचार्यस्यो-
 त्तरं च

११८ कासति कस्यचित् ॥ १२२ उवसंधारं उपसंधारं तुलनामित्यर्थः॥

प्रायश्चित्त-
दानयोग्यः

जेणं जीवा-ऽजीवा, उवलद्धा सव्वभावपरिणामा ।
तो पुव्वधरा सोहिं, कुव्वंति सुओवदेसेणं ॥१२३॥
तं पुण केण कतं तू, सुतणाणं जेण जीवमादीया ।
णज्जंति सव्वभावा ?, केवलणाणीण तं तु कतं ॥१२४॥
संते वि आगमम्मी, जाहे आलोतियं तु तेण भवे ।
सम्मं णाऽऽलोएती, पडिवज्जति सारियो जइया ॥१२५॥
तो तस्स उ पच्छित्तं, जेण विसुज्जति तगं पयच्छंति ।
आगमववहारी छव्विहो वि पलिउंचिणं ण देति ॥१२६॥
आलोतिय-पडिकंते, होती आलोयणा तु णियमेणं ।
अणालोइयम्मि भयणा, किह पुण भयणा भवति तस्स? ॥१२७॥
आलोयणापरिणतो, अंतर कालं करे अभिमुहो वा ।
अहवा वी आयरिओ, एमेव य होति संपत्तो ॥१२८॥
आराहओ तु तह वी, जं सम्मालोयणापरिणतो तु ।
णाराहेति अपरिणयो, एवं भयणा भवति एसा ॥१२९॥
अवराहं वियाणंति, तस्स सोहिं व जहवी ।
तहाऽवाऽऽलोयणा वुत्ता, आलोअंते बहू गुणा ॥१३०॥
दव्वेहि पज्जवेहि य, कम खेत्ते काल-भावपरिसुद्धं ।
आलोयणं सुणित्ता, तो ववहारं पडज्जंति ॥१३१॥
दव्वे सच्चित्तादी, पज्जव दवा बहूविगप्पेहिं ।
पुष्पाणुपुव्विमादी, कमओ एवं तु आलोए ॥१३२॥
अद्धाण जणवए वा, खेत्ते काले सुभिक्षव दुब्भिक्षवे ।
भावे हट्ठ गिलाणे, सेविय जह तं तहाऽऽलोए ॥१३३॥
अहवा सहसऽण्णाणा, भीएण व पेळ्ळिण व परेहिं ।

॥लोचन-
वर्णक्रमः

१२५ सारियो स्मारितः ॥१२७ गाथेयं व्य० उ० १० भा० गा० २२४ ॥
१३० गाथाद्विकं व्य० उ० १० भा० गा० २२६-२२७ । जहवी यद्यपि ।
तहाऽवाऽऽलोयणा तथाऽप्यालोचना ॥

वसणेण पमाएण व, मूढेण व राग-दोसेहिं ॥१३४॥
 पुब्बं अपासिऊणं, छूढे पायम्मि जं पुणो पासे ।
 ण य तरति णियत्तेउं, पायं सहसाकरणमेयं ॥१३५॥
 अण्णतरपमाएणं, असंपउत्तस्सऽणोवउत्तस्स ।
 इरियाइसु भूतत्थे, अवट्ठतो एतदण्णाणं ॥१३६॥
 भीओ पलायमाणो, अभियोगभएण वा वि जं कुज्जा ।
 पडितो व अपडितो वा, पेळ्ळिज्जा पेळ्ळिओ पाणे ॥१३७॥
 गीतादि होति वसणं, पंचविहो खलु भवे पमादो उ ।
 मिच्छत्तभावणा तू, मोहो तह राग-दोसा ऊ ॥१३८॥
 एतेसिं ठाणाणं, अण्णयरे कारणे समुप्पण्णे ।
 तो आगमवीमंसं, करेति अत्ता-तदुभएणं ॥१३९॥
 जदि आगमो य आलोयणा य दोणि वि समं तु निवयंति ।
 एसा खलु वीमंसा, जो असहू जेण वा सुज्झे ॥१४०॥
 नाणमाईणि अण्णाणि, जेण अत्थे उ सो भवे ।
 राग-दोसप्पहीणे वा, जे व इट्ठा विसोहिए ॥१४१॥
 सुत्तं अत्थे उभयं, आलोयण आगमो इती उभयं ।
 जं तदुभयं ति वुत्तं, तत्थेसा होति परिभासा ॥१४२॥
 पडिसेवणातियारे, जदि णाऽऽउट्ठति जहक्कमं सव्वे ।
 ण हु देन्ती पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४३॥
 पडिसेवणातियारे, जदि आउट्ठइ जहक्कमं सव्वे ।
 देंति तओ पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४४॥
 कहेहि सव्वं जो वुत्तो, जाणमाणो वि गूहति ।

१३४ इत आरभ्य गाथादशकं व्य० उ० १० भा० गा० २२८-२३७॥
 १३५ तरति शक्नोति ॥ १३८ “पंचविहो पमादो-कसाय-विगहा-वियड-
 इन्द्रिय-निहा पमाया ” इति जीतकल्पचूर्णौ पत्र २९ ॥ १४१ “नाण-
 मादीणि अत्ताणि जेण अत्तो उ सो भवे ।” इति व्य० भाष्ये, अय-
 मेव पाठः साधुः ॥

ण तस्स देति पच्छित्तं, वेन्ति अण्णत्थ सोहय ॥१४५॥
 ण संभरति जो दोसे, सबभावा ण य मायया ।
 पच्चक्खी साहए ते उ, माइणो उ ण साहई ॥१४६॥
 जति आगमो य आलोयणा य दोण्हि वि समं ण णिवइयाई ।
 ण हु देति उ पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४७॥
 जति आगमो य आलोयणा य दोण्हि वि समं णिवइताई ।
 दिंति ततो पच्छित्तं, आगमववहारिणो तस्स ॥१४८॥
 को पुण पायच्छित्ते, दायव्वे अणरिहो व अरिहो वा ? ।
 भण्णइ इणमो सुणसू, अरिहो जो वा अणरिहो उ ॥१४९॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति परिणिट्ठिओ ।
 नऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५०॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति सुपरिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५१॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होइ अपतिट्ठितो ।
 नऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५२॥
 अट्टारसहिं ठाणेहिं, जो होति सुपतिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होइ, ववहारं ववहरित्तए ॥१५३॥
 वयच्छक्क कायच्छक्कं, अकप्पो गिहिभायणं ।
 पलियंक्क गोयर णिसिज्ज ण्हाणे भूसा अट्टार ठाणेते ॥१५४॥
 परिणिट्ठियो परिण्णाया, पतिट्ठितो जो ठिओ उ तेसु हवे ।
 अविदू सोहि ण याणति, अठितो पुण अण्णहा कुज्जा ॥१५५॥
 वत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होइ परिणिट्ठितो ।
 णऽलमत्थो तारिसो होइ, ववहारं ववहरित्तए ॥१५६॥
 वत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होति परिणिट्ठितो ।

प्रायश्चित्त-
 शतुर्योग्या-
 ग्यत्वविचार

अष्टादश
 स्थानानि

१४५ गाथाचतुष्क वय० उ० १० भा० गा० २३८-२४१ ॥ १५० इत
 आरभ्य सप्तविंशतिर्गाथा वय० उ० १० भा० गा० २४२-२६८ ॥

अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५७॥
 बत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होति अपइड्डितो ।
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५८॥
 बत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होति सुपतिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥१५९॥
 अट्ठविहा गणिसंपय, एक्केका चउविहा उ बोद्धव्वा ।
 एसा खलु बत्तीसा, ते खलु ठाणा इमे होंति ॥१६०॥
 आयार सुय सरीरे, वयणे वायण मती पतोगमतो ।
 एतेसु संपया खलु, अट्ठमिया संगहपरिण्णा ॥१६१॥
 एसा अट्ठविहा खलु, एक्केकाए चउव्विहो भेदो ।
 इणमो उ समासेणं, वोच्छामी आणुपुव्वीए ॥१६२॥
 आयारसंपयाए, संजमधुवजोगजुत्तया पढमा ।
 बितिय असंपग्गहिया, अणिययवित्ती भवे ततिया ॥१६३॥
 तत्तो य बुद्धसीले, आयारे संपया चउद्धेसा ।
 चरणमिह संजमो तू, तहियं णिच्चं तु उवउत्तो ॥१६४॥
 आयरिओ अ बहुस्सुय-तवस्सि-जच्चाइएहि व मदेहिं ।
 जो होति अणुस्सित्तो, सो तु असंपग्गहीउ त्ति ॥१६५॥
 अणिययचारी अणियतवित्ती अगिहो य होति जो अणिसो ।
 णिहुयसहाव अचंचल, णायव्वो बुद्धसीलो त्ति ॥१६६॥
 बहुसुत परिजितसुत्ते, विचित्तसुत्ते य होति बोद्धव्वे ।
 घोसविमुद्धिकरे या, चउहा सुतसंपदा होति ॥१६७॥
 बहुसुत जुगप्पहाणे, अब्भंतर बाहिरं च बहु जाणे ।
 होति चसद्दग्गहणा, चारित्तं पी सुबहुयं तु ॥१६८॥
 सगणामं व परिजितं, उक्कम-कमयो बहूहि व कमेहिं ।
 ससमय-परसमएहिं, उस्सग्ग-ऽववातयो वि वित् ॥१६९॥

द्वात्रिंशत्
स्थानानि

अष्टै सम्पदः

चतुर्धाऽऽचार-
सम्पदः

श्रुतसम्प-
चतुष्कम्

१६९ उस्सग्ग-ऽववातयो वि वित् उत्सर्गा-ऽपवादयोरपि विद्वान् ॥

शरीरसम्प-
चतुष्कम्

वचनसम्प-
चतुष्कम्

वाचनासम्प-
चतुष्कम्

घोसा उदात्तमादी, तेहिं विसुद्धं तु घोसपरिसुद्धं ।
 एसा सुतोवसंपय, दारं, सरीरसंपयमतो वोच्छं ॥१७०॥
 आरोह-परीणाहो, तह य अणोत्तप्पया सरीरस्स ।
 परिपुण्णिदियमाऽऽइय, संघतणथिरे य बोद्धवो ॥१७१॥
 आरोहो दिग्घत्तं, विक्खंभो होति तित्थियो चेव ।
 आरोह-परिणाहो, य संपया एस णादव्वा ॥१७२॥
 तपु लज्जाए धातू, अलज्जणिज्जो अहीणसव्वंगो ।
 होति अणोत्तप्पो खलु, दारं, अविकलइंदी तु परिपुण्णो ॥१७३॥
 पढमादीसंघयणो, बलियसरीरो थिरो मुणेयव्वो ।
 एसा सरीरसंपय, दारं, एत्तो वयणम्मि वोच्छामि ॥१७४॥
 आएज्ज महुरवयणे, अणिसियवयणे तहा असंदिद्धे ।
 आदिज्ज गज्झवक्को, दारं, अत्थवगाढं भवे महुरं ॥१७५॥
 अहवा अफरुसवयणो, खीरासवलद्धिमादिजुत्तो वा ।
 अहवा सूसर-सूहग-गंभीरजुओ महुरवक्को ॥१७६॥
 णिस्सिओ कोहादीहिं, राग-दोसेहि वा वि जं वयइ ।
 होति अणिसियवयणो, जो वयती एयवइरित्तं ॥१७७॥
 अव्वत्तं अफुडत्तं, अत्थवहुत्ता व होति संदिद्धं ।
 विवरीयमसंदिद्धं, वयणेसा संपदा चतुहा ॥१७८॥
 वायणभेदा चतुरो, विधिउद्दिसणा समुद्दिसणओ य ।
 परिणिव्वविया वाए, णिज्जवणा चेव अत्थस्स ॥१७९॥
 तेणेव गुणेणं तू, वाएयव्वा परिकिखतुं सीसा ।
 उद्दिसई विजिणेउं, जं जस्स तु जोग तं तस्स ॥१८०॥
 अपरीणामगमादी, वियाणितुमभायणे ण वाएति ।
 जह आममद्वियघडे, अंबे व ण लुब्भए खीरं ॥१८१॥

१७२ णादव्वा ज्ञातव्या ॥ १७८ इत आरभ्यैकोनविंशतिर्गाथा वयं

उ० १० भा० गा० २६९-२८७ ॥

जदि छुब्भई विणस्सति, णस्सति वा एवमपरिणामादी ।
 णोद्धिस्से छेदसुतं, दारं, समुद्धिसे याऽवि तं चेव ॥१८२॥
 परिणिव्वविया वाए, जत्तियमेत्तं तु तरति तु ग्वेत्तुं ।
 जाहगदिट्ठेणं, परिणिण्णं ताहऽण्णु उद्धिसति ॥१८३॥
 णिज्जवयो अत्थस्सा, जो उवजाणेति अत्थो सुत्तस्स ।
 अत्थेण वि णिव्वहति इ, अत्थं पि कहेति जं भणितं ॥१८४॥
 मइसंपय चउभेदा, उग्गह ईहा अवाय धारणया ।
 उग्गहमति छब्भेता, तत्थ इमे होंति छब्भेया ॥१८५॥
 खिप्प बहु बहुविहं वा, धुव णिस्सित तह य होयऽसंदिद्धं ।
 ओगिण्हति एवीहा, अवायमिति धारणा चेव ॥१८६॥
 परवाइण सिस्सेण व, उच्चारितमेत्तमेव ओगिण्हे ।
 तं खिप्पं बहुगं पुण, पंच व छ व सत्त गंथसता ॥१८७॥
 बहुविहऽणेगपयारं, जह लिहति पहारण गणेइ वि य ।
 अक्खाणगं कहेति इ, सद्धसमूहं वऽणेगविहं ॥१८८॥
 ण वि विस्सरइ धुवं तं, अनिस्सियं जं ण पोत्थए लिहितं ।
 अणुभासिय व्व गेण्हति, निस्संकित होअसंदिद्धं ॥१८९॥
 उग्गहियस्स तु ईहा, ईहिण्णं पच्छा अगंतर अवायो ।
 अवगते पच्छा धारण, तीय विसेसो इमो णवरं ॥१९०॥
 बहु बहुविह पोराणं, दुद्धर णितयं तहेव असंदिद्धं ।
 पोराण पुरा व जितं, दुद्धर णय-भंगगुविलत्ता ॥१९१॥
 एत्तो उ पओगमती, चउव्विहा होति आणुपुव्वीए ।
 आय पुरिसं च खेत्तं, वत्थुं वि पउंजए वातं ॥१९२॥

मतिसम्प-
 चतुष्कम्

प्रयोगमति-
 सम्पदः
 चतुष्कम्

१८३ जाहगदिट्ठेणं जाहकस्तिर्यग्विशेषः, तद्दृष्टान्त यथा—“पातुं
 थोवं थोवं, खीरं पासाणि जाहओ लिइइ । एमेव जितं काउं, पुच्छति
 मतिमं न खेदेति ॥१॥ ” आवश्यक हारिभट्टी टीका पत्र १०३ ।
 ताहऽण्णु तद्वाऽन्यत् ॥ १८७ परवाइण परवादिना ॥

चतुर्थी संग्रह-
परिज्ञासंपत्

जाणति पयोग भिसजो, वाही जेणाऽऽउरस्स छिज्जति उ
इय वाओ व कहा वा, णियसत्ती णाउ कातव्वा ॥१९३॥
पुरिसं उवासगाई, अहवा बी जाणगाइयं पुरिसं ।
पुव्वं तु गमेऊणं, ताहे वाओ पउत्तव्वो ॥१९४॥
खेत्तं मालवमाई, अहवा बी साहुभावियं जं तु ।
णाऊण तहा विहिणा, वाओ हु तहिं पउत्तव्वो ॥१९५॥
वत्थुं पुण परवाई, बहुआगमिओ न वा वि नाऊणं ।
राया व रायमत्तो, दारुण-भद्दस्सभावो वा ॥१९६॥
एसा उ पओगमई, एत्तो वोच्छामि संगहपरिणं ।
सा वि य चउव्विगप्पा, तीय विभागो इमो होइ ॥१९७॥
बहुजणजोगं पेहे, खेत्तं तह पीढफलहमोगिण्हे ।
वासासु एते दोण्णि वि, काले य समाणए काले ॥१९८॥
पूए अहागुरुं पि य, चउत्थ एसा उ संगहपरिण्णा ।
एत्तो एक्केकीय य, इमा विभासा मुणेयव्वा ॥१९९॥
वासे बहुजणजोगं, वित्थिण्णं जं तु गच्छपायोगं ।
पडिलेह बाल-दुव्वल-गिलाण-मादेसमादीणं ॥२००॥
खेत्त असइ अगहित्ता, ताहे गच्छंति ते उ अण्णत्थ ।
पीढप्फलगगहणे, ण उ मइलंती णिसिज्जादी ॥२०१॥
वासासु विसेसेणं, अण्णं कालं तु गमय अण्णत्थ ।
पाणा सीयल-कुंथादिआ य तो गहण वासासु ॥२०२॥
जं जम्मि होति काले, कायव्वं तं समाणए तम्मि ।
सज्झाय पेह उवही, उप्पायण भिक्खमादी तु ॥२०३॥
अहगुरु जेणं पवाविओ तु जस्स व अहीत पासम्मि ।
अहवा अहागुरु खलु, हवंति रातिणियतरया उ ॥२०४॥

१९३ णियसत्ती णाउ कातव्वा निजशक्तिं ज्ञात्वा कर्त्तव्या ॥ १९६
रायमत्तो राजामात्यः ॥ १९८ इतोऽष्टचत्वारिंशद्गाथाः वयं उ० १० गा०
२८८-३३२ ॥ २०४ रातिणियतरया रात्मिकतराः व्रतपर्यायस्येष्टतराः ॥

तेसिं अब्भुट्ठाणं, डण्डग्गह तह य होति आयारे ।
 उवहीवहणं विस्सामणं च संपूयणा एसा ॥२०५॥
 एसा खलु बत्तीसा, जाणाति जो पतिट्ठितो एत्थं ।
 ववहारे अलमत्थो, अहवा वि भवे इमेहिं तु ॥२०६॥
 छत्तीसाए तु ठाणेहिं, जो होयऽपरिणिट्ठितो ।
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०७॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होति अपतिट्ठिता ॥
 णऽलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०८॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होइ परिणिट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२०९॥
 छत्तीसाए उ ठाणेहिं, जो होइ सुपइट्ठितो ।
 अलमत्थो तारिसो होति, ववहारं ववहरित्तए ॥२१०॥
 जा होती बत्तीसा, तम्मो छोदूण विणयपडिवत्ती ।
 चतुभेदं तो होती, छत्तीसा एस ठाणाणं ॥२११॥
 बत्तीस वणिणय च्चिय, वोच्छं चउभेय विणतपडिवत्ति ।
 आयारियंतेवासी, जह विणएत्ता भवे णिरिणो ॥२१२॥
 आयारे सुत विणए, विक्खिवणे च्चैव होति बोधवो ।
 दोसस्स य णिग्घाओ, विणए चउहेस पडिवत्ती ॥२१३॥
 आयारे विणयो खलु, चउव्विहो होति आणुपुव्वीए ।
 संजमसामायारी, तत्रे य गणिविहरणा च्चैव ॥२१४॥
 एगल्लविहारे या, सामायारी य एस चउहा तु ।
 एतेसिं तु विभागं, वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥२१५॥
 संयममायरइ सतं, परं च गाहेइ संजमं णियमा ।
 सीयंतथिरीकरणं, उज्जुतचरणं च उववूहे ॥२१६॥
 सो सत्तरसो पुढवातिथाण घट्ट-परियावणो-द्ववणं ।
 परिहरियव्वं णियमा, संजमयो एस बोद्धव्वो ॥२१७॥

षट्त्रिंशत्
स्थानानि

विनय
प्रतिपत्तयः

चतुर्थाऽऽ-
चारविनयः

पक्खे य पोसहेसुं, कारेति तवं सतं करेति वि य ।
 भिक्खायरियाय तहा, णियुंजति परं सयं वा वि । ॥२१८॥
 सव्वम्मि बारसविहे, णिउंजति परं सतं च उज्जमति ।
 गणसामायारीए, गणं विसीयंतु चोएति ॥२१९॥
 पडिलेहण-पक्खोडण-बाल-गिलाणाइवेयवच्चेसुं ।
 सीदंतं गोहती, सतं च जुत्तो तु एएसु ॥२२०॥
 एगल्लविहारादी, पडिमा पडिवज्जए सतं वऽण्णं ।
 पडिवज्जावे एवं, अप्पाण परं च विणएति ॥२२१॥
 आयारविणय एसो, जहक्कमं वण्णिओ समासेणं ।
 एत्तो ऊ सुतविणयं, जहाणुपुंवि पक्खामि ॥२२२॥
 सुत्तं अत्थं च तहा, हितकर णिस्सेसयं च वाएइ ।
 एसो चउविहो खलु, सुतविणतो होति णायव्वो ॥२२३॥
 सुत्तं गाहेति जुत्तो, दारं, अत्थं च सुणावए पयत्तेणं ।
 जं जस्स होति जोगं, परिणामगमादितं तु हियं ॥२२४॥
 णिस्सेसमपरिसेसं, जाव समत्तं तु ताव वाएति ।
 एसो सुतविणयो खलु, वोच्छं विक्खेवणाविणयं ॥२२५॥
 अदिट्ठं दिट्ठं खलु, दिट्ठं साहम्मियत्तविणएणं ।
 चुतधम्म ठावे धम्मे, तस्सेव हितट्ठ अब्भु ॥२२६॥
 विण्णाणाभावम्मि वि, 'खिव पेरणे' विक्खिवित्तु परसमया ।
 ससमते णमभिच्छुभे, अदिट्ठधम्मं तु दिट्ठ वा ॥२२७॥
 धम्मसहावो सम्महंसण जं जेण पुंवि ण उ लद्धं ।
 सो होयऽदिट्ठपुव्वो, तं गाहे दिट्ठपुव्वमिव ॥२२८॥
 जह भायरं व प्रियरं, व मिच्छदिट्ठं पि गाहे सम्मत्तं ।
 दिट्ठपुव्वं सावग, साहम्मि करेइ पव्वावे ॥२२९॥
 चुतधम्मो णट्ठधम्मो, चरित्तधम्माओ दंसणाओ वा ।
 तं ठावेति तहिं चिय, पुणो वि धम्मे जहुदिट्ठे ॥२३०॥

चतुर्था
श्रुतविनयः

चतुर्था
विक्षेपणविनयः

તસ્સ ત્તી તસ્સે વ ઉ, ચરિત્તધમ્મસ્સ બુઢિહેતું તુ ।
 વારેતઽણેસણાદી, ણ ય મિળ્હે સયં હિતઢ્ઢાણ ॥૨૩૧॥
 જં ઇહ-પરલોણ યા, હિતં સુહં તં સ્વમં મુણેતવ્વં ।
 ણિસ્સેયસ મોક્કલો તુ, અણુગામઽણુગચ્છણ જં તુ ॥૨૩૨॥
 વિક્કલેવણવિણણસો, જહકર્મ વણ્ણિતો સમાસેણ ।
 ણત્તો તુ પવક્કલ્લામી, વિણયં દોસાણ ણિગ્ઘાતે ॥૨૩૩॥
 દોસા કસાયમાઈ, વંધો અહવા વિ અટ્ઢપયઢીઓ ।
 ણિયયં વ ણિચ્છિયં વા, ઘાય વિણાસો ય ણગઢ્ઢા ૨૩૪॥
 રુઢ્ઢસ્સ કોહવિણયણ, દુઢ્ઢસ્સ ય દોસવિણયણં જં તુ ।
 કંસિય કંસુચ્છેણ, આયપ્પણિહાણ ચઢ્ઢેસા ॥૨૩૫॥
 સીયઘરમ્મિ વ ઢાહં, વંજુલરુક્કલો વ જહ વ ઉરગવિસં ।
 રુઢ્ઢસ્સ તઢા કોહં, પવિણેતી ઉવસમેતિ ત્તિ ॥૨૩૬॥
 દુઢ્ઢો કસાય-વિસયાઈણિ માણપયભાવદુઢ્ઢો વ્વ ।
 તસ્સ પવિણેઈ દોસં, ણાસયણ ધંસણ વ ત્તિ ॥૨૩૭॥
 કંસલ્લા ઉ ભત્ત-પાણે, પરસમણ અહવ કંસલ્લ ણમાઈ ।
 તસ્સ પવિણેઈ કંસલ્લં, સંસલ્લિ અણ્ણં વ દેસેણં ॥૨૩૮॥
 ચરગાઈમાઈણસુ તુ, અહિંસમક્કલો વ્વ અત્થિ જા કંસલ્લા ।
 તં હેઉ-કારણેહિં, વિણયઉ જહ હોઈ ણિકંસલ્લો ॥૨૩૯॥
 જો ણણસુ ણ વટ્ઢઈ, કોહે દોસે તહેવ કંસલ્લાણ ।
 સો હોતિ સુપ્પણિહિઓ, સોભણપરિણામજુત્તો વા ॥૨૪૦॥
 છત્તીસેયાણિ ઠાણાણિ, મણિતાણિ અણુપુવ્વસો ।
 જો કુસલો ણેતેહિં, સો વવહારી સમક્કલ્લાતો ॥૨૪૧॥
 અટ્ઢહિ અટ્ઢારસહિ ય, દસહિ ય ઠાણેહિં જે અપારોક્કલ્લા ।
 આલોયણદોસેહિં, છહિ ય અપારોક્કલ્લ વિણ્ણેયા ॥૨૪૨॥

ચતુર્થા દોષ-
 નિર્ણાતવિનયઃ

૨૩૩ વિક્કલેવણવિણણસો વિક્ષેપણવિનય પલ્લઃ ॥ ૨૩૪ અટ્ઢપયઢીઓ
 અષ્ટકર્મપ્રકૃતિજઃ ।

દશ આલોચના
ગુણાઃ

આલોચનાગુણેહિં, છહિં ય ઠાણેહિં જે અપારોક્ષ્વા ।
 પંચહિ ય ણિયંઠેહિં, પંચહિ ય ચરિત્તમંતેહિં ॥૨૪૩॥
 અઢાયારવમાદી, વચ્છકાદી હવંતિ યડ્ઢરસં ।
 દસવિહપાયચ્છિત્તે, આલોચનામાદિણ ચેવ ॥૨૪૪॥
 આલોચનાદોસેહિં, આકંપણમાદિણહિં દસહિં તુ ।
 છહિં કાણહિં વણહિં વ, દસહિં ચાડ્ઢલોચનાગુણેહિ ॥૨૪૫॥
 ઇમેહિં—આયાર વિણયગુણ કણ્પદીવણા અત્તસોહિ ઉજુભાવો ।
 અજ્જવ મદ્દવ લાઘવ, તુઢ્ઢી પલ્હાયકરણં ચ ॥૨૪૬॥
 મિચ્છત્તતવાડ્ઢયારે, પઢમં આલોચના તહિ પઢમ ।
 વિણયો વિણાસણં તિ ય, માયાણ વિણયણગુણેસો ॥૨૪૭॥
 ચારિત્ત કણ્પો ણિયમા, ણિરતિયારિત્ત વિગઢિયે સો ય ।
 દીવિય પમાસિડ ત્તિ ય, પમાસિતો ચેવ ણ્ણઢ્ઢા ॥૨૪૮॥
 અતિયારપંકપંકંકિતો ય આયા વિસોહિઓ હોતિ ।
 આલોહિ ય આયા, ઉજુભાવે ઠાવિઓ હોહિ ॥૨૪૯॥
 અજ્જવભાવે અજ્જવ, સયં ચિયાડ્ઢલોહિ કઓ હોહિ ।
 મદ્દવભાવેણં પુણ, અમાણિ હોઝ્ઝણ આલોહિ ॥૨૫૦॥
 અતિયારગુરુભણં, અકંતાલોતિણ લહૂ હોતિ ।
 સુદ્ધો હં તો ય તુઢ્ઢી, દારં, અતિયારુણ્ણો ય પલ્હાણો ॥૨૫૧॥
 આલોચનાગુણેસુ, જે ઝુ એવં હવતડ્ઢપારોક્ષ્વા ।
 છઢ્ઢાણયપઢિણહિં, છહિં ચેવ ય જે અપારોક્ષ્વા ॥૨૫૨॥
 સંસ્વાદીયા ઠાણા, છહિં ઠાણેહિં પઢિયાણ ઠાણાણં ।
 જે સંજયા સરાગા, ણ્ણે ઢ્ઢાણે વિગયરાગા ॥૨૫૩॥
 ણ્ણઆડ્ઢગમવવહારી, પણ્ણત્તા રાગ-દોસણીહૂયા ।
 આણાણં જિણિંદાણં, જે વવહારં વવહરંતિ ॥૨૫૪॥

૨૪૬ ગાથેયં વ્યં ૩૦ ગાં ૪૭૩ ॥ ૨૫૩ હતો દ્વાવિંશતિર્ગાથાઃ
 વ્યં ૩૦ ૧૦ ગાં ૩૩૩-૩૫૨ ॥

इय भणिए चोएती, ते वोच्छिण्णा हु संपदं इहई ।
 तेसु य वोच्छिण्णेसु, णत्थि विसुद्धी चरित्तस्स ॥२५५॥
 चोदसपुव्वधराणं, वोच्छेदो केवलीण वोच्छेदे ।
 केसिंचि य आदेसो, पायच्छित्तं पि वोच्छिण्णं ॥२५६॥
 जं जत्तिएण सुज्झति, पावं तस्स तह देति पच्छित्तं ।
 जिण-चोदसपुव्वधरा, तविवरीता जहिच्छाए ॥२५७॥
 पारगमपारगं वा, जाणंते जस्स जं च करणिज्जं ।
 देति तहा पच्चक्खी, घुणक्खरसमो तु पारोक्खी ॥२५८॥
 जा य ऊणाहिण वुत्ता, सुत्ते मग्गविराहणा ।
 ण सुज्झे तीइ देतो उ, असुद्धो कं च सोहए २५९॥
 देता वि ण दीसंती, मास-चउम्मासियाओ सोहीओ ।
 कुणमाणा वि य सोहिं, ण पासिमो जो व सिं देज्जा ॥२६०॥
 सोहीए य अभावे, देताण करेत्तगाण य अभावे ।
 वट्ठति संपत्तिकाले, तित्थं सम्मत्त-णाणेहिं ॥२६१॥
 णिज्जवणा य ण संती, महपुरिसाणं तु तेसि वोच्छेते ।
 तम्हा संपयकाले, णत्थि विसुद्धी सुविहियाणं ॥२६२॥
 एवं तु चोतियम्मी, आयरिओ भणति ण हु तुमे णातं ।
 पच्छित्तं कहितं तू, किं धरती किं च वोच्छिण्णं ? ॥२६३॥
 अत्थं पडुच्च सुत्तं, अणागतं तं तु किंचि आमसति ।
 अत्थो वि को वि सुत्तं, अणागतं चेव आमसति ॥२६४॥
 सव्वं चिय पच्छित्तं, पच्चक्खाणस्स ततियवत्थुम्मि ।
 तत्तो चिय णिज्जूढं, कप्प पकप्पो य ववहारो ॥२६५॥
 ताणि धरंती अज्ज वि, तेसु धरंतेसु कह तुमं भणसि ।
 वोच्छिण्णं पच्छित्तं ?, तत्थ इमा तू परूव्वणया ॥२६६॥

प्रायश्चित्ता-
 भावविषयं
 चोदकस्य
 वचनम्

आचार्यस्य
 प्रतिवचः

२६४ आमसति आमृषति-विचारयति ॥ २६५ पकप्पो निशीथ
 सूत्रम् ॥

सपदपरुवण अणुसज्जणा य दस चोद्दसऽद्व दुप्पसहे ।
 अत्थि ण दीसति धणिण्ण विणा तित्थं च णिज्जवण ॥२६७॥
 पण्णवगस्स तु सपदं, पच्छित्तं चोयगस्स तमणि ।
 तं संपयं पि विज्जति, जहा तहा मे णिसामेहिं ॥२६८॥
 भुंजति चक्की भोए, पासाए सिप्पिरयणणिम्मविण्ण ।
 तं दट्ठं रायीणं, अण्णेसिच्छा समुप्पण्णा ॥२६९॥
 अम्हे कारावेमो, पासाए एरिसे त्ति इति तेहिं ।
 चित्तकरा पेसविया, णिउणं लिहिऊण आणेह ॥२७०॥
 पासाद स्सयणे मणहारितं तेहिं चित्तकारेहिं ।
 लीलविहूणं णवरिं, आगारो होति सो चेव ॥२७१॥
 जह रूपादिविसेसा, परिहीणा होंति पागतजणस्स ।
 ण य ते ण होंति गेहा, भुंजति य तेसु ते भोगे ॥२७२॥
 एमेव य पारोक्खी, तदाऽणुरूवं तु सो व्व व्वहरति ।
 किं पुण व्वहरितव्वं, पायच्छित्तं इमं दसहा ॥२७३॥
 आलोयण पडिकमणे, मीस विवेगे तहा वियोसग्गे ।
 तव छेद् मूल अणवट्ठया य पारंचिण चेव ॥२७४॥
 एतुवरिं भणिणहिती, सवित्थरेणं तु आणुपुव्वीए ।
 एयं पुण जह धरती, जं जत्था तं चिमाऽऽहंसु ॥२७५॥
 दसहा अणुसज्जंती, जा चोद्दसपुव्वि पढमसंघाणे ।
 तेणाऽऽरेणऽद्वविहं, तित्थंतिम जाव दुप्पसहो ॥२७६॥
 तम्मि कालगए तित्थं चरित्तं च वोच्छिज्जिहीति ॥
 दोसु तु वोच्छिण्णेसू, चोद्दसपुव्वीऽऽतिमे य संघयणे ।
 तव(तो)पारंच-ऽणवट्ठा, णव-दस पच्छित्तवोच्छिण्णा ॥२७७॥

दशधा
प्रायश्चित्तम्

प्रायश्चित्त-
दानस्य
विभागः

२७३ पागतजणस्स प्राकृतजनस्य ॥ २७५ एतुवरिं एतद् उपरि-
 अग्रे । जत्था तं चिमाऽऽहंसु यत्र तत् चेदमाह ॥ २७६ गाथेयं व्य०
 सू० १० गा० ३५३ ॥

सेस अट्टहऽणुसज्जति, जा तित्थं णव दसे य लिंगादी ।
 चोदे तं पि ण दीसदि, एवभणंतं गुरु भणति ॥२७८॥
 दोसु तु वोच्छिण्णेसू, अट्टविहं देंतया करेता य ।
 ण य केयी दीसंती, एवभणंतस्स चतुगुरुगा ॥२७९॥
 दोसु तु वोच्छिण्णेसू, अट्टविहं दतया करेता य ।
 पच्चक्खं दीसंती, जहा तहा मे णिसामेहिं ॥२८०॥
 पंच णियंठा भणिया, पुलाग वउसा कुसील निगंठा ।
 तह य सिणाओ तेसिं, पच्छित्त जहक्कमं वोच्छं ॥२८१॥
 आलोयण पडिकमणे, मीस विवेगे तहा विओसग्गे ।
 तत्तो य तवे छेदे, पच्छित्त पुलागे छऽप्पेते ॥२८२॥
 बगुस-पडिसेवगाणं, पायच्छित्ता हवंति सव्वे वि ।
 थेराण भवे कप्पे, जिणकप्पे अट्टहा होति ॥२८३॥
 आलोयणा विवेगो वा, णियंठस्स दुवे भवे ।
 विवेगो य सिणायस्स, एमेया पडिवत्तीओ ॥२८४॥
 पंचेव संजया खलु, णायसुएण कहिता जिणवरेणं ।
 सामाइसंजयादी, पच्छित्तं तेसि वुच्छामि ॥२८५॥
 सामाइसंजताणं, पच्छित्ता छेय-मूलरहियऽट्ट ।
 थेराण जिणाणं पुण, तवगंतं छव्विहं होति ॥२८६॥
 छेदोवट्ठावणिए, पायच्छित्ता हवंति सव्वे वि ।
 थेराण जिणाणं पुण, मूलंतं अट्टहा होति ॥२८७॥
 परिहारविसुद्धीए, मूलंता अट्ट होंति पच्छित्ता ।
 थेराण जिणाणं पुण, छव्विहमेतं चिय तवंतं ॥२८८॥
 आलोयणा विवेगे य, ततियं तु ण विज्जइ
 सुहमम्मि संपराए, अहक्खाएतहेव य ॥२८९॥

२७९ इतस्त्रयोदश गाथाः वय० उ० १० गा० ३५४-३६६ ॥

२८२ छ प्पेते षडप्येतानि ॥

४

ज्ञान. श्री जैनधर्मशास्त्राणां टीका-संग्रहः
 श्री महाश्वर वैद्य (१५४०-१५५०) केन्द्र, काठमांडू
 श्री गायत्रीनगर, निम्न-३३२००००

प्रायश्चित्तविधा-
तुणामस्तित्वम्

बउस-पडिसेवया खलु, इत्तिरि-छेदा य संजता दोणिण ।
जा तित्थं अणुसज्जंति, अत्थि हु तेणं तु पच्छित्तं ॥२९०॥
जदि अत्थि ण दीसंती, केइ करेंता उ भण्णती सुणसु ।
दीसंतु उवाएणं, कुव्वंता तत्थिमं णातं ॥२९१॥
जह धणियो सावेक्खो, णिरवेक्खो चेव होइ [दुविहो] तु ।
धारणम संतविभवो, असंतविभवो य सो दुविहो ॥२९२॥
संतविभवो तु जाहेव मग्गितो ताहे देति तं सव्वं ।
जो पुण असंतविभवो, तस्स त्रिसेसो इमो होति ॥२९३॥
णिरवेक्खो तिणिण चयती, अत्ताण धणं च तह य धारणयं ।
सावेक्खो पुण रक्खति, अप्पाण धणं च धारणमं ॥२९४॥
जो तू असंतविभवो, दब्भं घेत्तण पडइ पाडेण ।
सो अप्पाण धणं पि य, धारणमं चेव णासेति ॥२९५॥
जो पुण सहती कालं, सो अत्थं लहति रक्खति य तं च ।
ण किलिस्सइ य सतं पी एव उवाओ तु सव्वत्थ ॥२९६॥
जो तु धरेज्ज अवडुं, असंतविभवो सतं ।
कुणमाणो य कम्मं तु, णिव्विसे करिसावणं ॥२९७॥
अणमप्पेण कालेणं, सो तगं तु विमोयए ।
दिट्ठंतेसो भणितो, अत्थोवणयो इमो तस्स ॥२९८॥
संतविभवेहिं तुल्ला, धिति-संघयणेहिं जे उ संपण्णा ।
ते आवण्णा सव्वं, वहंति णिरणुग्गुहं धीरा ॥२९९॥
संघयण-धितीहीणा, असंतविभवेहिं होंति तुल्ला तु ।
णिरवेक्खो जदि तेसिं, देति तयो ते ण सुज्जंति ॥३००॥
ते तेण परिच्चत्ता, लिंगविवेगं तु काउ वच्चंति ।
तित्थुच्छेदो एवं, अप्पा वि य चत्ता इणमो उ ॥३०१॥

सापेक्ष-निर-
पेक्षतया प्राय-
श्चित्तदाने ला-
भाऽलाभौ

ते उट्टेत्तु पलाणा, पच्छा एकाणियो तयो होति ।
 ताहे किं तु करेतू?, एवं अप्पा परिच्चत्तो ॥३०२॥
 साविकखो पवयणम्मी, अणवत्थपसंगवारणाकुसलो ।
 चारित्तरक्खणट्ठा, अब्बोच्छितीय तु विमुज्झे ॥३०३॥
 कल्लाणगमावण्णे, अतरंते जहक्केण काउं जे ।
 दस कारेंति चतुत्थे, तब्बिउणाऽऽयंबिलतवे य ॥३०४॥
 एक्कासण पुरिमट्ठा, णिव्विगती चेव विगुणविगुणाओ ।
 पत्तेयाऽसहुदाणं, कारेंति व सण्णिगासंति ॥३०५॥
 चउ-तिग-दुगकल्लाणा, एगं कल्लाणगं च कारिति ।
 जं जो उ तरति तं तस्स देंति असहुस्स झोसेंति ॥३०६॥
 एवं सदयं दिज्जति, जेणं सो संजमे थिरो होति ।
 ण य सव्वहा ण दिज्जइ, अणवत्थपसंगदोसाओ ॥३०७॥
 तिलहारगदिट्ठंतो, पसंगदोसेण जह वहं पत्तो ।
 जणणी य थणच्छेयं, पत्ता अणिवारयन्ती तु ॥३०८॥
 णिब्भत्थणाइ बितियाएँ वारिओ जीविआदिआभागी ।
 णैव य थणळेदादी, पत्ता जणणी य अवराह ॥३०९॥
 इय अणिवारियदोसा, संसारं दुक्खसागरमुवेति ।
 विणियत्तपसंगा पुण, करेंति संसारवोच्छेदं ॥३१०॥
 एवं धरती सोही, देन्तु करंता वि एव दीसंति । दार ।
 जं पि य दंसण-णाणेहि भाति तित्थं ति तं सुणसु ॥३११॥
 एवं ते भणंतेण, सैणियमादी वि थाविया समणा ।
 समणस्स उ सुत्तम्मी, णत्थी णरएसु उववातो ॥३१२॥

चरणस्य
 अस्तित्वा

३०२ पलाणा पलायिताः । एकाणियो एकाकी ॥

३०३ इत आरभ्यैकादश गाथा व्य० उ० १० भा० गा० ३७६-३८६ ॥

३०८ तिलहारगदिट्ठंतो तिलहारकद्वयान्तः गुरुतत्त्वविनिश्चयवृत्तौ
 उ० १ गाथा २०० मध्ये, व्य० उ० १० भा० गाथा ३८० टीकायां च
 द्रष्टव्यः ॥

जं पि य हु एकवीसं, वाससहस्साइँ होइती तित्थं ।
 तं मिच्छा सिद्धी वा, सव्वगतीसुं पि होज्जाहि ॥३१३॥
 अण्णं च इमो दोसो, पच्छित्ताभावतो तु पावइ हु ।
 जह न वि चिट्ठति चरणं, तत्थ इमं गाहमाहंसु ॥३१४॥
 पायच्छित्ते असंतम्मि, चरित्तं पि ण चिट्ठति ।
 चरित्तम्मि असंतम्मि, तित्थे णो सचरित्तया ॥३१५॥
 अचरित्तयाए तित्थे, णेव्वाणं पि ण गच्छती ।
 णेव्वाणम्मि असंतम्मि, सव्वा दिक्खा णिरत्थिया ॥३१६॥
 ण विणा तित्थं णियंठेहिं, णियंठा व अतित्थगा ।
 छक्कायसंजमो जाव, ताव दुण्हाऽणुसज्जणा ॥३१७॥
 सव्वन्नूहिं परूविय, छक्काय महव्वया य समितीओ ।
 स च्चेव य पणवणा, संपयकालम्मि साहूणं ॥३१८॥
 तं णो वच्चइ तित्थं, दंसण-णाणेहिं एव सिद्धं तु ।
 णिज्जवगा वोच्छिण्णा, जं पि य भणियं तु तं ण तहा ॥३१९॥
 सुण जह णिज्जवगऽत्थी, दीसंति जहा य णिज्जविज्जंता ।
 इह दुविहा णिज्जवगा, अत्ताण परे य बोधव्वा ॥३२०॥
 पाओवगमे इंगिणि, दुविहा खलु होंति आयणिज्जवगा ।
 णिज्जवणा य परेण व, भत्तपरिण्णाएँ बोद्धव्वा ॥३२१॥
 पाओवगमे इंगिणि, दोण्णि वि चिट्ठंतु ताव मरणाइं ।
 भत्तपरिण्णाएँ विहिं, वाच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥३२२॥
 पावज्जादी काउं, णेयव्वं ताव जाव वोच्छित्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, भत्तपरिण्णं परिणयो य ॥३२३॥
 सपरक्कमे य अपरक्कमे य वाघाय आणुपुव्वी य ।
 सुत्तऽत्थजाणएणं, समाहिमरणं तु कातव्वं ॥३२४॥

निर्यापकाना-
मव्यवच्छेदः

भक्तपरिज्ञा-
विधिः

भिक्ख-वियारसमत्था, जो अण्णगणं तु गंतु चाएति ।
 एस सपरक्कमो खलु, तच्चिवरीओ भवे इयरो ॥३२५॥
 एक्केक्कं तं दुविहं, णिव्वाघायं तहेव वाघायं ।
 वाघाती वि य दुविहो, कालाइधरो व्व इयरो व्व ॥३२६॥
 सपरक्कमं तु तहियं, णिव्वाघायं तहेव वाघातं ।
 वोच्छामि समासेणं, ठप्पं अपरक्कमं दुविहं ॥३२७॥
 तं पुण अणुगंतव्वं, दारेहि इमेहि आणुपुव्वीए ।
 गणणिसिरणाइएहिं, तेसि विभागं तु वोच्छामि ॥३२८॥
 गणणिसिरणा परगणा, सिति संलेहा अगोयऽसंविग्गे ।
 एगाऽऽभोगण अण्णे, अणुपुच्छ परिच्छ आलोए ॥३२९॥
 ठाण वसही पसत्थे, णिज्जवगा दव्वदायणा चरिमे ।
 हाणि परितत णिज्जर, संथारुव्वत्तणादीणि ॥३३०॥
 सारेऊण य कवयं, णिव्वाघाएण चिंधकरणं च ।
 वाघाए जयणा या, भत्तपरिण्णाय कायव्वा ॥३३१॥
 गणणिसिरणम्मि उ विही, जो कप्पे वण्णितो उ सत्तविहो ।
 सो चैव णिरवसेसो, भत्तपरिण्णाए इहई पि ॥३३२॥
 णिसिरित्तु गणं वीरो, गंतूण य परगणं तु सो ताहे ।
 कुणति दढव्ववसायो, भत्तपरिण्णं परिणयो य ॥३३३॥
 किं कारण अवक्कमणं, थेराण इहं तव्वोकिलंताणं ? ।
 अब्भुज्जयम्मि मरणे, कालुणिया झाणवाघातो ॥३३४॥
 सगणे आणाहाणी, अप्पत्तिय होति एवमादीहिं ।
 परगणे गुरुकुलवासो, अप्पत्तियवज्जितो होति ॥३३५॥
 उवगरणगणणिमित्तं, तु वुग्गहो दिस्स वा वि गणभेदो ।
 बालादी थेराण व, उचियाकरणम्मि वाघातो ॥३३६॥

निव्याघाताया
 सव्याघाताया-
 श्व सपराक्रमः
 भक्तपरिज्ञायाः
 स्वरूपम्

गणनिःसरण-
 द्वारम्

३२८ इतः पञ्च गाथाः वयं उ० १० भा० गा० ३९९ ४०३ ॥

३३४ इतः षड् गाथाः वयं उ० १० भा० गा० ४०४-४०९ ॥

श्रितिद्वारम्

सिणेहो पेलवी होती, णिग्गए उभयस्स वि ।
 आहच्च वा वि वाघाए, णो स होइ विउब्भभो ॥३३७॥
 दव्वसिती भावसिती, दव्वसिती होइ दारुणिस्सेणी ।
 भावसिति संजमो जा, तीय वि भंगा इमे होंति ॥३३८॥
 संजमठाणाणं कंडगाण लेसाठितीविसेसाणं ।
 उवरिल्ला परक्कमणं, भावसिती केवलं जाव ॥३३९॥
 भावसिती अहिगारो, विसुद्धभावेण तत्थ ठातव्वं ।
 ण हु उडूगमणकज्जे, हेट्ठिल्लपदं पसंसंति ॥३४०॥

सिति त्ति दारं ॥

संलेखना-
द्वारम्

संलेहणा उ तिविहा, जहण्ण मज्झा तहेव उक्कोसा ।
 छम्मासा वरिसं वा, बारस वरिसा जहाक्कमसा ॥३४१॥
 चिट्ठतु जहण्ण मज्झा, उक्कोसं तत्थ ताव वोच्छामि ।
 जं संलिहिंज्जण मुणी, साहंती अप्पणा अट्ठं ॥३४२॥
 चत्तारि विचित्ताइं, विगतीणिज्जूहियाइं चत्तारि ।
 दीसु चउत्थाऽऽयामं, अविगिट्ठ विगिट्ठ कोडेक्कं ॥३४३॥
 संवच्छराइं चउरो, तवं विचित्तं चउत्थमादीयं ।
 काऊण सव्वगुणितं, पारेती उग्गमविसुद्धं ॥३४४॥
 पुणरवि चउरणा तू, विचित्त काऊण विगतिवज्जं तु ।
 पारेति सो महप्पा, णिद्धं पणियं च वज्जेइ ॥३४५॥
 अण्णा दीणिण समाओ, चउत्थ काऊण पारे आयाम ।
 कंजीएणं तु तयो, अण्णेक्कसमं दुहा काउं । ३४६॥
 तत्थेक्कं छम्मासं, चतुत्थ छट्ठं च काउ पारेति ।
 आयामेणं णियमा, वितिए छम्मासिए विगिट्ठं ॥३४७॥

३४२ इतो नव गाथाः व्य० उ० १० भा० गा० ४११-४१८ ॥

३४४ सव्वगुणित सर्वगुणिक प्रतिबन्धरहितम्, यथेष्टमिति यावत् ।

अट्टमं दसमं दुवालस, काउं पारे तमेव आयामं ।
 अण्णेकहायणं तू, कोडीसहितं तु काऊणं ॥३४८॥
 आयाम-चउत्थादी, काऊण अपारिए पुणो अण्णं ।
 जं कुणयाऽऽयामादी, तं भण्णति कोडिसहितं तु ॥३४९॥
 आयंबिल उसिणोएण पारें हावंतो आणुपुव्वीए ।
 जह दीव-तेल्ल-वत्तीखओ समं तह सरीरायुं ॥३५०॥
 बारसमम्मि य वरिसे, जे मासा उवरिमा उ चत्तारि ।
 पारणए तैसिं तू, एकंतरतं इमं धारे ॥३५१॥
 तेल्लस्स उ गंडूसं, णीसट्ठं जाव खेलसंवुत्तो ।
 तो णिसिरे खेलमत्ते, किं कारण ? गल्लधरणं तु ॥३५२॥
 लुक्खत्ता मुहजंतं, मा हु खुहेज्ज त्ति तैण धारेइ ।
 माऽह णमाकारस्सा, अपच्चलो सो हु होज्जाहि ॥३५३॥
 उक्कोसिया तु एसा, संलेहा मज्झिमा जहण्णा य ।
 संवच्छर छम्मासा, एमेव य मास-पक्खेहिं ॥३५४॥
 एत्तो एगतरेणं, संलेहेणं खवेत्तु अप्पाणं ।
 कुज्जा भत्तपरिणं, इंगिणि पाओवगमणं च ॥३५५॥
 अग्गीयसगासम्मी, भत्तपरिणं तु जो करेज्जाहि ।
 चउगुरुगा तस्स भवे, किं कारण ? जेणिमे दोसा ॥३५६॥
 णासेइ अग्गीयत्थो, चउरंगं सव्वलोगसारंगं ।
 णट्ठम्मि य चउरंगे, ण हु सुलभं होति चउरंगं ॥३५७॥
 किं पुण तं चउरंगं, जं णट्ठं दुल्लहं पुणो होति ? ।
 माणुस्सं धम्मसुती, सद्धा तह संजमे विरियं ॥३५८॥
 किह णासेति अग्गीतो, पढम-वितिएहिं अहिओ सो उ ।
 ओभासे कालिमाए, तो निद्धम्मो त्ति छड्डेज्जा ॥३५९॥

अग्गीत-
द्वारम्

अंतो वा बाहिं वा, दिया व रातो व सो विचित्तो तु ।
 अट्टदुहट्टवसट्टो, पडिगमणादीणि कुज्जाहि ॥३६०॥
 मरिऊण अट्टज्झाणा, गच्छेज्ज व तिरिय वणसुरेसुं वा ।
 संभरिऊण य वेरं, पडिणीयत्तं करेज्जाहि ॥३६१॥
 अहवा वि सव्वरीए, मोयं देज्जाहि जायमाणस्स ।
 सो डंडियादि होज्जा, रुट्टो साहे णिवाईणं ॥३६२॥
 कुज्जा कूलादिपत्थारं, सो वा रुट्टो तु गच्छे मिच्छत्तं ।
 तप्पच्चयं तु दीहं, भमेज्ज संसारकंतारं ॥३६३॥
 सो दिट्टो य विगिंचित्तो, संविग्गेहिं तु अण्णसाहूहिं ।
 आसासियमणुसट्टो, मरणज्जठ पुणो वि पडिवण्णो ॥३६४॥
 एए अण्णे य बहू, तहियं दोसा सपच्चवाया य ।
 एएहिं कारणेहिं, अग्गीये ण कप्पति परिण्णा ॥३६५॥
 तम्हा पंच व छ स्सत्त वा वि जोयणसते समहिए वा ।
 गीयत्थपायमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३६६॥
 एक्कं व दो व तिन्नि व, उक्कासं बारसेव वासाइं ।
 गीयत्थपायमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३६७॥
 गीतत्थदुल्लभं खलु, पडुच्च कालं तु मग्गणा एसा ।
 ते खलु गवेसमाणे, खेत्ते काले य परिमाणं ॥३६८॥
 तेण य गीयत्थेणं, पवयणगहियत्थसव्वसारेणं ।
 णिज्जवएण समाही, कायव्वा उत्तिमट्टम्मि ॥३६९॥
 अग्गीय त्ति दारं ॥

असंविग्ग-
द्वारम्

एवमसंविग्गे वी, पडिवज्जंतस्स हेअंति चउगुरुगा ।
 किं कारणं तु ? तहियं, जम्हा दोसा हवति इमे ॥३७०॥
 णासेति असंविग्गो, चउरंगं सव्वलोयसारंगं ।
 णट्टम्मि य चउरंगे, ण हु सुलहं हेति चउरंगं ॥३७१॥

आहाकम्मिय पाणय, पुप्फा सीया य बहुजणे णायं ।
 सेज्जा संथारो वि य, उवही वि य होति अविमुद्धो ॥३७२॥
 एते अण्णे य तहि, बहवे दोसा सपच्चवाया य ।
 एतेण कारणेणं, असंविग्गे ण कप्पति परिण्णा ॥३७३॥
 तम्हा पंच व छ स्सत्त वा वि जोयणसते समहिण वा ।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३७४॥
 एकं व दो व तिणिण व, उक्कोसं बारसेव वासाई ।
 संविग्गपादमूलं, परिमग्गेज्जा अपरितंतो ॥३७५॥
 संविग्गदुल्लहं खलु, कालं तु पडुच्च मग्गणा एसा ।
 ते खलु गवेसमाणे, खेत्ते काले य परिमाणं ॥३७६॥
 तेण य संविग्गेणं, पवयणगहियत्थसव्वसारेणं ।
 णिज्जवगेण समाही, कातव्वा उत्तिमट्ठम्मि ॥३७७॥

संविग्गेति दारं ॥

एगम्मि उ णिज्जवए, विराहणा होति कज्जहाणी य ।
 सो सेहा वि य चत्ता, पावयणं चेव उड्डाहो ॥३७८॥
 तस्सट्ठगतोभासण, सेहादिअदार्णे सो य परिचत्तो ।
 दातुं व अदाउं वा, हवंति सेहा वि णिद्धम्मा ॥३७९॥
 कूवइ अदिज्जमाणे, मारेति बल त्ति पवयणं चत्तं ।
 सेहा य जं पडिगया, जणे अवण्णं पयासंति ॥३८०॥ दारं॥
 सयमेवाऽऽभोएतुं, अतिसेसि णिमित्तियो व आयरिओ ।
 देवयणिवेयणेण व, जह णगरे कंचणपुरम्मि ॥३८१॥
 कंचणपुर गुरुसण्णा, देवयरुयणा य पुच्छ कहणा य ।
 पारणग खीर रुहिरं, आमंतण संघणासणया ॥३८२॥
 अहवा वि सो व परतो, पारग मिच्छत्त पारए गुरुगा ।
 असती खेमसुभिक्षे, णिवाघाते ण पडिवत्ती ॥३८३॥

एकद्वारम्

आभोग-
द्वारम्

३८२ गाथेयं व्य० १० गा० ४५२ ॥

५

सतं चैव चिरावासो, वासावासे तवस्सिणं ।
 तेणं तस्स विसेसेणं, वासासु पडिवज्जणं ॥३८४॥
 असिवोमादीएसु तु, पडिवज्जंते इमे भवे दोसा ।
 संजम-आयविराहण, आणाईया य दोसा उ ॥३८५॥
 असिवादीहिं वहंता, तं उवगरणं व संजता चत्ता ।
 उवहिं विणा य छडुणें, चत्तो सो पवयणं चैव ॥३८६॥ दारं॥
 एगो संथारगतो, बितियो संलेहें ततिय पडिसेहो ।
 अपहुच्चंतऽसमाही, तस्स व तेसिं व असमाही ॥३८७॥
 हविज्ज जदि वाघातो, बितियं तत्थ ठावए ।
 चिलिमिलिं अन्तरे काउं, बहिं वंदावए जणं ॥३८८॥ दारं॥
 अणपुच्छाएँ गणस्सा, पडिच्छए तं जती गुरु गुरुगा ।
 चत्तारि तु विण्णेया, गच्छमणिच्छंते जं पावे ॥३८९॥
 पाणगादीणि जोग्गाणि, जाणि तस्स समाहिए ।
 अलंभे तस्स जाणाही, परिकेसो य जायणे ॥३९०॥
 असंथरं अजोग्गो वा, जोगवाही व जइ भवे ।
 एसणादिपरिकेसो, जा य तस्स विराहणा ॥३९१॥ दारं॥
 अपरिच्छणम्मि गुरुगा, दोण्ह वि अण्णोण्णगं जहाकमसो ।
 होति विराहण दुविहा, एक्को एक्को व जं पावे ॥३९२॥
 तम्हा परिच्छणा खलु, दव्वे भावे य होति दोण्हं पि ।
 तहियं तु जो परिच्छति, दव्वपरिच्छाएँ ते इणमो ॥३९३॥
 मादणपयकठियादी, दव्वे आणेह मे त्ति तो उदिते ।
 यदि उवहसंति ते तू, अहो इमो विगयगेहि त्ति ॥३९४॥
 किह मोच्छिइ त्ति भत्तं ?, तेसेवं दव्वयो परिच्छा उ ।
 भावे कसाइजंती, तेसि सगासे ण पडिवज्जे ॥३९५॥

अन्यद्वारम्

अनापृच्छा-
द्वारम्

परीक्षाद्वारम्

३८५ इतो गाथाद्वादशकं व्य० १० गा० ४४९-४६० ॥ ३९५ मोच्छिइ
 मोक्षयति । तेसेवं तेषामेवम् ॥

अह पुण विरुवरूवे, आणीएँ दुगुंछए भणंतऽण्णं ।
 आणेमो त्ति ववसिए, पडिवज्जति तेसि सो पासे ॥३९६॥
 एवंभासी ते तू, परिच्छए दव-भावयो विहिणा ।
 ते वि य तं तु परिच्छे, दुविहपरिच्छाएँ इणमो तु ॥३९७॥
 कलमोयणो य पयसा, अण्णं व सभावअणुमतं तस्स ।
 उवणीयं जो कुंछइ, दवपरिच्छाएँ सो सुद्धो ॥३९८॥
 भावे पुण पुच्छिज्जइ, किं संलेहो कतो त्ति ण कयो त्ति ?
 इति उदिए सो ताहे, हंतूणं अंगुलिं दाए ॥३९९॥
 पेच्छह ता मे एयं, किं कतो ण कतो त्ति एव उदितम्मि ।
 भणति गुरु तो ण तयो, एयं चिय ते ण संलीढं ॥४००॥
 ण हु ते दव्वसंलेहं, पुच्छे पासामि ते किसं ।
 कीस ते अंगुली भग्गा ?, भावं संलिहमाऽऽउर ! ॥४०१॥
 भावो चिय एत्थं तू, संलिहियव्वो सदा पयत्तेणं ।
 तेणाऽऽयइं साहे, दिट्ठंतोऽमच्च-कोंकणए ॥४०२॥
 रण्णा कोंकणगाऽमच्चा, दो वि णिव्विसया कता ।
 दोद्धिए कंजियं छोढुं, कोंकणो तक्खणा गतो ॥४०३॥
 भण्डीओ बइल्लए काए, अमच्चो जा भरेइ तु ।
 ताव पुण्णं तु पंचाहं, णलिए णिहणं गतो ॥४०४॥
 एवं जेहिं संलीढो, भावो ते तू साहगा ।
 असंलीढे ण साहेन्ति, अमच्चो इव ते खल्ल ॥४०५॥
 इंदियाणि कसाए य, गारवै य किसे कुण ।
 ण चैयं ते पसंसामो, किसं साहु ! सरीरगं ॥४०६॥

३९८ व्य० १० गा० ४६१ ॥ ३९९ हंतूणं उत्प्लुत्य । दाप दर्शयेत् ॥
 ४०१ व्य० १० गा० ४६३ ॥ ४०३ गाथाद्विकं व्य० १० गा० ४६४-६५ ॥
 ४०६ व्य० १० गा० ४६६ ॥

आलोचना-
द्वारम्

एवं परिच्छिञ्जणं, जदि सुद्धो ताहे तं पडिच्छंति । दारं ॥
 ताहे य अत्तसोहिं, करेति विहिणा इमेणं तु ॥४०७॥
 आयरियपादमूलं, गंतूणं सति परिक्कमे ताहे ।
 सव्वेण अत्तसोही, परसक्खीयं तु कायव्वा ॥४०८॥
 जह सुकुसलो वि वेज्जो, अण्णस्स कहेति अप्पणो वाही ।
 वेज्जस्स य सो सोतुं, तो परिकम्मं समारभइ ॥४०९॥
 जाणंतेण वि एवं, पायच्छित्तविहमप्पणा णिउणं ।
 तह वि य पागडतरयं, आलोएतव्वयं होति ॥४१०॥
 छत्तीसगुणसमण्णागएण तेण वि अवस्स कायव्वा ।
 आलोयण निंदण गरहणा य ण पुणो य बितियं ति ॥४११॥
 किं कारणमालोयण, एवपयत्तेण होति दायव्वा ? ।
 भण्णइ सुणस्स इणमो, आलोयंतस्स जे उ गुणा ॥४१२॥
 आयार विणयगुण कप्पदीवणा अत्तसोहि उजुभावो ।
 अज्जव महव लाघव, तुट्ठी पल्हायजणणं च ॥४१३॥
 पावज्जादी आलोयणा तु तिण्हं चतुक्किय विसोही ।
 जह अप्पणो तह परे, कायव्वा उत्तिमट्ठम्मि ॥४१४॥
 तिण्हं ती णाणादी, दव्वादि चउक्कगं मुणेयव्वं ।
 जो अतियारो तेसू, कयो आलोएति तं सव्वं ॥४१५॥
 णाणे वितहपरूवण, जं वा आसेवितं तदट्ठाए ।
 चेयणमचेयणं वा, दव्वे खेत्तादिसु इमं तु ॥४१६॥
 णाणणिमित्तं अट्ठाणमेति ओमे व अच्छति तदट्ठा ।
 णाणं च आगमेस्सइ, कुणती परिकम्मणं देहे ॥४१७॥
 पडिसेवति विगईओ, मेहादव्वे व एसती पियति ।
 वार्यंतस्स व किरिया, कया तु पणगादिहाणीए ॥४१८॥

४०८ गाथाचतुष्कं व्य० १० गा० ४६७-७० ॥ ४१० पागडतरयं
 प्रकटतरं-स्पष्टम् ॥ ४१३ गाथास्त्रयोविंशतिः व्य० १० गा० ४७३-९४ ॥

एमेव दंसणम्मि वि, सहहणा णवरि तत्थ णाणत्तं ।

एसण-इत्थीदोसे, वयंति चरणे सिया सेवा ॥४१९॥

अहवा तिगसालंबेण दव्वमादी चउक्कमाहच्च ।

आसेवियं णिरालंबओ व आलोयए तं तु ॥४२०॥

पडिसेवणातियारा, जदि वीसरिया कहिंचि होज्जाहि ।

तेसु कह वडियव्वं, सल्लुद्धरणम्मि समणेणं ? ॥४२१॥

जे मे जाणंति जिणा, अवराहे जेसु जेसु ठाणेसु ।

ते हं आलोएउं, उवट्ठितो सव्वभावेणं ॥४२२॥

एवं आलोएंतो, विसुद्धभावपरिणामसंजुत्तो ।

आराहओ तह वि सो, गारवपलिउंचणारहितो ॥४२३॥दरं॥

ठाणं पुण केरिसयं, होति पसत्थं तु तस्स जं जोगं ? ।

भण्णति जत्थ ण होज्जा, झाणस्स उ तस्स वाघाओ ॥४२४॥

स्थान-वसति-
द्वारम्

गंधव्व-नट्ट-जड्ड-ऽस्स-चक्क-जंत-ऽग्गिकम्म-पुरुसे य ।

णन्तिक्क-रयग-देवड-डोम्बिल-पाडहिय-रायपहे ॥४२५॥

चोरग-कोट्टग-कललाल-करकए पुप्फ-दगसमीवे य ।

आरामअहे वियडे, णागघरे पुव्वभणिण य ॥४२६॥

पढम-वितिएसु कप्पे, उद्देसेसु उवस्सया जे तु ।

विहिसुत्ते य णिसिद्धा, तव्विवरीए भवे सिज्जा ॥४२७॥

उज्जाणे तरुमूले, सुण्णघर अणिसट्ट हरिय मग्गे य ।

एवंविहे ण ठायइ, होज्ज समाहीय वाघाओ ॥४२८॥

इंदियपडिसंचारो, मणसंखोभकरणं जहिं णत्थि ।

चाउस्सालाई दुवे, अणुणवेऊण ठायंति ॥४२९॥

४२१ सल्लुद्धरणम्मि शल्योद्धरणे अपराधालोचनायामित्यर्थः ॥

४२३ पलिउंचणा प्रतिकुञ्चयतेऽन्यथासेवितं अन्यथा कथ्यते यथा सा प्रतिकुञ्चना । व्यवहारपीठिका गाथा १५० पत्रं ५० ॥

निर्यापकद्वारम्

पाणगजोग्गाहारे, ठवेंति से तत्थ जत्थ ण उवेन्ति ।
 अप्परिणया व सो वा, अप्पच्चय-गेहिरक्खट्ठा ॥४३०॥
 भुत्तभोगी पुरा जो तु, गीयत्थो वि य भावितो ।
 संतेसाऽऽहारधम्मेषु, सो वि खिप्पं तु खुब्भती ॥४३१॥
 पडिलोम अणुलोमा वा. विसया जत्थ दूरतो ।
 डावित्ता तत्थ से णिच्चं, कहणा जाणगस्स वि ॥४३२॥ दारं ॥
 पासत्थोसण्णकुसीलठाणपरिवज्जिया उ णिज्जवगा ।
 पियधम्मऽवज्जभीरू, गुणसंपण्णा अपरितंता ॥४३३॥
 जो जारिसतो कालो, भरहेरवणसु होति वासेसु ।
 ते तारिसया तइया, अडयालीसा तु णिज्जवगा ॥४३४॥
 उव्वत्त दार संथार कहग वादी य अगगदारम्मि ।
 भत्ते पाण वियारे, कहग दिसा जे समत्था य ॥४३५॥
 दुवालससु एतेसु, एक्केक्के चउरौ भवे ।
 दिसि चउसु पुव्वे एक्केक्के, अडयालीसं भवंती तु ॥४३६॥
 एवं खलु उक्कोसा, परिहायंती हवंति दो चेव ।
 दा गीय किं णिमित्तं ?, असुण्णकरणं जहण्णेणं ॥४३७॥ दारं ॥
 तस्स य चरिमाहारो, इट्ठो दायवो तण्हळेयट्ठा ।
 सव्वस्स चरिमकाले, अतीव तण्हा समुज्जलइ ॥४३८॥
 णव विगइ सत्त ओदण, अट्टारस वंजणुच्चपाणं च ।
 अणुपुविविहारीणं, समाहिकामाण उवहरइ ॥४३९॥
 काल-सभावाणुमतो, पुव्वज्झुसिओ सुओवइट्ठो वा ।
 झोसिज्जति सो वि तहा, जयणाय चउव्विहाहारो ॥४४०॥
 तण्हाळेदम्मि कते, ण तस्स तहितं पवत्तए भावो ।
 अहव कहिंचुप्पज्जति, तहवि णियत्तेइ एवं तु ॥४४१॥

द्रव्यदापना-
द्वारम्

४३१ संतेसाऽऽहारधम्मेषु सत्सु आहारधर्मेषु ॥ ४३७ गाथाषट्कं
 ४४० १० गा० ४९५-५०० ॥ ४४१ कहिंचुप्पज्जति कथञ्चिदुत्पद्यते ॥

किं व तं णोवभुत्तं मे, परिणामासुयिं सुयिं ? ।
 दिद्वसारो सुहं झाइ, चोयणेसेव सीययो ॥४४२॥
 चरिमं च एस भुंजति, सद्धाजणणं च होति उभए वि ।
 संजय-गिहियाणं वा, तो देंति इमीय तु विहीय ॥४४३॥
 तिविहं तु वोसिरिहीइ, सो ता उक्कोसगाइँ दव्वाइँ ।
 मग्गेत्ता जयणाए, चरिमाहारं पदंसेति ॥४४४॥
 पासित्त ताणि कोयी, तीरप्पत्तस्स किं ममेतेहिं ? ।
 वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥४४५॥
 सव्वं भोच्चा कोई, धिद्धीकारं इमेण किं मे ? त्ति ।
 वेरग्गमणुप्पत्तो, संवेगपरायणो होति ॥४४६॥
 सव्वं भोच्चा कोई, मणुण्णरसपरिणतो हवेज्जाहि ।
 तं चेवऽणुबंधतो, देसं सव्वं च रोहीया ॥४४७॥ दारं ॥
 विगयीकयाणुबंधे, आहारऽणुबंधणाए वोच्छेदो ।
 परिहायमाणदव्वे, गुणवट्ठि समाहि अणुकंपा ॥४४८॥
 दवियपरीणामं ता, हावेति दिणे दिणे तु जा तिणिण ।
 बिन्ति ण लभंति दुलभे, सुलभम्मि वि होतिमा जयणा ॥४४९॥
 आहारे ताव छिंदाहि, गेहिं तो णं चइस्ससि ।
 जं भुत्तं ण हु पुव्वं ते, तीरपत्तो तमिच्छसि ॥४५०॥ दारं ॥
 वट्ठंति अपरितंता, दिया व रायो व सव्वपरिकम्मं ।
 पडियरगा मुणिवरगा, कम्मरयं णिज्जरेमाणा ॥४५१॥
 जो जत्थ होति कुसलो, सो तु ण हावेइ तं सइ बलम्मि ।
 उज्जुत्ता सति जोगे, तस्स वि दीवेति तं सहुं ॥४५२॥ दारं ॥

हानिद्वारम्

अपरितान्त-
द्वारम्

४४२ झाइ चोयणेसेव सीययो ध्यायति चोदना एषैव सीदतः ॥
 ४४४ गाथाद्विकं व्य० १० गा० ५०१-२ ॥ ४४५ ममेतेहिं मम एतैः ॥
 ४४७ इतः ४७२ गाथान्ता गाथा व्य० १० गा० ५०३-२८ ॥ ४४९ होतिमा
 भवति इयम् ॥

निर्जराद्वारम्

देहविओगो खिण्णं, व होज्ज अहवा वि कालकरणेणं ।
 दोण्हं पि णिज्जरा वट्टमाणो गच्छो उ एयट्ठा ॥४५३॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, सज्झायम्मी विसेसेणं ॥४५४॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, काउस्सणे विसेसेणं ॥४५५॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेइ अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, वेयावच्चे विसेसेणं ॥४५६॥
 कम्ममसंखेज्जभवं, खवेति अणुसमयमेव आउत्तो ।
 अण्णयरम्मि वि जोगे, विसेसतो उत्तिमट्ठम्मि ॥ ४५७॥ दारं॥

संस्तारद्वारम्

संथारो उत्तिमट्ठे, भूमि-सिला-फलगमादि णायव्वा ।
 संथारपट्टमादी, दुगचीराज बहू वा वि ॥४५८॥
 तह वि असंथरमाणे, कुसमादी तिण्णि अज्झुसिरतणाति ।
 तेसऽसति असंथरणे, व होज्ज सुसिरा वि तो पच्छा ॥४५९॥
 तह वि असंथर कोतव, पावारग णव्वय तूलि भूमीए ।
 एमेव अणहियासे, संथारगमादि पल्लंके ॥४६०॥ दारं ॥

उद्वर्त्तनाद्वारम्

पडिलेहण संथारं, पाणग उव्वत्तणादि णिग्गमणं ।
 सयमेव करेति सहू, असहुस्स करेति अण्णे उ ॥४६१॥
 कायोवचितो बलवं, णिक्खमण पवेसणं च सो कुणति ।
 तह वि य अविसहमाणं, संथारगतं तु संधारे ॥४६२॥
 संथारो तस्स मउतो, समाहिहेउ तु होति कायव्वो ।
 तह वि य अविसहमाणे, समाहिहेउ उदाहरणं ॥४६३॥ दारं ॥

स्मारणाद्वारम्

धीरपुरिसपण्णत्ते, सप्पुरिसणिसेविण्ण परमरम्मे ।
 धण्णा सिलातलतले, णिरावयक्खा णिवज्जंति ॥४६४॥

४५८ उत्तिमट्ठे उत्तमार्थे चरिमाराधनावसरे ॥ ४६३ मउतो मृदुकः ॥

जदि ताव सावया कुलगिरिकंदरविसमकडगदुग्गेसु ।
 साहेति उत्तिमदं, धित्तिधणियसहायगा धीरा ॥४६५॥
 किं पुण अणगारसहायगेण अण्णोण्णसंगहवलेणं ।
 परलोतिए ण सका, साहेउं अप्पणो अदं ? ॥४६६॥
 जिणवयणमप्पमेयं, णिउणं कण्णाहुइं सुणेंतेणं ।
 सका हु साहुमज्जे, संसारमहोदहिं तरितुं ॥४६७॥
 सव्वे सव्वद्धाए, सव्वण्णू सव्वकम्मभूमीसु ।
 सव्वगुरु सव्वमहिया, सव्वे मेरुम्मि अहिसित्ता ॥४६८॥
 सव्वाहिं वि लद्धीहिं, सव्वे वि परीसहे पराइत्ता ।
 सव्वे वि य तित्थगरा, पायोवगमेण सिद्धि गया ॥४६९॥
 अवसेसा अणगारा, तीय-पडुप्पण्ण-ऽणागया सव्वे ।
 केई पायोवगया, पच्चक्खाणिगिणी केयी ॥४७०॥
 सव्वाओ अज्जाओ, सव्वे वि य पढमसंघयणवज्जा ।
 सव्वे य देसविरया, पच्चक्खाणेण तु मरंति ॥४७१॥
 सव्वसुहप्पभवाओ, जीवियसाराओ सव्वजणयायो ।
 आहाराओ रतणं, ण विज्जए उत्तिमं अण्णं ॥४७२॥
 सेलेसि सिद्ध विग्गह, केवल्लिओघायए य मोत्तूणं ।
 सव्वे सव्वावत्थं, आहारे हेअंति आयत्ता ॥४७३॥
 तं तारिसयं रयणं, सारं जं सव्वलोगरयणार्णं ।
 सव्वं परिच्चइत्ता, पाओवगया पविहरंति ॥४७४॥
 एवं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिणेहि पणत्तं ।
 जं सोऊण परिण्णी, ववसायपरिकमं कुणति ॥४७५॥ दारं॥
 कोयिं परीसहेहिं, वाउलिओ वेयणट्ठिओ वा वि ।
 ओभासेज्ज कयाई, पढमं वितियं च आसज्ज ॥४७६॥

कवचद्वारम्

४६९. पराइत्ता पराजित्य ॥ ४७४ इतः ४८७ गायान्ता गाथा द्य०
 १० गा० ५३०-४३ ॥ ४७६ वेयणट्ठिओ वेदनार्तः ॥

गीयत्थमगीयत्थं, सारेउं तह विबोहणं काउं ।
 तो पडिबोहय छट्ठे, पढमे पणए सिया बितिण ॥४७७॥
 हन्दि दु परीसहचमू, जोहेतवा मणेण काणण ।
 तो मरणदेसयाले, कवयब्भूओ तु आहारो ॥४७८॥
 नायं संगामदुगं, महसिल-रहमुसलवण्णणा तेसिं ।
 असुर-सुरिन्दावरणं, चेडग एगो गह सरस्स ॥४७९॥
 महसिलकंटे तहियं, वट्ठंते कूणिओ तु रहिएणं ।
 रुक्खग्गवलग्गेणं, पहतो पट्ठम्मि कणएणं ॥४८०॥
 उप्पिडितुं सो कणओ, कवयावरणम्मि तो ततो पडितो ।
 तो तस्स कोणिएणं, छिण्णं सोसं खुरप्पेणं ॥४८१॥
 दिट्ठंतस्सोवणओ, कवयत्थाणी इहं तहाऽऽहारो ।
 सत्तू परीसहा खलु, आराहण रज्जथाणीया ॥४८२॥
 जह वाऽऽउंटियपाए, पायं काऊण हत्थिणो पुरिसो ।
 आरुहति तह परिण्णी, आहारेणं तु झाणवरं ॥४८३॥
 उवगरणेहि विहूणो, जह वा पुरिसो ण साहए कज्जं ।
 एवाऽऽहारपरिण्णी, दिट्ठंता तत्थिमे होंति ॥४८४॥
 लवए पवए जोहे, संगामे पत्थिए इय ।
 आतुरे सिक्खए चेव, दिट्ठंत समाहिकामेतो ॥४८५॥
 दत्तेणं णावाए, आउह तहोवाहणोसहेहिं च ।
 उवगरणेहिं च विणा, जहसंखमसाहगा सव्वे ॥४८६॥
 एवाऽऽहारेण विणा, समाहिकामो ण साहए समाहिं ।
 तम्हा समाहिहेउं, दायव्वो तस्स आहारो ॥४८७॥

४७९-४८१ षट्पञ्चाथागतश्चेटक-कोणिकसम्बन्धः महाशिला रथ-
 मुशालवर्णना च भगवतीसूत्रसप्तमशतकनवमोद्देशकादवसेया । पत्र ३१५ ॥
 ४८६ दत्तेण दात्रेण ॥

धिति-संघयणविजुत्तो, असमत्थो परीसहेऽहियासेउं ।
 फिट्ठति चंदगविज्झा, तेण विणा कवयधूएणं ॥४८८॥
 सरीरमुज्झियं जेण, को संगो तस्स भोयणे ? ।
 समाहिसंघणाहेउं, दिज्जए सो सि अंतिए ॥४८९॥
 सुद्धं एसित्तु ठावति, हाणिओ वा दिणे दिणे ।
 पुव्वुत्ताए उ जयणाए, तं तु गोवेन्ति अण्णहिं ॥४९०॥ दारं॥
 णिव्वाघाएणेवं, कालगयविगिंचणा विहीपुव्वं ।
 कातव्व चिंधकरणं, अचिंधकरणे भवे गुरुगा ॥४९१॥
 उवगरण सरीरम्मि य, अचिंधकरणम्मि मंडिओ तहियं ।
 मग्गणगवेसणाए, गामाणं घायणं कुणति ॥४९२॥ दारं ॥
 ण पगासेज्ज लहुत्तं, परीसहुदएण होज्ज वाघाओ ।
 उप्पण्णे वाघाए, जो गीयत्थाण तु उवाओ ॥४९३॥
 को गीयाण उवाओ ?, संलेहग उट्ठविज्जए अण्णो ।
 उच्छहए जो वऽण्णो, इयरे उ गिलाणपरिकम्मं ॥४९४॥
 वसभो वा ठाविज्जति, अण्णस्सऽसतीअ तम्मि संथारे ।
 कालगतो त्ति य काउं, संझाकालम्मि णीणंति ॥४९५॥
 एव तू णायम्मी, डंडियमादीहि होति जयणेसा ।
 सत गमण पेसणं वा, खिसण चउरो अणुग्घाता ॥४९६॥
 सपरक्कमे य भणियं, णिव्वाघाइं तहेव वाघायं ।
 णिव्वाघाइम इयरं, एत्तो अपरक्कमं वोच्छं ॥४९७॥
 अपरक्कमो बलहीणो, अण्णगण ण जाति कुणइ गच्छम्मि ।
 सपरक्कमो व्व सेसं, णिव्वाघाती गुतो एसो ॥४९८॥
 वाघाति आणुपुव्वी, रोगाऽऽयंकेहि णवरि अभिभूओ ।
 बालमरणं पि य सिया, मरेज्ज उ इमेहि हेऊहिं ॥४९९॥

चिह्नकरण-
द्वारम्

यतनाद्वारम्

निर्व्याघात-
सव्याघात-
पराक्रमभक्त-
परिज्ञायाः
स्वरूपम्

४८८ चंदगविज्झा चन्द्रकवेधः पुत्तलिकाक्षिचन्द्रकस्य वेधः ॥

४८९ इतः ४९७ गाथान्ता गाथा वयं १० गा० ५४४-५२ ॥ ४९९ इतः
५०५ गाथान्ता गाथा वयं १० गा० ५५३-५९ ॥

वाल-ऽच्छभल्ल-विसगय-विसूयिगाऽऽयंक सण्णिकोसलए ।
 ऊसास गद्ध रज्जू, ओमा-ऽसिव-ऽहिवाय-संबद्धे ॥५००॥
 वालेण गोणसाइण, खइओ होज्जाहि सडिउमारद्धो ।
 कण्णोद्वणासिगादी, विभंगिया अच्छभल्लेण ॥५०१॥
 लद्धो व विसेणं तू, विसूयिया वा सें उट्ठिता होज्जा ।
 आयंको वा कोयी, खयमादी उट्ठिओ होज्जा ॥५०२॥
 तिण्णि तु वारा किरिया, तस्स कया ण विय उवसमो जातो ।
 जह ओमे कोसलेणं, सण्णीणं पंच उ सयाइं ॥५०३॥
 सण्णीणं रुद्धाई, अहयं भत्तं तु तुम्भ दाहामि ।
 लाभंतरं च णाउं, लुद्धेणं विक्कियं धणं ॥५०४॥
 तो णाउ वित्तिछेदं, ऊसासणिरोहमादिणि कताणि ।
 अणहीयासेन्तेहिं, खुहवेदण ओमे साहूहिं ॥५०५॥
 एवं ता कोसलए, अण्णम्मि वि ओमो होज्ज एमेव ।
 सहसा छिण्णद्धाणे, असिवग्गहिया व कुज्जाहिं ॥५०६॥
 अभिघाओ वा विज्जू, गिरिभित्ती कोणगादि वा होज्जा ।
 संबद्ध हत्थ-पादादयो व वादेण होज्जाहि ॥५०७॥
 एतेहिं कारणेहिं, वाघाइम मरण होति णायव्वं ।
 परिकम्ममकाऊणं, पच्चक्खाई ततो भत्तं ॥५०८॥
 अह पुण जदि होज्जाही, पंडियमरणं तु काउ असमत्थो ।
 ऊसास गद्धपट्टं, रज्जुग्गहणं व कुज्जाहि ॥५०९॥
 अणुपुव्विविहारेणं, उस्सग्गणिवाइयाण जा सोही ।
 विहरंतएण सोही, भणिता आयारलोवा या ॥५१०॥
 एसा पच्चक्खाणे, आय परे भणिय णिज्जवाण विही ।
 इंगिणि-पायोवगमे, वोच्छामी आयणिज्जवणं ॥५११॥

इङ्गिनीमरणम्

पव्वज्जादी काउं, णेतव्वं जाव होयऽवोच्छित्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, इंगिणिमरणं ववसिओ यु ॥५१२॥
 आय-परपरिकम्भं, भत्तपरिण्णाएँ दो अणुण्णाता ।
 परिवज्जिया य इंगिणि, चउव्विहाहारविरती य ॥५१३॥
 ठाण णिसीय तुयट्ठण, इत्तिरियाइं जहासमाहीए ।
 सयमेव य सो कुणती, उवसग्ग परीसहऽहियासे ॥५१४॥
 संघयण-धित्तीजुत्तो, णव-दसपुव्वा सुतेण अंगा वा ।
 इंगिणिमरणं णियमा, पडिवज्जइ एरिसो साहू ॥५१५॥
 पव्वज्जादी काउं, णेयव्वं जाव होयऽवोच्छित्ती ।
 पंच तुलेतूण य सो, पायोवगमं परिणतो य ॥५१६॥
 तं दुविहं णायव्वं, णीहारिं चैव तह अणीहारिं ।
 बहिता गामादीणं, गिरिकंदरमादि णीहारिं ॥५१७॥
 वइयादिसु जं अंतो, उट्ठेउमणा य ठाय अणीहारिं ।
 कम्हा पादवगमणं ?, जं उवमा पादवेणेत्थं ॥५१८॥
 सम विसमम्मि व पडिओ, अच्छति जह पादवो व णिकंपो ।
 णिच्चल णिप्पडिकम्मो, णिक्खिवती जं जहिं अंगं ॥५१९॥
 तं ठित होति तह चिय, णवरं चलणं परप्पयोगातो ।
 वायादीहिं तरुस्स व, पडिणीयादीहिं तह तस्स ॥५२०॥
 तसपाण-बीयरहिते, विच्छिण्णवियार थंडिल विसुद्धे ।
 णिहोसा णिहोसे, उव्वेति अब्भुज्जयं मरणं ॥५२१॥
 पुव्वभवियवेरेणं, देवो साहरइ कोति पाताले ।
 मा सो चरिमसरीरो, ण वेदणं किंचि पाविहिती ॥५२२॥
 उत्पण्णे उवसग्गे, दिव्वे माणुस्सए तिरिक्खे य ।
 सव्वे पराजिणित्ता, पायोवगया पविहरंति ॥५२३॥

पादपोष-
गमनम्

५१२ गाथाचतुष्कं व्य० १० गा० ५६३-६६ ॥ ५१८ वइया वज्जिका
 गोकुलम् ॥ ५२१ गाथात्रिकं व्य० १० गा० ५६८-७० ॥ ५२२ साहरइ
 कोति संहरति कोऽपि ।

देव-णर दुगतिगऽस्से, केयी पक्खेवगं सिया कुज्जा ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालिज्जा ॥५२४॥
 अणुलोमा पडिलोमं, दुगं तु उभयसहिया तिगं होति ।
 अहवा चित्तमचित्तं, दुगं तिगी मीसग समग्गं ॥५२५॥
 पुढवि-दग-अगणि-मारुय-वणस्सति-तसेसु कोइ साहरइ ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहा, अहाउयं कोइ पालेज्जा ॥५२६॥
 धिति-बलजुत्तेहिं तहिं, उवसग्गा जह सढा उ धीरेहिं ।
 णिदरिसणा केइ तहिं, वोच्छामि इमे समासेणं ॥५२७॥
 मुणिसुव्वयंतेवासी, खंदगमणगार कुंभकारकडं ।
 देवी पुरंदरजसा, डंडगि पालक मरुगे य ॥५२८॥
 पंचसया जंतेणं, रुढेण पुरोहिण्ण मलिया उ ।
 रांग-होसतुलग्गं, समकरणं चित्तयंतेहिं ॥५२९॥
 जंतेहिं करकएहि व, सत्थेहि व सावएहिं विविहेहिं ।
 देहे विद्धंसन्ते, ण य ते ज्ञाणातो फिट्ठंति ॥५३०॥
 पडिणीययाएँ कोई, अग्गि सि पदेज्ज असुभपरिणामो ।
 पादोवगते संते, जह चाणक्कस्स वा करिसे ॥५३१॥
 पडिणीययाएँ कोई, चम्मं से खीलएहिं विहणित्ता ।
 महु-घयमक्खियदेहं, पिवीलियाणं तु दिज्जाहिं ॥५३२॥
 जह सो चिलायपुत्तो, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 सोणियगंधेण पिवीलियाहिं जह चालणि व कतो ॥५३३॥

५२४ गाथात्रिकं व्य० १० गा० ५७४-७६ ॥ ५२७ सढा सोढाः ॥
 ५२८-३० स्कन्दकदृष्टान्त उत्तराध्ययनसूत्रे द्वितीयाध्ययननिर्युक्तौ
 १११-११३ गाथासु तट्टीकायां च वर्तते । पत्र ११४ ॥ ५२८ गाथाद्वादशक
 व्य० १० गा० ५८९-६०० ॥ ५३३ चिलातिपुत्रोदाहरणमावश्यकचूर्णी-
 तोऽवसेयम् गाथा ८७२ पत्र ४९७ ॥

मोगल्लसेलसिहरे, जह सो कालासवेसिओ भगवं ।
 खइओ विउडिउणं, देवेण सियालखवेणं ॥५३४॥
 जह से वंसिपदेसी, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 वंसीपत्तेहिं विणिग्गएहिं आगासमुज्झित्तो ॥५३५॥
 जहऽवंतीसुकुमालो, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहाओ ।
 धीरो सपेल्लियाए, सिवाएँ खइओ तिरत्तेणं ॥५३६॥
 जह ते गोट्ठहाणे, वोसट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहागा ।
 उदगेणुवुब्भमाणा, वियरम्मी संकरे लग्गा ॥५३७॥
 जह सा वत्तीसघडा, वासट्ठ-णिसट्ठ-चत्तदेहागा ।
 धीरावाएण उ दीविण डिलयम्मि ओलइया ॥५३८॥
 बावीस आणुपुव्वी, तिरिक्ख मणुया व भंसणत्थाए ।
 विसयाणुकंपरक्खण, करेज्ज देवा व मणुया वा ॥५३९॥
 जह णाम असी कोसी, अण्णो कोसी असी विखलु अण्णो ।
 इय मे अण्णो देहो, अण्णो जीवो त्ति मण्णंति ॥५४०॥
 एमंतणिज्जरा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स ।
 अंतकिरियं च साहू, करेज्ज देवोववत्ति वा ॥५४१॥
 एवं धिति-बलजुत्तो, अहियासेति पडिलोम उव्वसग्गे ।
 एत्तो पुण अणुलोमे, जह सहती ते तहा वोच्छं ॥५४२॥
 सकारं सम्माणं, ण्हाणादीयाणि तत्थ कुज्जाहि ।
 वोसट्ठ-चत्तदेहो, अहाउयं कोइ पालेज्जा ॥५४३॥
 पुव्वभवियपेमेणं, देवो देवकुरु-उत्तरकुरासु ।
 कोई हु साहरेज्जा, सव्वसुहा जत्थ अणुभावा ॥५४४॥

५३४ कालासवेसिकोदन्तं उत्तराध्ययनसूत्रद्वितीयाध्ययननिर्युक्ति-
 ११५ गाथातस्तद्वृत्तितश्चावसेयम् पत्र १२० ॥ ५३६ अवन्तीसुकुमाल-
 वृत्तान्त आवश्यकचूर्णीद्वितीयभाग पत्र १५७ गाथा १३८० चूर्णितोऽ-
 वधेयः ॥ ५४० व्य० १० गा० ५७१ ॥ ५४१ व्य० १० गा० ५७७ ॥
 ५४३ गाथैकादशकं व्य० १० गा० ५७८-५८८ ॥

पुव्वभवियपेमेणं, देवो साहरति णागभवणम्मि ।
 जहियं इट्ठा कंता, सबसुहा होंति अणुभावा ॥५४५॥
 वत्तीसलक्खणधरो, पायोवगयो य पागडसरीरो ।
 पुरिसव्वेसिणि कण्णा, रायविदिण्णा तु गिण्हेज्जा ॥५४६॥
 मज्जण-गंधं पुप्फोवकार-परियारणं च कुज्जाहिं ।
 सा पवर रायकण्णा, इमेहिं जुत्ता गुणगणेहिं ॥५४७॥
 णवयंगसोयबोहिय, अट्ठारसरतिविसेसकुसला तु ।
 चोयट्ठीमहिलगुणा, णिउणा य विसत्तरिकलाहिं ॥५४८॥
 दो सोय-णेत्तमादिग, णवंगसोया हवन्ति एतेसु ।
 देसीभास अठारस, रतीविसेसा उ उगुवीसं ॥५४९॥
 कोसल्लगे व वीसइविहं तु एमादिणहिं तु गुणेहिं ।
 जुत्ताए रूव-जोव्वण-विलास-लायण्णकलियाए ॥५५०॥
 चउकण्णम्मि रहस्से, राएणं रायदिण्णपसराए ।
 तिमि-मगरेहि व उदही, ण खोभितो जो मणो मुणिणो
 ॥५५१॥
 जाहे पराइया सा, ण समत्था सीलखंडणं काउं ।
 णेऊण सेलसिहरं, तो सिलमुवरिं मुयति तस्स ॥५५२॥
 एगंतणिज्जरा से, दुविहा आराहणा धुवा तस्स ।
 अंतकिरिया व साहू, करेज्ज देवोववत्ति वा ॥५५३॥
 एमादीहिं बहुविहं, दुविहं तिविहैहिं ते महाभागा ।
 घोरेहि उवसग्गेहिं, चालिज्जंता वि णिहयया ॥५५४॥
 पुव्वा-उवर-दाहिण-उत्तरेहिं वाएहिं आवयंतेहिं ।
 जह ण वि कंपइ मेरू, तह ते झाणाओ न चलिंति ॥५५५॥
 पढमम्मि य संघयणे, वट्ठंता सेलकुड्डसामाणा ।
 तैसिं पि य वोच्छेदो, चउदसपुव्वीण वोच्छेदे ५५६॥

एयं पाओवगमं, णिप्पडिकम्मं जिणेहिं पण्णत्तं ।

तित्थयर-गणहरेहि य, साहूहि य सेवियमुदारं ॥५५७॥

एवं जहाणुरूवा, संपतिकालम्मि अत्थि जह सोही ।

विज्जंति य सोहिकरा, तं सव्वेयं समक्खायं ॥५५८॥

एसाऽऽगमववहारो, जहोवएसं जहक्कमं कहिओ ।

एत्तो सुतववहारं, सुण वच्छ ! जहाणुपुवीए ॥५५९॥

णिज्जૂઠં ચોદ્દસપુવ્વિણ્ણ જં ભદ્દવાહુણા સુત્તં ।

શ્રુતવ્યવહારઃ

पंचविहो ववहारो, दुवालसंगस्स णवणीयं ॥५६०॥

जो सुतमहिज्जति बहं, सुत्तत्थं च णिउणं ण याणाति ।

कप्पे ववहारम्मि य, ण सो पमाणं सुयधराणं ॥५६१॥

जो सुतमहिज्जति बहं, सुत्तत्थं च णिउणं वियाणाति ।

कप्पे ववहारम्मि य, सो उ पमाणं सुतधराणं ॥५६२॥

કપ્પસ્સ ય ણિજ્જુત્તિં, વવહારસ્સેવ પરમણિઉણસ્સ ।

जो अत्थओ न जाणति, सो ववहारी णऽणुण्णातो ॥५६३॥

કપ્પસ્સ ય ણિજ્જુત્તિં, વવહારસ્સેવ પરમણિઉણસ્સ ।

जो अत्थतो विजाणति, ववहारी सो अणुण्णातो ॥५६४॥

एसो सुतववहारो, जहोवएसं जहक्कमं कहितो ।

આણાણ વવહારં, સુણ વચ્છ ! જહક્કમં વોચ્છં ॥૫૬૫॥

આજ્ઞાવ્યવહારઃ

સમણસ્સ ઉત્તિમદ્દે, સલ્લહરણકરણે અભિમુહસ્સ ।

दूरत्था जत्थ भवे, छत्तीसगुणा उ आयरिया ॥५६६॥

अपरक्कमो मि जातो, गंतुं जे कारणं तु उप्पणं ।

अट्टारसमण्णयरे, वसणगते इच्छिमो आणं ॥५६७॥

अपरक्कमो तवस्सी, गंतुं ण चतेइ सोहिकरमूलं ।

સીસં પેસેતિ તહિં, જહિચ્છ સાહિં તુમસમીવે ॥૫૬૮॥

૫૫૮ સવ્વેયં સર્વમેતત્ત ॥ ૫૫૯ इतः ५८९ गाथान्ता गाथाः व्य०

૧૦ ગા૦ ૬૦૨-૩૪ ॥ ૫૬૮ ચતેइ શક્નોતિ । જહિચ્છ સોહિં તુમસમીવે
યથા ઇચ્છામિ શોધિં યુષ્મત્સમીપે ॥

अपरिणत-अ-
तिपरिणत-परि-
णतानां शिष्या-
णां परीक्षणम्

सो वि अपरक्कमगती, सीसं पेसेति धारणाकुसलं ।
 णातु तहिं जो जोगो, इमेण विहिणा परिच्छित्ता ॥५६९॥
 अपरक्कमो य सीसं, आणापरिणामगं परिच्छेज्जा ।
 रुक्खे व बीयकाए, सुत्ते वाऽमोहणाऽऽधारिं ॥५७०॥
 दट्ठु महल्ल महीरुह, भणितो रुक्खे विलग्गितुं डेवे ।
 अपरिणतो बेति तयो, णो वट्ठति रुक्खे आरोहुं ॥५७१॥
 किं वा मारेतवो, अहतं ? तो बेह डेव रुक्खातो ।
 अतिपरिणामो भणती, इय होतू अम्ह वेसिच्छा ॥५७२॥
 बेति गुरु अह तं तू, अपरिगय अत्थे अ भाससे एवं ।
 किं व मए तं भणितो, आरुह रुक्खे तु सच्चित्ते ? ॥५७३॥
 तव-णियम-णाणरुक्खं, आरुहिउं भवमहण्णवावत्तं ।
 संसारागडमूलं, डेवेहि मए तुमं भणितो ॥५७४॥
 जो पुण परिणामो खल्ल, 'आरुह'भणितो तु सो विचित्तेति ।
 णिच्छंति पावमेते, जीवाणं थावराणं पि ॥५७५॥
 किं पुण पंचिंदीणं ?, तं भवियव्वेत्थ कारणेणं तु ।
 आरुहणववसियं तू, वारेति गुरुऽहवा थंभे ॥५७६॥
 एवाऽऽणध बीयाइं, भणिते पडिसेह अपरिणामो तु ।
 अतिपरिणामो पोट्ठल, बंधूणं आगतो तत्थ ॥५७७॥
 पच्चाह गुरु ते तू, जहोदियाऽऽणेह अंबिलीबीये ।
 ण विरोहसमत्थाइं, सच्चित्ताइं विभणियाइं ॥५७८॥
 परिणामगो हु तत्थ वि, भणती आणेमि केरिसाइं तु ? ।
 कित्तियमित्ताइं वा ?, विरोहमविरोहजोगाइं ? ॥५७९॥

५७० आणापरिणामगं आज्ञापरिणामिनं अवश्यमाज्ञाधारिण-
 मित्यर्थः । वाऽमोहणाऽऽधारिं वाऽमोहनाऽऽधारिणम् ॥ ५७१ डेवे
 प्रतिक्षिप-पत इत्यर्थः ॥ ५७२ अम्ह वेसिच्छा अस्माकमप्येवा इच्छा ॥
 ५७६ भवियव्वेत्थ भवितव्यमत्र ॥ ५७७ एवाऽऽणध एवमानयत ॥

सो वि गुरुहिं भणिआ, ण ताव कज्जं पुणो भणीहामी ।
 हसिओ व मए वाऽसी, वीमंसत्थं व भणितो सि ॥५८०॥
 पदमक्खरमुद्देसं, संधी सुत्तऽत्थ तदुभयं पुट्ठो ।
 अक्खर-वंजणमुद्धं, कहेति सव्वं जहाभणितं ॥५८१॥
 एवं परिच्छिज्जणं, जोगं णाज्जण पेसवे तं तु ।
 वच्चाहि तस्सगासं, सोहिं सोज्जण आगच्छ ॥५८२॥
 अह सो गतो उ तहियं, तस्स सगासम्मि सो करे सोहिं ।
 दुग-तिग-चऊविसुद्धं, तिविहे काले विगडभावो ॥५८३॥
 दुविहं तु दप्प कप्पे, तिविहं णाणाइणं तु अट्ठाए ।
 दव्वे खेत्ते काले, भावे य चउव्विहं एयं ॥५८४॥
 तिविहं अतीयकाले, पच्चुप्पण्णे व सेवियं जं तु ।
 सेविस्सं वा एस्से, पागडभावो विगडभावो ॥ ५८५॥
 किं पुण आलोएती ?, अतियारं सो इमो य अतियारो ।
 वतछक्कादीओ खलु, णातव्वो आणुपुव्वीए ॥५८६॥
 वयछक्क कायछक्कं, अकप्पो गिहिभायणं ।
 पलियंक्क णिसेज्जा य, सिणाणं सोहवज्जणं ॥५८७॥
 तं पुण होज्जाऽऽसेविय, दप्पेणं अहव होज्ज कप्पेणं ।
 दप्पेण दसविहं तू, इणमो वोच्छं समासेणं ॥५८८॥
 दप्प अकप्प णिरालंब चियत्ते अप्पसत्थ वीसत्थे ।
 अपरिच्छ अकडजोगी, अणाणुतावी य णीसंको ॥५८९॥
 वायाम-वग्गणादी, णिकारण धावणं तु दप्पो उ । दारं॥
 कायापरिणतगहणं, अकप्पो जं वा अगीतेणं ॥५९०॥ दारं॥
 संसारखड्डुपडितो, णाणादवलंबितुं समुत्तरइ ।
 मोक्खतडं जह पुरिसो, वल्लिवियाणेण विसमाओ ॥५९१॥
 णाणादीपरिवट्ठी, ण भविस्सति मे असेवयो वितियं ।
 तेसिं पसंधणट्ठ व, सालंबणिसैवणा होति ॥५९२॥

दर्पस्य दश
 भेदाः

जा पुण णिकारणयो, अपसत्थालंबणा य सेवा उ ।
 अमुएण वि आयरियं, को दोसो वा णिरालंबं ॥५९३॥ दारं॥
 जं सेवितं तु वितियं, गेलण्णादी असंथरंतेणं ।
 हट्ठो वि पुणो तं चिय, चियत्तकिच्चो णिसेवंतो ॥५९४॥ दारं॥
 बल-वण्ण-रूवहेतुं, फासुयभोई वि होति अपसत्थो ।
 किं पुण जो अविमुद्धं, णिसेवए वण्णमादट्ठा ? ॥५९५॥ दारं॥
 सेवंतो तु अकिच्चं, लोए लोउत्तरम्मि य विरुद्धं ।
 परपक्ख सपक्खे वा, वीसत्थासेवणमलज्जे ॥५९६॥ दारं॥
 अपरिच्छित्तुमाय-वए, णिसेवमाणो उ होइ अपरिच्छो । दारं॥
 तिगुणं जोगमकाउं, वितियासेवी अकडजोगी ॥५९७॥ दारं॥
 वितियपदे जो तु परं, तावेत्ता णाणुत्पत्ती पच्छा ।
 सो होति अणणुतावी, किं पुण दप्पेण सेवित्ता ? ॥५९८॥ दारं॥
 करण-भएसु तु संका, करणे कुव्वं ण संकइ कयाइ ।
 इहलोयस्स ण भायइ, परलोए वा भया एसा ॥५९९॥ दारं॥
 एसा दप्पियसेवा, दसभेय समासतो समक्खाया । दारं॥
 एत्तो कप्पियसेवं, चउवीसविहा इमाऽऽहंसु ॥६००॥
 दंसण-णाण-चरित्ते, तव-पवयण-समिति-गुत्तिहेउं वा ।
 साहम्मियवच्छल्लेण वा वि कुलयो गणस्सेव ॥६०१॥
 संघस्साऽऽयरियस्स य, असहुस्स गिलाण-वाल-बुडुस्स ।
 उदयऽग्गि चोर सावय, भय कंताराऽऽवती वसणे ॥६०२॥
 दंसणपभावगाणं, सत्थाणऽट्ठाए सेवए जं तु ।
 णाणे सुत्त-ऽत्थाणं, असंथरासेवणे सुद्धो ॥६०३॥
 चरणे एसणदोसा, इत्थीदोसा य जत्थ खेत्तम्मि ।
 तत्तो विणिक्खमंतो, जं सेवाऽसंथरे सुद्धो ॥६०४॥

कल्पस्य चतु-
 विंशतिर्भेदाः

णेहादि त्वं काहं, कए विगिट्ठे वि लागतरणाती ।
 अभिवायणा पवयणे, विण्हुस्स विउव्वणा चेव ॥६०५॥
 इरियं ण सोहइस्सं, चक्खुणिमित्तकिरिया उ रीयाए ।
 खित्तादि बीय तइया, अहवा वि इमं तु तइयाए ॥६०६॥
 अद्धाणकप्पणेसी, अण्णं वऽसिवादिकारणेहिं तु ।
 संक्रियमाई गिण्हे, जयणाए तत्थ सुद्धो तु ॥६०७॥
 आयाणे चलहत्थो, पमज्जमाणेहिं अण्णहिं जाइ ।
 अहवा वि तस्स अट्ठा, ओसह किंची करेज्जाहि ॥६०८॥
 पचमिँ काइभूमादिवंधमाणे उ आरभे किंचि ।
 विगडादि मणअगुत्ते, वइ-काए खित्त-दिक्कादी ॥६०९॥
 वच्छल्ले असिहमुंडो, णित्थारिओ जह तु अज्जवइरेहिं ।
 कुल-गण-संवे अभिचारुगादि रायाइणं कुज्जा ॥६१०॥
 आयरिय-असहु-अतरा, बाले बुद्धे य जेण तु समाही ।
 तं जायितूण देन्ती, पणगादीहिं तु जयणाए ॥६११॥
 णिवदिविख्यादि असहू, बालो वइरो व्व दिविखतो कज्जे ।
 बुद्धो वी कज्जम्मी, जह दिविखतो रविखयज्जेहिं ॥६१२॥
 उदय-ऽग्गि-चोर-सावय-भएसु थंभणि पलाण रुक्खे वा ।
 कंतारे पलंबादी, दव्वादी आवई चउहा ॥६१३॥

६०५ लागतरणाती लाजातरणादि, तीर्यत इवाऽस्यामतिस्वच्छ-
 तया इत्यधिकरणेऽनटि तरणम्, लाजा आष्टा त्रीहयस्तैर्निर्वृत्तं तरणं
 लाजातरणम्, उपचारात् पेयाऽभिधीयते । गुरुतत्त्वविनिश्चयवृत्तौ
 उ० २ गोथा २०-२१ पत्र ५९ । विष्णुकुमारविक्रवणाविष-
 यकं कथानकं वसुदेवहिण्डि प्रथमखण्ड १२८ पत्रादवसेयम् ॥
 ६१० आर्यवज्रसम्बन्धः आवश्यकचूर्णी प्रथमखण्ड पत्र ३९६ मध्या-
 दवसातव्यः ॥ ६११ जायितूण याचित्वा ॥ ६१२ वज्रदीक्षासम्बन्ध
 आवश्यकचूर्णी प्रथमखण्डपत्र ३९१ मध्यादवलोकनीयः । आर्यरक्षित-
 वृद्धपितृदीक्षासम्बन्धः आवश्यकचूर्णी ४०६ पत्राद् ज्ञातव्यः ॥

कोई तु वियडवसणी, गोज्जादी वा वि होज्ज णिक्खंतो ।
 जयणाएँ वियडगहणं, गाएज्ज व गीतवसणी उ ॥६१४॥
 एयअण्णयरागाढेस दंसणे णाण चरण सालंबो ।
 पडिसेविउं कयादी, होति पसत्थो पसत्थेसु ॥६१५॥
 एसा कप्पियसेवा, चउवीसविहा समासतो कहिता ।
 अहुणा उ चारणा तू, इणमो वोच्छं समासेणं ॥६१६॥
 ठावेत्तु दप्प कप्पे, हेट्ठा दप्पस्स दस पदे ठावे ।
 कप्पाहो चउवीसइ, तेसिमह अट्टारस पदा उ ॥६१७॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 पढमे छक्के अब्भितरं तु पढमं भवे द्वाणं ॥६१८॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 पढमे छक्के अब्भितरं तु इय जाव णिसिभत्तं ॥६१९॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 बितिए छक्के अब्भितरं तु पढमं भवे द्वाणं ॥६२०॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवितं होज्जा ।
 बितिए छक्के अब्भितरं तु इय जाव तसकायं ॥६२१॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 तइए छक्के अब्भितरं तु पढमं भवे द्वाणं ॥६२२॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 ततिए छक्के अब्भितरं तु इय जाव तु विभूसा ॥६२३॥
 पढमममुंचंतेणं, बितियादीए तु जाव दसमं तु ।
 पढमच्छक्काईसु उ, पुणो पुणो चारणिज्जाई ॥६२४॥
 दप्पियसेवाए तू, दप्पेणं चारियाणि अट्टरस ।
 दस अट्टारसगुणिता, आसीयसतं तु गाहाणं ॥६२५॥

६१५ गाथेयं व्य० उ० १० गा० ६३८ ॥ ६१७ गाथायुगलं व्य० उ०
 १० गा० ६३९-४० ॥ ६२० गाथाचतुष्कं व्य० उ० १० गा० ६४३-४६ ॥

एवं बीतिज्जस्स वि, कज्जस्सा गाह होंति छ चेव ।
 सव्वाओ गाहाओ, चत्तारि सता तु बत्तीसा ॥६२६॥
 वितियस्स य कज्जस्सा, पढमेण पदेण सेवियं होज्जा ।
 पढमे छक्के अब्भितरं तु पढमं भवे द्वाणं ॥६२७॥
 एवं वितियस्सा वि हु, कज्जस्सा एय चेव गाहाओ ।
 वितिअगअभिलावेणं, सव्वाओ भाणियव्वाओ ॥६२८॥
 पढमं ठाणं दप्पो, दप्पो चिय तस्स वी भवे पढमं ।
 पढमं छक्क वयाइं, पाणतिवाओ तहिं पढमं ॥६२९॥
 एवं तु मुसावायो, अदत्त मेहुण परिग्गहे चेव ।
 वितिछक्के पुढवादी, ततिछक्के होयऽकप्पादी ॥६३०॥
 एवं दप्पपयम्मी, दप्पेणं चारिया उ अट्ठरस ।
 एवमकप्पादीसु वि, एक्केक्के होंतिमट्ठरस ॥६३१॥
 वितियं कज्जं कप्पो, पढमपदं तत्थ दंसणणिमित्तं ।
 पढमं छक्क वयाइं, तत्थ वि पढमं तु पाणवहो ॥६३२॥
 दंसण अणुम्मुयन्तो, पुव्वकमेणं तु चारणीयाइं ।
 अट्ठारस ठाणाइं, एवं णाणादिक्केक्के ॥६३३॥
 चउवीस अट्ठारसगा, एवं एते हवंति कप्पम्मि ।
 दस होंति अकप्पम्मी, सव्वसमासेण मुण संखं ॥६३४॥
 दप्पेणाऽसीयसतं, गाहाणं कप्पे होंति चत्तारि ।
 बत्तीसाऽऽयातेतै, छस्सय हांती तु बारस य ॥६३५॥
 सोतूण तस्स पडिसेवणं तु आलोयणं कमविहिं तु ।
 आगम पुरिसज्जायं, परियाग बलं च खेत्तं च ॥६३६॥
 अह सो गतो सदेसं, संतस्साऽऽलोइयल्लयं सव्वं ।
 आयरियाण कहेती, परियाग बलं च खेत्तं च ॥६३७॥

६३२ गाथात्रिकं व्य० उ० १० गा० ६५६-५८ ॥ ६३६ गाथेयं व्य०
 उ० १० गा० ६५९ ॥

सो ववहारविहिणू, अणुसज्जित्ता सुतोवदेसेणं ।
 सीसस्स देइ आणं, तस्स इमं देह पच्छित्तं ॥६३८॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के पणगं तवं कुणह ॥६३९॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के दसमं तवं कुणह ॥६४०॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामेत्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के पक्खं तवं कुणह ॥६४१॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, सुक्के वीसं तवं कुणह ॥६४२॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामित्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, पणुवीसतवं कुणह सुक्के ॥६४३॥
 एवं ता उवघाए, अणुघाए एत चेव गाहाओ ।
 णवरं तू अभिलावो, किण्हे पणगादि वत्तव्वो ॥६४४॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामेत्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, चाउम्मासं तवं कुणह सुक्के ॥६४५॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामेत्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, चाउम्मासं कुणह किण्हे ॥६४६॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामेत्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, छम्मासतवं कुणह सुक्के ॥६४७॥
 पढमस्स य कज्जस्सा, दसविहमालोयणं णिसामेत्ता ।
 णक्खत्ते पीला भे, छम्मासतवं कुणह किण्हे ॥६४८॥
 छिंदंतु वतं भाणं, गच्छंतु तवस्स साहुणो मूलं ।
 अव्वावारा गच्छे, अब्बितिया वा परिहरंतु ॥६४९॥

६३८ गाथेयं वयं ० उ० १० गा० ६६१ ॥ ६४४ इतो गाथाषट्कं वयं
 उ० १० गा० ६६३-६९ ॥

पणगादिभाणछेदं, साहूमूले भवे पुणकरणं ।
 पुव्वमवहाय सव्वं, पंचाऽऽभवणाउ उवरिं तु ॥६५०॥
 लिंगादीजोगत्थे, जहण्ण उक्कोसओ व बोधव्वो ।
 उक्कोस जहण्णो वा, विहरउ सो अब्बितीओ उ ॥६५१॥
 वितियस्स य कज्जस्सा, तहियं चउवीसगं वियाणित्ता ।
 णवकारेणाउत्ता, हवन्तु एवं भणेज्जासि ॥६५२॥
 एवं गंतूण तहिं, जहोवएसेण देहि पच्छित्तं ।
 आणावए वहारो, भणिएसो धीरपुरिसेहिं ॥६५३॥
 एसाऽऽणाववहारो, जहोवएसं जहक्कमं भणितो ।
 धारणववहारं पुण, सुण वच्छ ! जहक्कमं वोच्छं ॥६५४॥
 उद्धारणा विहारण, संधारण संपहारणा चेव ।
 धारणववहारस्स उ, णामा एगट्ठिता एते ॥६५५॥
 पाबल्लेण उवेच्च व, उद्धियपयधारणा उ उद्धारो ।
 विविहेहिं पगारेहिं, धारेयऽत्थं विधारो तु ॥ ६५६॥
 सं एगीभावम्मी, 'धी धरणे' ताणि एव भावेणं ।
 धारेयऽत्थपयाणि तु, तम्हा संधारणा होति ॥६५७॥
 जम्हा संपहारेउं, ववहारं पजुंजती ।
 तम्हा कारणे तेण, णातव्वा संपहारणा ॥६५८॥
 धारणववहारेसो, पउंजियव्वो तु केरिसे पुरिसे ? ।
 भण्णइ गुणसंपण्णे, जारिसए तं सुणेह त्ति ॥६५९॥
 पवयणजसंसि पुरिसे, अणुग्गहविसारए तवस्सिम्मि ।
 सुस्सुय बहुस्सुयम्मि य, विवक्कपरियागबुद्धिम्मि ॥६६०॥
 एतेसु धीरपुरिसा, पुरिसज्जाएसु किंचि खल्लिएसु ।
 रट्ठिए विहारइत्ता, जहारिहं देन्ति पच्छित्तं ॥६६१॥

धारणा-
 व्यवहारः

રહિણામ અસન્તે, આતિલ્લમ્મિ વવહારતિયગમ્મિ ।
તાહે વિહારહત્તા, વીમંસેતૂણ જં મણિયં ॥૬૬૨॥

પુરિસસ્સ ડ અવરાહં, વિધારહત્તાણ જસ્સ જં મણિતં ।
તં દેન્તી પચ્છિત્તં, કેણં દેન્તી ડ ? તં સુણસુ ॥૬૬૩॥

જો ધારિઓ સુતત્થો, અણુઓગવિહીય ધીરપુરિસેહિં ।
અણીણપલીણેહિં, જતણાજુત્તેહિં દંતેહિં ॥૬૬૪॥

અણીણા ણાણાદિસુ, પહ પહલીણા ડ હોન્તિ તુ પલીણા ।
કોહાદી વા પલયં, જેસિ ગયા તે પલીણા તુ ॥૬૬૫॥

જતણાજુત્તો પયત્તવં, દંતો જો ડવરતો તુ પાવેહિં ।
અહવા દન્તો ઇંદિયદમેણ નોંદિયણં ચ ॥૬૬૬॥

પુરિસયા જે પુરિસા, અત્થધરા તે મવંતિ જોગ્ગા ડ ।
ધારણવવહારન્નૂ, વવહરિં ધારણાકુસલા ॥૬૬૭॥

અહવા જેણં ઈયાડડિદ્ધા, સોહી પરસ્સ કીરંતી ।
તારિસયં ચેવ પુણો, ઉપ્પણં કારણં તસ્સ ॥૬૬૮॥

સો તમ્મિ ચેવ દવ્વે, સ્વિત્તે કાલે ય કારણે પુરિસે ।
તારિસયં અકરેન્તો, ણ હુ સો આરાહઓ હોતિ ॥૬૬૯॥

સો તમ્મિ ચેવ દવ્વે, સ્વિત્તે કાલે ય કારણે પુરિસે ।
તારિસયં ચિય મૂતો, કુવ્વંતો રાહઓ હોતિ ॥૬૭૦॥

અહવા વિ ઇમે અણે, ધારણવવહારજોગ્ગયમુવેતિ ।
ધારણવવહારેણં, જે વવહારં વવહરંતિ ॥૬૭૧॥

વેયાવચ્ચકરો વા, સીસો વા દેસહિંડઓ વા વિ ।
દુમ્મેહત્તા ણ તરહ, અવધારેં વહૂ જો તુ ॥૬૭૨॥

જસ્સ ડ ઉદ્ધરિઝ્ઞં, અત્થપયાઈ તુ દેંતિ આયરિયા ।
જેહિં કરેહિ કજ્જં, આહારેન્તો તુ સો દેસં ॥૬૭૩॥

जीतव्य-
वहारः

धारणववहारो खलु, जहकमं वण्णितो समासेणं ।
 जीतेणं ववहारं, सुण वच्छ ! जहकमं वोच्छं ॥६७४॥
 वत्तणुवत्तपवत्तो, बहुसो आसेवितो महाणेणं ।
 एसो उ जीतकप्पो, पंचमयो होति ववहारो ॥६७५॥
 वत्तो णामं एकसि, अणुवत्तो जो पुणो वितियवारे ।
 ततियव्वारपवत्तो, परिग्गिहीओ महाणेणं ॥६७६॥
 बहुसो बहुस्सुएहिं, जो वत्तो ण य णिवारितो होति ।
 वत्तणुपवत्तमाणं, जीएण कतं हवति एयं ॥६७७॥
 जो आगमे य सुत्ते, य सुण्णतो आण-धारणाए य ।
 सो ववहार जीएणं, कुणती वत्ताणुवत्तेणं ॥६७८॥
 असुतो असुयत्थकतो, जह असुयस्स असुएण ववहारो ।
 असुअत्थविय तह कओ, असुतो असुएण ववहारो ॥६७९॥
 तं चेवऽणुकज्जंतो, ववहारविहिं पयुंजति जहुत्तं ।
 जीतेण एस भणितो, ववहारो धीरपुरिसेहिं ॥६८०॥
 धीरपुरिसपण्णत्तो, पंचमयो आगमो विदुपसत्थो ।
 पियधम्मऽवज्जभीरूपुरिसज्जाताणुचिण्णो य ॥६८१॥
 सो जह कालादीणं, अपडिकंतस्स णिव्विगइयं तु ।
 सुहणंतफिडिय पाणग, असंवरे एवमादीसु ॥६८२॥
 एगिन्दिऽणन्तवज्जे, घट्टण तावेऽणगाढ गाढे य ।
 णिव्विगतियमादीयं, जा आयामन्तमुद्दवणे ॥६८३॥
 विगल्लिंदऽणंतघट्टण, परियावऽणगाढ गाढ उद्दवणे ।
 पुरिमट्ठादिकमेण उ, णेतव्वं जाव खमणं तु ॥६८४॥
 पंचिदि घट्ट तावणऽणगाढ गाढे तहेव उद्दवणे ।
 एगासणमायामं, खमणं तह पंचकल्लाणं ॥६८५॥

सावद्यासावद्ये
जीते

एमादीओ एसो, णायव्वो होति जीयव्वहारो ।
 अणवज्जविसोहिकरो, संविग्गणगारचिण्णो त्ति ॥६८६॥
 जं जीतं सावज्जं, ण तेण जीएण होति व्वहारो ।
 जं जीयमसावज्जं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६८७॥
 केरिस सावज्जं तू?, केरिसयं वा भवे असावज्जं ? ।
 केरिसयस्स व दिज्जति, सावज्जं वा वि? इयरं वा ? ॥६८८॥
 खार धडि हरमाला, पोट्टेण व रिंणं तु सावज्जं ।
 दसविह पायच्छित्तं, होइ असावज्ज जीयं तु ॥६८९॥
 ओसण्णे बहुदोसे, णिद्धं वसे पवयणे य णिरवेक्खे ।
 एयारिसम्मि पुरिसे, दिज्जति सावज्ज जीयं तु ॥६९०॥
 संविग्गे पियधम्मे, य अप्पमत्ते यऽवज्जभीरुम्मि ।
 कम्ही पमायखलिए, देयमसावज्ज जीयं तु ॥६९१॥
 जं जीयमसोहिकरं, ण तेण जीएण होति व्वहारो ।
 जं जीयं सोहिकरं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६९२॥
 जं जीयमसोहिकरं, पासत्थ-पमत्तसंजयाचिण्णं ।
 जइ वि महाणाचिण्णं, ण तेण जीएण व्वहारो ॥६९३॥
 जं जीयं सोहिकरं, संविग्गपरायणेण दंतेण ।
 एक्केण वि आइण्णं, तेण उ जीएण व्वहारो ॥६९४॥
 एवं जहोवइट्ठस्स धीर-विदुदेसित-प्पसत्थस्स ।
 णिस्संदो व्वहारस्स एस कहितो समासेणं ॥६९५॥
 को वित्थरेण वोत्तण समत्थो णिरवसेसए अत्थे ।
 व्वहारो जस्स ठिता, जीहाण मुहे सतसहस्सं ? ॥६९६॥
 किं पुण गुणोवदेसो, व्वहारस्स तु विदुप्पसत्थस्स ।
 एवं भे परिकहियं, दुवालसंगस्स णवणीयं ॥६९७॥

ववहारे पंचसु वी, विज्जंते केण तू ववहरेज्जा ? ।
 आगमववहारेणं, तस्स अभावा सुतेणं तु ॥६९८॥
 सुतववहारअभावे, ववहारं ववहरेज्ज आणाए ।
 जेणं सो उ सुतस्सा, अणुसरिसो एगदेसेणं ॥६९९॥
 आणाएँ अभावाओ, ववहारं ववहरेज्ज धरणाए ।
 जेणेसा वि सुयस्सा, वट्ठइ तू एगदेसम्मि ॥७००॥
 धारणऽणंतर जीयं, एत्थं पुण जीयकप्पे पगयं तु ।
 जेणेसो सावेक्खो, अणुसज्जइ जाव तित्थं ति ॥७०१॥

अण्णं च—

दब्बं खेत्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य ।
 धिति बल संघयणं वा, आवेक्खति जीयकप्पो उ ॥७०२॥
 एस पसंगाभिहितो, चोयगवयणाओ अहुण जीवस्स ।
 वोच्छामि सोहणं तू, परमं सुसमाहितो एण्हि ॥७०३॥
 'जीव त्ति पाणधारणे,' पाणा पुण आउमादि णिद्धिद्धा ।
 अहवा जीवइ जीविस्सई य जिवं ति होइ जिओ ॥७०४॥
 होइ विसोहणा सोहण, जह तू वत्थस्स तोयमादीहिं ।
 तह कम्ममलक्खउरल्लियस्स जीवस्स पच्छित्तं ॥७०५॥

सोधनं ॥

एयं पुण पच्छित्तं, परम पहाणं ति होति एगट्ठं ।
 कस्सेयं परमं ? ती, जीवस्स उ होइ पच्छित्तं ॥७०६॥
 संवर-विणिज्जराओ, मोक्खस्स पहो तवो पहो तारिं ।
 तवसो य पहाणंगं, पच्छित्तं जं च णाणस्स ॥७०७॥

प्रायश्चित्तस्य
माहात्म्यम्

संवर घट्टण पिहणं, एगट्ठं सो य संवरो दुविहो ।
 देसे सव्वे य तहा, एमेव य णिज्जरा दुविहा ॥७०७॥

संवरियासवदारो, णवकम्मोवज्जणं ण कुव्वइ उ ।
 पुव्वज्जितस्स खवणं, विण्णेज्जरा सा उ णायव्वा ॥७०८॥
 सेलेसिं पडिवण्णे, दुचरिमसमयम्मि वट्टमाणे य ।
 तहिं सव्वसंवरा णिज्जरा य अवसेस देसम्मि ॥७०९॥
 संवर-विण्णिज्जराओ, उभयमवी मोक्खकारणं होति ।
 मोक्खपहो हेतू कारणं ति एते उ एगट्ठा ॥७१०॥
 एतेसिं दोण्ह वि तू, तवो पहो हेउ कारणं होति ।
 एतस्स वि पच्छित्तं, पहाणमंगं मुणेतव्वं ॥७११॥
 जेण तवो बारसहा, पच्छित्ते णिवतती तु दसभेदे ।
 तेण पहाणं अंगं, तवस्स तू होति पच्छित्तं ॥७१२॥
 गाहापच्छेदणं, तस्स वि जं भणिय जं च णाणस्स ।
 णंतर ततिगाहाए, सारं तू तं चिमं आह ॥७१३॥

सारो चरणं तस्सा, णिव्वाणं चरणसाहणत्थं च ।
 पच्छित्तं तेण तयं, णेयं मोक्खत्थिणाऽवस्सं ॥३॥

सामाइयमादीयं, सुतणाणं बिंदुसारपज्जन्तं ।
 तस्स वि सारो चरणं, चरणस्स वि होति णेव्वाणं ॥७१४॥
 णेव्वाणस्स अणंतर, चरणं चरणा अणंतरं णाणं ।
 णाणविसुद्धीए पुण, चारित्तविसुद्धया होति ॥७१५॥
 चारित्तविसुद्धीए, णेव्वाणफलं तु पावती अचिरा ।
 सा पुण चरित्तसुद्धी, पच्छित्ताहीण णातव्वा ॥७१६॥
 जम्हा एतेऽत्थ गुणा, पच्छित्ते वण्णिया तु सुत्तम्मि ।
 तम्हा खल्ल णायव्वं, दसहा मोक्खत्थिणा जहिमं ॥७१७॥

प्रायश्चित्तस्य
 भेदाः

तं दसविहमालोयण-पडिकमणो-भय-विवेग-वोसग्गा॥
 तव-छेद-मूल-अणवट्ठया य पारंचियं चेव ॥४॥

आलोयणअरिहं ती, आ मज्जाआऽऽलोयणा गुरुसमासे ।

आलोचना

जं पाव विगडिणं, सुज्झति पच्छित्त पढमेयं ॥७१८॥

मिच्छादुक्कडमेत्तेण, चेव जं सुज्झती तु पावं तु ।

प्रतिक्रमणम्

ण य विगडिज्जति गुरुणो, पडिक्कमणरिहं हवति एयं ॥७१९॥

जह तु अणाभोगेणं, खेलादी णिसिरितं तु होज्जाहिं ।

तदुभयम्

हिंसाइए य दोसे, ण य आवण्णो तु किंचिदवि ॥७२०॥

जं पाव मेवितूणं, गुरुणो विगडिज्जती उ सम्मं तु ।

गुरुसंदिट्ठ पडिक्कम, तदुभयमेतं मुणेतव्वं ॥७२१॥

जं किंचि दव्व गहितं, अहिकमप्पं व अहव ऊणं तु ।

विवेकः

विहिणा तु विगिंचन्ते, पच्छित्त विवेगअरिहेदं ॥७२२॥

जं कायचेट्ठमेत्तेण णिरोहेणं तु सुज्झती पावं ।

व्युत्सर्गः

जह दुस्सिमिणादीयं, पच्छित्तेयं वियोसगं ॥७२३॥

णिव्वीतियमादीओ, छम्मासंतो उ जत्थ दिज्जइ तु ।

तपः

एय तवारिह भणितं, इदाणि छेदारिहं वोच्छं ॥७२४॥

जेण पडिसेविणं, दूसिज्जइ जस्स पुव्वपरियाओ ।

छेदः

तत्तियमेत्तं छिज्जइ, सेसगपरियायरक्खट्ठा ॥७२५॥

जम्मि पडिसेवियम्मी, सव्वं छेत्तूण पुव्वपरियायं ।

मूलम्

पुणरवि महव्वयाइं, आरोविज्जंति मूलरिहे ॥७२६॥

जम्मि पडिसेवियम्मी, अणवट्ठो कंचि काल कीरइ तु ।

अनवस्थाप्यम्

मूलवएसुं पंचसु, चिण्णतवो पच्छ होतूणं ॥७२७॥

तद्दोसोवरयस्स उ, महव्वयारुवण कीरती तस्स ।

अणवट्ठप्पो एसो, एत्तो पारंचियं वोच्छं ॥७२८॥

अंचु गती-पूजणयो, पारंचइ गच्छती तु पारं तु ।

तवमादीणं कमसो, सो लिंगादीहि चतुधा तु ॥७२९॥

पाराश्रिकम्

आलोयणमादीणं, दसण्ह वी एस होति पिंडत्थो ।

सट्ठाणे सट्ठाणे, विभागतो इणमो वोच्छामि ॥७३०॥

आलोचना-
प्रायश्चित्तम्

करणिज्जा जे जोगा, तेसुवयुत्तस्स णिरतियारस्स ।

छउमत्थस्स विसोही, जइणो आलोयणा भणिया ॥५

के पुण करणिज्जा ? जे, तित्थंकर-गणहरोवइट्ठा उ ।

सुत्ताणुसारओ तू, संजम-दुक्खक्खया होऊ ॥७३१॥

जेत्तिय जे णिहिट्ठा, जुजि जोगे कातमादिआ तिण्णि ।

जं जीवे जुंजयती, पेययती वा ततो जोगा ॥७३२॥

संखेवयो उ एते, मुहपुत्तियमादि जाव उस्सग्गो ।

दियरायोसमायारी, जा जहियं वुत्त सुत्तम्मि ॥७३३॥

ते तु जया उवउत्तो, असवत्त करेइ णिरतियारा य ।

तद आलोयणमेत्तेण चेव सुद्धी तु छदुमस्स ॥७३४॥

छद्म

छउमं कम्मं भण्णइ, णाणावरणं च दंसणावरणं ।

मोहणिय अंतरायं, चउव्विहं होति णायव्वं ॥७३५॥

जे तु जया करणिज्जे, उवयुत्तो करेति णिरतियारो य ।

णणु तत्थ का व सुद्धी ?, का व असुद्धी उ ? चोएति ॥

गुरुराह तत्थ चेट्ठा, जा किरिया सुहुम आसवेसुं वा ।

अहव पमाया सुहुमा, अतियार ण जाणती छतुमो ॥७३७॥

ते अइयारा सुहुमा, आलोइयमेत्तया विसुज्झंति ।

सा आलोयण चोयग !, करणिज्जा तीसु जोगेसु ॥७३८॥

को कारयो ? जती तू, जइ साहु पयत्तियो विणिहिट्ठो ।

पंचम गाह समत्ता, गाहं छट्ठं इमं वोच्छं ॥७३९॥

आहारार्इगहणे, तह बहियाणिग्गमेसु णेमेसु ।

उच्चार-विहारावणि-चेइय-जइवंदणादीसुं ॥६॥

आहारो जेसि आदी, सो चउहा होइमो उ आहारो ।
 भत्तं पाणं खाइम, सादिम होती चउत्थं तु ॥७४०॥
 आदिग्गहणेणं पुण, सेज्जा-संथार-वत्थ-पायट्ठा ।
 पाउंछणअट्ठा वा, ओहोवहुवग्गहट्ठा वा ॥७४१॥
 अहव गिलाणस्सट्ठा, आयरिए बाल बुहु खमए वा ।
 दुब्बल सेहे व महोदरे व आदेसअट्ठा वा ॥७४२॥
 एतेसिं पाउग्गं, आहारो अहव होज्ज सेज्जादी ।
 ओसह-भेसज्जाणि य, एमादी होज्ज अट्ठो उ ॥७४३॥
 एतेसिं अट्ठाए, गुरु पुच्छित्ता गुरुणऽणुण्णाओ ।
 सुत्ताणुसारओ तू, उवयुत्तो विहीय वेत्तूणं ॥७४४॥
 आलोएती गुरुणो, जं जह गहियं तु भत्तमादीयं ।
 सुत्ताणुसारतो तू, आलोयणमेत्तयो सुद्धो ॥७४५॥
 सीसाऽऽह जई एवं, विहिग्गहणं होति एवऽसुद्धं तु ।
 तो गहणमेव सव्वे, आहारादीण मा कुणउ ॥७४६॥
 चोअग ! जदि एवं तु, संजमजोगा उ होंति संपुण्णा ।
 आहारमाइयाणं, को णाम परिग्गहं कुज्जा ? ॥७४७॥
 अण्णं च इमो दोसो, अग्गहणा पावती महंतो उ ।
 आयारियादी चत्ता, णाणादीणं च वोच्छेदो ॥७४८॥
 तम्हा अवस्स गहणं, आहारादीण होति विहिणा उ ।
 आहारार्इगहणे, एगो पादो समत्तेसो ॥७४९॥
 णिग्गम गुरुमूलाओ, सेज्जाओ वा हवेज्ज णिग्गमणं ।
 ते य अणेगा णिग्गम, कुलादिया इणमु वोच्छामि ॥७५०॥
 कुल गण संघे चेइय, तद्दव्वविणासणे दुविहभेदे ।
 एतेसिं णिवारणया, गुरुमूल करेज्ज णिग्गमणं ॥७५१॥
 संथारादीण अहवा, अप्पिणत्था उ पाडिहारीणं ।

निग्गमो गुरुमूलाओ, वसहीओ वा करेज्जाहि ॥७५२॥
 गाहापच्छदेणं, जं भणितुच्चार अवणिसहो तु ।
 अवणी भूमी भण्णति, तेण उ उच्चारभूमी उ ॥७५३॥
 सज्झाय विहारो तु, अवणीसहिओ विहारभूमी उ ।
 चेइयवंदणहेउं, गच्छे आसण्ण दूरं वा ॥७५४॥
 आयरिया तु अपुव्वा, अहवा साहू अतीव संविग्गा ।
 वंदण-संसयहेउं, गच्छे आसन्न दूरं वा ॥७५५॥
 आदीगहणेणं पुण, सट्ठा सण्णाय अहव ओसण्णा ।
 दंसणगाहण निक्खमणं च ओसण्णउच्छहणा ॥७५६॥
 एतेहिं व कज्जेहिं, गुरुमूला निग्गमो उ साहूणं ।
 गाहा छट्ठ समत्ता, अहुणा पुण सत्तमं वोच्छं ॥७५७॥

जं चऽण्णं करणिज्जं, जतिणो हत्थसयवाहिरायरियं ।
 अवियडियम्मि असुद्धो, आलोएंतो तयं सुद्धो ॥७५८॥

जं चऽण्णमवुत्तं ती, करणिज्जं तं इमं तु खेत्तादी ।
 हत्थसया आरेणं, परयो व इमं पवक्खामि ॥७५९॥
 खित्तपडिलेह थंडिल, निक्खमणं अहव होज्ज सैहस्स ।
 संलेहणं व कोई, आयरियादी व कुज्जा तु ॥७६०॥
 हत्थसयाओ परेणं, जं आयरियं तु होज्ज खेत्तादी ।
 समितिविमुद्धिणिमित्तं, अवस्स आलोयणं कुज्जा ॥७६१॥
 जं पुण हत्थसयाओ, अंतो आसेवियं हवेज्जाहिं ।
 तं विगडिज्जइ किंची, अहव ण विगडिज्जती किंचि ॥७६२॥
 जह—

पासवण-खेल-सिंघाणगादिउवयुत्ते णत्थि आलोया ।
 आलोएइ पमत्तोऽणालोइएँ होतऽसुद्धो;तु ॥७६३॥

सत्तम गाह समत्ता, एत्तो वच्छामि अट्ठमं गाहं ।

कारण निग्गमे जत्थ उ, स-परगणाओ व आगमणं ॥७६३॥

कारणविणिग्गयस्स य,सगणाओ परगणागतस्स वि य ।
उवसंपया विहारे, आलोयणमणइयारस्स ॥८॥

दुविहो उ णिग्गमो खलु, कारण निक्कारणो व गच्छाओ ।

असिवादी कारणिओ, णिक्कारण चक्क-थूभादी ॥७६४॥

असिवे ओमोयरिण, रायहुट्ठ भए व गेलण्णे ।

अहवा वि उत्तमट्ठे, समाहिकामो तु गच्छेज्जा ॥७६५॥

आयरियपेसणादी, विणिग्गमो गच्छयो व होज्जाहि ।

कारण णिग्गमो एसो, णिक्कारणयो इमं वोच्छं ॥७६६॥

चक्के थूमे पडिमा, जम्मण णिक्खमण णाण णिव्वाणे ।

महिम समोसरणे वा, सण्णायग-वइयमादिसु वा ॥७६७॥

असमत्तकप्पियाणं, णिक्कारण णिग्गमा भवे एते ।

एते च्चिय कारणयो, जयणाजुत्तस्स गीतस्स ॥७६८॥

कारणविणिग्गएणं, णिरतीयाराण वी अवस्सं तु ।

आलोयण दातव्वा, समितिविसुद्धीणिमित्तं तु ॥७६९॥

सां आलोयण दुविहा, ओहेण विभागतो य णायव्वा ।

ओहो संखेवो ऊ, विभागो पुण वित्थरो भणिओ ॥७७०॥

ओहो तत्थ इमो खलु, अब्भंतरअद्धमासआयस्स ।

पडिकंतस्स य इरियं, साहुसमुद्दिसणवेला तु ॥७७१॥

णिरईयारो य जती, भत्तट्ठी वि य हवेज्ज जदि सो तु ।

ओहेण तत्थ आलोइतूण तो मंडलिं पविसे ॥७७२॥

अप्पा मूलगुणेसुं, विराहणा अप्प उत्तरगुणेसुं ।

अप्पं पासत्थाइसु, दाणग्गहणं तु ओहेसा ॥७७३॥

अण्णाय उ वेलाए, विभागआलोयणा तु दायव्वा ।
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, एमेव य पक्खपरयो वि ॥७७४॥
 एवं ता कारणिए, असिवादीणिग्गयस्स सगणाओ ।
 अतियारविरहियस्स वि, आलोयणमेत्तयो सुद्धी ॥७७५॥
 जे बहियाऽऽगत साहू, ते दुविहा होन्ति तू मुणेत्तच्चा ।
 समणुण्णऽमणुण्णा वा, समणुण्णा सगच्छतो चेव ॥७७६॥
 परगणे जे अमणुण्णा, ते दुविहा होंति तू मुणेयच्चा ।
 संविग्गमसंविग्गा, पासत्थादी असंविग्गा ॥७७७॥
 परगणसंविग्गाओ, जो साहू आगतो उ अण्णगणं ।
 तेण अवस्साऽऽलोयण, विभागतो होति दायव्वा ॥७७८॥
 उवसंपद् पंचविहा, सुत सुह दुक्खे य खेत्त मग्गे य ।
 विणयोवसंपया वि य, पंचमिया होति नायव्वा ॥७७९॥
 पंचविहाए नियमा, एगविहाए व जत्थ उवसंपे ।
 निरतीयारेण वि या, विभागतोऽवस्स दातव्वा ॥७८०॥
 विहरेन्ति एगसंभोइया उ फड्ढावती उ गीयत्था ।
 तत्थऽण्णत्थ व खेत्ते, समणुण्णा एस गच्छम्मि ॥७८१॥
 एगाह पणग पक्खे, चउमासे वि जत्थ वि मिलंति ।
 तत्थ विभागालोयण, अवरोप्पर तेहि दायव्वा ॥७८२॥
 आलोयणारिहं ति इ, पढमं दारमेयं समक्खातं । दारं ।
 पडिकमणारिहमेत्तो, वितियं दारं इमं वोच्छं ॥७८३॥

प्रतिक्रमण—
 प्रायश्चित्तम्

गुत्ती-समितिपमत्तो, गुरुणो आसायणा विणयभंगे ।
 इच्छार्इणमकरणे, लहुस मुसादिण्णमुच्छासु ॥९॥

पुरक्खणम्मि (?) गुत्ती, ताणि मणादीणि होन्ति तिण्णेव ।

शुभयः

तेहि कहिंचि पमायं, साहु करेज्जा इमं तं च ॥७८४॥

दुच्चित्तिय दुब्भासिय, दुच्चेट्टिय एसऽगुत्तिया होति ।
 मणमादीणं कमसो, एस पमाओ उ साहुस्स ॥७८५॥
 गुत्तो होइ कह ण्णू, मणमादीहिं तु साहुणा निच्चं ।
 तत्थोदाहरणे तू, जिणदासादी इमे वोच्छं ॥७८६॥
 मणगुत्तीए तहियं, जिणदासो सावओ उ सेट्टिसुतो ।
 सो सव्वराइपडिमं, पडिवण्णो जाणसालाए ॥७८७॥
 भज्जुब्भामिग पल्लंके वेत्त खीलजुयमागया तत्थ ।
 तस्सेव पायगुवरिं, मंचगपादं ठवेऊणं ॥७८८॥
 अणयारमायरती, पादो विद्धो य मंचखीलेणं ।
 तो तं महंति वियणं, अहियासेती तहिं सम्मं ॥७८९॥
 मणदुक्कडमुप्पण्णं, ण तस्स ज्ञाणम्मि निच्चलमइस्स ।
 दट्ठूण तोय विलियं, इय मणगुत्ती करेतव्वा ॥७९०॥
 वइगुत्तीए साहू, सण्णायगपल्लि गच्छए दट्ठुं ।
 चोरग्गह सेणावइ, विमोइतो भणिउ मा साह ॥७९१॥
 चलिया य जण्णजत्ता, सण्णायग मिलिय अंतरा चेव ।
 माइ-पित्ति-भातिमादी, सो वि णियत्तो समं तेहिं ॥७९२॥
 तेणेहि गहित मुसिया, दिट्ठो तो विन्त सो इमो समणो ।
 अम्हेहिं गहिय मुक्को, तो बेती अम्मया तस्स ॥७९३॥
 तुम्हेहिं गहिय मुक्को ?, आमं आणेह वेति तच्छुरियं ।
 जा छिंदामि थणं ति इ, किं ? ती सेणावती भणइ ॥७९४॥
 दुज्जायजम्म एसो, दिट्ठं अम्हं तहा वि ण वि सिट्ठं ।
 कह पुत्तो ? ती आमं, कह ण वि सिट्ठं ? ति धम्मकहा ॥७९५॥
 आउट्ठो उवसंतो, मुक्को मज्झं पि तं सि माय त्ति ।
 सव्वं समप्पियं ती, वइगुत्ती एव कातव्वा ॥७९६॥

मनोगुप्तौ
 जिनदासो-
 दाहरणम्

वचनगुप्तौ
 कस्यचित्
 साधोरुदा-
 हरणम्

कायगुप्तौ
कस्यचित्
साधोराह-
रणम्

काइगगुत्ताहरणं, अद्धाणपवण्णगो जहा साहू ।
आवासियम्मि सत्थे, ण लभति तहि थंडिलं किंचि ॥७९७॥

लद्धं च णेण किह वी, एगो पाओ जहिं पइट्ठाइ ।
तहियं ठिएगपादो, सव्वं राइं तहा थद्धो ॥७९८॥

ण य ठवितो तेणाथंडिलम्मि होतव्वमेव गुत्तेणं ।
सुमहब्भए वि अहवा, साहू ण भिंदे गई एगो ॥७९९॥

कायगुप्तौ
द्वितीयसु-
दाहरणम्

सक्क पसंसा अस्सद्दहाण देवागमो विउव्वणया ।
मंडुकलि सुहुम बहू, जतणा सो संकमे सणियं ॥८००॥

हत्थी विगुव्विओ या, आगच्छति मग्गतो गुलगुलेंतो ।
ण य कुणत गतीभेदं, गएण हत्थेण उच्छट्ठो ॥८०१॥

वेइ पडंतो मिच्छामिदुक्कडं जिय विराहियं मे त्ति ।
ण वि अप्पाणे चिंता, देवो तुट्ठो णमंसति य ॥८०२॥

गुत्तीदारं भणियं, अगुत्तगुत्ती वि हू पसंगेण ।
समिईदारं वोच्छं, समितिं समतिं वि माताओ ॥८०३॥

समितीनां
स्वरूपम्

गमणकिरिया हु समिती, सामण्णे परिणयस्स वा गमणं ।
सम्ममयति त्ति समिति, सा पंचह इरियमादीया ॥८०४॥

कह समितीसु पमादं, साहु करेज्जा तु ? भण्णए सुणसु ।
उट्ठुसुहो कहरत्तो, वच्चइ साहू पमाएसो ॥८०५॥

सावज्ज भास भासति, गारत्थिय ढडूर व्व भासेज्जा ।
एमादी तु पमाओ, भासाए होति णातव्वो ॥८०६॥

हिंडंतो गोयरम्मि, संकितमादीसु जो तु नाऽऽयुत्तो ।
भिक्ष्वाए गहणकाले, एसण एसो पमाओ तु ॥८०७॥

आदाण-भंडणिकखेवणम्मि जो होइ एत्थऽणाउत्तो ।
एसो होति पमायो, एत्थ पमायम्मि छ व्वंगा ॥८०८॥

गहणं आदानं ती, होति णिसद्धो तहाऽहियत्थम्मि ।
 खिव पेरणे व भणितो, अहिउक्खेवो तु णिक्खेवो ॥८०९॥
 ण वि पेहे ण पमज्जे, ण वि पेहे पमज्जती तु वितिभंगो ।
 पेहे ण पमज्ज ततिओ, पेह पमज्जे चउत्थो तु ॥८१०॥
 जो सो चउत्थ भंगो, पेहेति पमज्जती य तस्स पुणो ।
 भंगा भवंति चउरो, दुपेहदुपमज्जणे पढमो ॥८११॥
 वितियो दुपेहसुपमज्जणम्मि तइओ सुपेहदुपमज्जे ।
 सुपडिल्लेहियसुपमज्जियम्मि भंगो चउत्थेसो ॥८१२॥
 आदिमभंगा तिणिण इ, अपेहअपमज्जणे य पढमादी ।
 तिणिण दुपेहादी वि य, छ बभंगा होंति एते उ ॥८१३॥
 उच्चारे पासवणे, खेले सिंघाणमादियाणं च ।
 परिठवणे एत्थं पि हु, पमाइणो होन्ति छ बभंगा ॥८१४॥
 परिठवणुच्चारादी, उच्चरती तेण होति उच्चारो ॥
 पस्सवइ त्ति य तेणं, पासवणं भण्णए काई ॥८१५॥
 अहवुच्चरई काइय, पायं सवई य पासवणसण्णा ।
 खेललणाओ खेलो, णासिगलाणाओ सिंघाणो ॥८१६॥
 एस पमाओ भणितो, पंचसु समिईसु इरियमादीसु ।
 अहुण पसंगेणं चिय, वोच्छामि इ अप्पमायं तु ॥८१७॥
 जुगमेत्तंतरदिट्ठी, पदं पदं नसति चक्खुपूयं च ।
 अव्वक्खित्तायुत्तो, अरहण्णगो एत्थुदाहरणं ॥८१८॥
 अह अरहण्णगसाहू, समितीअ समीय गड्ड डेवन्तो ।
 छलिओ पादो छिण्णो, अण्णाए संधिओ यावि ॥८१९॥
 भासासमितो साहू, भिक्खट्ठा णगररोहए कोयी ।
 णिगंतु बाहिकडए, हिंडंतो केणयी पुट्ठो ॥८२०॥
 केवइय आस हत्थी ?, धणणिचयो दारु-धण्णमादीणि ।
 णिव्विण्णमणिव्विण्णं, णगरं तो बेइमं समितो ॥८२१॥

ईर्यासमिता-
 वर्हन्नकः

भाषासमितौ
 कश्चित् साधु

બેઢ ન યાણામો ત્તી, સજ્ઞાય-જ્ઞાણ-જોગવક્ષિત્તા ।
 હિંદંતા ન વિ પિચ્છહ, ન વિ સુણહા કિહ હુ ? તો બેતિ ॥૮૨૨॥
 બહું સુણેતિ કણ્ણેહિં, બહું અચ્છીહિં પેચ્છતિ ।
 ન ય દિઢં સુયં સવ્વં, મિક્ખુ અક્ખાઉમરહતિ ॥૮૨૩॥
 અહવ ય ભાસતિ કજ્જે, ણિરવજ્જમકારણે ન ભાસતિ ય ।
 વિકહ-વિસોત્તિયપરિવજ્જિતો જતી ભાસણાસમિતો ॥૮૨૪॥
 બાયાલમેસણાઓ, ભોયણદોસે ય જો વિસોહેતિ ।
 સો એસણાએ સમિઓ, દિઢંતો ઇત્થ વસુદેવો ॥૮૨૫॥
 વસુદેવ અણ્ણજમ્મે, આહરણં એસણાએ સમિણં ।
 મગહા ણંદિગ્ગામે, ગોયમ ધેજ્જાઇ વક્કાયરો ॥૮૨૬॥
 તસ્સ ય વારુણિ મજ્જા, ગબ્ભો તીએ કયાઇ સંભૂઓ ।
 ધેજ્જાઇ મતો છમ્માસિ ગબ્ભ ધેજ્જાઅણિ જ્જાએ ॥૮૨૭॥
 માતુલસંવટ્ટુણ કમ્મકરણ વેયારણા અ લોણં ।
 નત્થિ તુહ એત્થ કિંચિ ઇ, તો બેતી માઉલો તં ચ ॥૮૨૮॥
 મા સુણ લોયસ્સ તુમં, ધૂયાઓ તિણ્ણિ તાસિ જેટ્ઠયરી ।
 દાહામિ કરે કમ્મં, પકયો પત્તે ય વીવાહે ॥૮૨૯॥
 સા જેચ્છઈ વિસણ્ણો, માઉલઓ મણતિ અણ્ણ દાહામિ ।
 સા વિ તહેવ ય જેચ્છઈ, તઇયં તી જેચ્છઈ ય સા વિ ॥૮૩૦॥
 ણિવ્વિણ્ણ નંદિવટ્ઠણ, આયરિયાણં સગાસે જેવસંતો ।
 જાઓ છટ્ઠવસમઓ, ગિણ્ણહ ય અભિગ્ગહમિમં તુ ॥૮૩૧॥
 બાલ-ગિલાણાદીણં, વેયાવચ્ચં મએ તુ કાયવ્વં ।
 તં કુણઇ તિવ્વસદ્ધો, રાયાજસો સવ્વક ગુણકિત્તી ॥૮૩૨॥
 અસ્સદ્ધહાણ દેવસ્સ આગમો કુણઇ દો સમણરૂવે ।
 અતિસારગહિયમેગો, અડવીય ઠિયો ગઓ વિત્તિઓ ॥૮૩૩॥
 બેતિ ય ગિલાણો પડિત્તો, વેયાવચ્ચં તુ સદ્દહે જો ઉ ।
 સો સિગ્ધં ઉટ્ટેતૂ, યુતં ચ તં નંદિસેણેણં ॥૮૩૪॥

એષણાસમિતો
 વસુદેવજીવો
 નન્દિવર્ધનઃ

छट्ठोववासपारणगमाणितो कवल घेतुकामेण ।
 तं सुत मोत्तं रभसुट्ठिओ य भण केण कज्जं ? ति ॥८३५॥
 पाणगदव्वं च तहिं, जं णत्थी तेण बेति कज्जं ति ।
 णिग्गय आहिंढंते, अणेसणं कुणति ण य पेले ॥८३६॥
 इत एकवार बितियं, च हिंढिओ लद्ध तइयवाराए ।
 अणुकंपा तूरंतो, गयो य तो तस्सगासं तु ॥८३७॥
 खर-फरुस-णिट्ठुरेहिं, अक्कोसइ सो गिलाणतो रुट्ठो ।
 दे मंदभग्ग ! घुक्किय, तूससि तं णाममेत्तेणं ॥८३८॥
 साहुवयारि त्ति तुमं, णामट्ठु अहं तु उट्ठिसिउ आयो ।
 एयाएँ अवत्थाए, तं अच्छसि भत्तलोहिल्लो ॥८३९॥
 अमयमिव मण्णमाणो, तं फरुसगिरं तु सो ससंभंतो ।
 चलणगतो खामेती, धुवति य तं समललित्तं तु ॥८४०॥
 उट्ठेह वयामो ची, तह काहामो जहा उ अचिरेणं ।
 होहिह णिरुया तुब्भे, बेती ण तरामि गंतुं जे ॥८४१॥
 आरुभहा पट्ठीए, आरूढो ताहे तो पयारं तु ।
 परमासुइ दुग्गंधं, मुंचति सो तस्स पट्ठीए ॥८४२॥
 फरुसं बेति दुमुण्डिय !, वेगविघाओ कतो त्ति दुक्खविओ ।
 इय बहुविहमक्कोसति, पदे पदे सो वि भगवं तु ॥८४३॥
 ण गणेती फरुसगिरं, न वि अ हु दुव्विसहमसुइगंधं च ।
 चंदणमिव मण्णंतो, मिच्छामी दुक्कडं भणति ॥८४४॥
 चिन्तेइ किं करेमी, कह णु समाही हवेज्ज साहुस्स ? ।
 इय बहुविहप्पगारं, ण वि तिण्णो जाहे खोभेउं ॥८४५॥
 ताहे अभित्थुणित्ता, गतो तयो आगयो य इयरो वि ।
 आलोएइ गुरुहि य, धण्णो त्ति तयो समणुसट्ठो ॥८४६॥
 जह तेणं ण वि पेळिय, एसण इय एव साहुणा णिच्चं ।
 जइअव्वं एमेसा, एसणसमिती समक्खाया ॥८४७॥

आदान-
निक्षेपणा-
समितिः
तत्रोदाह-
रणं च

पुर्व्वं चक्षु परिक्खिय, पमज्जिउं जो ठवेति गिण्हइ वा ।
 आयाणभंडनिकखेवणाएँ सो होइ इह समितो ॥८४८॥
 एत्थ वि ते चिय भंगा, कायव्वा जाव होति अंतिमतो ।
 सुप्पडिलेहिय-सुपमज्जियं च भंगो चउत्थो उ ॥८४९॥
 एसो गज्झो एत्थं, तम्मसुवयुत्तो स होति खलु समितो ।
 आहरण गुरुण भणितो, साहू वच्चामो गामं ति ॥८५०॥
 ओगाहिण पडिग्गहे, ताहे ठिया कारणेण केणावि ।
 तत्थेगो पेहेउं, णिक्खिवती विइओ पुण आह ॥८५१॥
 पेहियमेतं किं पेहणा, पुणो ? होज्ज एत्थ किं सप्पो ? ।
 सण्णिहितदेवयाए, विउव्वितो तत्थ तो सप्पो ॥८५२॥
 उग्घाडिण य दिट्ठो, आउट्ठो वेति मिच्छकारं च ।
 समिताऽसमिता एते, उक्कोस-जहण्णया होन्ति ॥८५३॥
 उच्चारं पासवणं, खेलादि व अण्णपाणमहियं वा ।
 सुविवेइए पदेसे, णिसिरंतो होइ इह समिओ ॥८५४॥
 इत्थ वि ते चिय भंगा, तहेव समियो तु अंतिमे होति ।
 आहरणं धम्मरुत्ती, परिठावणसमितिमुज्जुत्तो ॥८५५॥
 काइयऽसमाहि परिठावणे य गहितो अभिग्गहो तेणं ।
 सक्क पसंसा अस्सद्दहाण देवागम विउव्वे ॥८५६॥
 सुबहू पिपीलियाओ, बाहाडा यावि काइयऽसमाही ।
 अण्णो य काइयाए, उवट्ठितो बेयऽहं असहू ॥८५७॥
 अहयं तु काइयाडो, बेइ परिट्ठव समाहि मा अच्छ ।
 णिग्गय णिसिरे जहि जहि, पिपीलियाऊ सरं तत्थ ॥८५८॥
 अह साहु किलामिज्जइ, ताहे पीतो य धरितो देवेणं ।
 मा मा य णिसिद्धो ची, मा पिय देवो य आउट्ठो ॥८५९॥
 वंदित्त गतो देवो, समितीसू एव होति जतितव्वं ।
 एत पसंगाभिहितं, आसातण इणमु वोच्छामि ॥८६०॥

पारिष्ठापनिका
समितिः
तत्रार्थे
धर्मरुचे-
राहरणम्

आशातना

गुरुवो आयरिया तू, णाणादीओ उ होइ आयारो ।
 आयरण परूवणया, वट्टइ सो तेसिमाऽऽसाणा ॥८६१॥
 तीय विभासा इणमो, आसातण दुपद वयणमेव त्ति ।
 आयाय सातयाणा, आयस्स उ साडणा जा उ ॥८६२॥
 सा होती आसातण, आओ लाभो त्ति आगमो यावि ।
 णाणादीणं साया, सायण धंसो विणासो त्ति ॥८६३॥
 आतस्स साडणं ती, यकारलोवम्मि होइ आसयणा ।
 आयरियाणं इणमो, आसयणा होइमेहिं तु ॥८६४॥
 डहरो अकुलीणो त्ति य, दुम्मेहो दमग मंदबुद्धि त्ति ।
 अवि अप्पलाभलद्धी, सीसो परिभवइ आयरियं ॥८६५॥
 अहवा वि वदे एवं, उवएस परस्स देन्ति एवं तु ।
 दसविह वेयावच्चं, कायव्व सयं ण कुव्वंति ॥८६६॥
 अहव तिहा आसायण, मण-वइ-काएण मणपदोसादी ।
 वायाए आसायण, अंतरभासादि कुव्विज्जा ॥८६७॥
 काएणं संघट्टण, जमलित पुरतो व वच्चती पंथे ।
 अहवा आसायणमो, तुसिणीमादी मुणेयव्वा ॥८६८॥
 आलत्ते वाहित्ते, वावारिय पुच्छिए णिसट्ठे या ।
 गुरुवयणा पंचेत्ते, सीसस्स तु छा इमेक्केक्के ॥८६९॥
 तुसिणीए हुंकारे, किं ? ति व किं चडगरं करेसि ? त्ति ।
 कि णिव्वुइं ण देसी ?, केवइयं वा विरडसि ? त्ति ॥८७०॥
 एवं छा आलत्ते, तुसिणीमादी उ होंति णातव्वा ।
 वाहित्तादि य छ च्चिय, एक्केक्कपयम्मि बोद्धव्वा ॥८७१॥
 गुरुआसायण भणिया, एत्तो वोच्छामि विणयभंगं तु ।
 णेगविह अब्भुठाने, अभिगगहे आसणे चेव ॥८७२॥
 आसणदाणं सक्कारणा य सम्माणणा य कितिकम्मे ।
 अंजलिपग्गह अणुगती य ठितपज्जुवासणता ॥८७३॥

गुरु-शिष्ययो-
वचनानि

विनयस्य
भङ्गः

सप्तधा
विनयभङ्गः

जंते पडिसंसाहण, आसणमादीहि होति सकारो ।
 सम्माणो उवहीए, जोगं जं जस्स तं कुज्जा ॥८७४॥
 कप्पो संथारो वा, जहिं चेढो अच्छई तु आयरिओ ।
 णायागमस्स कालं, पडिलेहिय वेत्तु तं अच्छे ॥८७५॥
 कितिकम्मं वंदणयं, हत्थुस्सेहो णिडालदेसम्मि ।
 अंजलिपगगहमेतं, सेसा उ पया हु कंठोत्ता ॥८७६॥
 एमादी विणयं तू, जो ण वि कुणती उ सूरिमादीणं ।
 विणयब्भंगो एसो, सत्तविहो अहव णाणादी ॥८७७॥
 णाणे दंसण चरणे, मण वइ कायोवयार सत्तविहो ।
 एतेसु अवट्ठंते, समासओ एस भंगो तु ॥८७८॥
 विणयब्भंगो एसो, ओहेण समासओ समक्खायो ।
 इच्छादी दसहा तू, अकरणेणमो तू वोच्छामि ॥८७९॥
 इच्छा-मिच्छा-तहकारो, आवसिया य णिसीहिया ।
 आपुच्छणा य पडिपुच्छा, छंदणा य निमंतणा ॥८८०॥
 उवसंपया य काले, इच्छादिअकरणया उ दसहेसा ।
 लहुसमुसावादि ती, एत्तो उ समासतो वोच्छं ॥८८१॥
 पयलाउल्ले मरुए, पच्चक्खाणे य गमणपरियाए ।
 समुद्देससंखडीओ, खुड्डयपरिहारियसुहीओ ॥८८२॥
 अवस गमणं दिसासू, एगकुले चेव एगदव्वे य ।
 एमादी तु पदेहि, मुसं तु लहुसं वए साहू ॥८८३॥
 पयलासि किं दिवा ? ण पयलामि लहु बितिय णिण्हवे गुरुतो ।
 अण्णहाविय णिण्हावे, बहुगा गुरुगा बहुतराणं ॥८८४॥
 णिण्हवणे णिण्हवणे, पच्छित्तं वडूई ऊ जा सपयं ।
 लहु-गुरुमासो सुहुमो, लहुमादी बायरो होति ॥८८५॥
 किं वच्चसि वासंते ?, ण गच्छे णणु वासविंदवो एते । दारं ।
 भुंजंति णीह मरुया, कहं ? ति णणु सव्वगेहेसु ॥८८६॥

भुंजसु पञ्चकखाणं, महं ति तक्खण पभुंजियो पुट्ठो ।
 किं व ण मे पंचविहा, पञ्चकखाता अविरतीओ ? ॥८८७॥
 वच्चसि ? णाहं वच्चे, तक्खण वच्चंत पुच्छिओ भणति ।
 सिद्धंतं ण वि जाणह, णणु गम्मति गम्ममाणं तु ? ॥८८८॥
 दस एयस्स य मज्झ य, पुच्छितो परियाग वेइ तु छलेण ।
 मज्झ णवत्ति य वंदिँ, भणाइ वे पंचगा दसउ ॥८८९॥ दारं॥
 वट्ठइ तु समुद्देशो, किं अच्छह कत्थ एस गयणंमि । दारं ।
 वट्ठन्ति संखडीओ, घरेसु णणु याउखंडणया ॥८९०॥ दारं॥
 खुड्डगजणणी उ मुया, परुण्णो जियइ त्ति एव भणियंमि ।
 माइत्ता सव्वजिया, भविंसु ते णे समायाते ॥८९१॥ दारं ।
 ओसण्णे दट्ठणं, दिट्ठा परिहारिय त्ति लहुकहणे ।
 कत्थुज्जाणे गुरुओ, अदिट्ठ दिट्ठे य लहुगुरुगा ॥८९२॥
 छल्लहुगा उ नियत्ते, आलोएंतम्मि छग्गुरु होन्ति ।
 परिहरमाणा विकहं, अप्परिहारी भवे छेदो ॥८९३॥
 खाणुगमाई मूलं, सव्वे तुब्भेगो हं ति अणवट्ठो ।
 सव्वे उ बाहिरा पवयणस्स तुब्भे त्ति पारंची ॥८९४॥
 भण वय दिट्ठणियट्ठे, आलोयामंति घोडगमुहीउ ।
 किमणुस्सा सव्वेगो, सव्वे बाहिं पवयणस्स ॥८९५॥
 मासो लहुओ गुरुओ, चउरो मासा हवंति लहुगुरुगा ।
 छम्मासा लहुगुरुगा, छेदो मूलं तह दुगं च ॥८९६॥ दारं ।
 गच्छसि ण ताव गच्छं, तक्खण वच्चंत पुच्छितो भणइ ।
 वेला ताव ण जायइ, परलोगं वा वि मोक्खं वा ॥८९७॥
 कतरिं दिसिं गमिस्सासि ?, पुव्वं अवरं गतो भणति पुट्ठो ।
 किं वा ण होति पुव्वा, इमा दिसा अवरगामस्स ? ॥८९८॥
 अहमेगकुलं गच्छं, वच्चह बहुकुलपवेसणे पुट्ठो ।
 भणति कहं दोण्णि कुले, एगसरीरेण पविसिस्सं ॥८९९॥

वच्चह एगं दव्वं, वेच्छं जेगगह पुच्छिओ भणति ।
 गहणं तु लक्खणं पोग्गलाण णऽण्णेसि तेजेगं ॥९००॥ दारं॥
 पयलादी तु पदा खलु, एमेते वण्णिया समासेणं ।
 लहुगुरूया जाव मुसं, लहुसगमेयं मुणेतव्वं ॥९०१॥ दारं ॥
 तण डगल छार मल्लग, उग्गहमणणुणवेत्तु जो गिण्हे ।
 लहुसग अदत्तमेयं अहवा रुक्खादिसु लहुसं ॥९०२॥
 मुहणंत पायकेसरि, पत्तद्वणं च गोच्छओ चैव ।
 लहुसपरिग्गहमेसो, मुच्छ करंतस्स साहुस्स ॥९०३॥
 अहवा वि इसो अण्णो, सेज्जातर-गोण-साण-कागादी ।
 धारण कप्पद्वस्स व, रक्ख-ममत्तादि कुज्जा तु ॥९०४॥
 वितियवय-ततिय-पंचमलहुस्सगा एते होंति णातव्वा ।
 गाहेसा तु समत्ता, णवमा दसमं अतो वोच्छं ॥९०५॥

अविहीय कासजंभियखुयवायाऽसंकिलिड्ढकंमेसु ।
 कंदप्पहासविकहाकसायविसयाणुसंगेसु ॥१०॥

अविधिः

अविही हत्थमदातुं, अहवा मुहणंतयं अदातूणं ।

जंभाइए वि एवं, खुइए वी एव वत्तव्वं ॥९०६॥

कास-जम्मा-
दीनां व्या-
ख्यानम्

खु त्ति कतं तं खुइतं, छीयं वा होति इह उ खुइतं तु ।

वायणिसग्गो दुविहो, उट्ठे य अहे य णायव्वो ॥९०७॥

उट्ठं उट्ठोयादी, वायणिसग्गो अहे मुणेतव्वो ।

मुहणंतय हत्थं वा, उट्ठोए तत्थ जयणाए ॥९०८॥

पुयकट्ठणा उ हेट्ठे वायणिसग्गस्स होइ जयणेसा ।

इयवयिरित्तो जो खलु, अविहीए सो णिसग्गो तु ॥९०९॥

छेयण-भेयणमादी, असंकिलिड्ढ य होइ कंमं तु ।

कंदप्पो वायाए, काएण व होति णातव्वो ॥९१०॥

हासं तु हासमेव तु, विकहा पुण इत्थिमाइया चउहा ।
 कोहादी उ कसाया, विसया सहाइया जेया ॥९११॥
 जा तेसिं तु पसज्जण. सहसाऽणाभोगयो व साहूणं ।
 सा होति विसयसंगो, अविहीगाहा समत्ता उ ॥९१२॥

खलितस्स य सव्वत्थ वि, हिंसमणावज्जओ जयन्तस्सा ।
 सहसाऽणाभोगेण व, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९१॥

खलणा दुविहा भणिया, सहसाऽणाभोगतो व होज्जाहि ।
 सा कत्थ पुणो दुविहा, सव्वत्थ इमं पवक्खामि ॥९१३॥
 सव्ववएसुं गुत्तिस्सु, समिती णाणादिएसु व हवेज्जा ।
 सव्वत्थ वि एतेसुं, खलणेसा होति णायव्वा ॥९१४॥

खलना

सहसाऽणाभोगेण व, हिंसमणावज्जओ जयन्तस्स ।
 सहसाऽणाभोगाणं, को णु विसेसो ? त्ति चोएइ ॥९१५॥
 आउत्तो वि य होतुं, कारेन्तो वि ण याणतीयारं ।
 जह हं करेमि एयं, कए य नाऽयं अणाभोगो ॥९१६॥
 आउत्त पुव्वभासा, पडिसेवण सहस एव जा तु भवे ।
 ण य तरति णियत्तेउं, सहसकारो भवे एसो ॥९१७॥
 सहसाऽणाभोगा ऊ, सव्वत्थ उ वण्णिया समासेणं ।
 एस विसोहिट्ठाणं, मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९१८॥

सहसाऽना-
भोगौ

॥ गाहा सम्मत्ता ॥

आभोगेण वि तणुएसु णेहभयसोगवाउसादीसु ।
 कंदप्पसोगविगहादिएसु जेयं पडिक्कमणं ॥९२॥

आभोगे जाणंतो, तणुओ थोवे तु होति णातव्वो ।
 तं पुण करेज्ज कप्पट्ट-सेज्जतर-सण्णिमाइसु वा ॥९१९॥
 एमादीणेहाऊ, जं कय कप्पट्टगादि आभोगा ।
 तस्स त पायच्छित्तं. मिच्छकारो पडिक्कमणं ॥९२०॥

आभोगः

स्नेहः

मयम्

तणुओ णेहो भणितो, भइ सत्तविहं इमं तु वोच्छामि ।
 इह परलोगाऽऽयाणे, अकम्ह आजीवियऽसिलोए ॥९२१॥
 मरणभयं सत्तमयं, एतेसि समासतो विभागो इमो ।
 मणुओ मणुयस्सेव तु, देवो देवस्स तिरि तिरिए ॥९२२॥
 बीभेइ सजाईए, इहलोगभए य होति बोद्धव्वं ।
 परलोगभयं विसरिस, जह मणुओ बीभे तिरिदेवे ॥९२३॥
 धणमायाणं भण्णति, तब्भय चोरादियाण जं बीभे ।
 तस्सेव य रक्खट्ठा, वइ-पागाराइ जं कुणति ॥९२४॥
 अणिमित्त अकम्हभयं, ण वि किंची पासती तह वि बीभे ।
 अडवीए रातीय व, आजीवभयं जहा अहणो ॥९२५॥
 दुक्कालो आएसो, कह जीवीहं ति एस चिंतेति ।
 मरणभयं सिद्धं चिय, मरणमिति महब्भयं जह तु ॥९२६॥
 असिलोगो त्ति इ अयसो, जइ एव करिस्स होहिई अयसो ।
 असिलोगभयं एयं, वेयणभय होइ सीयादी ॥९२७॥
 सत्तविहं भयमेयं, एएसु यु वट्ठियं तु जं तणुए ।
 तस्स विसोहिट्ठाणं, मिच्छक्कारो पडिक्कमणं ॥९२८॥
 सोगं आभोएण वि, चिन्तादि करंते विप्पयोगम्मि ।
 तस्स तु पायच्छित्तं, मिच्छक्कारो पडिक्कमणं ॥९२९॥
 आभोगमणाभोगे, संवुडमस्संवुडे य अहसुहुमे ।
 पंचविहो बाउसिओ, सुहुमाभोगेण पगयेत्थं ॥९३०॥
 कंदप्पादी तु पदा, पुव्वुत्तकमा तु दसमगाहाए ।
 एव जहुद्धिट्ठेस्स, तणुए सोही पडिक्कमणं ॥९३१॥
 बितिय द्वार समत्तं, पडिक्कमणारिहमहुण ततियं तु ।
 तदुभयदारं वोच्छं, तत्थ इमा होइ गाहा तु ॥९३२॥

शोकः

वाकुक्षिः

संभमभयातुरावतिसहसाणाभोगऽणप्पवसओ वा ।
सव्ववयातीयारे, तदुभयमासंकिते चेव ॥१३॥

तदुभयार्ह-
प्रायश्चित्तम्

संभमोऽणोगविहो खलु, हत्थी अगणी व उदगमादीओ ।

सम्भ्रमभयौ

मय दसुग मिलक्खू वा, मालवतेणाइओ बहुहा ॥१३३॥

पढमबितीयातिएहिं, परीसहेहाऽऽतुरो तु बहुहा तु ।

आवइ चउहा इणमो, समासतोऽहं पक्खामि ॥१३४॥

आपत्

दव्वावति खेत्तावइ, कालावइ भावआवई चेव ।

दव्वावती तु दव्वं, जं दुलभं होति साहुस्स ॥१३५॥

वित्थिण्णमडम्बादी, खेत्तावति एस होइ णातव्वा ।

कालावती तु ओमे, भावे तु गुरु-गिलाणादी ॥१३६॥

सहसाऽणाभोगा तू, पुव्वुत्ता अहुण वोच्छऽणप्पवसो ।

णप्पवसो उ परवसो, सो होति इमेहिं कज्जेहिं ॥१३७॥

अनात्मवशः

वाइय पित्थिय सिंभिय, अहवा वी होज्ज सण्णिवाएणं ।

एतेहि अणप्पवसो, अहवा होज्जा इमेहिं तु ॥१३८॥

जक्खाइट्ठसरीरो, मोहणिण्ण अहव होज्ज कम्मदण्ण ।

एतेहि अणप्पवसो, होज्जाही कारणेहिं तु ॥१३९॥

एव जहुदिट्ठेसुं, संभममादीसु कारणेसुं तु ।

सव्ववयायियारं, णासं तु करेज्जऽणप्पवसो ॥१४०॥

पुढवि जल अगणि मारुय, वणस्सती कुज्ज रुक्खरुहणं वा ।

बिय तिय चउरो पंचिंदियं व साहू विराहेज्जा ॥१४१॥

एव मुसावादादी, अणपज्जो आयरेज्ज साहू तु ।

पिंडविसोहादीणि व, सेवेज्ज व उत्तरगुणाणि ॥१४२॥

एमादी आवण्णे, अतियारविसोहि तदुभयं होति ।

तदुभय गुरुमालोइय, मिच्छामी दुक्कडं वेति ॥१४३॥

आसंकिं तदुभयं, मूलगुणे उत्तरे य णातव्वं ।

परिच्छिंदितु ण वि सक्के, कतमकयं एस आसंका ॥१४४॥

दुच्चितिय दुब्भासिय, दुच्चेद्विय एवमादियं बहुहा ।
उवउत्तो वि ण याणति, जं देवसियातियाराति ॥१४॥

‘दु च्ति दुगुंछा’ धातू, संजमउवरोहि कुच्छियं होति ।
तं मणसा जइ चितिय, दुच्चितिय एव णातव्वं ॥९४५॥
एवं तू दुब्भासिय, दुच्चेद्विय एवमेव णातव्वं ।
दुप्पडिलेहियमादी, आदीसहेण बोद्धव्वं ॥९४६॥
एमादियं तु बहुसो, अणेगसो होइ हू मुणेतव्वं ।
उवउत्तो वि ण जाणति, ण वि संभरती उ जं भणियं ॥९४७॥
आदिग्गहणेणं पुण, राइय पक्खिय तहेव चउमासे ।
संवच्छरिण य तहा, अतियारा होंति बोद्धव्वा ॥९४८॥

सव्वेसु य बितियपए, दंसणणाणचरणावराहेसु ।
आउत्तस्स तदुभयं, सहसक्काराइणा चेव ॥१५॥

पढमं उस्सग्गपदं, अववादपयं तु बितिययं होति ।
सव्वग्गहणेणं पुण, सव्व अवराहा मुणेयव्वा ॥९४९॥
दंसण णाण चरित्ते, जे अवराहा तु होन्ति गीतत्थे ।
कारणजयणाजुत्ते, एव जयंतस्स जे उ भवे ॥९५०॥
जह तिकखउदगवेगे, विसमम्मि व विज्जलम्मि वच्चंतो ।
कुणमाणो वि पयत्तं, अवसो जह पावए पडणं ॥९५१॥
तह समणसुविहियाणं, सव्वपयत्तेण वी जयंताणं ।
कम्मोदयपच्चइया, विराहणा कस्सइ हवेज्जा ॥९५२॥
प(पु ?)रिसज्जतणाजुत्ते, तस्स विसोहीय तदुभयं होति ।
सहसा वि होइ तदुभय, आवण्णे दंसणाईसु ॥९५३॥
तदुभयदार समत्तं, विवेगदारं अयो पवक्खामि ।
कस्स पुण विवेगो ऊ, तत्थ इमा होति गाहा तु ॥९५४॥

पिंडावहिसेज्जादी, गहियं कडजोगिणोवयुत्तेणं ।
पच्छा णायमसुद्धं, सुद्धो विहिणा विगिंचंता ॥१६॥

पिण्डः

‘पिण्डि संघाए’ धातू, पिंडो संघाओ भण्णए तम्हा ।

सो इह सच्चित्ताई, णवणवभेदो पुणेक्केको ॥९५५॥

पुढवी आउक्काए, तेऊ वाऊ वणस्सती चेव ।

वेइंदिय तेइंदिय, चउरो पंचिंदिया चेव ॥९५६॥

एक्केको पुण तिविहो, पुढवीमादी सचित्तमादीओ ।

सत्तावीसपभेदो, पिंडेस समासतो होति ॥९५७॥

ओहिय ओवग्गहिओ, उवही दुविहो समासतो होति ।

उपधिः

होइ विभागेणं पुण, जह भणिओ ओहजुत्तीए ॥९५८॥

भण्णति सिज्जा वसही, आदीसद्देण होति डगलादी ।

शय्या

ओसहभेसज्जाणि य, आदीसद्देण लहियाणि ॥९५९॥

कडजोगी गीयत्थो, जं वुत्तं होति जो उ गहियत्थो ।

कृतयोगी

पिंडेसण-पाणेसण-वत्थेसण-सेज्जमादीणं ॥९६०॥

अहवा छेदसुयादीसुत्तत्थाहिज्जित्तो तु गीयत्थो ।

गहितुं तेणुवयुत्तेण णात पच्छा असुद्धं तु ॥ ९६१॥

केण असुद्धं ? भण्णति, उग्गमउप्पायणेसणादीहिं ।

अहवा वि संकियादी, सो सुज्झति विहिविगिंचंतो ॥९६२॥

कालद्धाणाऽतिच्छियमणुग्गयत्थमियगहियमसढो उ।
कारणगहिउव्वरिए, भत्तादिविगिंचणे सुद्धो ॥१७॥

पढमाएँ पोरिसीए, पडिगाहेत्ताण असणपाणादी ।

कालातीतम्

जो तइयमइक्कामे, कालातीतं इमं होति ॥९६३॥

अद्धोयणा परेणं, आणियःणीयं व असणपाणादी ।

अध्वातीतम्

एयऽद्धाणातीतं, सो सढ असढो वइक्कामो ॥९६४॥

शठाशठौ

विगहा-किङ्कादीहिं, होति सढो एस होति असढो तु ।
 गेलण्णवावडत्ता, होज्ज व सागारिया तत्थ ॥९६५॥
 थंडिल्लअभावा वा, तेणाहिभयं व तत्थ होज्जाहि ।
 एमादीकज्जेहिं, असढो तु होइ णायव्वो ॥९६६॥
 एमादी असढो जं, विही विगिंचंतो होति सुद्धो उ ।
 अणुदित अत्थमिओ वा, गहियं असढेणिमं वोच्छं ॥९६७॥
 गिरि-राहु-मेह-महिया-पंसु-रयावरिओ होज्ज वा सविया ।
 उगयबुद्धी साहू, एमेव य होयऽणत्थमिए ॥९६८॥
 पच्छा णायमणुगय, अहव अत्थमिओ एस इण्हि तु ।
 एयण्णायंमि सढो, सुद्धो तु विही विगिंचंतो ॥९६९॥
 आयरिए य गिलाणे, पाहुणए खमग बाल बुद्धे य ।
 एतेसऽट्ठा गहितं, तं होती कारणगहियं ॥९७०॥
 विहिपरिभुत्तुव्वरियं, विही विगिंचन्त होति सुद्धं तु ।
 एयं विवेगदारं, एत्तो वोच्छामि वोसग्गं ॥९७१॥

अनुद्धता-
स्तमने

कारणगृहीतम्

व्युत्सर्ग-
प्रायश्चित्तम्

गमणागमणविहारे, सुयंमि सावज्जसुविणयादिसु य ।
 णावाणदिसंतारे, पायच्छित्तं वियोसग्गो ॥९८॥

गमनागमन-
विहाराः

वसही गुरुमूला वा, गमणं अण्णत्थ पुणरवागमणं ।
 एयं गमणागमणं, विहार सज्झायभूमी तु ॥९७२॥
 तो सज्झायणिमित्तं, गमणं अन्नत्थ होज्ज साहुस्स ।
 गमणागमणविहारं, णातव्वं होति एतं तु ॥९७३॥
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, एत्थं पच्छित्त होति उस्सग्गो ।
 होति सुतं सुतण्णं, उद्देसगमादि णातव्वं ॥९७४॥
 पट्ठवणुद्दिसणे या, समुदिसणे तह य होतऽणुण्णाए ।
 कालपडिक्कमणम्मि य, सुयस्स एत्थं तु उस्सग्गो ॥९७५॥
 पाणतिवायादीयो, सावज्जो सुमिणतो तु णातव्वो ।
 आदिग्गहणेणं पुण, अणवज्जपसत्थएसुं पि ॥९७६॥

श्रुतम्

सावद्यस्वप्नम्

चस्सद्दग्गहणाओ, दुस्सउणा दुण्णिमित्त गहिया उ ।
 पढमवयादीएसु य, सव्वेसु विसोहि उस्सग्गो ॥९७७॥
 णावा चउव्विहा तू, समुद्दणाविक्र तिण्णि उ णदीए ।
 उज्जाणी ओयाणी, तिरिच्छगामी भवे तइया ॥९७८॥
 जंघद्धा संघट्ठो, णाभीलेवोवरिं तु लेवुवरिं ।
 बाहोडुपाइओ खलु, णदिसंतारेवमादीओ ॥९७९॥
 णावादीहि पएहिं, जाव तु उडुपादिसंतरंतो तु ।
 सव्वत्थ तु पच्छित्तं, जतणाजुत्तस्स उस्सग्गो ॥९८०॥
भत्ते पाणे सयणासणे य, अरहंतसमणसेज्जासु ।
उच्चारे पासवणे, पणवीसं होन्ति उस्सासा ॥९९॥
 भत्तं पाणं [सय]णं, सयणं सेज्जा उ होति णातव्वा ।
 'आस उवेसण' धातू, उवेसणं आसणं होति ॥९८१॥
 'अरह पूयाए' धातू, पूयामरिहंति तेण अरिहंता ।
 अरिहंति वंदण णमंसणं च तम्हा तु अरिहंता ॥९८२॥
 कोहाई उ अरी ऊ, अहव रयं कम्म होइ अट्ठविहं ।
 अरिणो व रयं हंता, तम्हा उ हवंति अरिहंता ॥९८३॥
 सयणं सेज्ज पडिस्सय-भत्तादी जाव होति सेज्जा ऊ ।
 हत्थसयाउ परेणं, गमणागमणम्मि सव्वत्थ ॥९८४॥
 समितिविसुद्धिणिमित्तं, जयणाजुत्तस्स होति उस्सग्गो ।
 पणुवीसं उस्सासा, उच्चारमयो तु वोच्छामि ॥९८५॥
 उच्चरती उच्चारं, पस्सवती तेण होति पस्सवणं ।
 सण्णा काइय कमसो, अहव इमो होइ सद्धत्थो ॥९८६॥
 उच्चरति काइयं तू, जम्हा तेणं तु होति उच्चारो ।
 पायं सवती जम्हा, तम्हा तू होति पासवणं ॥९८७॥
 परिठविण्णसेणसुं, हत्थसया आरतो व परतो वा ।
 सोही काउस्सग्गो, पणुवीसं होन्ति ऊसासा ॥९८८॥

नावा नदीस-
न्तारः

अर्हन्

हत्थसतबाहिरातो, गमणागमणाइएसु पणुवीसं ।
 पाणिवहादिसुमिणए, सतमट्ठसतं चउत्थम्मि ॥२०॥
 गाहद्ध पढम कंठं, पाणवहे सुमिणदंसणे रातो ।
 कतकारियादिएसुं, विसोहि ऊसास सतमेगं ॥२०९॥
 एव मुसावादादिसु, उस्सग्गो जाव होति णिसिभत्तं ।
 सतमुस्सासाण भवे, अट्ठसतं पुण चउत्थम्मि ॥२१०॥
 देसिय राइय पक्खिय, चाउम्मासे तहेव वरिसे य ।
 सतमद्धं तिण्णि सता, पंच सतऽट्ठत्तर सहस्सं ॥२१॥
 देसियमादिपदाणं, कमसो ऊसासमाणमेयं तु ।
 ते पुण कह विण्णेया, उस्सासा ? तमिह वोच्छामि ॥२११॥
 लोयस्सुज्जोयगरा, चउरो एगं सतं मुणेयव्वं ।
 पंचासा दोहि भवे, तिण्णि सया होंति बारसहिं ॥२१२॥
 पंच सया वीसाए, अट्ठसहस्सं च होति चत्ताए ।
 देसियमाउस्सग्गे, होई एयं तु परिमाणं ॥२१३॥
 अहवा-पणुवीस अद्धतेरस, सिलोग पणत्तरिं च बोधव्वा ।
 सतमेगं पणवीसं, दो बावण्णा य वरिसेणं ॥२१४॥
 उद्देस समुद्देसे, सत्तावीसं तहेवऽणुण्णाए ।
 अट्ठेव य ऊसासा, पट्ठवण-पडिक्कमणमादी ॥२२॥
 उद्देसय अज्झयणे, सुतखंधे चेव होति अंगे य ।
 उद्दिसणादिपयाणं, सत्तावीसं तु उस्सासा ॥२१५॥
 पट्ठवणपडिक्कमणे, अट्ठस्सासा उ होति उस्सग्गो ।
 आदिग्गहणेणं पुण, पट्ठवयंते वि अणुओगं ॥२१६॥
 कालपडिक्कमणे वि य, अवसउणे चेव होति सव्वत्थ ।
 उस्सासा अट्ठ भवे, काउस्सग्गो मुणेतव्वो ॥२१७॥

उच्छासस्य
मानम्

ઉદ્દેસય અજ્ઞયણે, સુતસ્વંધંગેસુ કમસો પમાદિસ્સ ।

કાલાઇકમણાદિમુ, ણાણાયારાઇયારેસુ ॥૨૩॥

ણાણાયારો દુવિહો, ઓહેણ વિભાગયો ય ણાતવ્વો ।

ઉદ્દેસય અજ્ઞયણે, સુયસ્વંધંગે વિભાગો તુ ॥૨૪॥

ઉદ્દેસાદિચઉહ વિ, અતિયારો અટ્ટહા મુણેતવ્વો ।

પત્તેયં પત્તેયં, કાલાદિ ઇહં પવયણમ્મિ ॥૨૫॥

કાલે વિણે બહુમાણે ઉવહાણે તહા અણિહવણે ।

વંજણ અત્થ તદુભે, અટ્ટવિહો ણાણમાયારો ॥૨૬॥

જો તુ કરેતિ અકાલે, સજ્ઞાયં કુણ્ણ વા અસજ્ઞાણે ।

સજ્ઞાણે વા ણ કુણ્ણતિ, કાલતિયારો ભવે એસ ॥૨૭॥

જચ્છાદિમદુમ્મત્તો, થદ્ધો વિણયં ણ કુવ્વતિ ગુરુણં ।

હીલયઇ વ જો તુ ગુરું, વિણયઇયારો ભવે એસ ॥૨૮॥

સુતણાણમ્મિ ગુરુમ્મિ વ, ભત્તી બહુમાણ જો તુ ણ કરેતિ ।

ભત્તી હોયુવયારો, બહુમાણો ગોરવસિણેહો ॥૨૯॥

બહુમાણે અઇયારો, એમેસો વણિઓ સમાસેણં ।

ઉવહાણં હોતિ તવો, આયંબિલમાદિઓ સો ય ॥૩૦॥

જો તં ણ કુણ્ણતિ સાહુ, અહવા વિ ણ સદ્દહેયમુવહાણં ।

સો ઉવહાણતિયારો, ણેહવણેત્તો પવક્ખામિ ॥૩૧॥

ણિહવણં અવલવણં, અમુગસગાસે અહં ણહિજ્ઞામિ ।

અણ્ણં જુગપ્પહાણં, આયરિયં સો ઉ ઉદ્ધિસતિ ॥૩૨॥

ણિહવણે અતિયારો, એમેસો વણિતો સમાસેણં ।

વંજણમાદિપદાણં, અતિયારમતો પવક્ખામિ ॥૩૩॥

ભણિતં વંજણમક્ખર, તણિપ્પણ્ણં સુતં મુણેતવ્વં ।

પાગતણિબદ્ધમેયં, સક્કયમાદી કરેજ્ઞાહિં ॥૩૪॥

ધમ્મો મંગલમુક્કટ્ટં, દયા સંવર ણિજ્જરા ।

તસ્સેવ ય અત્થસ્સા, અણ્ણાણિ ય વંજણાણિ કરે ॥૩૫॥

અષ્ટ

જ્ઞાનાતિચારા:

अहवा मत्ता बिंदू, अण्णभिहाणेण बाधितं अत्थं ।
 वंजिज्जति जेण अत्थो, वंजणमिति भण्णते सुत्तं ॥१०१०॥
 वंजणभेदेण इहं, अत्थविणासो हवेज्ज तु कयाई ।
 अत्थविणासा चरणं, चरणविणासे अमोक्खो तु ॥१०११॥
 मोक्खाभावातो पुण, पयत्तदिक्खा णिरत्थिया होति ।
 जम्हा एते दोसा, तम्हा सुत्तं ण भिदिज्जा ॥१०१२॥
 वंजणभेदो भणिओ, अत्थे भेदं अतो पक्खामि ।
 अत्थं तु वियप्पंती, तेहिं चिय वंजणेहऽण्णं ॥१०१३॥
 आयारे सुत्तमिणं, आवंती पंचमम्मि अज्झयणे ।
 आवंती केआवंती, लोगंसी विपरिमुसंति त्ति ॥१०१४॥
 अट्ठाएँ अणट्ठाए, एतेसुं विप्परामुसंती तु ।
 एयं सुत्तं आरिस, अत्थ विकप्पेतिमं अण्णं ॥१०१५॥
 आवंती होति देसो, तत्थ तु अरहट्ठकूवजा केया ।
 सा पडिया हेट्ठे तू, तं लोगो विप्परामुसइ ॥१०१६॥
 अत्थविसंवाएवं, तदुभयदारं इमं पक्खामि ।
 जत्थ तु सुत्तत्था खलु, दो वि विणस्संति तं च इमं ॥१०१७॥
 धम्मो मंगलमुक्कत्थो, अहिंसा पव्वतमत्थए ।
 देवा वि तस्स णस्संति, जस्स धम्मे सया मती ॥१०१८॥
 अहाकरेसु रंधंति, कट्ठेसु रहकारी उ ।
 रण्णो भत्तम्मि णो जत्थ, गद्दभो जत्थ दीसति ॥१०१९॥
 एसो तदुभयभेदो, दोण्णि वि णासंति एत्थ सुत्तत्था ।
 एवं तु ण कातव्वं, दोसा ते जेव पुव्वुत्ता ॥१०२०॥
 णाणायारो एसो, अट्ठविगण्यो जिणेहिं पण्णत्तो ।
 उद्देसगमादीणं, पच्छित्तुदितं इमं कमसो ॥१०२१॥
 णिव्विगतिय पुरिमिद्दुग्गभत्त आयंबिलं चऽणागादे ।
 पुरिमादी खमणंतं, आगादे एवमत्थे वि ॥२४॥

उद्देसे णिव्विगतिं, पुरिमडुं सोहि होति अज्झयणे ।

सुतस्वंधे एगभत्तं, अंगम्मि य होति आयामं ॥१०२२॥

एवं ताऽणागाढे, आगाढजोगम्मि होति पुरिमादी ।

अंतम्मि होति स्वमणं, एमेव य होति अत्थे वि ॥१०२३॥

सामण्णं पुण सुत्ते, मतमायामं चउत्थमत्थम्मि ।

अप्पत्तोपत्तावत्तवायणुद्देसणादीसु ॥२५॥

ओहो सामण्णं तू, सव्वम्मी चेव होति सुत्तम्मि ।

अविसेसिय सुत्तत्थे, आयाम चउत्थ कमसो तु ॥१०२४॥

अप्पत्तो दुविहो तू, सुतेण अत्थेण चेव बोद्धव्वो ।

पुव्विल्ल सुत्त अत्थे, वितिय अपत्तो मुणेत्तव्वो ॥१०२५॥

अप्पत्ते त्ति गतम् ॥

तिन्तिणिआदि अपत्तो, अव्वत्तो वए सुए त णात्तव्वो ।

वायंतस्स तु एते, चउगुरुया उद्दिसादिसु य ॥१०२६॥

पत्तमवाएंतस्स वि, उद्दिसणादीसु चेव य पदेसु ।

चउगुरुया बोद्धव्वा, अववाए कारणा सुद्धो ॥१०२७॥

कालाऽविसज्जणादिसु, मंडलिऽसुहापमज्जणादिसु या

णिवीतियं अकरणे, अक्खणिसेज्जा अभत्तट्ठो ॥२६॥

कालाविसज्जणाती, ण पडिकंतं तु जमिह कालस्स ।

तिविहा य होति मण्डली, वसुहा भूमी मुणेत्तव्वा ॥१०२८॥

भोयण सुत्ते अत्थे, तिविहेसा मंडली मुणेत्तव्वा ।

कालाऽविसज्जणे मंडलिभूमीअपमज्जणे विगती ॥१०२९॥

सुत्ते वा अत्थे वा, ण करि णिसेज्जं च अक्ख ण रएति ।

चस्सद्देणं वंदण, उस्सग्ग ण कुव्वति चउत्थं ॥१०३०॥

आगाढाऽणागाढम्मि सवभंगे य देसभंगे य ।
जोगे छट्ठ चउत्थं, चउत्थमायंबिलं कमसा ॥२७॥

जोगो तु होति दुविहो, आगाढो चेव तह अणागाढो ।
दुविहे वि होति भंगो, सव्वे देसे य णातव्वो ॥१०३१॥

सव्वभंगे छट्ठं, होति चउत्थं तु देसे आगाढे ।

णागाढे तु चउत्थं, सव्वे देसे य आयामं ॥१०३२॥

कह भंगो सव्वम्मी, कह वा देसम्मि एव चोएति ।

भण्णति फुडविगडाहिं, गाहाहिं इमं पवक्खामि ॥१०३३॥

विगति अणट्ठा भुंजति, न कुणइ आयंबिलं ण सद्दहति ।

एसो उ सव्वभंगो, देसे भंगो इमो होति ॥१०३४॥

काउस्सग्गमकाउं, भुंजइ भोत्तूण वा कुणति पच्छा ।

संदिसह त्ति व भणती, एवं देसे भवे भंगो ॥१०३५॥

णाणाचारो भणिओ, अट्ठविहो एस तू समासेणं ।

अहुणा अट्ठविहो च्चिय, आयारो दंसणे होति ॥१०३६॥

णिस्संकित णिकंस्वित, णिव्वितिगिच्छा अमूढदिट्ठी य ।

उववूह थिरीकरणे, वच्छल्ल पभावणे अट्ठ ॥१०३७॥

दंसणयारो अट्ठहा, एमेसो होइ तू समासेणं ।

एतेसि विवक्खो ऊ, अइयारो होति सो य इमो ॥१०३८॥

संसयकरणं संका, कंखा अण्णोण्णदंसणगाहो ।

वितिगिच्छा अप्पणो ऊ, सोग्गति होज्जा ण वा वि त्ति ॥१०३९॥

अहवा वि दुगुंछा ऊ, विउ त्ति साहू हवंति णातव्वा ।

ते उ दुगुंछति णिच्चं, मंडलि मोए य जल्लादी ॥१०४०॥

णेगविहा इट्ठीओ, पूयं परतित्थियाण दट्ठूण ।

सोतूणं वा जस्स उ, मइमोहो होति मूढेसा ॥१०४१॥

उववूह होति दुविहा, पसत्थ अपसत्थिया य णातव्वा ।

साहूणं तु पसत्था, चरगादीणप्पसत्था तु ॥१०४२॥

अष्टधा
दर्शनाचारः

दंसणणाणचरित्ते, तवसंजमविणयवेयवच्चादी ।

अब्भुज्जयस्स उच्छाहवद्धणं होति तु पसत्था ॥१०४३॥

अपसत्था उववूहा, अण्णाणे अविरतीय मिच्छत्ते ।

चरगादी वट्ठंते, उववूहति दुविह एस गता ॥१०४४॥

थिरकरणा वि य दुविहा, पसत्थ इयरा य होति णातव्वा ।

साहूण पसत्था तू, णाणादीएहि सीयंति ॥१०४५॥

बहुदोसे माणुस्से, मा सीद थिरीकरेति एवं तु ।

एस पसत्था भणिया, अपसत्थेत्तो पवक्खामि ॥१०४६॥

मिच्छादिद्वीए तू, चरगादी थिरिकरेंत अपसत्था ।

पासत्थादी अहवा, थिरीकरेन्तम्मि अपसत्था ॥१०४७॥

वच्छल्ला वि य दुविहा, पसत्थ इयरा य होति णातव्वा ।

आयरियादि पसत्था, पासत्थादीण इयरा तु ॥१०४८॥

आयरिय गिलाणे या, पाहुणए असहु-बाल-बुढादी ।

आहारोवहिमादीण, समाहिकरणं पसत्थं तु ॥१०४९॥

पासत्थोसण्णाणं, कुसील-संसत्त-णीयवासीणं ।

अहव गिहत्थादीणं, एमादी अप्पसत्था तु ॥१०५०॥

दुविहा पहावणा वि य, पसत्थ इयरा य होति णायव्वा ।

तिथगरादि पसत्था, मिच्छत्तऽण्णाणो अपसत्था ॥१०५१॥

तिथयर पवयणे वा, णाणादीणं च तिणिण वी लोए ।

मग्गं णेव्वाणस्स उ, पभावयंते पसत्थेसा ॥१०५२॥

मिच्छत्तऽण्णाणादी, पभावयंतेस होति अपसत्था ।

एसो दंसणयारो, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१०५३॥

संकादिएसु देसे, खमणं मिच्छोववूहणादिसु य ।

पुरिमादी खमणंतं, भिक्खुप्पभित्तीण य चतुण्हं ॥२८॥

संकादी अट्ट पदा, देसे सव्वे य होंति णायव्वा ।
 संकादीण चउण्हं, देसे स्वमणं तु णायव्वं ॥१०५४॥
 उववूहादिचउण्ह वि, अपसत्थे देसे होयभत्तट्ठं ।
 सव्वम्मि होति मूलं. एवं संकाइएसुं पि ॥१०५५॥
 एवं ता ओहेणं, अविसेसो होति एस पच्छित्ते ।
 पुरिसविभागेणऽहुणा, देसे सोही इमा होति ॥१०५६॥
 संकादोअट्टसु वो, देसे भिक्खुस्स होति पुरिमडं ।
 वसभे एकासणयं, आयामं होति उवज्झाए ॥१०५७॥
 आयरिय अभत्तट्ठो, एस विभागेण होइ सोही तु ।
 अहुणा उववूहादीण, अकरणे सोही इमा जयिणो ॥१०५८॥
 एवं चिय पत्तेयं, उववूहादीण अकरणे जतीणं ।
 आयातंतं णिव्वीतिआदि पासत्थसूँसु ॥१०५९॥
 एवं चिय पुरिम अणंतरुद्धिपुसिभेएणं ।
 पिह पिह जति ण करेती, उववूह पसत्थ साहूणं ॥१०६०॥
 एव थिरीकरणं तू, वच्छल्ल पभावणा पसत्थेसु ।
 पवयण-जइमादीणं, अकरिते तत्थिमा सोही ॥१०६०॥
 भिक्खुस्स तु पुरिमडुं, वसभा भत्तेक होति सोही तु ।
 अभिसेगे आयामं, आयरिए होयऽभत्तट्ठं ॥१०६१॥
 गाहापच्छद्धस्साऽणन्तरगाहाए होति संबंधो ।
 एयस्स वियत्तपए, संबंधो तं चिमं वोच्छं ॥१०६२॥
 परिवारादिणिमित्तं, ममत्तपरिपालणादि वच्छल्ले ।
 साहम्मिउ त्ति संजमहेउं वा सव्वहिं सुद्धो ॥१०६३॥
 पासत्थोसण्णाणं कुसील-संसत्त णीयवासीणं ।
 जो कुणति ममत्तादी परिवारणिमित्तहेतुं च ॥१०६३॥

तस्स इमं पच्छित्तं, निव्वीयादी तु अंतं आयामं ।

भिक्षूमादीयाणं, चउण्ह वी होति जहकमसो ॥१०६४॥

आदिग्गहणेणं पुण, सट्ठा सण्णायगा व सेज्जतरा ।

दाहंताऽऽहारादी, तेण ममत्तादि कुज्जा तु ॥१०६५॥

अह पुण साहम्मि ती, संजमहेउं च उज्जमिस्सति वा ।

कुलगणमंघगिलाणे, तप्पिस्सति एवबुद्धी तु ॥१०६६॥

एव ममत्त करेते, परिवालण अहव तस्स वच्छल्लं ।

दढआलंबणचित्तो, सुज्झति सव्वत्थ साहू तु १०६७॥

एसो अट्ठवियप्पो, अतियारो दंसणे समक्खातो ।

चारित्ते अतियारं, इणमो उ समासतो वोच्छं १०६८॥

एगिंदियाण घट्टणमगाढगाढपरितावणोद्दवणे ।

णिव्वीयं पुरिमड्डं, आसणमायामं कमसो ॥३१॥

एगिंदिय पुढवादी, जा पत्तेया वणस्सती होति ।

एतेसिं पंचण्ह वि, पिह पिह संघट्टणे विगती ॥१०६९॥

परियावियऽणागाढे, पुरिमड्डं गाढे होति भत्तेक्कं ।

उद्दवणे आयामं, एत्तो अणंताईणं वोच्छं ॥१०७०॥३१॥

पुरिमादी स्वमणंतं, अणंतविगलिंदियाण पत्तेयं ।

पंचिंदियम्मि एकासणादि कल्लाणगमहेगं ॥३२॥

साहारणवणकाए, विय तिय चउरिदिए य विगलम्मि ।

एतेसि चउण्हं पी, पिह पिह संघट्टणे पुरिमं ॥१०७१॥

परिआवित अणागाढे, भत्तेक्कं गाढे होति आयामं ।

उद्दवणेऽभत्तदं पंचिदिविसोहिमं वोच्छं । २०७२॥

पंचेदियसंघट्टे, एकासणयं तु होति णातव्वं ।

अणागाढे आयामं, परिताविणं गाढे भत्तदं ॥१०७३॥

उद्ववणे कल्लाणं, एगं चिय होति तत्थ णायव्वं ।
 पढमवए सोहेसा, पमायसहियस्स णायव्वा ॥१०७४॥३२॥
 मोसादिसु मेहुणवज्जिएसु दव्वादिवत्थुभिण्णेषु ।
 हीणे मज्झुक्कोसे, आसणआयामखमणाइं ॥३३॥
 मोसाऽदत्तादाणं, परिग्गहो चेव होति णातव्वो ।
 एते मोसादिवया, मेहुणवज्जा मुणेतव्वा ॥१०७५॥
 तत्थ मुसं चउभेदं, दव्वे खेत्ते य काल भावे य ।
 तत्थ तिहा दव्वमुसं, जहण्ण मज्झे तहुक्कोसं ॥१०७६॥
 एवं खेत्तमुसं पी, कालमुसा तह य होति भावमुसं ।
 हीणं मज्झुक्कोसं, सभेदभिण्णं मुणेतव्वं ॥१०७७॥
 एवमदत्तपरिग्गह, दव्वादी चउह होन्ति णायव्वा ।
 हीणा मज्झुक्कोसा, तिविहं पत्तेय पत्तेयं ॥१०७८॥
 मोसम्मि चउव्वभेदे, दव्वादी हीण मज्झ उक्कोसे ।
 दव्वादीणं कमसो, इमं तु सोहिं पवक्खामि ॥१०७९॥
 दव्वमुसे तु जहण्णे, भत्तेक्कं मज्झे होति आयामं ।
 उक्कोसेसु चउत्थं, एवं खेत्तादिएसुं पि ॥१०८०॥
 एवमदत्तपरिग्गह, दव्वादीसुं तु एस चेव गमो ।
 हीणे मज्झुक्कोसे, आसण-आयाम-खमणाइं ॥१०८१॥
 एव मुसावायादिसु, सोही भणिया समासतो एसा ।
 एत्तो तु राइभत्ते, सोहिं वोच्छं समासेणं ॥१०८२॥३३॥

लेवाडयपरिवासे, अभत्तट्ठो सुक्कसण्णिहीए य ।
 इतराय छट्ठभत्तं, अट्ठमगं सेस णिसिभत्ते ॥३४॥
 लेवाडय कंढोत्तं, सुंठिबहेडादि अगयमादी वा ।
 परिवासेन्ते एसिं, सोही साहुस्स भत्तट्ठ ॥१०८३॥

इतरा य गिल्लसण्णिहि, गुलघततेल्लादिया मुणेतव्वा ।
 परिवासंते तेसि, सोही छट्ठं तु साहुस्स ॥१०८४॥
 णिसिभत्ते सेस तिविहं, दियगहियं राओभुत्त पढमं तु ।
 राओगह दिवभुत्तं, गहभुंजणमुभययो रातो ॥१०८५॥
 तिविहेवं णिसिभत्तं, सोही एत्थं तु अट्ठमं होति ।
 तिविहम्मि वि पत्तेयं, एय समत्तं तु णिसिभत्तं ॥१०८६॥ ३४॥

उद्दसियचरिमतिए, कम्मे पासंडसघरमीसे य ।
 बादरपाहुडियाए, सपच्चवायाहडे लोमे ॥३५॥

अच्छउ ता गाहत्थो, एतेसिं उग्गमादिअट्ठण्हं ।
 लक्खण आवत्ती दाणमेव वोच्छं सवित्थरतो ॥१०८७॥
 सोलस उग्गमदोसा, सोलस उप्पायणाएँ दोसा उ ।
 दस एसणाएँ दोसा, संजोयणमादि पंचेव ॥१०८८॥
 सो उग्गमो चतुद्धा, णामादी तत्थ दव्विमो होति ।
 जोतिसतणोसहीणं, मेहरिणकरेवमादीणं ॥१०८९॥
 अह्वा वि लङ्गुगादी, भावे तिविहुग्गमो मुणेतव्वो ।
 दंसण णाण चरित्ते, चरित्तुग्गमेण एत्थं अहीगारो ॥१०९०॥
 कि कारणं चरित्ते, अहिगारो एत्थ होति भणितो तु ? ।
 चोदग ! सुण चारित्ते, जे तु गुणा ते तु होन्ति इमे ॥१०९१॥
 दंसणणाणप्पभवं, चरणं सुद्धे तु तम्मि तस्सुद्धी ।
 चरणेण कम्मसुद्धी, उग्गमसुद्धी चरणसुद्धी ॥१०९२॥
 पिंडोवहिसेज्जासु, जेण असुद्धासु चरण ण विसुज्झे ।
 पिंडोवहिसेज्जासु, सुद्धासु चरणसुद्धी उ ॥१०९३॥
 तो चरणसुद्धिहेतुं, पिंडस्स उ उग्गमेण अहिगारो ।
 तस्स पुण उग्गमस्सा, सोलस दारा इमे होन्ति ॥१०९४॥
 आहाकम्मुद्देसिय, पूतीकम्मे य मीसजाये य ।
 ठवणा पाहुडियाए, पायोयर कीत पामिच्चे ॥१०९५॥

षोडश
 उद्गमदोषाः

आधाकर्म

परियट्टिए अभिहडे उब्भिण्णे मालोहडे इय ।
 अच्छेज्जे अणिसट्ठे, अज्झोयरए य सोलसमे ॥१०९६॥
 एते सोलस दारा, उद्दिट्ठमियाणि विवरणं वोच्छं ।
 एतेसि पढम आहा, तस्स इमे होति णव दारा ॥१०९७॥
 आहाकम्मियणामा, एगट्ठा कस्स वा वि किं वा वि ।
 परपक्खे य सपक्खे, चउरो गहणे त आणादी ॥१०९८॥
 तत्थ इमे णामा खलु, आहाकम्मस्स होन्ति चत्तारि ।
 आह-अहेकम्मे या, अहयम्मे अत्तकम्मे य ॥१०९९॥
 ओरालसरीरणं, उद्दवणऽइवायणं तु जस्सट्ठा ।
 मणमाहिता कुव्वति, आहाकम्मं तयं वेन्ति ॥११००॥
 ओरालगहणेणं, तिरिक्खमणुयाऽहवा सुहुमवज्जा ।
 उद्दवणं उत्तासण, अतिवातविवज्जिया पीला ॥११०१॥
 काय-वइ-मणा तिण्णि उ, अहवा देहायु-इंदिय-प्पाणा ।
 सामित्त अवायाणे, होइऽतिवाओ उ करणम्मि ॥११०२॥
 हिययम्मि समाहेउं, एगमणेगे व गाहगे जो तु ।
 वहणं करेति दाता, कायाण तमाहकम्मं तु ॥११०३॥
 जस्सट्ठा तं तु कतं, तं जो भुंजति सतं तु कायवहं ।
 अणुमण्णइ आहेइ य, स कम्मबन्धं तमायाए ॥११०४॥
 अवि य हु विवाहमङ्गे, भणितं भुंजंतो आहकम्मं तु ।
 पसिढिलबन्धादीया, पगडीओ करेति धणियादी ॥११०५॥

आहेति गतम् ॥

संयमश्रेणिः

संजमठाणाणं कंडगाण लेस्साढितीविसेसाणं ।
 भावं अहे करेती, तम्हा तु भवे अहेकम्मं ॥११०६॥
 सं एगीभावम्मि, जम उवरम एगीभावउवरमणं ।
 सम्म जमो वा संजमो, मण-वइ-कायाण जमणं तु ॥११०७॥

चिद्वह संजमो जहियं, तं होइ हु संजमस्स ठाणं तु ।
 तं पुण चरित्तपज्जव, होन्ति अणंतेक्कठाणं तु ॥११०८॥
 संजमठाणमसंखा, उ कंडगं कंडगा असंखा उ ।
 हवति उ लेसाठाणं, ते तु असंखेज्ज जवमज्झं ॥११०९॥
 तत्तो परिहायंता, लेसा कंडा य संजमट्ठाणा ।
 एरिसयाणमसंखा, लोगा उ हवंति ठाणाणं ॥१११०॥
 एसा संजमसेढी, तत्थ विमुद्धीसु ठाणमादीसु ।
 वट्ठंतुकोसाज्जसुरठितिजोगेसु होतूणं ॥११११॥
 तं भुंजमहेकम्मं, हेट्ठिल्लेऽहिट्ठवेति अप्पाणं ।
 सुत्ते उदियमहे तू, करपकरचिणोवचिणमादी (?) ॥१११२॥
 बंधति अहेभवाउं, पकरेति अहोसुहाईं कम्माई ।
 घणकरणं तिब्बेण उ, भावेण चयो उवचयो तु ॥१११३॥
 तेसिं गुरूण उदण्ण अप्पयं दुग्गतीए पवडंतं ।
 ण चएति विहारेउं, अहकम्मं भण्णए तम्हा ॥१११४॥

अहेकम्मे त्ति गतम् ॥

अट्ठाएँ अणट्ठाए, छक्कायपमद्दणं तु जो कुणति ।
 अणियाए य णियाए, बेन्ति तु दव्वाऽऽयहम्मं ती ॥१११५॥
 जाणंतमजाणंतो, वहेति णिद्धिसिय ओहओ वा वि ।
 जाणगमजाणए या, भणिता णिय अणिय होतेसा ॥१११६॥
 दव्वायहम्ममेयं, भावाया तिण्णि णाणमाईणि ।
 परपाणपाडणरयो, भावायं अप्पणो हणति ॥१११७॥
 णिच्छयणयस्स चरणा-ऽऽयविद्याये णाण-दंसणवहो वि ।
 ववहारस्स उ चरणे, हयम्मि भयणा उ सेसाणं ॥१११८॥
 आयाहम्मग एयं, एत्तो वोच्छामि अत्तकम्मं तु ।
 जो परकम्मं अत्तीकरेति तं अत्तकम्मं तु ॥१११९॥

आहाकम्मपरिणयो, फासुयमवि संकिलिद्धपरिणामो ।
 आतियमाणो बज्झति, तं जाणसु अत्तकम्मं तु ॥११२०॥
 परकम्ममत्तकम्मीकरेति तं जो उ गिण्हिउं भुंजे ।
 चोएति परक्किरिया, कहण्णु अण्णत्थ संकमति ? ॥११२१॥
 भण्णइ परप्पउत्तं, जह विसमइयं तु मारगं होति ।
 तह परकडे वि बंधो, परिणामवसेण जीयस्स ॥११२२॥
 बेती परकडभोयिण, तो तुब्भ वि एव होति बंधो उ ।
 जह अण्णत्थ पउत्ते, कूडे जो पडति सो बज्झे ॥११२३॥
 गुरुराह जो पमत्तो, जो य अदक्खो स बज्झए तत्थ ।
 अपमत्तो ण वि बज्झति, तहेव दक्खे य जो होति ॥११२४॥
 इय जो यु अप्पमत्तो, मणवायाकायजोगकरणेहिं ।
 सो तु ण बज्झति णियमा, बज्झति इयरो परकडे वि ॥११२५॥
 कामं सयं न कुव्वति, जाणंतो पुण तहावि तग्गाही ।
 वड्ढेति तप्पसंगं, अगिण्हमाणो उ वारेति ॥११२६॥
 तम्हा उ परकडम्मि वि, अत्तीकरणं तु होयऽसुद्धेहिं ।
 मणमादीहिं कहं पुण, अत्तिकरे ? भण्णति इमेहिं ॥११२७॥
 पडिसेवण पडिसुणणा, संवासऽणुमोयणा चउण्हं पि ।
 एएहिं पगारेहिं, अत्तिकरे तत्थिमे णाया ॥११२८॥
 पडिसेवणाए तेणा, पडिसुणणाए य रायपुत्तो तु ।
 संवासम्मि य पल्ली, अणुमोयणे रायदुट्ठो उ ॥११२९॥
 आहाकम्मियणामा, एते चउरो समासतो भणिया ।
 एगट्ठिताणि अहुणा, वोच्छामि समासतो चेव ॥११३०॥
 एगट्ठ एगवंजण, एगट्ठं णाणवंजणं चेव ।
 णाणट्ठ एगवंजण, णाणट्ठा णाणवंजणया ॥११३१॥
 जह खीरं खीरं चिय, एगट्ठं एगवंजणं दिट्ठं ।
 एगट्ठ णाणवंजण, दुद्ध पयो वालु खीरं च ॥११३२॥

णाणद्वमेगवंजण, गोमहिसअजाइयाण खीरं ति ।
 णाणद्व णाणवंजण, घडपडकडसगडरहमादी ॥११३३॥
 एवमिहमाहकम्मं, आहाकम्मं ति पढमओ भंगो ।
 आहा अहेकम्मादी, वितिओ सक्किन्द इव भंगो ॥११३४॥
 ततितो भंगो तू आतकम्ममहकम्म पणगमादी य ।
 आहाकम्म पडुच्चा, णियमा सुण्णो चउत्थो उ ॥११३५॥
 इंदत्थं जह सहा, पुरंदरादी तु णातिवत्तंति ।
 अह-आह-अत्तकम्मा, तहा अहे णातिवत्तंति ॥११३६॥
 आहाकम्मेण अहे, करेंति जं हणति पाणभूयाई ।
 जं तं आतियमाणो, परकम्मं अत्तणो कुणइ ॥११३७॥
 एगद्वितदारमिणं, अहुणा कस्स कडमाहकम्म भवे ? ।
 भण्णति साहम्मिकडं, सो बारसहा इमो होति ॥११३८॥
 णामं ठवणा दविण, खेत्ते काले य पवयणे लिंगे ।
 दंसण णाण चरित्ते, अभिगगहे भावणाहिं च ॥११३९॥
 णामेणं साहम्मी, जाव उ कालेण सव्व बोधव्वा ।
 पवयण लिंगेणं वा, साहम्मिय एत्थ चउभंगो ॥११४०॥
 पवयणमणुम्मुयंते, दंसणमादी उ भावणा जाव ।
 सव्वत्थ तु चउभंगा, जोएयव्वा जहाकमसो ॥११४१॥
 एवं लिंणं पी, तह दंसणमादिणहिं चउभंगा ।
 भइएसु उवरिमेसु, हेद्विल्लपयं तु छड्डेज्जा ॥११४२॥
 एवं बुद्धीए तू, सव्वे वि जहक्केण जोएज्जा ।
 चउभंग जाव चरिमो, अभिगगहे भावणाहिं च ॥११४३॥
 पत्तेयबुद्धि णिण्हय, उवासए केवली य आसज्ज ।
 खइयाइए य भावे, पडुच्च भंगे तु जोएज्जा ॥११४४॥
 जत्थ तु ततिओ भंगो, ण तत्थ कप्पति तु सेसए भयणा ।
 तित्थगरिणिण्हओवासगादि कप्पे ण सेसाणं ॥११४५॥

कस्स त्ति जहुद्धिट्ठं, एरिस साहम्मियाण ण वि कप्पे ।
 किं ती आहाकम्मं, असणाईयं इमं तं च ॥११४६॥
 सालीमाई अगडे, फले य सुंठी य साइमं होति ।
 तस्स कडणिट्ठियम्मि, सुद्धासुद्धे य चत्तारि ॥११४७॥ भंगा ।
 कोहवरालगगामे, वसही रमणिज्ज भिक्ख सज्झाए ।
 खेत्तपडिलेह संजय, सावयपुच्छुज्जुए कहणा ॥११४८॥
 जुज्जति गणस्स खेत्तं, णवर गुरुणं ति णत्थि पायोग्गं ।
 सालि त्ति कए रुप्पण, परिभायण णियगगेहेसु ॥११४९॥
 वोलेता ते व अण्णे वा, जाव तु किमियं ? तिकहिय सबभावे ।
 वज्जेन्ति एव णाए, अहवा अण्णं वयंती तु ॥११५०॥
 एसऽसणे कम्मं तू, हवेज्ज कह पाणगे हवेज्जाहि ? ।
 तह वि य साहु ण ठन्ती, सावगपुच्छा दगं लोणं ॥११५१॥
 अह ताव सावयो तू, खणेज्ज महुरोदगं तहिं अगडं ।
 अच्छति य ठक्किणं, जावाऽऽगय साहुणो तत्थ ॥११५२॥
 एत्थ वि तहेव जाणण, वज्जण तह चेव होति णातव्वा ।
 एवं खाइम सातिम, णेयव्व जहकमेणं तु ॥११५३॥
 कक्कडिग अंबगा वा, दाडिम दक्खा व बीयपूरा वा ।
 एमाइ खाइमं तू, साइम तह तिगडुआदीयं ॥११५४॥
 किं आहायम्मं ती, एतं तं वणिणयं समासेणं ।
 परपक्ख सपक्खे ती, अहुणा दारं अणुप्पत्तं ॥११५५॥
 परपक्खो तु गिहत्थो, समणा समणी य होइ तु सपक्खो ।
 एत्थ कडनिट्ठिहिं, चउभंगो होइ तं वोच्छं ॥११५६॥
 तस्स कड तस्स निट्ठिय, तस्स कडऽण्णस्स निट्ठियं चेव ।
 अण्णकड तस्स निट्ठिय, अण्ण कडं निट्ठियऽण्णस्स ॥११५७॥
 वाविता लूया मलिया, कंडित एगच्छड कडा जे तु ।
 तिच्छड निट्ठिय होन्ती, ते रद्धा दुगुणसहकम्मं ॥११५८॥

कडनिद्वियाण लक्खणमिणमो तु समासतो मुणेतव्वं ।
 फासुकडं रद्धं वा, णिद्वियमितरं कडं होति ॥११५९॥
 समणट्ठ वावियादी, जा दुछडा एय होति तस्स कडं ।
 तस्सट्ठ तिछडरद्धं, णिद्वितमेसो पढमभंगो ॥११६०॥
 समणट्ठ जाव दुछडा, णवरि य तुरियऽण्ण कारणुप्पण्णं ।
 तेसऽट्ठ तिछडरद्धा, बित्तिभंगो एस णातव्वो ॥११६१॥
 जा दुछडा अत्तट्ठा, णवरि य साहू तु पाहुणा आया ।
 तेसऽट्ठ कया तिछडा, तत्तिभंगो एस णातव्वो ॥११६२॥
 आयट्ठा जा दुछडा, आयट्ठा चैव तिछडरद्धा य ।
 एस चउत्थो भंगो, कतरे कप्पे ण कप्पइ वा ? ॥११६३॥
 पढमततिए ण कप्पे, बित्तिचउत्था उ दोणि वी कप्पे ।
 एमेव पाणगे वी, खातिम तह साइमे चैव ॥११६४॥
 साहुणिमित्ता रद्धं, जाव ण फासुं कडं तु ताव कडं ।
 फासुकड णिद्वियं तू, चाउलधुवणादि पाणम्मि ॥११६५॥
 फलमादि छिण्णछोडिय, फासुकडं णिद्वितं मुणेतव्वं ।
 एमेव साइमे वी, अल्लगमादी मुणेतव्वा ॥११६६॥
 सव्वत्थ तु चतुभंगो, जोएअव्वो जहक्कमं होति ।
 एत्थं तू परिहरणा, विहि अविही सव्व बोद्धव्वा ॥११६७॥
 छायं पि विवज्जेन्ती, केयी फलहेतुगादिवुत्तस्स ।
 तं तु ण जुज्जति जम्हा, फलं पि कप्पं बित्तिभंगे ॥११६८॥
 परपच्चइया छाया, ण वि सा रुक्खो व्व वड्डिता कत्ता ।
 णट्ठच्छाए य दुमे, कप्पइ एवं भणंतस्स ॥११६९॥
 वड्डति हायति छाया, तच्छिक्कं पूइयं पिव ण कप्पे ।
 ण य आहाय सुविहिए, णिव्वत्तयती रवीछाया ॥११७०॥
 अघणवणचारिगगणे, छाया णट्ठा दिया पुणो होति ।
 कप्पति णिरायवे णाम, आयवे तं विवज्जंतु ॥११७१॥

तम्हा ण एस दोसो, तु संभवे कम्मलक्खणविहूणो ।
 तं पि य हु अतिघिणिल्ला, वज्जेमाणा अदोसिल्ला ॥११७२॥
 परपक्ख सपक्खे त्ती, एमेयं वण्णियं समासेणं ।
 चउरो त्ति दारमहुणा, वोच्छामि समासतो चेव ॥११७३॥
 चउरो अतिक्रमे वतिक्रमे य अतियार तह अणायारा ।
 आहाकम्मे एते, चउरो वि जहकमं जोए ॥११७४॥
 तस्स पुणं संभवो ऊ, आहाकम्मस्स कह उ होज्जाहि ? ।
 णिदरिसणं जह भरए, सट्ठा दट्ठूण मरूपूयं ॥११७५॥
 महसट्ठादीएसुं, तेसु वि सद्धा ततो समुप्पण्णा ।
 अम्हे वि य साहूणं, करेमि भत्तं तु सविसेसं ॥११७६॥
 सालीघयगुलगोरस, नवेसु वल्लीफलेसु जाएसु ।
 दाणा अभिगमसट्ठी, आहाकम्मे निमंतणया ॥११७७॥
 आमंतियपडिसुणणा, सव्वासु सुभो अतिक्रमो होति ।
 पदमेयाइ वतिक्रमो, गहिण होई अईयारो ॥११७८॥
 सुहल्ल्हें अणायारो, केयी गिलियम्मि बेन्ति अणायारं ।
 किं कारण ? ल्हें वी, पुणरावत्ती कयाइ भवे ॥११७९॥
 तो खेलमल्लयम्मी, णिग्गलइ ण एव पत्तोऽणायारं ।
 गलियम्मि अणायारो, तस्स णियत्ती तओ णत्थि ॥११८०॥
 सेसेहिं णियत्तेज्जा, एग दुग तिगे व एत्थ दिट्ठंतो ।
 जह तिहि आगास ठितो, पदेहिं विणियत्तिओ हत्थी ॥११८१॥
 चउरो गहणे एवं, अतिक्रमादी तु वण्णिया एते ।
 आणादी चउरो वि य, दारं एत्तो पवक्खामि ॥११८२॥
 आणं सव्वजिणाणं, गेण्हंतो तं अतिक्रमति लुद्धो ।
 आणं च अतिक्रमंतो, कस्साऽऽएसा कुणति सेसं ? ॥११८३॥

एगेण कयमकज्जं, करेति तप्पच्चया पुणो अण्णो ।
 सायाबहुलपरंपर, वोच्छेओ संजमतवाणं ॥११८४॥
 जो जहवायं ण कुणति, मिच्छादिट्ठी तओ हु को अण्णो ? ।
 वट्ठेति य मिच्छत्तं, परस्स संकं जणेमाणो ॥११८५॥
 दुविहा विराहणा खलु, संजमतो चेव तह य आयाए ।
 आहाकम्मग्गहणे, तत्थ इमा संजमे होति ॥११८६॥
 वट्ठेति तप्पसंगं, गेही य परस्स अप्पणो चेव ।
 सजियं पि भिण्णदाढो, ण मुयति णिद्धंधसो पच्छा ॥११८७॥
 खद्धे णिद्धे य रुया, सुत्ते हाणी तिगिच्छणे काया ।
 पडियरगाण य हाणी, कुणति किलेसं च किस्संतो ॥११८८॥
 पाएण पकिच्चेण य, आहाकम्मं तु भारियं होति ।
 एसा आतविराहणया, तम्हा तू तं ण भोत्तव्वं ॥११८९॥
 पडिदारगाहा सम्मत्ता ॥
 अब्भोज्जे गमणादी, पुच्छा दव्व काल देस भावे य ।
 एव जयंते छलणा, दिट्ठंता तत्थिमे दोण्णि ॥११९०॥
 जह वंतादि अब्भोज्जं, जाव य चंदो य सूरउदयं च ।
 उज्जाणा दोण्णि भवे, सवित्थरं सव्व बोद्धव्वं ॥११९१॥
 जह ते दंसणकंखी, अपूरितिच्छा विणासिया रण्णा ।
 दिट्ठे वितरे मुक्का, एमेव इहं समोआरो ॥११९२॥
 आहाकम्मं भुंजति, ण पडिकमए य तस्स ठाणस्स ।
 एमेव अडति बोडो, लुक्कणिलुक्को जह कवोडो ॥११९३॥
 आहाकम्महारं, एवमिणं मे समासतो कहितं ।
 आवत्ती दाणं वा, विसोहिमेतेसिमं वोच्छं ॥११९४॥
 आहाकम्मे चतुगुरु, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 उद्देसियं पि दुविहं, ओहे य विभागओ चेव ॥११९५॥

ओहे मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 होन्ति विभागुहेसे, मूलवत्थू इमे तिण्णि ॥११९६॥
 उहेसकडे कम्मे, एक्केक्क चउव्विहो भवे भेदो ।
 कह होति चउब्भेदो ?, इमाहिं गाहाहिं वोच्छामि ॥११९७॥
 उहेसियं समुहेसियं च आदेसियं समाएसं ।
 एमेव कडे चउरो, कम्मम्मि वि होति चत्तारि ॥११९८॥
 जावंतिगमुहेसो, पासंडीणं भवे समुहेसो ।
 समणाणं आएसो, णिग्गंथाणं समाएसो ॥११९९॥
 उहेसियम्मि लहुओ, पत्तेयं होति चतुसु ठाणेसु ।
 एमेव कडे गुरुओ, कम्मादिम लहुग तिसु गुरुगा ॥१२००॥
 थी (?) लहुमासा गुरुगा, चउगुरुगा तिण्णि तू मुणेतव्वा ।
 तवकालेहि विसिद्धा, दाणं तु अतो पवक्खामि ॥१२०१॥
 लहुमासे पुरिमहुं, गुरुमासे होति एगभत्तं तु ।
 चउलहुए आयामं, चउगुरुए होयऽभत्तं ॥१२०२॥
 उहेसिए त्ति गयं ।

पूतिकर्म

पूतीकम्मं दुविहं, दव्वे भावे य होइ णायव्वं ।
 दव्वम्मि छगणधम्मी, भावे दुविहं इमं होति ॥१२०३॥
 सुहुमं व बादरं वा, दुविहैयं होति हू मुणेतव्वं ।
 बादर पुणरवि दुविहं, उवगरणे भत्त-पाणे य ॥१२०४॥
 इंधण गंधे धूमे, सुहुमेयं एत्थ णत्थि पूइत्तं ।
 चुल्लुक्खलियादीणं, उवगरणे पूतियं होति ॥१२०५॥
 एवं मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 डोए लोणे हिंगू, संकामण भत्तपूतीयं ॥१२०६॥
 एत्थं मासगुरुं तू, आवत्ती दाणमेगभत्तं तु ।
 उवगरण भत्तपाणे, पूतिस्स उ लक्खणं वोच्छं ॥१२०७॥

सिज्झंतस्सुवगारं, सिद्धस्स करेति वा वि जं दव्वं ।
 तं उवगरणं भण्णति, चुल्लुक्खलिदव्विडोयादी ॥१२०८॥
 संघट्टकया चुल्ली, उक्खलि डोए तहेय दव्वी य ।
 सो होति आहकम्मी, पूतीकम्मं इमं होति ॥१२०९॥
 संघियचिक्खल्लेणं, सयचुल्लीखंडियाइ संठवणं ।
 एमेव उक्खलीय वि, फड्डगमादी तु जं लोए ॥१२१०॥
 एवं सतडोतीए, दव्वीए वा वि संघदारुणं ।
 अग्गिलियं जदि लाए, गंडफलं वा वि एगतरं ॥१२११॥
 उवगरणपूति भणितं, एत्तो वोच्छामि भत्तपूतिं तु ।
 डाए लोणे हिंगू, संकामण फोडणं धूमे ॥१२१२॥
 अत्तद्विय आयाणे, डागं लोणं व कम्म हिंगुं वा ।
 तं भत्तपाणपूतिं, फोडणमण्णं व जं छुभइ ॥१२१३॥
 संकामेउं कम्मं, तेणेव य भायणेण संकामे ।
 जं सुट्ठं तं पूतिं, अहवा रद्धं तहिं होज्जा ॥१२१४॥
 अंगारभूइ थाली, वेसण हेट्ठामुहीए जं धूमे ।
 संघट्टकडे तम्मि उ, अत्तट्ट करेन्ते पूतीयं ॥१२१५॥
 पूति त्ति गयं ॥

मीसज्जायं तिविहं, जावंतिगमीस बितिय पासंडे ।
 साहूमीसं ततियं, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१२१६॥
 पढमे चउलहुया तू, बिति ततिते चउगुरु मुणेतव्वा ।
 तवकालेहिं विसिद्धा, चउगुरुगा होन्ति णायव्वा ॥१२१७॥
 चउलहुए आयामं, चउगुरुए होति तु चउत्थं तु ।
 मीसज्जातं भणितं, ठवणाभत्तं अतो वोच्छं ॥१२१८॥
 ठवणाभत्तं दुविहं, इत्तरठवियं तहेव चिरठवियं ।
 इत्तरठविए पणगं, चिरठविए होति मासलहुं ॥१२१९॥

मिश्रजातम्

स्थापना

पणगे णिव्विगई तू, लहुमासे दाण होति पुरिमहुं ।
 इत्तर चिरठविण या, समासतो लक्खणं वोच्छं ॥१२२०॥
 संघाडग हिंडंते, परिवाडिठिणसु तु गेहेसु ।
 एक्को दोसुवयोगं, करेति भिक्खाएँ गेहेसु ॥१२२१॥
 वितिओ साणादीणं, देयुवओगं परे तहेक्कम्मि ।
 तेण परेण चउत्थे, उक्खित्ता इत्तरट्ठविया ॥१२२२॥
 चतुथघरा तु परेणं, चिरठविया जाव पुव्वकोडी उ ।
 एयं ठवियाऽभिहितं, एत्तो वोच्छामि पाहुडियं ॥१२२३॥
 सा पाहुडिया दुविहा, सुहुमा तह बादरा य बोद्धव्वा ।
 ओसक्कण उस्सक्के, एक्केक्का सा भवे दुविहा ॥१२२४॥
 सुहुमाए लहुपणगं, आवत्ती दाण होति णिव्विगतिं ।
 चउगुरुग बायराए, आवत्ती दाणऽभत्तट्ठं ॥१२२५॥
 एत्थं सुहुमा तु इमा, जह काइ अगारि कन्तमाणी उ ।
 भणिया तु चेडख्वेण देहि अम्मो ! महं भत्तं ॥१२२६॥
 भणितोद्धितो त्ति होही, जाया ! कन्तामि ता इमं पेळुं ।
 जइ तं सुणेति साहू, ण गच्छए तत्थ आरंभो ॥१२२७॥
 अस्सुट्ठिया भणंती, तुज्झ मि देमि त्ति किं ति परिहरति ।
 किह दाणि ण उट्ठिस्से ?, साहुपभावेण लब्भामो ॥१२२८॥
 एवं णाऊण ततो, परिहरती एस होति ओसक्का ।
 उस्सक्कण कन्तंती, भणिता चेडेण दे भत्तं ॥१२२९॥
 कन्तामि भणति पेळुं, तो ते दाहामि पुत्त ! मा रोव ।
 सा य समत्ता पेळू, देही एत्ताहे सो भणति ॥१२३०॥
 मा ताव झंख पुत्तय !, परिवाडीए इहेहिही साहू ।
 एयद्वमुट्ठिता ते, दाहं सोउं विवज्जेति ॥१२३१॥
 अंगुलिए चालेउं, कट्ठेति कप्पट्ठतो घरं जत्तो ।
 किन्ति ? कहिए ण वच्चति, पाहुडिया एअ सुहुमा उ ॥१२३२॥

प्राभृतिका

बायरपाहुडिया वि य, ओसकऽहिसक्के य दुविहा उ ।
 कप्पट्ठगसंघाडय, ओसरणेणं च णिहेसो ॥१२३३॥
 जह पुत्तविवाहदिणो, ओसरणातिच्छिण सुणिय सडू ।
 ओसक्के ओसरणं, संखडिपाहेणदव्वट्ठी ॥१२३४॥
 अप्पत्तम्मी ठवियं, ओसरणे होहिइ चि उस्सक्के ।
 संपागडमितरं वा, करेति उज्जूमणुज्जू वा ॥१२३५॥
 मंगलहेतुं पुण्णट्ठया व ओसक्के तं च उस्सक्के ।
 किं कारणं ? ति पुट्ठो, सिट्ठे ताहे विवज्जेन्ति ॥१२३६॥
 पाहुडिभत्तं भुंजति, ण पडिक्कमए य तस्स ठाणस्स ।
 एमेव अडति बोडो लुक्कणिलुक्को जह कमेडो ॥१२३७॥
 पाहुडिया भणितेसा, एत्तो पायोवगरण वोच्छामि ।
 पादू पयासणम्मी, अपगासपगासणं जं तु ॥१२३८॥
 पायोकरणं दुविहं, पागडयरणं पगासकरणं च ।
 पागडे मासलहुं तू, पगासकरणे उ चतुलहुगा ॥१२३९॥
 लहुमासे पुरिमडू, चतुलहुए दाण होति आयामं ।
 पायोकरणं भणियं, कीतकडमयो तु वोच्छामि ॥१२४०॥
 कीतकडं पि य दुविहं, दव्वे भावे य दुविहमेक्केक्के ।
 आयपरकीयमेवं, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१२४१॥
 दव्वाय-परकीए, दुविहे वि चउलहू मुणेयव्वं ।
 दाणं आयामं तू, भावम्मि अतो परं वोच्छं ॥१२४२॥
 भावे तु आयकीयं, चउलहुगा एत्थ वी मुणेयव्वा ।
 दाणं आयामं तू, भावे परकीय वोच्छामि ॥१२४३॥
 मासलहुमिहावत्ती, दाणं पुण एत्थ होति पुरिमडू ।
 कीयकडेयं भणियं, पामिच्चमतो उ वोच्छामि ॥१२४४॥

प्रादुष्करणम्

कीतकृतम्

प्राप्तित्यम्

पामिच्चं पि य दुविहं, लोइय लोउत्तरं समासेणं ।

लोइएँ चतुलहुगा तू, आवत्ती दाणमायामं ॥१२४५॥

लोउत्तरं मासलहुं, दाणं पुण एत्थं होति पुरिमहुं ।

पामिच्चं भणियं, परियट्ठियमिणमो वोच्छामि ॥१२४६॥

परावर्तितम्

परियट्ठियं पि दुविहं, लोइय लोउत्तरं समासेणं ।

लोइएँ चउलहुगा तू, आवत्ती दाणमायामं ॥१२४७॥

लोउत्तरं मासलहुं, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।

अभ्याहृतम्

परियट्ठिय भणिएयं, अभिहडदारं अयो वोच्छं ॥१२४८॥

तं होति दुहाऽभिहडं, आतिण्णं चेव तह अणाइण्णं ।

आइण्ण णोणिसीहं, होति णिसीहं च दुविहं तु ॥१२४९॥

छण्ण णिसीहं भण्णति, पगडं पुण होति णोणिसीहं ति ।

एक्केकं परगामे, सगामे चेव बोद्धव्वं ॥१२५०॥

सगामाहड दुविहं, आइण्णं चेव होयऽणाइण्णं ।

अणइण्णे मासलहुं, दाणेत्थं होति पुरिमहुं ॥१२५१॥

परगामाहड दुविहं, सदेस परदेसओ व णायव्वं ।

एक्केकं पुण दुविहं, जलेण तह थलपहेणं च ॥१२५२॥

सप्पच्चवाय णिप्पच्चवाय पुण होति दुविहमेक्केकं ।

संजमआयविराहण, सपच्चवायम्मि जोएज्जा ॥१२५३॥

परदेसआहडम्मी, सपच्चवायम्मि होन्ति चउगुरुगा ।

णिप्पच्चवाएँ लहुगा, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१२५४॥

चउगुरुगे अभत्तहं, दाणमिहं होति तू सुणेयव्वं ।

चउलहुएँ आयामं, एमेव य होति सहेसे ॥१२५५॥

उद्भिन्नम्

उब्भिण्ण होति तिविहं, पिहितुब्भिण्णं कवाडउब्भिण्णं ।

जं तं पिहितुब्भिण्णं, तं दुविहं फासुगमफासुं ॥१२५६॥

फासुग छगणेणं तू, दहरणं च एत्थ मासलहुं ।

तहियं पवहणदोसा, दाणं पुण एत्थ पुरिमहुं ॥१२५७॥

અપ્પાસુપુઠવિમાદી, સચ્ચિત્તેણં તુ જં ભવે લિત્તં ।
 તહિયં ઉબ્ધિજ્જંતે, કાયાણ વિરાહણા ઇણમો ॥૧૨૫૮॥
 સચ્ચિત્તપુઠવિલિત્તં, લેલુ સિલં વા વિ દાહમોલિત્તં ।
 સચ્ચિત્તપુઠવિલેવો, ચિરં પિ ઉદગં અચિરલિત્તે ॥૧૨૫૯॥
 ચિરલિત્તપુઠવિકાયો, તિમ્મેતું લિપ્પમાણે આહવહો ।
 જહમ્મહતાવણમ્મી, તેહ વાહ વિ તત્થેવ ॥૧૨૬૦॥
 પણગબિયાહ વણસ્સતિ, તસ કુંથુપિપીલિણ્ણમાદીહિં ।
 એતે હ લિપ્પંતે, ઇમે તુ દોસા તુ ઉલ્લિત્તે ॥૧૨૬૧॥
 પરસ્સ તં દેતિ સણ વ મેહે, તેહ્લં વ લોણં વ ઘયં ગુલં વા ।
 ઉઘ્ઘાહિતં તં તુ કરેયઽવસ્સં, સ વિક્કયં તેણ કિણાતિ વઽણ્ણં ॥
 ॥૧૨૬૨॥

દાણકયવિક્કયાદી, અહિગરણં હોતિ અજયભાવસ્સ ।
 ણિવહંતિ જે ય તહિયં, જીવા મૂઢયંગમૂસાદી ॥૧૨૬૩॥
 જેહેવ કુંભાદિસુ પુવ્વલિત્તે, ઉબ્ધિજ્જમાણમ્મિ વિ કાયઘાઓ ।
 ઓલિપ્પમાણે વિ તહેવ ઘાઓ, ઉબ્ધિણ્ણમેયં પિહિયં પિ વુત્તં
 ॥૧૨૬૪॥

આવત્તિ દાણમેત્થં, ઓહેણં ચહલહૂ મુણેયવ્વા ।
 દાણં આયામં તૂ, વિભાગઓ કાયણિપ્પણ્ણં ॥૧૨૬૫॥
 એમેવ કવાહમ્મિ વિ, કાયવહો હોહ હ મુણેયવ્વો ।
 ઉપ્પિહિય પિહિજ્જંતે, સવિસેસા જંતમાહિસુ ॥૧૨૬૬॥
 ઘરકોહલસંચારા, આવત્તણ પેઠિયાણ હિટ્ઠુવરિં ।
 ણિન્તે ઠિતે ય અન્તો, ઢિંભાદીપેલ્લણે દોસા ॥૧૨૬૭॥
 એત્થ વિ ચહલહુગા તૂ, ઓહેણં દાણમેત્થમાયામં ।
 હોતિ વિભાગેણં પુણ, પુઠવાદીકાયણિપ્પણ્ણં ॥૧૨૬૮॥
 ઉબ્ધિણ્ણેયં મણિયં, અહુણા માલોહહં પવક્ખામિ ।
 તં તિવિહં ઉહૂમહે, તિરિયં માલોહહં ચેવ ॥૧૨૬૯॥

માલાહતમ્

उड्डु दुभूमादीयं, अह उड्डियकोट्टयाइयं होति ।
 तिरि अद्धमालगादी, हत्थपसाराउ जं गिण्हे ॥१२७०॥
 सव्वं पि यु तं दुविहं, जहण्ण उक्कोसयं च बोद्धव्वं ।
 अग्गपएहि जहण्णं, तव्विवरीयं ति उक्कोसं ॥१२७१॥
 मालोहड उक्कोसे, आवत्ती चउलहू मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, जहण्णमालोहडमियारिणं ॥१२७२॥
 एत्थ तु मासलहुं तू, आवत्ती दाण होति पुरिमड्डुं ।
 इय मालोहड भणितं, अच्छेज्जं अहुण वोच्छामि ॥१२७३॥
 तिविहं पुण अच्छेज्जं, पभू य सामी य तेणए चेव ।
 एक्केक्के चउलहुगा, दाणं पुण एत्थमायामं ॥१२७४॥
 अणिसिट्ठं पि य तिविहं, साहारण चोल्लए य जड्डे य ।
 तिविहे वि य अणिसट्ठे, चउलहुगा दाणमायामं ॥१२७५॥
 साहारणमणिसट्ठं, दाइयमादीण जं तु होज्जाहि ।
 खीरे आपण संखडि, दिट्ठंतो गोट्ठिभत्तेणं ॥१२७६॥
 सो चोल्लगो वि दुविहो, छिण्णमछिण्णो समासतो होति ।
 परिछिण्णं चिय दिज्जति, एसो छिण्णो मुणेतव्वो ॥१२७७॥
 अच्छिण्णपरिमाणो, सो वि णिसट्ठो तहेव अणिसट्ठो ।
 णीसट्ठो तेसिं चिय, णेतूण समप्पितो जो तु ॥१२७८॥
 आणेति शुत्तसेसं, जं गहियं एय होति अणिसट्ठं ।
 छिण्णम्मि चोल्लगम्मी, कप्पति वेत्तुं णिसट्ठेयं ॥१२७९॥
 अणिसट्ठमणुण्णायं, कप्पति वेत्तुं तहेव अट्ठिट्ठं ।
 चोल्लग अणिसट्ठेयं, जड्डुणिसट्ठं अतो वोच्छं ॥१२८०॥
 रायकुलातो भत्तं, णीयं जड्डुस्स तं ण कप्पति तु ।
 णिवपिंडमंतराया, अदिण्णगहणादिदोसा य ॥१२८१॥

आच्छेयम्

अनिसृष्टम्

जड्ढो व पतोसगतो, परिपाडे वसहिमादि भंजिज्जा ।
 ढोंबस्स संतिओ वि हु, अहिट्ठो कप्पति घेत्तुं ॥१२८२॥
 अणिसट्ठ भणियमेयं, एत्तो अज्झोयरं पवक्खामि ।
 अहियं उदरं अज्झोयरो तु जं सगिहमेगम्मि ॥१२८३॥
 अहिगं तु तंदुलादी, छुब्भति अज्झोयरो उ सो तिविहो ।
 जावंतिय पासंडे, साहू अज्झोयरे चेव ॥१२८४॥
 जावंतियम्मि लहुतो, आवत्ती दाणमेत्थ पुरिमहुं ।
 पासंडी साहूण य, मासगुरू दाण भत्तेक्कं ॥१२८५॥
 एसो अज्झोयरयो, सोलस वी उग्गमस्स दोसेते ।
 णव कोडीउ भवंतिह, किं भणियं होति कोडि ? त्ति ॥१२८६॥
 कोडिज्जंते जम्हा, बहवो दोसा उ सहियए गच्छं ।
 कोडि त्ति तेण भण्णति, णव कोडीओ इमा ताओ ॥१२८७॥
 हणण हणावण अणुमोदणं च पयणं पयावणऽणुमोया ।
 किणण किणावण अणुमोयणं च कोडीउ णव एया ॥१२८८॥
 णव चेव अट्ठारसगं, सत्तावीसा तहेव चउपण्णा ।
 णउती दो चेव सया, तु सत्तरा होन्ति कोडीणं ॥१२८९॥
 ता चेव य णव कोडी, रागदोसेहिं गुणिय अट्ठरस ।
 अण्णाण मिच्छ अविरति, तिहिं गुणिए सत्तवीसा तु ॥१२९०॥
 पुढवादीछसु संजय, छहिं गुणिया होति एस चतुपण्णा ।
 खंतीमादीदसहिं उ, गुणिया णउती तु बोद्धव्वा ॥१२९१॥
 णउती तिहिं गुणिया तू, दंसणणाणेहिं तह चरित्तेणं ।
 सत दोन्नि होन्ति सयरा, कोडीणं एस वित्थारो ॥१२९२॥
 संखेवेण दुहा ऊ, उग्गमकोडी विसोहिकोडी य ।
 उग्गमकोडी छव्विह, विसोहिकोडी अणेगविहा ॥१२९३॥

अध्यवपूरकम्

‘ कोटि ’

शब्दस्यार्थः

कोटयः

हणणतियं षयणतियं, उग्गमकोडी तु छव्विहा एसा ।
 अहवा वि इमा छव्विह, उग्गमकोडी मुणेयव्वा ॥१२९४॥
 आहाकम्मुहेसिय, चरिमतियं पूति मीसजायं च ।
 बादरपाहुडिया वि य, अज्झोयरए य चरिमदुगे ॥१२९५॥
 एसा विसोहिकोडी, छव्विहमेया समासतोऽभिहिता ।
 एत्तो छद्धा सुद्धं, वोच्छामो आणुपुव्वीए ॥१२९६॥
 उग्गमकोडी अवयव, लेवालेवे य अकयकप्पे या ।
 कंजिय आयामे चातुलोयसंसट्ठपूती य ॥१२९७॥
 सुक्केण वि जं छिक्कं, असुइण तं धोव्वए जहा लोओ ।
 इय सुक्केण वि छिक्कं, धोव्वइ कम्मेण भाणं तु ॥१२९८॥
 लेवालेवे त्ति जं वुत्तं, जं पि दव्वमलेवडं ।
 तं पि धेत्तुं ण कप्पेति, तक्कादी किमु लेवडं ? ॥१२९९॥
 कंजियमादीगहणं, कम्हा तु कतं तु ? भण्णती सुणसु ।
 साहुस्स उ आहेतुं, जं कीरइ आहकम्मं तं ॥१३००॥
 इय णाउमाह कोयी, साहुणिमित्ता य ओयणो उ कतो ।
 ण उ कंजियमादीणि, तो वज्जो ओयणो एगो ॥१३०१॥
 ण उ कंजियमादीणि, तो तग्गहणे कते तमेवं तु ।
 जदि वि ण दिट्ठा आहा, ओदणमट्ठा तह वि वज्जे ॥१३०२॥
 सेसा विसोहिकोडी, ठवितगमादी तु जइ वऽणाभोगा ।
 गहिता हवेज्ज छुद्धा, अण्णम्मी भत्तपाणम्मि ॥१३०३॥
 ताहे तु जहासत्ति, विगिंचितव्वं तमण्णपाणं तु ।
 दव्वादिकमेणं तू, इमेण वोच्छं समासेणं ॥१३०४॥
 दव्वे तं चिय दव्वं, खेत्ते पदेसेसु जेसु तं पडियं ।
 काले अकालहीणं, जावऽण्णा भिक्ख णऽक्कमति ॥१३०५॥
 भावे अरत्तदुट्ठो, असट्ठो जं पासती तगं छुट्ठे ।

अणलखियमीसदब्बे, सव्वविवेगोऽवयवे सुद्धो ॥१३०६॥
 अह पुण ण संथरेज्जा, ताहे परिठावणा तु तम्मत्तं ।
 इत्थं चउभंगो तू, सुक्खोल्लणिवाययो इणमो ॥१३०७॥
 सुक्खे सुक्खं पडियं, सुक्खे उल्लं तु उल्लं सुक्खं तु ।
 उल्ले उल्लं च तहा, एस चउत्थो भवे भंगो ॥१३०८॥
 सुक्खे सुक्खं पडियं, पढमगभंगो विगिंचति सुहं तु ।
 वितियम्मि दवं छोटुं, गालेति दवं करं दाउं ॥१३०९॥
 ततियम्मि करं छोटुं, उल्लिपइ ओदणादि जं तरति ।
 चरिमे सव्वविवेगो, दुलभदवे वा वि तम्मत्तं ॥१३१०॥
 एव विगिंचित्तऽसठो, जेसु पदेसुं तु सुज्झए साहू ।
 मायावी ण वि सुज्झे, तम्हा असठेण होयव्वं ॥१३११॥
 एवं गवेसणाए, उग्गमदारं समासतो भणितं ।
 उप्पायणमहुणा तू, समासओ हं पवक्खामि ॥१३१२॥
 सोलस उग्गमदोसे, गिहिणो उ समुट्ठिए वियाणाहि ।
 उप्पायणाए दोसे, साहूतु समुट्ठिए जाण ॥१३१३॥
 णामं ठवणा दविए, भावे उप्पायणा मुणेयव्वा ।
 दब्बे सचित्तादिविहाण, चित्ते दुपयादि तिविह इमा ॥१३१४॥
 आयासुयमादीहिं, वालचिय-तुरंगवीयमादीसु ।
 सुय-आस-दुमादीणं, उप्पायणया तु सच्चित्ता ॥१३१५॥
 कणग-रययाइयाणं, जहेद्वधातुविहिता तु अच्चित्ता ।
 मीसा उ सभंडाणं, दुपया तुप्पायणा दब्बे ॥१३१६॥
 भावे पसत्थ इयरा, कोहादुप्पायणा तु अपसत्था ।
 कोहादिजुया धायादिणं च णाणादि तु पसत्था ॥१३१७॥
 अपसत्थियभावुप्पायणाए एत्थं तु होति अहिगारो ।
 सा सोलसहा तु इमा, धायादीया मुणेयव्वा ॥१३१८॥

उत्पादनाया
निक्षेपाः

बोडश उत्पा-
दनादोषाः

धाती दूती णिमित्ते, आजीव वणीमए तिगिच्छा य ।
कोहे माणे माया, लोभे य हवन्ति दस एते ॥१३१९॥
पुर्व्वि-पच्छासंथव, विज्जा मन्ते य चुण्ण जोए य ।
उप्पायणाए दोसा, सोलसमे मूलकम्मे य ॥१३२०॥

धात्रीदोषः

धारयति धीयए वा, धयन्ति वा तमिति तेण धाती तु ।
जहविभवं आसि पुरा, खीराई पंच धातीओ ॥१३२१॥

पञ्च धात्र्यः

खीरे य मज्जणे मंडणे य कीलावणंकधाती य ।
धाइत्तं कुणमाणो, एगयरं धातिपिंडो तु ॥१३२२॥
तं दुविहं धातित्तं, करणे कारावणे य बोद्धव्वं ।
तं पुण दारगमादी, पडुच्च धाति व्व कुज्जाहि ॥१३२३॥
पंचविह धातिपिंडे, आवत्ती चउलहू मुणेयव्वा ।
दाणं आयामं तू, दूतीपिंडं अतो वोच्छं ॥१३२४॥

दूतीदोषः

सग्गाम परग्गामे, दुविहा दूती तु होति णायव्वा ।
एक्केक्का वि य दुविहा, पागड छण्णा य णायव्वा ॥१३२५॥
पागड णिस्संको च्चिय, अप्पाहेन्तो व भणति इयरो वा ।
सेज्जातरखंतिया तू, धूया वा अण्णगामम्मि ॥१३२६॥
भिव्खादी वच्चंतो, अप्पाहणि णेति खंतियाईणं ।
सा ते अमुगं माया, सो व पिया पागडं भणति ॥१३२७॥
छण्णा पुणाइ दुविहा, दूती एत्थं तु होति णायव्वा ।
लोउत्तरे तत्थेगा, वितिया पुण उभयपक्खे वि ॥१३२८॥
लोउत्तर संघाडग, संकंतो सावछण्णवयणेहि ।
कह पुण छण्णं ? सेज्जायरीय अप्पाहिओ गंतुं ॥१३२९॥
संघाडयपच्चयट्ठा, बेती दूति त्ति अम्ह ण वि कप्पे ।
अविकोतिया सुया ते, जा बेइ इमं भणसु खंती ॥१३३०॥
सा वि य भणती होतू, वारिज्जिहिती अयाणिया सा उ ।

लोउत्तरच्छण्णेसा, उभयच्छण्णं अतो वोच्छं ॥१३३१॥
 जामाइतित्थजत्तागतस्स उवादिपोकडेण कतं ।
 सो आगतो त्ति धूया, उभयच्छण्णं इमं भणति ॥१३३२॥
 एव भणेज्जहि खंती, तं किर तह चेव चितियं जं तु ।
 जह ण वि संघाडो से, अण्णो व वियाणति कोति ॥१३३३॥
 उभयच्छण्णा एसा, सग्गामे अभिहिता भवे दूती ।
 एमेव परग्गामे, दुह दूती कह पुण करेज्जा ? ॥१३३४॥
 गामाण दोण्ह वेरं, सेज्जायरिधूय तत्थ परग्गामे ।
 सामत्थं गामस्स य, जह एयं हणिमो परगामं ॥१३३५॥
 खंतो तु तत्थ पच्छा, भिक्खायरियाएँ तो तु सेज्जतरी ।
 अप्पाहेती खंतं, मम धूय भणेज्जसू एवं ॥१३३६॥
 जह गामो पडिउकामो, सा उ भणेज्जासु मा कुण पमायं ।
 तीय कहियं तु तस्सा, तेण वि गामस्स तं कहियं ॥१३३७॥
 ते य ठिय एगपासे, इतरे पडिता कतं तहिं जुद्धं ।
 सेज्जातरिपति-पुत्ता, जामाता चेव वहिओ उ ॥१३३८॥
 वेति जणो केणेयं, कहियं ? ति वेति सेज्जयरी ।
 जामाति-पुत्त-पतिमारएण खंतेण मे सिद्धं ॥१३३९॥
 जम्हा एते दोसा, दूतित्तं खू ण कप्पती तम्हा ।
 दूतीपिंडे चउलहु, आवत्ती दाणमायामं ॥१३४०॥
 णियमा तिकालविसयम्मि णिमित्ते छव्विहे भवे दोसा ।
 सज्जं तु वट्ठमाणो, आतुभए तत्थिमं णातं ॥१३४१॥
 आकंपिया णिमित्तेण भोइणी केणती तु लिंगीणं ।
 भोइयचिरगयपुच्छा, केवतिकालेण एज्जाहि ? ॥१३४२॥
 कल्लं चिय एति ती, इयरी पडिभणति पच्चयो को उ ? ।
 तुह गुज्झदेस तिलओ, सुविणाती पच्चए कहए ॥१३४३॥

निमित्तदोषः

तीय कयं आउत्तं, पेसविओ परिजणो य पच्चोणी ।
 इतरो वि अविदिओ च्चिय, पविसिस्सं भोइओ चिन्ते ॥१३४४॥
 घरवित्तंता मित्तं, दिट्ठो उवणिग्गओ य परिवग्गो ।
 कह तुब्भे णायं ? ती, पेसविआ भोतिणीए तु ॥१३४५॥
 पुट्ठाय आदिअत्तेणं, तीय य सिट्ठं सलाहमाणीए ।
 समणे तीय भविस्सं, जाणइ तिलओ य णे सट्ठो ॥१३४६॥
 कोवो वलवागब्भं, च पुच्छितो पंचपुण्डमाहंसु ।
 फालण दिट्ठो जदि णेव तो तुहं अवितह कतेवं ॥१३४७॥
 तम्हा ण वागरेज्जा, णिमित्तपिडेस वणिणओ तु मए ।
 तीतणिमित्ते चउलहु, आवत्ती दाणमायामं ॥१३४८॥
 पडुपण्णऽणागए या, चउगुरुगा दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 आजीवपिण्डमेत्तो, समासओ हं पवक्खामि ॥१३४९॥

आजीवदोषः जाती कुल गण कम्मे, सिप्पे आजीवणा उ पंचविहा ।
 सूयाए असूयाए, व कहेइ अप्पाणमेक्केके ॥१३५०॥
 जाती कुल गण कम्मे, सिप्पे आजीवणा तु पंचविहा ।
 एक्केके चतुलहुगा, आवत्ती दाणमायामं ॥१३५१॥
 जाती माहणमादी, मातिसमुत्था व होति बोधव्वा ।
 तहियं सूयाए तू, जाणावेमेहि अप्पाणं ॥१३५२॥
 होमाइवितहकहणे, णज्जति जह सोत्तियस्स पुत्तो त्ति ।
 वसितो वेस गुरुकुले, आयरियगुणे व सूएति ॥१३५३॥
 सम्ममसम्मा किरिया, अणेण ऊणाहिया व विवरीया ।
 समिहा-मंता-ऽऽहुति-ठाण-जाय-काले य घोसादी ॥१३५४॥
 बेति फुडं चिय सुकयं, असोहणं वा वि ते कतमितं ति ।
 तहितं भद्दगपंता, दोसा इणमो भवंती तु ॥१३५५॥
 भद्दो अम्ह सपक्खो, एस ती भिक्खु देज्जहेयस्स ।

पंतो ओभामेती, मुहमंगलि कुणति भिक्खवा ॥१३५६॥

उग्गाईयं तु कुलं, पितुवंसादि व्व तत्थ वि तहेव ।

मल्लसरस्स तमादिण, जाएई मंडलपवेसं ॥१३५७॥

देउलदरिसण-भासाउवणयणे मण्डवाइ सएति ।

जंतुप्पीलणमादि तु, कम्मं तुण्णादियं सिप्पं ॥१३५८॥

अहवा जं सिक्खिज्जइ, आयरितुवदेसतो तयं सिप्पं ।

जं कीरती सयं तू, तं कम्मे तेसु सव्वेसु ॥१३५९॥

कत्तरिपयोयणवा, वत्थू बहुवित्थेरसु तह चेव ।

कम्मेसु य सिप्पेसु य, सम्ममसम्मेसु सतिअतरा ॥१३६०॥

सव्वेसु भद्वर्पता, णियमा दोसा हवंति विण्णेया ।

आजीवगपिंडेसो, एत्तो तु वणीमगं वोच्छं ॥१३६१॥

किं भणियं वणीमे ? त्ति, भण्णति वणि जायणम्मि धातू तु ।

वनीपकदोषः

वणिमगो पायप्पाणं, वणिमो ती भण्णए तम्हा ॥१३६२॥

ते पंचहा वणीमग, जायणवित्ती तु होन्ति बोद्धव्वा ।

समणा माहण किवणे, अतिही साणा य पंचमया ॥१३६३॥

समणे माहण किवणे, अतिही साणे य जाण पंचसु वि ।

पत्तेयं चउलहुगा, आवत्ती दाणमायामं ॥१३६४॥

मयमादिवच्छगं पिव, वणेति आहारमादिलोभेणं ।

अप्पाण समण-माहण-किमिणा-ऽतिहि-साणभत्तेसु ॥१३६५॥

णिग्गंथ सक तावस, गेरुय आजीव पंचहा समणा ।

तेसि परिएसणाए, लोभेण वणेइ को अप्पं ? ॥१३६६॥

तच्चणियादि दट्ठं, भुंजंते दातु पीति अणुकूलं ।

साहु तुमे विप्प ! कयं, दाउं जं देसि एतेसिं ॥१३६७॥

भुंजंति चित्तकम्मद्विय व्व कारुणय दाणरुइणो वा ।

अवि कामगद्वेसु वि, ण वि णासइ किं पुण जतीसु ? ॥१३६८॥

मिच्छत्तथिरीकरणं, उग्गमदोसा व ते पुण करेज्जा ।
 चट्टुकारऽदिण्णदाणा, पच्चत्थिग मा पुणो एंतु ॥१३६९॥
 एमेव माहणेसु वि, दिज्जंतं दिस्स वेति अणुकूलं ।
 दोण्हं भणियं दाणं, समणाणं माहणाणं च ॥१३७०॥
 लोगाणुग्गहकारिसु, भूमीदेवेसु बहुफलं दाणं ।
 अवि णाम बंभबंधुसु, किं पुण छक्कम्मणिरएसु ? ॥१३७१॥
 किमणा उ कुट्ठि-कर-पाय-अच्छिमादीसु जुंगिया जे तु ।
 दट्ठूण तेसि देन्तं, तस्स अणुकूलं इमं भणति ॥१३७२॥
 किमणेसु दुब्बलेसु य, अबंधवा-ऽऽयंक-जुंगियंगेसु ।
 पूयाहज्जे लोए, दाणपढायं हरति देन्तो ॥१३७३॥
 ते च्विय एत्थ वि दोसा, कोई पुण देति दाणमतिहीणं ।
 तत्थ वि अणुप्पयं तू, दाणपतिस्सा इमं भणति ॥१३७४॥
 पाएण देति लोगो, उवगारी परिचिए व झुसिए वा ।
 जो पुण अद्धाखिण्णं, अतिहिं पूएति तं दाणं ॥१३७५॥
 कोई पुण साणभत्तो, भत्तं साणादियाण दिज्जंतं ।
 तस्स य पियं ति भासति, तुममेगो जाणसी दाउं ॥१३७६॥
 अवि णाम होज्ज सुलभो, गोणादीणं तणादि आहारो ।
 छिच्छिक्कारहयाणं, ण य सुलभो होति सुणयाणं ॥१३७७॥
 केलासभवणा एते, आगया गुज्झगा महिं ।
 चरंति जक्खरूवेण, पूयापूय हियाहिय ॥१३७८॥
 पूयंति पूयणिज्जा, पूयाएँ हियाय आगया इहइं ।
 लोगस्स हिता एते, पूइय अहवा हिया होन्ति ॥१३७९॥
 अहवा वि पूयपूया, हिताहिता पूतिता हिता होन्ति ।
 अपूतिता य अहिता, तम्हा खलु पूयणिज्जेते ॥१३८०॥
 एमादी अणुकूले, भणिते सव्वेसि माहणाईणं ।

दाता चित्तेति ततो, मज्झत्थो एस समणो त्ति ॥१३८१॥
 एतेण मज्झ भावो, विद्धो लोए पणामहज्जम्मि ।
 एकेके पुव्वुत्ता, भद्दग-पंताइया दोसा ॥१३८२॥
 दाणं ण होति अफलं, पत्तमपत्ते य सण्णिउज्जंतं ।
 इय विभणिए वि दोसा, पसंसिमो किं पुण अपत्ते ? ॥१३८३॥
 वणिमगपिंडो भणितो, एत्तो वोच्छं तिगिच्छपिंडं तु ।
 सा दुविहा तु तिगिच्छा, सुहुमा तह बायरा चेव ॥१३८४॥
 सुहुमाए मासलहुं, आवत्ती दाण होति पुरिमहुं ।
 बादरतेगिच्छाए, चउलहुगा दाणमायामं ॥१३८५॥
 भिक्खादिगतं संतं, पुच्छति रोगी तु ओसहं किंचि ।
 भणई किमहं वेज्जो ?, पढमतिगिच्छा भवे एसा ॥१३८६॥
 वेज्जो त्ति पुच्छियव्वो, अत्थावत्तीइ सूतियं एयं ।
 अबुहाण बोहणं वा, अयाणमाणान कतमेतं ॥१३८७॥
 वेति व एरिस दुक्खं, अमुएणं ओसहेण पउणं मे ।
 सहसुप्पइयं च रुयं, वारेमो अट्टमादीहिं ॥१३८८॥
 एसा वितिय तिगिच्छा, दो वेयाओ तु सुहुमतेगिच्छं ।
 बादरतेगिच्छं पुण, सतमेव करेति वेज्जत्तं ॥१३८९॥
 संसोहण संसमणं, णिदाणपरिवज्जणं च जं जत्थ ।
 आगंतुधातुखोभे, व आमए कुणति किरियं तु ॥१३९०॥
 अस्संजयतेगिच्छे, कीरंते तह य सुहुमकदणम्मि ।
 तहियं तु अणेगविहा, दोसा इणमो पसज्जंति ॥१३९१॥
 अस्संजमजोगाणं, पसंजणं कायघाओ अयगोलो ।
 दुब्बलवग्घाहरणं, अच्चुदए गिण्हणुड्डाहो ॥१३९२॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा कायव्विया ण हु तिगिच्छा ।दारी।
 भणितो तिगिच्छिपिंडो, एत्तो कोहादि वोच्छामि ॥१३९३॥

चिकित्सा-
पिण्डः

क्रोधादयो
दोषाः

कोहादीणं कमसो, आहरणा होन्तिमे समासेणं ।
हत्थप्पं गिरिफुल्लिय, रायगिहं चेव चंपा य ॥१३९४॥

क्रोधे क्षपकः णगरम्मि हत्थकप्पे, करडुगभत्ते उ खमओ दिट्ठतो ।
कोसलदेसे गिरिफुल्लिगामे वणकोट्टकारम्मि ॥१३९५॥

माने क्षुल्लकः साहूण समुल्लावे, को णु हु अज्जं पए तु साहूणं ।
आणेज्ज इट्ठगातो ?, खुड्डाऽऽह तहिं अहं आणे ॥१३९६॥
घत-गुलसंजुत्ता वि य, जह आणिय इट्ठगातु खुड्डेणं ।
सेडंगुलिमादीहिं, णाएहिं एत्थ भत्तट्ठं ॥१३९७॥

मायायामा-
षाढभूतिः रायगिहे धम्मरुयी, असाढभूती तु खुड्डओ तस्स ।
रायणडगेहपविसण, संभोइय मोदए लंभो ॥१३९८॥
आयरिय उवज्झाए, संघाडय अप्पयस्स अट्ठाए ।
भुज्जो भुज्जो पविसति, काण-कुणी-खुज्जरूवेहिं ॥१३९९॥
उवरितलत्थो य णडो, पासति चिंतेति बुद्धिमं सुट्ठु ।
होज्ज णडो सारिक्खो, उवाययो एस घेत्तव्वो ॥१४००॥
चिंतिय उवायमेयं, वाहरिया देमि मोदए बहवे ।
भणिओ य तओ एज्जसु, दिणे दिणे जाहे कज्जं तु ॥१४०१॥
धूयदुगं संदिसती, हास-खेड्ड-परिहास-संफासे ।
एतेण समं कुव्वह, जह भज्जति एस अचिरेणं ॥१४०२॥
जदि णामं गिण्हेज्जा, तो वेज्जह मुयसु एय पव्वज्जं ।
ताहि तहक्कय खुभितो, रयहरणं लिंग मुयसु त्ति ॥१४०३॥
गुरु सिट्ठ मोत्तुमातो, दिण्णा बीयाय भणिय जेणं च ।
एसुत्तमपगतीओ, जत्तेणं उवयरेज्जाह ॥१४०४॥
रायगिहे य कयायी, णिम्महिलं णाडगं णडाऽगच्छी ।
ताव विरहम्मि मत्ता, उवरिगिहे दो वि पासुत्ता ॥१४०५॥
वाघाएण पविट्ठो, दिट्ठ विचेला विरागमावण्णो ।
आयरियगुरुसमीवं, पट्ठित दिट्ठो णडेणं च ॥१४०६॥

इंगितणाए धूयाखरंट पेसियय जीवणं देहि ।
 देमि त्ति रट्टपालं, णाडग णच्चीय कुसुमपुरे ॥१४०७॥
 कडगादिअत्थदाणं, बहुपडितं तत्थ(नच्च)गम्मि णच्चंते ।
 भरहो य वणादीया, भरहिड्ढी तत्थ य णिवद्धा ॥१४०८॥
 इक्खागवंस भरहो, आयंसघरे य केवलालोओ ।
 हत्थे गहिओ मा कुण, किं भरहो णियत्तो ? पच्चाह ॥१४०९॥
 ण हु तं पऽक्खउ एवं, वेलंबो होति जति णियत्तामि ।
 पंच सता तेण समं, पव्वइता णाडए डहणं ॥१४१०॥
 एमादि मायपिंडो, ण कप्पती णवरि कारणे कप्पे ।
 गेलण्ण-खमग-पाहुण-थेरादट्ठेवमादीसु ॥१४११॥
 मायापिंडो भणितो (दारं), एत्तो वोच्छामि लोहपिंडं तु ।
 सो कोहपिंडमादिसु, सव्वत्थऽणुपाति अहव इमो ॥१४१२॥ लोमे सिंहकेस
 रकः क्षपकः-
 लब्भंतं पि ण गिण्हति, अण्णं अमुगं ति अज्ज वेच्छामि ।
 भद्धरसं ति व काउं, गिण्हति खद्धं सिणिद्धादी ॥१४१३॥
 तत्थोदाहरणमिणं, चंपाए छणम्मि को वि खमतो तु ।
 गेण्हति अभिग्गहं तू, सीहेसरमोदए वेच्छं ॥१४१४॥
 भिक्ख पविट्ठो य तयो, पडिसेहे अण्ण लब्भमाणं पि ।
 सीहेसरमलहंतो, संकिस्सति भावतो अह सो ॥१४१५॥
 सीहेसरगतचित्तो, विसरिसचित्तो य धम्मलाभो त्ति ।
 बेई सीहेसरए, सूरत्थमिए वि हिंडइ तु ॥१४१६॥
 सड्डुऽड्डुरत्त केसरभायणभरणं च पुच्छ पुरिमड्ढे ।
 उवओग चन्दजोयण, साहु त्ति विगिंचणे णाणं ॥१४१७॥
 कोहादीणं कमसो, एमेते वणिण्या उ आहरणा ।
 एतेसिं चिय कमसो, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४१८॥
 कोहे माणे चतुलहु, आवत्ती दाण होइ आयामं ।
 मायाए मासगुरू, आवत्ती दाण भत्तेकं ॥१४१९॥

संस्तवदोषः

लोभे चउगुरुगा तू, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं । दारं ।
 संथुणण संथवो तू, थुणणा वंदणगमेगट्ठं ॥१४२०॥
 दुविहो य संथवो खल्ल, संबंधी वयणसंथवो चेव ।
 एक्केको पुण दुविहो, पुण्वि पच्छा य णायव्वो ॥१४२१॥
 संबंधे पुव्व दुविहो, इत्थी पुरिसे य होति णायव्वो ।
 एमेव य पच्छा वी, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४२२॥
 इत्थीए चतुगुरुगा, पुरिसेसु चतुलहू मुणेतव्वा ।
 चउगुरुए तु चउत्थं, चउलहुए दाणमायामं ॥१४२३॥
 वयणे वि पुव्व दुविहो, इत्थी पुरिसे य होति णायव्वो ।
 एमेव य पच्छा वी, आवत्ती दाण वोच्छामि ॥१४२४॥
 इत्थीए मासगुरुं, आवत्ती दाण होति भत्तेकं ।
 पुरिसे मासलहुं तू, आवत्ती दाण पुरिमहुं ॥१४२५॥
 संबंधे पुव्वसंथवो, माय-पियादी तु होति णायव्वो ।
 सासुय-ससुरातीओ, संबंधीसंथवो पच्छा ॥१४२६॥
 आयवयं च परवयं, णाउं संबंधती तयणुरूवं ।
 मम माता एरिसिया, ससा व धूया व णत्तादी ॥१४२७॥
 अद्धी दिट्ठीपण्हय, पुच्छा कहणं ममेरिसी जणणी ।
 थणखेवो संबंधो, विहवासुण्हाय दाणं च ॥१४२८॥
 एमेव य पुरिसेसु वि, पियभातादीहिं होति संबंधो ।
 एमेव पच्छसंथव, अद्धिति दिट्ठादि पुच्छादी ॥१४२९॥
 पच्छासंथवदोसा, सासुय विहवादिधूयदाणं च ।
 भज्जा मम एरिसिया, सज्जं घातो व भंगो वा ॥१४३०॥
 संबंधे संथवेसो, एत्तो वोच्छामि संथवं वयणे ।
 पुण्वि पच्छा व तहा, संथुणणे कुणति दाताए ॥१४३१॥
 गुणसंथवेण पुव्वं, संतासंतेण जो थुणेज्जाहि ।
 दातारमदिण्णम्मि, सो वयणे संथवो पुण्वि ॥१४३२॥

सो एसो जस्स गुणा, पयरंति अवारिया दसदिसासु ।
 इहरा कहासु सुव्वति, पच्चक्खं अज्ज दिट्ठो त्ति ॥१४३३॥
 गुणसंथवेस पच्छा, संतासंतेण जो थुणेज्जाहि ।
 दातारं दिण्णम्मी, सो पच्छासंथवो वयणे ॥१४३४॥
 विमलीकय णे चक्खूं, जहत्थतो वियरिया गुणा तुज्झं ।
 आसि पुरा णे संका, इदाणि णीसंकियं जायं ॥१४३५॥
 तत्थ वि भद्दग-पंता, दोसा तह चेव होंति णायव्वा ।
 भणिएस संथवो तू, (दारं) विज्जा-मंते अतो वोच्छं ॥१४३६॥
 विज्जा-मंते चतुल्लहु, आवत्ती दाण होति आयामं ।
 विज्जा-मंतविसेसं, उल्लिगेऽहं समासेणं ॥१४३७॥
 विज्जा-मंतविसेसो, विज्जित्थी पुरिसो होति मंतो तु ।
 अहव ससाहण विज्जा, मंतो पुण पढियसिद्धो तु ॥१४३८॥
 विज्जाए उ णिदरिसणं, जह कोई भिच्छुवासयो पत्तो ।
 साहूण पिंडियाणं, अह उल्लावो इमो तत्थ ॥१४३९॥
 इय पंतभिच्छुवासो, साहूण ण देति तत्थ भणएक्को ।
 जइ इच्छह विज्जाए, घय-गुल-वत्थाणि दावेमि ॥१४४०॥
 पेच्छामो त्ति य भणिए, गंतुं विज्जाभिमंतिओ बेति ।
 किं देमि ? ती घत-गुल-वत्थाणिं दिण्ण साहरणं ॥१४४१॥
 अण्णेहि य सो भणिओ, किह ते दिण्णं ति भत्त-पाणादी ? ।
 तो बेति तगो रुट्ठो, केण हितं ? केण मुट्ठो मि ? ॥१४४२॥
 पडिविज्ज थंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहि ।
 पावाजीवी मायी, कम्मणकारी य गहणादी ॥१४४३॥
 मंतम्मि उदाहरणं, पाडलिपुत्ते मुहंडराइस्स ।
 उप्पण्ण सीसवेदण, पालित्तयकहण ओमज्जे ॥१४४४॥
 जह जह पदेसिणी जाणुयम्मि पालित्तयो भमाडेत्ति ।

विद्या-मन्त्र-
दोषौ

विद्या-मन्त्रयो-
विशेषः

विद्यायां शिक्ष-
पासकः

मन्त्रे पादलिप्त-
मुरुण्डराजौ

चूर्ण-योग-मूल-
कर्मदोषाः

चूर्णे
क्षुल्लकद्वयम्

तह तह सीसे वियणा, पणस्सति मुहुंडरायस्स ॥१४४५॥
 मंतेणं अभिमंतिय, तह चेव दवाव दिज्ज कोयिं तु ।
 तत्थ वि ते च्चिय दोसा, पडिमंतादी इमे होन्ति ॥१४४६॥
 पडिमंतथंभणादी, सो वा अण्णो व से करेज्जाहिं ।
 पावाजीवी मायी, कम्मणकारी य गहणादी ॥१४४७॥
 विज्जा-मंताभिहिया,(दारं) अहुणा वोच्छामि चुण्ण-जोगादी ।
 वसिकरणादी चुण्णा, अन्तद्धाणंजणादीया ॥१४४८॥
 चुण्णे जोगे चउलहु, आवत्ती दाणमेत्थ आयामं ।
 णिदरिसणं दुण्हं पी, उल्लिङ्गेऽहं समासेणं ॥१४४९॥
 दिट्ठंतो चुण्ण-जोगे, जह कुसुमपुरम्मि केति आयरिया ।
 जंघावलपरिहीणा, ओमे सीसस्स तु रहम्मि ॥१४५०॥
 कहयंति चुण्ण-जोगा, अंतद्धाणादि तत्थ दो खुड्डा ।
 पच्छण्णठिय णिसामे, अवधारे अंजणं एक्कं ॥१४५१॥
 वीसज्जिया वि साहू, गुरूहिं देसंत खुड्डग णियत्ता ।
 आयरिएहिं य भणिता, दुट्ठु कयं जं णियत्ता भे ॥१४५२॥
 भिक्खे परिहायंते, थेराणं ओमे तेसि देंताणं ।
 किं ओम गुरूणं तू, कुव्वामो ? खुड्ड सामत्थे ॥१४५३॥
 कुणिमो अंतद्धाणं, दव्वे मेलेत्तु अन्नियंजणया ।
 सह भोज्ज चंदगुत्ते, ओमोदरियाएँ दोव्वल्लं ॥१४५४॥
 चाणक्क पुच्छ इट्ठालचुण्ण दारपिहणं तु धूमो य ।
 दट्ठुं कुच्छ पसंसा, थेरसमीवे उवालंभो ॥१४५५॥
 एवं वसिकरणादिसु, चुण्णेषु वसीकरेत्तु जो तु परं ।
 उप्पाएती पिंडं, सो होती चुण्णपिण्डो तु ॥१४५६॥
 जे विज्ज-मन्तदोसा, ते च्चिय वसिकरणमादिचुण्णेहिं ।
 एगमणेगपयोसं, कुज्जा पत्थारयो वा वि ॥१४५७॥

भणिएस चुण्णपिण्डो, (दारं) अहुणा वुच्छामि जोगपिंडं तु ।
 तहियं जोग अणेगा, इणमो तू संपवक्खामि ॥१४५८॥
 सूभग-दोभग्गकरा, जोगा आहारिमा य इयरे य ।
 आघंस धूववासो, पायपलेवायिणो इतरे ॥१४५९॥
 तत्थाहरणं इणमो, अणहारिमपादलेवजोगम्मि ।
 आभीरगविसयम्मी, जह कत सुण तावसेहिं तु ॥१४६०॥
 णदि कण्ह बेण्ण दीवे, पंच सया तावसाण णिवसंति ।
 पव्वदिवसेसु कुलवइ, पालेवे लिंप पाए तु ॥१४६१॥
 पाउगदुरूढ सलिलुप्परेण उत्तरिउ एति णगरं ति ।
 आउट्ट लोग पूया, पच्चक्खा तेते देव त्ति ॥१४६२॥
 जण सावगाण खिसण, तहियं तू वइरसामिमाउलया ।
 आयरियअज्जसमिता, तेसिं च णिवेदियं तेहिं ॥१४६३॥
 तेहि भणिया य वच्चह, ते मातिट्ठाणि पायलेवेणं ।
 णतिमुत्तरंति सगिहे, णेउसिणोएण धोव्वह णं ॥१४६४॥
 तेहि य सगिहे णेउं, पाय बला धोयऽणिच्छमाणानं ।
 किं जाणति लोगो ? त्ती, दिण्णं विणएण बहुफलयं ॥१४६५॥
 पडिलाभिय वच्चंता, णिवुड्ड णदिकूल मिलिय समिया य ।
 विम्हिय पंच सता तावसाण पव्वज्ज साहा य ॥१४६६॥
 एमादीजोगेहिं, आउट्टावेत्तु एसती पिण्डं ।
 सो ण वि कप्पे (दारं) एत्तो, वोच्छामी मूलकम्मं तु ॥१४६७॥
 दुविहं तु मूलकम्मं, गब्भादाणे तहेव परिसाडे ।
 दुविहे वि मूलकम्मे, पच्छित्तं होति मूलं तु ॥१४६८॥
 आदाणे अहिगरणं, पडिवंधो छोभगादिदोसा य ।
 पाणवह साडणम्मि, छोभग पडिणीय उड्डाहो ॥१४६९॥
 इय मूलकम्मेणं, पिंडो उप्पादिओ ण कप्पति तु ।
 उप्पातणेस भणिया, गवेसणा चैव य समत्ता ॥१४७०॥ दारं ।

योगः

 योगे ब्रह्म-
 द्वैपिकाः
 तापसाः

मूलकर्म

एवं तु गविट्ठस्सा, उग्गमउप्पायणाविमुद्धस्स ।

गहणविसोहिविसुद्धस्स होति गहणं तु पिंडस्स ॥१४७१॥

उग्गमदोस गिहीतो, उप्पायण होइ समणउत्थाणा ।

ग्रहणैषणा

गहणेसणाए दोसे, आयपरसमुट्ठिए वोच्छं ॥१४७२॥

दोण्णि वि समणसमुत्था, संकित तह भावतोऽपरिणयं च ।

सेसा अट्ठ वि णियमा, गिहिणो तु समुट्ठिए जाण ॥१४७३॥

सा गहणेसण चतुहा, णामं ठवणा य दव्वे भावे य ।

दव्वे वाणरजूहं, सव्वं वत्तव्व वित्थरयो ॥१४७४॥

दव्वम्मि एस भणिता, भावे गहणेसणं तु वोच्छामि ।

दसहिं पदेहिं सुद्धं, संकितमादी इमेहिं तु ॥१४७५॥

ग्रहणैषणा

दशधा

संकित मक्खित णिक्खित, पिहित साहरण दायगुम्मीसे ।

अपरिणय लित्त छड्डिय, एसणदोसा दस हवन्ति ॥१४७६॥

संकाए चउभंगो, पढमो गहणे य भोयणे चेव ।

शङ्कितदोषः

वित्तिओ गहणे ण भोयणे, तत्तिओ पुण संकितो भोगे ॥१४७७॥

शङ्काचतुर्भङ्गी

णीसंकिओ तु चरिमे, किह पुण संका हवेज्ज ? जह कोई ।

भिक्ख पविट्ठो लद्धम्मि, हिमभिक्खं विगिंचेति ॥१४७८॥

किण्णु हु खद्धा भिक्खा, लद्धा ? ण य तरति पुच्छिउं तहियं ।

हिरिमं इति संकाए, भुंजति इह संकितो चेव ॥१४७९॥

वीएण गहिय संकिय, विगडन्तऽन्ने य णवरि संघाडे ।

पगयं पहेणगं वा, सोउं णिस्संकिओ भुंजे ॥१४८०॥

णीसंकगाहि तइओ, विगडेन्तो णिसम्ममण्णसंघाडं ।

संका पुणाइ जारिस, लद्ध मए अमुगगेहम्मि ॥१४८१॥

महती भिक्खा तारिस, एतेहिं वि लद्ध किण्ण होज्जाहि ? ।

णीसंकिअ काऊणं, भुंजति तं संकिओ चेव ॥१४८२॥

पढमो दोसु वि लग्गो, वित्तिओ पुण गहणे भोयणे तइतो ।

जं संकितमावण्णो, पणुवीसा चरिमए सुद्धो ॥१४८३॥
 छउमत्थो सुतणाणी, गवेसती उज्जुयं पयत्तेणं ।
 आवण्णो पणुवीसं, सुतणाणपमाणतो सुद्धो ॥१४८४॥
 साहू सुतोवयुत्तो, सुतणाणी जइ वि गिण्हइ असुद्धं ।
 तं केवली वि भुंजति, अपमाण सुयं भवे इहरा ॥१४८५॥
 सुत्तस्स अप्पमाणे, चरणाभावो ततो य मोक्खस्स ।
 मोक्खाभावाओ चिय, पयत्तदिक्खा गिरत्था य ॥१४८६॥
 सोलस उग्गमदोसा, णव एसणदोस संकमेतूण ।
 पणुवीसेए दोसा, संकियमासंकिओ वोच्छं ॥१४८७॥
 जइ संका दोसकरी, एवं सुद्धं पि होति तु असुद्धं ।
 णीसंकमेसियं ति व, अणेसणिज्जं पि णिद्दोसं ॥१४८८॥
 भण्णति संकियभावो, अविमुद्धो अपडितेकतरपक्खे ।
 एसिं पि कुणयऽणेसिं, अणेसिमेसिं विमुद्धो तु ॥१४८९॥
 णिस्संक काउ तम्हा, भोत्तव्वं संकियं भणितमेयं ।दारं ।
 मक्खितमिदाणि वोच्छं, मक्खित जं होति संसत्तं ॥१४९०॥
 दुविहं च मक्खितं खलु, सच्चित्तं चेव होइ अच्चित्तं ।
 सच्चित्तं तत्थ तिहा, पुढवी आऊ य वणकाए ॥१४९१॥
 पुढवीससरक्खेणं, हत्थे मत्ते व सुक्खे पणगं तु ।
 आवत्ती दाणं पुण, णिव्वितियं होति दातव्वं ॥१४९२॥
 कइममक्खियमीसे, लहुगो णिम्मीसे होन्ति लहुगा तु ।
 लहुमासे पुरिमडूं, चतुलहुए होति आयामं ॥१४९३॥
 ससणिद्धुदउल्ले या, पुर-पच्छाकम्म मक्खियं चतुहा ।
 उक्कुट्ट-पिट्ठ-कुक्कुसमक्खितमेवादि वणकाये ॥१४९४॥
 ससणिद्ध हत्थमत्ते, पणगं आवत्ति दाण णिव्विगइं ।
 उदउल्ले मासलहुं, आवत्ती दाण पुरिमडूं ॥१४९५॥

अक्षितदोषः

पुरकम्म पच्छकम्मे, आवत्ती चतुलहू मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, वणकाय अतो तु वोच्छामि ॥१४९६॥
 उक्कट्ट-पिट्ठ-मक्खिय, परित्तहत्थे य मत्त सच्चित्ते ।
 मासलहू आवत्ती, दाणं पुण होति पुरिमड्डं ॥१४९७॥
 एते चेव उ मक्खिए, हत्थे मत्ते य होन्तऽणन्तेसु ।
 आवत्ती मासगुरुं, दाणं पुण होति भत्तेक्कं ॥१४९८॥
 छिंदंती एव सागं, छिंदंती एव जं रसोलित्तं ।
 उक्कट्टमक्खितेत्तं, परित्तऽणन्तेण वा होज्जा ॥१४९९॥
 सेसेहि तु काएहिं, तीहि वि तेऊ-समीरण-तसेहिं ।
 सच्चित्तमीसएण व, मक्खित्त ण विवज्जए किंचि ॥१५००॥
 सच्चित्त मक्खियम्मि उ, हत्थे मत्ते य होति चउभंगो ।
 पढमम्मि दो वि मक्खिय, हत्थो वितियम्मि ण वि मत्तो ॥१५०१॥
 ततिए मत्तो मक्खित्तो, ण वि हत्थो चरिमए ण एक्को वि ।
 आदितिए पडिसेहो, चरिमो भंगो अणुण्णातो ॥१५०२॥
 अच्चित्तमक्खित्त दुहा, गरहितदव्वेण वा वि इतरेणं ।
 गरहित होति दुहा तू, लोगे तह उभययो वा वि ॥१५०३॥
 मंस-वस-सोणिया-ऽऽसव-लसुणादी गरहिणस लोगम्मि ।
 मुत्तपुरीसादीहिं, गरहियमेयं भवे उभए ॥१५०४॥
 दुविहे तु गरहिण तू, आवत्ती चउलहू मुणेतव्वा ।
 दाणं आयामं तू, अगरहितेत्तो पवक्खामि ॥१५०५॥
 अगरहिय कूरकुसणं, गोरस-घत-तेल्लमादीहिं जं तु ।
 संसत्तमसंसत्तं, दुविहं पि य होति णायव्वं ॥१५०६॥
 अच्चित्तमक्खियम्मी, चउसु वि भंगेसु होति भयणा तु ।
 अगरहिण तु गहणं, पडिसेहो गरहिण होति ॥१५०७॥
 संसज्जिमेहिं वज्जं, अगरहिणहिं पि गोरसदवेहिं ।
 मधु-घत-तेल्ल-गुलेहि य, मा मच्छि-पिवीलियाघाओ ॥१५०८॥

गोरससंसत्ते या, घत-तेल्ल-गुलादि-कीडिसंसत्ते ।
 चतुल्लहुगा आवत्ती, दाणं पुण होति आयामं ॥१५०९॥
 लोइयगरहित मज्जा-मंस-वसादीहिं मक्खियं जं तु ।
 नवरं पुराण भाविअ, देसिं व पडुच्च गहणं तु ॥१५१०॥
 दोहिं पि गरहिएहिं, मुत्तुच्चारइ होइ अग्गहणं ।
 मक्खित्तं भणितं एयं, एत्तो वोच्छामि णिक्खित्तं ॥१५११॥
 णिक्खित्तं ठवियं ति य, एगट्ठं ठाणमग्गणा एत्थं ।
 तं तिविह होति ठाणं, सच्चित्तं मीस अच्चित्तं ॥१५१२॥
 एत्थं चतुभंग भवे, सच्चित्तादी अणेगह इमो तु ।
 सच्चित्तं सच्चित्ते, सच्चित्तं मीसे वऽच्चित्ते वा ॥१५१३॥
 मीसं वा ससच्चित्ते, मीसं मीसे व होति णिक्खित्तं ।
 चित्तेणं मीसेण य, एवेक्को होति चउभंगो ॥१५१४॥
 अहुणा चित्ताचित्ते, चित्तं चित्तम्मि होति णिक्खेवो ।
 चित्तं वा अच्चित्ते, अचित्तं चित्तोभयमचित्तो ॥१५१५॥
 अहुणा मीसं मीसे, मीसमचित्ते अचित्तं मीसम्मि ।
 अच्चित्तं अच्चित्ते, ततिएसो होति चतुभंगो ॥१५१६॥
 चतुभंगेसेतेसुं, संजोगाऽणेगहा मुणेयव्वा ।
 पुढवादिएसु छस्सु वि, काएसु सठाण परठाणे ॥१५१७॥
 सच्चित्तपुढविकाए, सच्चित्तो चेव पुढवि णिक्खित्तो ।
 सच्चित्ते अच्चित्तो, अच्चित्ते वा वि सच्चित्तो ॥१५१८॥
 अच्चित्ते अच्चित्तो, सट्ठाणे एस होति चउभंगो ।
 परठाणे पंचऽण्णे, आऊमादीसिमे होन्ति ॥१५१९॥
 सच्चित्तपुढविकाओ, सच्चित्ताउम्मि होति णिक्खित्तो ।
 सच्चित्तो अच्चित्ते, अच्चित्तो चेव सच्चित्ते ॥१५२०॥
 अच्चित्तो अच्चित्ते, एवं सेसेसु तेउमादीसुं ।
 संजोगा णेतव्वा, पंचसु परठाणे चउभंगो ॥१५२१॥

निक्षिप्तदोषः

एमेव आउ-तेऊ-वाउ-वणस्सति-तसाण चतुभंगा ।
 एकेके विण्णेया, छ चचतुभंगाण संजोगा ॥१५२२॥
 चित्ते सच्चित्तेणं, ते छत्तीसं हवंति संजोगा ।
 अच्चित्तमीसएण वि एवतिया चैव संजोगा ॥१५२३॥
 मीसे अच्चित्तेण वि, एवतिय च्चिय हवंति संजोगा ।
 तिणिण वि छत्तीसा तू, मिलिया अट्टत्तरसयं तु ॥१५२४॥
 अहवण सचित्तमीसा, य एगयो एगयो य अच्चित्तो ।
 एत्थं चतुभंगो तू, तत्थाऽऽदितिए कहा णत्थि ॥१५२५॥
 जं पुण अचित्तदव्वं, णिक्खिप्पति चेयणेषु कायेसु ।
 तहिं मग्गणा तु इणमो, अणंतर परंपरा होति ॥१५२६॥
 चित्तपुढविइ अणंतर, ओगाहिमगाइ होति णिक्खित्तं ।
 होती परंपरं पुण, पिहडगयं जं तु पुढविठियं ॥१५२७॥
 उदगमणंतर णवणीयमादि पारंपरं तु णावादी ।
 ते उ अणंतर पारंपरे य दुयगा इमे सत्त ॥१५२८॥
 विज्झायमुम्मुरिंगालमेव अप्पत्तपत्तसमजाले ।
 वोलीणे सत्त दुगा, एते तु अणंतर परे य ॥१५२९॥
 विज्झाउ त्ति ण दीसति, अग्गी दीसति य इंधणे छूढे ।
 छारुम्मीसा पिगल, अगणिकणा मुम्मुरो होति ॥१५३०॥
 णिज्जाला हिलिहलया, इंगाला ते भवे मुणेतव्वा ।
 होति चउत्थो भंगो, ते जालाऽपत्तपिहडं तु ॥१५३१॥
 पंचम पत्ता पिहुडं, छट्ठम्मि य होति कण्णसमजाला ।
 सत्तमए समतीया, अणंतरा होति सत्तसु वी ॥१५३२॥
 पारंपर पिहुडादिसु, अगणीघट्टादि तत्थ दोसा तु ।
 भयणा तु जंतच्चुल्लिसु, इणमो तु तहिं मुणेयव्वा ॥१५३३॥
 पासोलित्त कडाहे, परिसाढी णत्थि तं पि य विसालं ।
 सो वि य अचिरच्छूढो, उच्छुरसो णाइउसिणो य ॥१५३४॥

गहणमघट्टिय कण्णे, घट्टित छारादिपडण अग्गिवहो ।
 उस्सिणोदगस्स गुलरसपरिणामिय गहणऽणच्चुस्सिणे ॥१५३५॥
 दुविह विराहण उस्सिणे, छड्डण हाणी य भाणभेदो य ।
 अच्चुस्सिणातो ण घेप्पति, जंतोलित्तेस जयणा तु ॥१५३६॥
 वाउक्खित्ताणंतर, पप्पडिगादी तु होति णायच्चा ।
 वत्थि दत्तिपूरिओवरि, पत्तिट्टिय परंपरं होति ॥१५३७॥
 हरियादि अणंतर पूरियाइ पारंपरे पिहुडमादी ।
 गोणादिपिट्ठ पूवाढणंतरे भरगकुतिगितरं ॥१५३८॥
 सव्वं ण कप्पण्यं, णिक्खित्त समासतो समक्खातं ।
 पुढवादीणं एत्तो, आवत्तो दाण वोच्छामि ॥१५३९॥
 पुढवादी जाव तसे, अणंतवणकाय मोत्तु णिक्खित्ते ।
 संति अणंतर लहुगा, परंपरे होति मासलहुं ॥१५४०॥
 चतुलहुए आयामं, मासलहू दाण होति पुरिमहुं ।
 एयं सच्चित्तम्मि, भणियं मीसे अतो वोच्छं ॥१५४१॥
 एतेसु चेव पुढवादिणसु मीसे अणंतरे लहुओ ।
 होति परंपरे पणगं, दाणं एत्तो तु वोच्छामि ॥१५४२॥
 लहुमासे पुरिमहुं, पणगे पुण दाण होति णिव्विगति ।
 वणकायमणंतेसुं, आवत्तो दाण वोच्छामि ॥१५४३॥
 वणकायअणंतेसुं, णिक्खित्त अणंतरे तु चतुगुरुगा ।
 होति परंपरि गुरुओ, दाणं तु अतो तु वोच्छामि ॥१५४४॥
 चतुगुरुए तु चउत्थं, गुरुमासे दाणमेगभत्तं तु ।
 आवत्तो दाणं पि य, पिहियम्मि अतो उ वोच्छामि ॥१५४५॥
 पिहियाणंताऽणंतर, परंपरे चेव होति गुरुपणगं ।
 लहुपणगं तु परित्ते, दोसु वि दाणं तु णिव्विगती ॥१५४६॥
 आवत्तो दाणे वा, पुढवादीणिक्खित्तवंत भणियं तु ।
 एत्तो समासयो च्चिय, पिहितद्धारं पवक्खामि ॥१५४७॥

पिहितदोषः

सच्चित्तादिसु अच्चित्तपिहिय चतुभंग तह य संजोगा ।
 जह भणिया णिक्खित्ते, तह चेव य होन्ति पिहिते वि ॥१५४८॥
 सच्चित्त मीस एको, एकं तोऽचित्त एत्थ चउभंगो ।
 आदिदुवे पडिसेहो, ततिए भंगम्मि मग्गणया ॥१५४९॥
 अच्चित्त सचित्तेणं, अतिरं सतिरं च जं भवे पिहितं ।
 पुढवादिएसु छस्सु वि, लोढादी अतिर पुढवीए ॥१५५०॥
 पच्छिय-पिहुडादिऽतिरं, ओगाहिमगादिऽणंतरं होति ।
 वद्धणियादि परंपर, अगणिकाए इमं होति ॥१५५१॥
 अतिरं अंगाराई, तहियं पुण संतरो सरावादी ।
 तत्थेव अतिर वायू, परंपरो वत्थिणा पिहिते ॥१५५२॥
 अइरं फलादिपिहियं, वणम्मि इतरं तु पच्छि-पिहुडादी ।
 कच्छवसंचारादी, अतिरतिरं पच्छियादीहिं ॥१५५३॥
 तइए भंगे मग्गण, भणिएस चउत्थभंगभयणा तु ।
 अच्चित्त अच्चित्तेणं, पिहिए का भयण ? सुणसु इमा ॥१५५४॥
 चतुभंगो पिहिएणं, गुरुयं गुरुएण लहुअ (गुरुअ) लहुएणं ।
 लहुयं गुरुएण तहा, लहुयं लहुएण चरिमो तहिं गज्झो ॥१५५५॥
 पुढवादीणं कमसो, आवत्ती दाण जह तु णिक्खित्ते ।
 आयविराहण गुरुयं, ति कातु णवरं तु चउगुरुया ॥१५५६॥
 एत्थ उ दाण चतुत्थं, एत्तो वोच्छामि साहरणदारं ।
 साहरणं उक्किरणं, विरेयणं चेव एगट्ठं ॥१५५७॥
 मत्तेण जेण दाहिति, तत्थ अदेज्जं तु होज्ज जं दव्वं ।
 तं साहरितुं अण्णहिं, मत्तेणं देइ साहरणा ॥१५५८॥
 सा पुण छसु णातव्वा, सच्चित्तमीसा तहेव अच्चित्ता ।
 एत्थ वि जह णिक्खित्ते, भंगा संजोग तह चेव ॥१५५९॥
 सच्चित्तमीस आदिछएसु दुसु णत्थि मग्गण विवेगो ।
 ततियम्मि मग्गणा तू, छसु भोमादीसु साहरणे ॥१५६०॥

संहतदोषः

चरिमे भंगे भयणा, जं दुहमच्चित्त का तर्हि भयणा ? ।
 भण्णइ सुणस्स तर्हियं, चउभंगो होति इणमो तू ॥१५६१॥
 सुक्के सुकं पढमं, सुक्के उल्लं तु वितियओ भंगो ।
 उल्ले सुक्खं तइओ, उल्ले उल्लं चउत्थो तु ॥१५६२॥
 एक्केक्के चउभंगो, सुकादीएसु चउसु भंगेसु ।
 थोवे थोवं थोवे, बहुयं बहु थोव बहु बहुगं ॥१५६३॥
 जत्थ तु थोवे थोवं, सुक्खे उल्लं च छुभति तं गज्झं ।
 जति तं तु समक्खित्तुं, थोवाहारं दलइ मत्तं (अन्नं) ॥१५६४॥
 सेसेस्स तीसुं पी, दाता भंगेसु होति णातव्वो ।
 थोव बहुं बहुग थोवो, बहु बहुगो चेव इणमो तु ॥१५६५॥
 उक्खेवे णिक्खेवे, महल्लभाणम्मि लुद्ध वह डाहो ।
 छक्कायवहो य तहा, अचियत्तं चेव वोच्छेदो ॥१५६६॥
 थोवे थोवं छूढं, सुक्खे उल्लं तु उल्ले सुक्खं तु ।
 बहुगं तु अणाइण्णं, कडदोसो सो त्ति कातूणं ॥१५६७॥
 साहरणेयं भणियं, आवत्ती दाण जह तु णिक्खित्ते ।
 दायगदारं अहुणा, समासओ हं पवक्खामि ॥१५६८॥
 बाले बुद्धे मत्ते, उम्मत्ते वेविए य जरिए य ।
 अंधेल्लए पगलिए, आरुढे पाउयाहिं च ॥१५६९॥
 हत्थंदु-णियलवद्धे, विवज्जिए चेव हत्थ-पाएहिं ।
 तेरासि गुव्विणी बालवच्छ भुंजंति घुसुल्लंती ॥१५७०॥
 भज्जेन्ती य दलेन्तो, कंडेन्ती चेव तह य पीसेन्ती ।
 पिज्जंती रुंचंती, कत्तंती पगडूमाणी (पमद्दमाणी) य ॥१५७१॥
 छक्कायवग्गहत्था, समणट्ठा णिक्खिवित्तु ते चेव ।
 ते चेवागाहेन्ती, संघट्ठेताऽऽरभंती य ॥१५७२॥
 संसत्तेण तु दव्वेण लित्तहत्था य लित्तमत्ता य ।

दायकदोषः

ओयत्तेन्ती साहारणं च देन्ती य चोरियं ॥१५७३॥
 पाहुडियं च ठवेन्ती, सपच्चवाया परं च उद्दिस्स ।
 आभोग अणाभोगेण दलंती वज्जणिज्जा उ ॥१५७४॥
 एतेसि दायगाणं, गहणं केसिंचि होति भइयव्वं ।
 केसिंची अगगहणं, तप्पडिवक्खे भवे गहणं ॥१५७५॥
 एते दायगदोसा, एतेहिं दिज्जमाण ण वि कप्पे ।
 जे तु अकारणे गेण्हे, पच्छित्तं तेसि वोच्छामि ॥१५७६॥
 बाले बुद्धे मत्ते, उम्मत्ते वेविण्ण य जरिण्ण य ।
 एतेसि मासलहुं, आवत्ती दाण पुरिमहुं ॥१५७७॥
 अंधेल्ल-पगलियादी, जाव तु दारं तु बालवच्छ त्ति ।
 पत्तेयं चतुगुरुगा, दाणं पुण होयऽभत्तद्वं ॥१५७८॥
 भुंजण-घुसुलेन्तीए, आवत्ती चतुलहू मुणेयव्वा ।
 दाणं आयामं ती, भज्जणमादी अतो वोच्छं ॥१५७९॥
 भज्जन्ती य दलेंती, जाव तु छक्कायवग्गहत्य त्ति ।
 समणट्ठा ते चेव तु, णिक्खिव आगाह घट्टन्ती ॥१५८०॥
 एत्थ तु विसरिसदाणं, पच्छित्तं होति कायणिप्फणं ।
 सेसेसुं दारेसुं, चतुलहुगा दाणमायामं ॥१५८१॥
 एते दायग भणिता, एत्तो उम्मीसयं पवक्खामि ।
 उन्मिश्चदोषः तं तिह सचित्त मोसग, अच्चित्तेणं च उम्मीसं ॥१५८२॥
 जह चेव य संजोगो, कायाणं हेट्ठओ तु साहरणे ।
 तह चेव य उम्मीसे, होति विभागो णिरवसेसो ॥१५८३॥
 चोएति को विसेसो, साहरणुम्मीसयाण दोण्हं पि ?
 भण्णति साहरणं तू, भिक्खवट्ठा भत्तयं रेये ॥१५८४॥
 उम्मीसं पुण दायव्वयं च दो वेते मीसितुं देज्जा ।
 बीय हरियाइएहिं, जह ओदण कुसणमादीणि ॥१५८५॥
 तं पि य सुक्खे सुक्खं, भंगा चत्तारि जह तु साहरणे ।

अप्पवहुए वि चउरो, तहेव चाइण्णऽणाइण्णं ॥१५८६॥

उम्मीस भणियमेयं, एत्तो वोच्छामि परिणयं दुविहं ।

अपरिणतदोषः

दव्वे भावे य तहा, दव्वे पुढवादि छक्कं तु ॥१५८७॥

जीवत्तम्मि अविगते, अपरिणयं परिणयं गते जीवे ।

दिट्ठंतो दुद्ध दही, इय अपरिणयं परिणयं चेव ॥१५८८॥

दव्वे अपरिणयम्मी, पच्छित्तं होति कायणिप्फण्णं ।

भावे अपरिणतं पुण, एत्तो वोच्छं समासेणं ॥१५८९॥

सज्झिल्लगादिणं तू, अहवा अण्णेहिं होति सामण्णं ।

तत्थेगस्स परिणतो, भावो देमि त्ति साहुस्स ॥१५९०॥

सेसाण ण वि परिणयो, अपरिणयं भावतो भवे एयं ।

अहवा वि दाणमण्णं, अपरिणयं भावतो होति ॥१५९१॥

संघाडग हिंडंतो, एगस्स गणम्मि परिणयं एसी

बितिण्ण तु परिणमती, तं पि अवेत्तव्व मा कलहो ॥१५९२॥

पढमिल्लुग भावम्मी, अप्परिणयगेण्हणे तु लहुमासो ।

तस्सावत्ती भवति, दाणं पुण होति पुरिमहुं ॥१५९३॥

भणित अपरिणयमेयं, एत्तो वोच्छामि लित्तदारं तु ।

लित्तदोषः

लित्तम्मि जत्थ लेवो, लब्भति कुसणाभिदव्वस्स ॥१५९४॥

तं खलु ण गेण्हियव्वं, मा तहियं होज्ज पच्छकम्मं तु ।

तम्हा उ अलेवकडं, णिप्पावादी गहेतव्वं ॥१५९५॥

इति उदिते चोएई, जदि पच्छाकम्मदोस एवं तु ।

तो ण वि भोत्तव्वं चिय, जावज्जीवाए भणति गुरू ॥१५९६॥

को कल्लाणं नेच्छति, आवस्सगजोग जदि ण हायंति ।

तो अच्छतु मां भुंजतु, अह ण तरे तत्थ भंगऽट्ठा ॥१५९७॥

संसद्वहत्थ-मत्ते, सव्वम्मी सावसेस भंगऽट्ठा ।

गहणं तु सावसेसे, सेसयभंगेसु भयणा यु ॥१५९८॥

छादितदोषः

संसत्तहत्थ-मत्ते, लिच्चे लहुगा तु दाणमायामं ।
 अवसेस लि....उ, दाणं पुण होति पुरिमडुं ॥१५९९॥
 लिच्चे ति गतं एयं, एत्तो वोच्छामि छड्डियं अहुणा ।
 तं पि तिह छड्डियं तू, सच्चित्त मीसं च अच्चित्तं ॥१६००॥
 छड्डिँ चउलहुगा तू, आवत्ती दाण होति आयामं ।
 अहव सच्चित्तादीणं, आवत्ती कायणिप्फणं ॥१६०१॥
 सच्चित्त मीसए या, चउभंगो छड्डणम्मि इत्थ भवे ।
 चउभंगे पडिसेहो, गहणे आणादिणो दोसा ॥१६०२॥
 उसिणस्स छड्डणे देन्तओ व डज्जेज्ज कायडाहो वा ।
 सीयपडणम्मि काया, पडिए महुबिहुआहरणं ॥१६०३॥
 छड्डिय भणियं एयं, गहणेसण एस परिसमत्ता तु ।
 गहितस्स अतो विहिणा, वासेसण पत्तमहुणा उ ॥१६०४॥
 सा चतुहा णामादी, सव्वं वण्णेत्तु एत्थ दारम्मि ।
 एतस्सेवोवणयं, वोच्छामि इमं समासेणं ॥१६०५॥
 मच्छत्थाणी साहू, मंसत्थाणी य भत्तपाणं तु ।
 रागादीण समुदयो, मच्छियत्थाणी मुणेतव्वो ॥१६०६॥
 जह ण छलिओ तु मच्छो, उवायगहणेण एव साहू वि ।
 अप्पाणमप्पण चिय, अणुसासे भुंजमाणो उ ॥१६०७॥
 बायालीसेसणसंकडम्मि गेण्हंतो जीव ! ण सि छलितो ।
 एण्हि जह ण छलिज्जसि, भुंजंतो राग-दोसेहिं ॥१६०८॥
 वासेसणा तु भावे, होति पसत्था य अप्पसत्था य ।
 अपसत्था पंचविहा, तव्विवरीता पसत्था तु ॥१६०९॥
 संजोइय अइवहुयं, संगाल सधूमयं अणट्ठाए ।
 पंचविह अप्पसत्था, तव्विवरीता पसत्था तु ॥१६१०॥
 संजोयणेत्थ दुविहा, दव्वे भावे य दव्वे बहियंतो ।
 भिक्खं चिय हिण्डंता, संजोए बाहिरेसा तु ॥१६११॥

संयोजनादोषः

खीर-दहि-कट्टरादिण, लंभे गुड-सालि-कूर-घतमादी ।
 जातिता संजोए, हिण्डंतंतो अतो वोच्छं ॥१६१२॥
 अंतो तिह पादम्मी, लंबण वयणे य होइ बोद्धवं ।
 जं जं रसोवकारिं, संजोययए तु तं पाए ॥१६१३॥
 वालुंक-वडग-वाइंगणादि संजोए लंबणेण समं ।
 वयणम्मि छोदु लंबण, तो सालणगं लुभे पच्छा ॥१६१४॥
 दव्वम्मि एस संजोयणा तु संजोए जं तु दव्वाइं ।
 रसहेउं तेहिं पुण, संजोयण होति भावम्मि ॥१६१५॥
 संजोएन्तो दव्वे, राग-दोसेहिं अप्पगं जोए ।
 राग-दोसणिमित्तं, संजोययए तु तो कम्मं ॥१६१६॥
 कम्मेहिंतो य भवं, संजोययए भव्वातु दुक्खेणं ।
 संजोययए अप्पं, एसा संजोयणा भावे ॥१६१७॥
 रसहेउं पडिक्कुट्टो, संजोयो कप्पए गिलाणट्ठा ।
 जस्स व अभत्तच्छंदो, सुहोइओ अभावितो जो य ॥१६१८॥
 अहव ण जाई दव्वं, पत्ते य घयादिगा वि मेलंति ।
 सत्तुगमादीहि समं, मा होतु विगिचणीयंति ॥१६१९॥
 अंतो बहि चउगुरुगा, बितियाएसेण बाहि चउलहुगा ।
 चउगुरुगेऽभत्तट्ठं, चउलहुगे होति आयामं ॥१६२०॥
 संजोयण भणिएसा, अहुण पमाणं भणामि आहारे ।
 जावतियं भोत्तव्वं, साहूहिं जावणट्ठाए ॥१६२१॥
 बत्तीसं किर कवला, आहारो कुच्छिपूरओ भणिओ ।
 पुरिसस्स महिलियाए, अट्ठावीसं भवे कवला ॥१६२२॥
 चउवीस पंडगस्सा, ते ण गहित जेण पुरिस-इत्थीणं ।
 पव्वज्ज ण पंडस्स उ, तम्हा ते ण गहिता एत्थं ॥१६२३॥
 एत्तो किणावि हीणं, अद्धं अद्धद्वगं च आहारं ।
 साहुस्स बेन्ति धीरा, जायामायं च ओमं च ॥१६२४॥

प्रमाणदोषः

पकामं च णिकामं च, जो पणियं भत्त-पाणमाहारे ।
 अतिबहुयं अतिबहुसो, पमाणदोसो मुणेयव्वो ॥१६२५॥
 बत्तीसाउ परेणं, पकाम णिच्चं तमेव तु णिकामं ।
 जं पुण गलंतणेहं, पणीतमिति तं बुहा वेति ॥१६२६॥
 अतिबहुयं अतिबहुसो, अतिप्पमाणेण भोयणं भुत्तं ।
 हादेज्ज व वामेज्ज व, मारेज्ज व तं अजीरंतं ॥१६२७॥
 णियगाहारादीयं, अइबहुयं अइबहुसो तिण्णि वारा उ ।
 तिण्ह परेण तु जं तु, तं चेव अतिप्पमाणं तु ॥१६२८॥
 अहवा अतिप्पमाणो, आतुरभूतो तु भुंजए जं तु ।
 तं होति अतिपमाणं, हादणदोसा उ पुव्वुत्ता ॥१६२९॥
 जम्हा एते दोसा, अतिरित्ते तेण होति चतुलहुगा ।
 आवत्ती दाणं पुण, आयामं होति णायव्वं ॥१६३०॥
 दोसा अतिप्पमाणे, तम्हा भोत्तव्व होति केरिसयं ? ।
 भण्णति सुणसू जारिस, भोत्तव्वं होति साहूहिं ॥१६३१॥
 हियाहारा मियाहारा, अप्पाहारा य जे णरा ।
 ण ते विज्जा चिगिच्छंति, अप्पाणं ते चिगिच्छगा ॥१६३२॥
 हितमहितं होति दुहा, इह परलोगे य होति चउभंगो ।
 इहलोग हितं ण परे, किंचि परे पेय इहलोए ॥१६३३॥
 किंचि हितमुभयलोए, णोभयलोए चतुत्थओ भंगो ।
 पढमगभंगो तहियं, जे दव्वा होन्ति अविरुद्धा ॥१६३४॥
 जह खीर-दहि-गुलादी, अणेसणिज्जा व रत्तदुट्ठे वा ।
 भुंजंते होति हियं, इहइं ण पुणाइ परलोए ॥१६३५॥
 अमणुण्णेसणसुद्धं, परलोगहितं ण होति इहलोगे ।
 पत्थं एसणसुद्धं, उभयहियं होति णातव्वं ॥१६३६॥
 अहितोभयलोगम्मी, अपत्थदव्वं अणेसणिज्जं च ।

अहवा वि रत्तदुट्टो, भुंजति एत्तो मियं वोच्छं ॥१६३७॥
 अद्धमसणस्स सव्वंजणस्स कुज्जा दवस्स दो भाए ।
 वायुपवियारणट्ठा, छव्वभागं ऊणगं कुज्जा ॥१६३८॥
 सीयो उसिणो साहारणो य कालो तिहा मुणेयव्वो ।
 एएसुं तीसुं पी, आहारे होतिमा मत्ता ॥१६३९॥
 एगो दवस्स भागो, अवट्ठितो भोयणस्स दो भागा ।
 वट्ठंति व हायंति व, दो दो भागा तु एक्केक्के ॥१६४०॥
 एत्थ तु ततियचतुत्था, दोणिण वि अणवट्ठिता भवे भागा ।
 पंचम छट्ठो षट्ठो, वित्तिओ य अवट्ठिता भागा ॥१६४१॥
 एयं तु मियं भणियं, एत्तो वी हीणगं भवे अप्पं ।
 एय पमाणाऽभिहितं, संगालादी अतो वोच्छं ॥१६४२॥
 संगाले चउगुरुगा, आवत्ती दाण होयऽभत्तट्ठं ।
 चउलहुगा तु सधूमे, आवत्ती दाणमायामं ॥१६४३॥
 णिकारण भुंजन्ते, एत्थ वि लहुगा तु दाणमायामं ।
 वित्तियादेसे लहुओ, आवत्ती दाण पुरिमट्ठं ॥१६४४॥
 ण वि भुंजइ कारणतो, एत्थ वि लहुगा उ दाणमायामं ।
 सेंगालादिण कमसो, सरूवमिणमो पवक्खामि ॥१६४५॥
 जह इंगाला जलिया, डहंति जं तत्थ इंधणं पडियं ।
 इह चिय रागिंगाला, डहंति चरणिंधणं णियमा ॥१६४६॥
 रागेण सइंगालं, जं आहारेइ मुच्छिओ साहू ।
 सुट्ठु सुसंभित णिद्धं, सुपक्क सुरसं अहो सुरहिं ॥१६४७॥
 रागग्गीपज्जलिओ, भुंजंतो फासुयं पि आहारं ।
 णिद्धट्ठिंगालणिभं, करेति चरणिंधणं खिप्पं ॥१६४८॥
 भणितं संगालेयं, अहुणा वोच्छं सधूमगं पगते ।
 केवलवियणं तं तू, धूमायंतं तहा छगणं ॥१६४९॥

अङ्गारदोषः

धूमदोषः

जह वा वि चित्तकम्मं, धूमेणोरत्तयं ण सोभइ उ ।
 तह धूमदोसरत्तं, चरणं पि ण सोभए मइलं ॥१६५०॥
 दोसेण सधूमं तू, जं आहारेति साहु णिदंतो ।
 विरसमलोणं कुहितं, रोरो भोक्खेति णं एयं ॥१६५१॥
 दोसग्गी वि जलंतो, अप्पत्तियधूमधूमियं चरणं ।
 अंगारमेत्तसरिसं, जा ण भवति णिड्हति ताव ॥१६५२॥
 रागेण सइंगालं, दोसेण सधूमगं मुणेयव्वं ।
 राग-दोससहगतं, तम्हा तु ण होति भोत्तव्वं ॥१६५३॥
 आहारंति तवस्सी, विगतिगाल च विगयधूमं च ।
 ज्ञाण-उज्झयणणिमित्तं, एसुवएसो पवयणस्स ॥१६५४॥
 भणितं सधूममेयं, एत्तो वोच्छामि कारणहारं ।
 तं पुण पडिक्कमंतो, चरिमुस्सग्गे विचिन्तेति ॥१६५५॥
 भोत्तव्व कारणम्मी, किं अत्थि अहव नत्थि जइ अत्थी ।
 तो भुंजेज्जा साहु, के पुण ते कारणा ? सुणसु ॥१६५६॥
 छहिं कारणेहिं साहु, आहारंतो उ आयरति धम्मं ।
 छहिं चेव कारणेहिं, णिज्जूहंतो यु आयरति ॥१६५७॥
 वेयण वेयावच्चे, इरियट्ठाए य संजमट्ठाए ।
 तह पाणवत्तियाए, छट्ठं पुण धम्मचिन्ताए ॥१६५८॥
 णत्थि छुहाए सरिसिया, वियणा भुंजेज्ज तप्पसमणट्ठा ।
 छादो वेयावच्चं, ण तरति काउं अयो भुंजे ॥१६५९॥
 इरियं च ण सोहेती, खुहितो भमलीय पेच्छ अन्धारं ।
 थामो वा परिहायइ, पेहादो संजमं ण तरे ॥१६६०॥
 आयु-सरीर-प्पाणादि छव्विहे पाण ण तरती मोत्तुं ।
 तद्धारणट्ठेणं, भुंजेज्जा पाणवत्तीयं ॥१६६१॥
 धम्मज्झाणं ण तरति, चिन्तेउं पुव्वरत्तकालम्मि ।
 अहवा वी पंचविहं, ण तरति सज्झाय काउं जे ॥१६६२॥

कारणदोषः

१७६४३

एतेहिं कारणेहिं, छहिं आहारेति संजतो णियमा ।
 छहिं चैव कारणेहिं, णाहारेती इमेहिं तु ॥१६६३॥
 आतंके उवसग्गे, तितिकखया बंभचेरगुत्तीए ।
 पाणिदया-तवहेऊ, सरीरवोच्छेयणट्ठाए ॥१६६४॥
 आयंको जरमादी, तम्मसुप्पण्णे ण भुंजे भणितं च ।
 सहसुप्पइया वाही, वारेज्जा अट्ठमादीहिं ॥१६६५॥
 राया सण्णायादी, उवसग्गो तम्मि वी ण भुंजेज्जा ।
 सहणट्ठा तु तितिकखा, बाहिज्जंते तु विसएहिं ॥१६६६॥
 भणितं च जिणिंदेहिं, अवि आहारं जती हु वोच्छिदे ।
 लोगे वि भणिय विसया, विणिवत्तंते अणाहारे ॥१६६७॥
 तो बंभरक्खणट्ठा, ण वि भुंजेज्जा हि एवमाहारं ।
 पाणदय वास महिया, पाउसकाले व ण वि भुंजे ॥१६६८॥
 तवहेतु चउत्थादी, जाव तु छम्मासिओ तवो होति ।
 छट्ठं णिच्छिण्णभरो, छट्ठेतुमणो सरीरं तु ॥१६६९॥
 असमत्थो संजमस्स उ, कतक्किच्चोवक्खरं व तो देहं ।
 छट्ठमि त्ति न भुंजइ, सव्वह वोच्छेय आहारं ॥१६७०॥
 घासेसणा सम्मत्ता ॥ मूलाह—
 सोलस उग्गमदोसा, सोलस उप्पादणाएँ दोसा तु ।
 दस एसणाएँ दोसा, संजोयणमादि पंचेव ॥१६७१॥
 सीयालीसं एते, सव्वे वी पिंडिता भवे दोसा ।
 जेहिं अविमुद्ध पिंडे, चरणुवघातो जतीण भवे ॥१६७२॥
 एतद्दोसविमुक्को, भणिताऽऽहारो जिणेहिं साहूणं ।
 धम्मावस्सगजोगा, जेण ण हायंति तं कुज्जा ॥१६७३॥
 उग्गममादीणं तू, कारणपज्जन्तपत्थडो एस ।
 लक्खण आवत्ती दाणमेव कमसो समक्खायं ॥१६७४॥

पिंडपत्थारो । अहुणा गाहत्थो—

गाथाया अर्थः

अहुणा गाहाणं तू, वोच्छामी अक्खरत्थमिणमो तू ।

उद्देस कम्म मोत्तुं, चरमतियं होति सेसं तु ॥१६७५॥

पासंडाणं पढमं, बितियं समणाण ततिय साधूणं ।

चरिमतियं एवं तू, कम्मं ती आहकम्मं तु ॥१६७६॥

पासंड मीसजाए, साहूमीसे य सघरमीसे य ।

बायरपाहुडिया तू, विवाह उस्सक ओसक्का ॥१६७७॥

आहड सपच्चवायं, विराहणा जत्थ होति आयाए ।

लोभेण जो उ एसति, सो होतो लोभपिंडो तु ॥१६७८॥

सव्वेसु वि एतेसु, उद्देसिगमादिलोभपज्जंते ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु भत्तं ॥१६७९॥३५॥

अतिरंअणंतणिविखत्त-पिहिय-साहरिय-मीसियादीसुं।

संजोग सइंगाले, दुविह णिमित्ते य खमणं तु॥३६॥

अतिर णिरंतर भण्णति, अणंतकायो तु होति वणकायो ।

पूवलिमादी किंची, णिविखत्तं होति एत्थं तु ॥१६८०॥

पिहितं अणंतकाए, साहरियमणंतमीसियं वा वि ।

आदिग्गहणेणं पुण, अपरिणएऽणंतकाए वि ॥१६८१॥३६॥

कम्ममुद्देसिय-मीसे, धायादि-पगासणादिएसुं च ।

पुर-पच्छकम्म-कुच्छिय-संसत्तालित्तकरमत्ते ॥३७॥

जावंतिकम्म पढमे, जावंतियमीसजायमादिल्ले ।

पंचविह धातिपिंडे, खीरादी अंकपज्जन्ते ॥१६८२॥

आदिग्गणेणं पुण, दूतीपिंडे णिमित्ततीए य ।

आजीव वणिमपिंडो, बादरतेगिच्छणाहि च ॥१६८३॥

कोहे माणे य तहा, संबंधी वयणसंथवे थीसु ।

विज्जा मंते चुण्णे, जोगे एमेते आदिपदा ॥१६८४॥

पादोकरण पगासे, दब्बे कीए य आयपरकीए ।
 भावे तु आयकीते, लोइयपामिच्चिएसुं च ॥१६८५॥
 लोइयपरियट्टे वी, परगामे आहडम्मि णिरवाते ।
 पिहिउब्भिण्णसचित्ते, तह य कवाडे य गायव्वे ॥१६८६॥
 मालोहडमुक्कोसे, अच्छेज्जे तह य होति अणिसट्टे ।
 एमेते तु पगासणमादिपदा होंति णायव्वा ॥१६८७॥
 पुरकम्म पच्छकम्मे, कुच्छियदब्बेण मक्खियं जं तु ।
 संसत्तदब्बलित्ते, हत्थे मत्ते व णातव्वं ॥१६८८॥
 एतेसु जहुहिट्ठो, कम्मादिसु लित्तपज्जवसिएसु ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु आयामं ॥१६८९॥३७॥
 अतिरं परित्तिणिक्खित्त-पिहिय-साहरिय-मीसियादीसु ।
 अइमाण-धूम-कारणविवज्जए विहियमायामं ॥३८॥
 अतिर णिरंतर भणितं, परित्तकाए उ होति णिक्खित्तं ।
 परित्तेण य जं निहितं, साहरियं वा परित्तेणं ॥१६९०॥
 मीस परित्तेणं चिय, आदिग्गहणा परित्तलित्ते वि ।
 परित्तेसु छड्डियम्मि वि, आदिग्गहणा तु एमेते ॥१६९१॥
 अइमाण सधूमे या, आहारे कारणे विवच्चासो ।
 कारणविवज्जओ तू, केरिसओ होतिमं वोच्छं ॥१६९२॥
 आहारेति अकज्जे, ण समुद्दिसे एव कारणे जो तु ।
 एस विवज्जो भणितो, सव्वत्थ वि सोहि आयामं ॥१६९३॥३८॥
 अज्झोयर-कड-पूतिय-मायाणंते परंपरगए य ।
 मीसाणंताणंतरगतादिए चेगमासणगं ॥३९॥
 पासंडऽज्झोयरओ, साहूअज्झोयरो य णायव्वो ।
 होति कडो चउहा तू, जावंतियमादि विन्नेयो ॥१६९४॥

आहारं पूतियम्मी, मायापिंडे य होति णायव्वे ।
 सच्चित्तऽणंतकाए, परंपरे जं तु णिक्खित्ते ॥१६९५॥
 मीसाणंतअणंतरणिक्खित्ते चेव होति णायव्वे ।
 आदिग्गहणे पिहिते, साहरिए मीसए चेव ॥१६९६॥
 गहिताणंतपरंपरमीसऽतिरं पिहियमादि बोद्धव्वं ।
 एव जहुद्धिद्वेसु, सव्वत्थ वि सोहि भत्तेकं ॥१६९७॥३९॥
 ओह-विभागुद्देसोवकरण-पूतीअ-ठविय-पागडिए ।
 लोउत्तर-परियट्टिय-पमिच्च-परभावकीए य ॥४०॥
 ओहुद्देसविभागे, उद्देस चउव्विहे तु णातव्वो ।
 उवगरणपूतिए या, चिरठविए पागडे चेव ॥१६९८॥
 लोउत्तरपामिच्चे, परियट्टिय उत्तरे य णायव्वे ॥
 परभावकीय मंखादिएसु सव्वेसु उद्दिट्ठो ॥१६९९॥
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु होति पुरिमडूं ।
 सग्गामाहडमादी, पत्ते एयं पवक्खामि ॥१७००॥४०॥
 सग्गामाहड-दहर-जहणमालोहडोतरे पढमे ।
 सुहुमतिगिच्छा-संथवतिग-मक्खिय-दायगोवहए ॥४१॥
 सग्गामाहडदहर, उव्विण्णे अहव गट्ठिसहिए तु ।
 मालोहडे जहण्णे, उयरो अज्झोयरो होति ॥१७०१॥
 पढमो जावंतज्झोयरो तु एसो य हो मुणेतव्वो ।
 सुहुमतिगिच्छा संथव, वयणे तू होति णायव्वो ॥१७०२॥
 कद्दममक्खिय पुढवी-आऊ-उदउल्लमक्खिए जं तु ।
 वणकायपरित्तेणं, उकुट्ठे मक्खियतिगेणं ॥१७०३॥
 दायगउवहय एत्तो, दायग बालादियऽप्पभू जे य ।
 एतेसेत्थऽहिगारो, ते य इमे होंति बालादी ॥१७०४॥

बाले बुद्धे मत्ते, उम्मत्ते वेविण्णं य जरिण्णं य ।

एते देति तु जं तू, तं होती दायगोवहयं ॥१७०५॥

एतेसु जहुद्धिद्वेसाऽऽहमादीसु जरिययन्तेसु ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोही एत्थं तु पुरिमड्डं ॥१७०६॥४१॥

पत्तेयपरंपरठविय-पिहिय-मीसे अणंतरादीसु ।

पुरिमड्डं संकाए, जं संकड्ढं तं समावज्जे ॥४२॥

वणकायपरित्तेणं, सच्चित्तपरंपरं तु णिक्खित्ते ।

तेजेव य पिहियं तू, परंपरं होति विण्णेयं ॥१७०७॥

एमेव य साहरिण्णं, सच्चित्तपरंपरे परित्तम्मि ।

मीसपरित्त अणंतरं, णिक्खित्ते होति णायव्वं ॥१७०८॥

आदिग्गहणेणं तू, पिहिए उ अणंतरे तु मीसम्मि ।

एमेव य साहरणे, मीसेसु अणंतरे होति ॥१७०९॥

सव्वेसु जहुद्धिद्वेसु सोहि पुरिमड्डमेत्थ पत्तेयं ।

संकाए जं संकति, तस्सेव य होति पच्छित्तं ॥१७१०॥४२॥

इत्तरठविए सुहुमे, ससणिद्धं सरक्खं मक्खिए चेव ।

मीसपरंपरठवियादिएसु वितिएसु वा विगती ॥४३॥

इत्तरठवणा भत्तो, पाहुडिया सुहुमं तह य ससणिद्धे ।

आयू मक्खियमेयं, ससरक्खं पुढविए होति ॥१७११॥

पुढवी आउक्काए, तेऊ वाऊ परित्तवणकाए ।

वेइंदिय तेइंदिय, चउरो पंचिदिण्णं च ॥१७१२॥

एतेसु पुढवादिषु, मीसे उ परंपरे उ णिक्खित्ते ।

पत्तेयं पत्तेयं, लहुपणं दाणं णिव्विगती ॥१७१३॥

वणकायअणंतमीसे, णिक्खित्ते परंपरं तु सोहीमा ।

गुरुपणं आवत्ती, दाणं पुणं होति णिव्विगति ॥१७१४॥

बितियाणंताऽणंतरणिक्खित्ते गुरुगणग आवत्ती ।
 दाणं णिव्विगती ऊ, परंपरे होति एमेव ॥१७१५॥
 बितियपरित्ताणंतरणिक्खित्ते लहुगणगमावत्ती ।
 दाणं णिव्विगयं तू, परंपरे होति एमेव ॥१७१६॥४३॥
 सहसाऽणाभोगेण व, जेसु पडिक्कमणमाहियं तेसु ।
 आभोगओ वि बहुसो, अतिप्पमाणे व णिव्विगती ॥४४
 सहसा-अणाभोगा तू, पुव्वुत्ता जेसु जेसु ठाणेसु ।
 सव्वेसु वि तेसु भवे, पडिक्कमण पुव्वविहियं तु ॥१७१७॥
 तेसु त्ति कारणेसुं, आभोगे इत्थ जाणमाणो उ ।
 बहुसो होति पुणो पुणो, अतिप्पमाणे वि एमेव ॥१७१८॥
 सव्वत्थ तु णिव्विगइं, सोही आभोगतो मुणेतव्वा ।
 बहुसो वि सोहि एसा, अतिप्पमाणे वि णातव्वा ॥१७१९॥४४
 धावण-डेवण-संघरिस-गमण-किड्डा-कुहावणादीसु ।
 उक्कुट्ठी-गीत-छेलिय-जीवरुयादीसु य चउत्थं ॥४५॥
 धावण गतिमतिरित्ता, वाडित्ति व डेवणं तु...डुवणं ।
 संघरिसो जमलिओ तू, को सिग्घगति त्ति वच्चति तु ॥१७२०॥
 किड्डा होयऽट्ठावय, चउरंगा जूयमादि णायव्वा ।
 वट्टादि इंदजालं, खेड्डा उ कुहावणा एसा ॥१७२१॥
 आदिग्गहणेणं तू, समासओ पहेलिया कुहेडादी ।
 उक्कुट्ठी पुक्कारो, गीतं पुण होइ कंठं तु ॥१७२२॥
 छेलिय सेण्टा भण्णति, संगारो कीरती तु सासण्णा ।
 जीवरुअ मयूरादी, कोइलमादी व णातव्वं ॥१७२३॥
 धावणमादिपदेसुं, सव्वेसु अहक्कमेण विण्णेयं ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही साहुस्सऽभत्तई ॥१७२४॥४५॥

तिविहोवहिणो विच्चुतविस्सरितापेहिताणिवेदणं ।
णिव्वितियं पुरिमेक्कासणाइ सल्लम्मि चायामं ॥४६॥

तिविहो तु होति उवही, जहण्णओ मज्झिमो य उक्कोसो ।
चतुविह छव्विह चतुभेदयो य कमसो मुणेयव्वो ॥१७२५॥
मुहपोत्ति पायकेसरि, पत्तद्ववणं तु गोच्छओ चेव ।

जघन्य
उपधि:

एसो जहण्णओ तू, मज्झिमगमतो पवक्खामि ॥१७२६॥
पडलय रयतरणं वा, पत्ताबंधो य चोलपट्टो य ।

मध्यम
उपधि:

मत्तय रयहरणं वा, मज्झिमओ एस णातव्वो ॥१७२७॥

उत्कृष्ट
उपधि:

पच्छादतिग पडिग्गह, एसो उक्कोसओ चतुब्भेओ ।
ओहोवही उ एसो, तिविहो तु समासतो होति ॥१७२८॥

ओवग्गहिओ तिविहो, जहण्ण मज्झो तहेव उक्कोसो ।
सव्वो वण्णेयव्वो, जह भणिओ कप्पअज्झयणे ॥१७२९॥

विच्चुत पडियं भण्णति, पुणरवि लद्धे जहण्णमादीसु ।
सोही पमायमूला, णिव्वियमादी य इणमो उ ॥१७३०॥

णिव्विगति जहण्णम्मि, मज्झिमए सोहि होति पुरिमडुं ।

एक्कासणमुक्कोसे, सव्वम्मि य होति आयामं ॥१७३१॥

तिविहोवहि विस्सरिए, ण वि पडिलेहेइ तत्थ सोहि इमा ।

णिव्वितितं पुरिमेक्कासणं तु सव्वम्मि चाऽऽयामं ॥१७३२॥

तिविहोवहि विस्सरिए, आयरियादीण जो तु ण णिवेदे ।

सोही णिव्वितियादी, आयामंता मुणेयव्वा ॥१७३३॥४६॥

हारियधोतुग्गमियाणिवेदणादिण्णभोगदाणेसु ।

आसणमायामचतुत्थयाइं सव्वम्मि छट्ठं तु ॥४७॥

जहण्णोवहि हारेतो, सोही इक्कासणं तु दातव्वं ।

मज्झिमए आयामं, उक्कोसे होयऽभत्तट्ठं ॥१७३४॥

सव्वोवहि हारेती, सोही छट्ठं तु होति णायव्वं ।
 एत्तो धोए वोच्छं, सोही उ जहण्णमादीणं ॥१७३५॥
 धोए जहण्णेकासण, सज्झिमए सोहि होति आयामं ।
 उक्कोसेऽभत्तट्ठं, धोए सव्वम्मि छट्ठं तु ॥१७३६॥
 तिविहोवहिमुग्गमितुं, आयरियाणं तु जो ण णिव्वेदे ।
 आसणमायामचतुत्थयाइं सव्वम्मि छट्ठं तु ॥१७३७॥
 उवही जहण्णमादी, गुरूहिं अविदिण्ण जो तु परिभुंजे ।
 सोहिकासणमादी, छट्ठंता होति सव्वम्मि ॥१७३८॥
 अणणुण्णाय गुरूहिं, उवहि जहण्णादि देति अण्णस्स ।
 सोहिककासणमादी छट्ठंतो होति जीएणं ॥१७३९॥४७॥
 मुहणंतय रयहरणे, फिडिए णिव्विगतियं चउत्थं तु ।
 नासिय हारविए वा, जीएण चउत्थल्लट्ठाइं ॥४८॥
 मुहणंत फिडिय उग्गह, सोही णिव्विगतियं तु दाइव्वं ।
 रयहरणे तु चउत्थं, फिडिए सोहेस लद्धम्मि ॥१७४०॥
 मुहणंत पमादेणं, हारविए णासिए व भत्तट्ठं ।
 रयहरणे छट्ठं तू, सोहेस पमादिणो जीए ॥१७४१॥४८॥
 कालऽद्धाणादीए, णिव्विगती खमणमेव परिभोगे ।
 अविहिविगिंचणियाए, भत्तादीणं तु पुरिमडुं ॥४९॥
 विकहादिपमाएणं, कालादीयं करेन्ते भत्तादी ।
 सोही णिव्विगती तू, परिभोगे होयऽभत्तट्ठं ॥१७४२॥
 एवऽद्धाणातीए, अप्परिभोगे वि सोहि णिव्विगतिं ।
 परिभोगेऽभत्तट्ठो, अविहीय विगिचणे पुरिमं ॥१७४३॥४९॥
 पाणस्सासंवरणे, भूमितिगापेहणे य णिव्विगती ।
 सव्वस्सासंवरणे, अगहणभंगे य पुरिमडुं ॥५०॥

पाणस्सासंवरणे, सोही साहुस्स होति णिव्विगतिं ।
भूमीतिगं इमं तू, वोच्छामि समासतो इणमो ॥१७४४॥

उच्चारभूमि पढमा, बितिया पुण होति पासवणभूमी ।
तइया उ कालभूमी, सोहेत्थ अपेहणे विगतिं ॥१७४५॥

भूमित्रिकम्

असणादी चतुभेदो, सव्वो वि य एत्थ होति आहारो ।
तस्स असंवरणम्मी, सोही साहुस्स पुरिमडुं ॥१७४६॥

अहव णमुकारादी, पच्चखाणं ण गेण्हए सव्वं ।
गहितं वा जो भंजति, सोही सव्वत्थ पुरिमडुं ॥१७४७॥५०॥

एयं चिय सामण्णं, तव-पडिमा-ऽभिग्गहादियाणं पि ।
णिव्वितियादी पक्खिय-पुरिसादिविभागतो णेयं ॥५१॥

एयं चिय पुरिमडुं, सामण्ण विसेसियं मुणेयव्वं ।

तव पडिम अभिग्गहे या, अगहणभंगे इमं वोच्छं ॥१७४८॥

तवो बारसहा होति, पडिमा तू एगरातिया ।

दव्वाती तु अभिग्गह, अगहणभंगे तु पुरिमडुं ॥१७४९॥

गाहापच्छद्धस्स तु, इमा विभासा तु, होति णातव्वा ।

खुड्ढादी पंचण्ह वि, णिव्विगतिं अन्त भत्तट्ठो ॥१७५०॥

एयं पक्खिए ।

चाउम्मासिय खुड्ढग, भिक्खू थेरो उवज्झ आयरिए ।

पुरिमडु एगभत्तं, आयाम चउत्थ छट्ठंता ॥१७५१॥चाउम्मासिए ।

पतिदिणपच्चखाणं, जहसत्ति अगेण्हणे तु मव्वभहियं ।

खुड्ढादी पंचण्ह वि, एक्कासणमट्ठमं अंतो ॥१७५२॥ संवच्छरिए ।

फिडिए सतमुस्सारिय भंगे वेगादि वंदणादीसु ।

णिव्विगतिय-पुरिमेगासणादि सव्वेसु चायामं ॥५२॥

फिडितुस्सग्गे एक्के, पमाइणो सोहि होति णिव्विगतिं ।
 दोहिं पुरिमड्डु भवे, तिहिं फिडिए सोहि भत्तेकं ॥१७५३॥
 सव्वे काउस्सग्गे, फिडिए जुयओ पडिक्कमे जो तु ।
 सोही पच्छाऽऽयामं, उस्सारंते इमं वोच्छं ॥१७५४॥
 सतमुस्सारे एक्कं, काउस्सग्गं ति एत्थ णिव्विगतिं ।
 दोसु तु पुरिमड्डु भवे, एक्कासणयं भवे तोहिं ॥१७५५॥
 सव्वे सतमुस्सारे, आयंबिल एत्थ होति सोही तु ।
 भग्गे वि य एस चिय, सोही तह वंदणमदेन्ति ॥१७५६॥५२॥
 अकएसु तु पुरिमा-ऽऽसणमायामं सव्वसो चउत्थं तु ।
 पुव्वमपेहितथंडिल, णिसिवोसिरणे दियासुवणे ॥५३॥
 ण करेंतस्सुस्सग्गं, सोही एत्थं तु होइ पुरिमड्डुं ।
 दोहि य एक्कासणयं, तिहि अकरणे सोहि आयामं ॥१७५७॥
 सव्वं चिय आवसयं, अकरेन्ते सोहि होयऽभत्तट्ठं ।
 काउस्सग्गे तह वंदणस्स सोही तहा[ऽ]करणे ॥१७५८॥
 गाहापच्छद्धेण तु, पुव्वं तु अपेहिए उ थंडिल्ले ।
 णिसिवोसिरणे सोही, साहुस्स भवे अभत्तट्ठं ॥१७५९॥
 दियसुवणे णिकारणे, सोही साहुस्स होयऽभत्तट्ठं ।
 कोहं परिवसमाणे, कक्कोल्लादीमतो वोच्छं ॥१७६०॥५३॥
 कोहे बहुदेवसिए, आसव-कक्कोल्लागादिएसुं च ।
 लसुणादी पुरिमड्डुं, तण्णादीबंधमुयणे य ॥५४॥
 पक्खियमतिकामन्तो, बहुदेवसिओ त्ति एस कोहो तु ।
 अहवा बहुदेवसिए, चाउम्मासादिरित्ते तु ॥१७६१॥
 एयं बहुदेवसियं, एत्थ उ सोही तु होइ भत्तट्ठं ।
 आसवो वियडं भण्णति, तमाइयंते अभत्तट्ठं ॥१७६२॥

कक्कोलयसेवंते, सोही साहुस्स होयऽभत्तट्ठं ।
 पूयफल-जाईफल-लवंग-तंबोलमादिसु य ॥१७६३॥
 आदिग्गहणे जेतो, पत्तेयं एत्थ सोहऽभत्तट्ठं ।
 लसुणादिन्ते पुरिमं, आदिग्गहणा पलंडुम्मि ॥१७६४॥
 तण्णगबंधणमुयणा, सोही एत्थं तु होति पुरिमट्ठं ।
 आदिग्गहणेणं पुण, हंस-मयूरादिणसुं पि ॥१७६५॥ ५४॥
 अञ्जुसिरतणेषु निव्विगतियं तु सेसपणएसु पुरिमट्ठं ।
 अप्पडिलेहियपणए, एगासण तसवहे जं च ॥५५॥
 अञ्जुसिरं तु कुसादी, परिभोगा कारणे तु णिव्विगतिं ।
 सेसपणगं तु पंचह, सपंचभेयं पुणेक्केकं ॥१७६६॥
 पोत्थय-तणपणगं वा, दूसे पणगं च दुप्पडिल्लेहे ।
 अप्पडिलेहियदूसे, पंचमयं चम्मपणगं च ॥१७६७॥
 गंडी कच्छवि मुट्ठी, छिवाडि संपुडयपोत्थए चेव ।
 साली बीली कोहव, रालग रण्णे तणाई च ॥१७६८॥
 अप्पडिलेहियदूसे, तूली उवहाणए य णायव्वे ।
 गंडुवहाणाऽऽलिंगणि, मसूरए चेव पोत्तणए ॥१७६९॥
 पलहवि कोयवि पावार णवयए तह य दाढियाली य ।
 दुप्पडिलेहियदूसे, एयं बितियं भवे पणगं ॥१७७०॥
 गो-महिस-अया-एलग-मिगचम्मं पंचमं मुणेयव्वं ।
 अहवा वि चम्मपणगं, एयं बितियं तु विण्णेयं ॥१७७१॥
 तलिगा खल्लग वज्जे, कोसग कत्ती य पंचमं पणगं ।
 एते पंच उ पणगा, सयं च भेया समक्खाता ॥१७७२॥ ५५॥
 ठवणमणापुच्छाए, णिव्विसणे विरियगूहणाए य ।
 जीएणेक्कासणयं, सेसगमायासु खवणं तु ॥५६॥

ठवणकुल-दाणसङ्घादियाइ ताई तु गुरुमणापुच्छा ।
 पविसइ णिव्विसणा तू, पडिगाहे जं तु भत्तादी ॥१७७३॥
 विरियं सामत्थं वा, परक्कमो चेव होइ एगट्ठा ।
 गूहण गोवण णूमण, पलियंचणमेव एगट्ठं ॥१७७४॥
 एरिसमायासहिण, जीएणं देज्ज एगभत्तं तु ।
 सुयववहारे अण्णह, सेसं मायं अयो वोच्छं ॥१७७५॥
 भद्दगं भद्दगं भोच्चा, विवण्णं विरसमाहरे ।
 आयरियाण सगासे, जसोत्थी एव चित्तए ॥१७७६॥
 ल्हवित्ती महाभागो, एस साहू जित्तिदिओ ।
 रसचागं करेइ ती, अंतपंतेहिं लाढए ॥१७७७॥५६॥
 दप्पेणं पंचिंदियवोरमणे संकिलिद्धकम्मे य ।
 दीहद्धाणासेविय-गिलाणकप्पावसाणेसु ॥५७॥
 दप्पो वग्गण-धावण-डेवणमादी तु होति णायव्वो ।
 पंचिंदियवोरमणं, उद्दवण विराहणेगट्ठं ॥१७७८॥
 कम्मं तु संकिलिद्धं, करकम्मं कुणति अंगादाणे उ ।
 दीहेणऽद्धाणेणं, कम्म पलंवादि बहु सेवे ॥१७७९॥
 गेलण्णम्मि तु दीहे, आहाकम्मादि सण्णिहीमादी ।
 बहुअतियारणिसेवी, सोहि एत्थं तु अवसाणे ॥१७८०॥
 एयम्मि जहुद्धिद्धे, वोरमणादी गिलाणपज्जंते ।
 पत्तेयं पत्तेयं, सोही तु पंचकल्लाणं ॥१७८१॥५७॥
 सव्वोवहिकप्पम्मि य, पुरिमत्तापेहणे य चरिमाए ।
 चाउम्मासे वरिसे, य सोहणं पंचकल्लाणं ॥५८॥
 पाउसकाले सव्वोवहिम्मि जयणा वि कप्पिए सोही ।
 पुरिमत्ताए पमाया, चरिमाए अपेहिते चेव ॥१७८२॥
 उव्वही धोयवसाणे, पुरिमत्तापेहणाए चरिमाए ।

पत्तेयं पत्तेयं, सोहेत्थं पंचकल्लाणं ॥१७८३॥
 चाउम्मासिय वरिसे, णिरतियारे यऽवस्स दायव्वं ।
 आलोइयम्मि सोही, णियमेणं पंचकल्लाणं ॥१७८४॥
 किं कारणमिह सोही, णिरतियारे वि दिज्जए एवं ? ।
 चोयग ! सुहुमअतियारे, कए वि ण वि जाणति कयाति ॥१७८५॥
 अहव ण संभरती तू, जह पायोसीय अट्टुरत्तीए ।
 वेरत्तिय पाभाइय, अग्गहणा काल अतियारं ॥१७८६॥
 सुत्तत्थपोरिसीअकरणम्मि दुप्पेह दुप्पमज्जासु ।
 एतेण कारणेणं, सोही तू पंचकल्लाणं ॥१७८७॥५८॥
 छेदादिमसद्दहयो, मिउणो परियायगव्वियस्स वि य ।
 छेदातीए वि तवो, जीएण गणाहिवइणो य ॥५९॥
 विपुलं तवमकरेंतो, किह सुज्झति छेदमूलमेत्तणं ? ।
 गुरुआणामेत्तेणं, असद्दहंते तवो देयो ॥१७८८॥
 मतुओ वि छेद मूले, व दिज्जमाणम्मि होति परितुट्ठो ।
 इहरा वि वंदणिज्जो, तिक्खुत्तो तस्स देह तवं ॥१७८९॥
 दुविहो य गव्विओ खलु, चिरपरियाओ तहेव तवबलिओ ।
 छेदम्मि दिज्जमाणे, परियादी गव्विओ होति ॥१७९०॥
 केत्तियमेत्तं छिदिह ?, तह वि य हं तुब्भ होमि राइणिओ ।
 एसो उ गव्विओ खलु, चिरपरियादी मुणेयव्वो ॥१७९१॥
 तवबलिओ देह तवं, अहं समत्थो त्ति गव्विओ होति ।
 तम्हा तद्दोसहरं, विवरीयं तेसि दातव्वं ॥१७९२॥
 गणअहिवति आयरियो, तस्स वि छेदादि होति पत्तस्स ।
 अप्परिणयसेहादिसु, मा होज्जा हीलणिज्जो त्ति ॥१७९३॥
 धीबलसंघयणं वा, णातुं कालं च तिविह गिम्हादी ।
 तम्हा तद्दोसहरं, तवारिहं दिज्जए तस्स ॥१७९४॥५९॥०॥

जं जं ण भणियमिहतिं, तस्सावत्तीय दाणसखेवे ।
भिण्णादिया य वोच्छं, छम्मासन्ता य जीएणं॥६०॥

जं जं ति होति विच्छा, ण वि भणियमिहं ति जीतववहारे ।
पच्छित्तविसोही तू, तस्सावत्ती पणगमादी ॥१७९५॥
दाणं णिव्वित्तिगादी से य विसेसेणमेत्थ भणिहामि ।
संखेवो तु समासो, किह ण वि जीएण भणितमिहं?॥१७९६॥
कम्ही वा भणियं ? ती. गुरुराह णिसीह कप्प ववहारे ।
सुत्तत्थयो य भणियं, आणादि सवित्थरेणं तू ॥१७९७॥

पणगादी छम्मासावसाण आवत्तिविरयणाओ य ।
णेगविहा भणिता उ, णिसिहादिसु वित्थरेणं तु ॥१७९८॥
इह पुण जीएणं तू, णिवणावत्तिदाणसंखेवं ।
भिण्णादी छम्मासा, णेदाणजिएणिमं वोच्छं ॥१७९९॥६०॥

भिण्णो अविसिद्धो च्चिय, मासो चउरो य छच्च लहुगुरुगा ।
णिव्वित्तियादी अट्टमभत्तन्तं दाणमेतेसिं ॥६१॥

पणुवीस दिणा भिण्णो, अविसिद्धो एस गुरु लहु वा वि ।
अविसेसिओ विसिद्धो, एसो तू होति णायव्वो ॥१८००॥
मासो लहुओ गुरुओ, चतुरो मासा य होन्ति लहुगुरुया ।
छम्मास्सा लहुगुरुगा, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१८०१॥
पणगं दस पण्णरसं, वीसा पणुवीस जाव णिव्विगती ।
लहुमासे पुरिमट्ठं, गुरुमासे दाण भत्तिकं ॥१८०२॥

चउलहुए आयामं, चउगुरुए होति दाण भत्तट्ठं ।
छलहुए छट्ठं तू, छगुरुए दाणमट्ठमयं ॥१८०३॥
णिव्विगतिगमादीयं, अट्टमभत्तन्तमेय दाणं ति ।
भिण्णादीणं कमसो, छम्मासन्ताऽवसाणाण ॥१८०४॥६१॥०॥

इय सव्वावत्तीओ, तवसो णाउं अहकमं समए ।
 जीएण दिज्ज णिव्वीतिगाति दाणं जहाभिहितं ॥६२॥
 इय एतेण कमेणं, एवणगारेण अहव इतिसदो ।
 सव्वा आवत्ती षणगादिया तु छम्मासपज्जन्ता ॥१८०५॥
 णिव्वीइगमाईओ, अट्ठमपज्जंतो होइ सव्वतवो ।
 जीएण दिज्ज दाणं, णिव्वीतिगमादिगं कमसो ॥१८०६॥
 जहभिहितं जह भणियं, तह तह देज्जाहिऽभिहितमेयं ति ।
 सामण्णेणं एयं, समासतो होति णातव्वं ॥१८०७॥६२॥०॥
 एयं पुण सव्वं चिय, पायं सामण्णयो विणिहिद्वं ।
 दाणं विभागतो पुण, दव्वादिविसेसियं जाण ॥६३॥
 एयं ति जहुद्विद्वं, पुणसदो विसेसणे तु णातव्वो ।
 सव्वं पायच्छित्तं, दाणं पाएण बाहुल्ला ॥१८०८॥
 सामण्णं अविसेसित, णिद्विद्वं विसेसितं विणिहिद्वं ।
 दाणं णिव्वीतिगादी, विभागतो देज्ज वित्थरतो ॥१८०९॥
 दव्वादीया पडिसेवणा तु लतिया तु आदिसहेणं ।
 होति विसेसेणाऽवेक्खितूण दिज्जाहि ऊणं पि ॥१८१०॥
 अहवा वि समतिरित्तं, दाणं णाऊण देज्ज जीएणं ।
 अहवा वि तत्तियं चिय, दिज्जाहि सुयोवदेसेणं ॥१८११॥६३॥०॥
 दव्वं खेत्तं कालं, भावं पुरिस पडिसेवणाओ य ।
 णातुमितं चिय दिज्जा, तम्मत्तं हीणमहितं व ॥६४॥
 आहारादी दव्वं, खित्तं लुक्खादि काल गिम्हादी ।
 हिट्ठादी भावं तू, पुरिसं गीयादि जाणित्ता ॥१८१२॥
 आउट्ठिगमादीया, पडिसेवण होति तू मुणेतव्वा ।
 णाऊण जाणितूणं, इति मि त्ति जए त जीएणं ॥१८१३॥

देज्जाही तम्मिच्चं, हीणं अहितं व णातु दव्वाती ।
 हीणे दव्वादीए, हीणं देज्जाऽहिण अहियं ॥१८१४॥६४॥
 एसो तु अक्खरत्थो, दव्वादीणं तु वन्नितो कमसो ।
 पुणरवि दव्वादीणं, विभागतो सूरिमाहंसु ॥१८१५॥
 आहारादी दव्वं, बलियं सुलभं च णाउमहियं पि ।
 देज्जाहि दुब्बलं दुल्लभं च णाऊण हीणं पि ॥६५॥
 आहारो जेसिमादी, दव्वाणं ताई होंति दव्वाइं ।
 आहारादीयाइं, बलियाइं जम्मि देसम्मि ॥१८१६॥
 जह अणूवदेस सालीकूरो सभावेण होति बलिओ तु ।
 सुलभो य सो तु णिच्चं, सेसा वट्टंति एमेव ॥१८१७॥
 एयं णाऊण तहि, जं भणितं दाण जीतववहारे ।
 तं देज्ज समब्भहियं, जहिं पुण वणवल्लकलमादी ॥१८१८॥
 कंजियरुक्खाहारो, दुब्बल दुलभो य एव णाऊणं ।
 देज्ज सेत्थहीणं (?) जीतववहारभणिया उ ॥१८१९॥६५॥
 लुक्खं सीतल साहारणं च खेत्तमहितं पि सीयम्मि ।
 लुक्खम्मि य हीणयरं, एवं काले वि तिविहम्मि ॥६६॥
 लुक्खं तु णेहरहितं, जं खेत्तं वायपित्तलं वा वि ।
 सीयं बलियं भण्णति, अहवा अणूवं भवे सीतं ॥१८२०॥
 साहारणं समं तू, जं ण वि णिद्धं ण चेव लुक्खं पि ।
 एयं तिविहं खेत्तं, दाणं एतेसि वोच्छामि ॥१८२१॥
 इय एव जीतदाणं, णिद्धे खित्तेऽहियं पि देज्जाहिं ।
 साहारणे तम्मच्चं, लुक्खे खेत्त तु हीणयरं ॥१८२२॥६६॥
 लुक्खादी तिह खेत्तं, एवेयं वण्णितं समासेणं ।
 अहुणा तु तिविह कालं, गिम्हादि समासतो वोच्छं ॥१८२३॥

गिम्ह-सिसिर-वासासू, देज्जऽट्ठम-दसम-वारसंताइं।
णातुं विहिणा णवविहसुतववहारोवदेसेणं ॥६७॥

गिम्हासु चतुत्थं देज्जा, छट्ठं च हिमागमे ।

वासासु अट्ठमं दिज्जा, तवो एस जहण्णओ ॥१८२४॥

गिम्हासु छट्ठं देज्जा, अट्ठमं च हिमागमे ।

वासासु दसमं देज्जा, एस मज्झिमओ तवो ॥१८२५॥

गिम्हासु अट्ठमं देज्जा, दसमं च हिमागमे ।

वासासु दुवालसमं, एस उक्कोसतो तवो ॥१८२६॥

जहासंखेणेसो, गिम्हादितवो समासतो होति ।

एयं पुण कह दिज्जा ?, णवविहसुत्तोवएसेणं ॥१८२७॥

सुतववहारेणऽहवा, णवभेदवियप्प सुहुम जाणित्ता ।

देज्जाहि तिविहकाले, ववहारो सो इमो णवहा ॥१८२८॥

अहलहुसग लहुसयरो, लहुसो ती होति लहुसपक्खम्मि ।

अहलहुओ लहुयतरो, लहुओ ती लहुयपक्खम्मि ॥१८२९॥

गुरुयो गुरुयतराओ, अहगुरुओ एस होति गुरुपक्खे ।

णवविहववहारेसो, आवत्ती तेसि वोच्छामि ॥१८३०॥

पण दस पण्णरसं वा, तिविहेसो होति लहुसपक्खम्मि ।

वीसा य पण्णवीसा, तीसा वि य लहुगपक्खम्मि ॥१८३१॥

गुरुमासो चतुमासो, छम्मासो चेव होति गुरुपक्खे ।

णवविह आवत्तेसा, णवविहदाणं अतो वोच्छं ॥१८३२॥

णिव्विगतिं पुरिमढ्ढं, एक्कासणयं च लहुसपक्खम्मि ।

आयंबिलऽभत्तट्ठं, छट्ठं वा होति लहुपक्खे ॥१८३३॥

अट्ठम दसम दुवालस, गुरुपक्खे एय होति दाणं तु ।

आवत्ती तवो एसो, समासतो णवहमक्खातो ॥१८३४॥

णवविहववहारेसो, लहुसादि समासतो समक्खातो ।
 पुणरवि ओहेण विभागयो य गुरुमादे वोच्छामि ॥१८३५॥
 गुरुओ गुरुगतरातो, अहागुरुयो व होति ववहारो ।
 लहुओ लहुततरातो, अहालहू चैव ववहारो ॥१८३६॥
 लहुसो लहुसतराओ, अहालहूसो य होति ववहारो ।
 एएसि पच्छित्तं, वोच्छामि अहाणुपुव्वीए ॥१८३७॥
 गुरुओ य होति मासो, गुरुयतराओ य होति चतुमासो ।
 अहगुरुओ छम्मासो, गुरुपक्खे एस पडिवत्ती ॥१८३८॥
 तीसा य पण्णवीसा, वीसा वि य होति लहुयपक्खम्मि ।
 पण्णरस दस य पंचे य, लहुसगपक्खम्मि पडिवत्ती ॥१८३९॥
 गुरुयं च अट्ठमं खल्ल, गुरुयतरायं च होति दसमं तु ।
 अहगुरुयं बारसमं, गुरुपक्खे एस पडिवत्ती ॥१८४०॥
 छट्ठं च चउत्थ वा, आयंबिल एगठाण पुरिमडं ।
 णिव्वितियं दायव्वं, अहलहुसे अहव सुद्धो वा ॥१८४१॥
 ववहारो आरोवण, सोही पच्छित्तमेयमेगट्ठं ।
 थोवो तु अहालहुसो, पट्ठवणा होति दाणं तु ॥१८४२॥
 ओहेण एस भणिओ, एत्तो वोच्छं पुणो विभागेणं ।
 तिग णव सत्तावीसग, एक्कासीती य भेदेणं ॥१८४३॥
 गुरुपक्खो लहुपक्खो, लहुसगपक्खो य तिविह एस भवे ।
 एक्केको पुणो तिविहो, उक्कोसादी इमं वोच्छं ॥१८४४॥
 गुरुपक्खे उक्कोसा, मज्झ जहण्णो य एव लहुए वि ।
 एमेव लहुसए वी, उक्कोसो मज्झिम जहण्णो ॥१८४५॥
 गुरुपक्खे छम्मासो, पणमासो चैव होति उक्कोसो ।
 मज्झिम तू तेमासो, दुमास गुरुमासिय जहण्णो ॥१८४६॥

लहुमास भिण्णमासो, वीसा वि य तिविहमेय लहुपक्खे ।
 पण्णरस दसग पंचग, लहुसुक्कोसादि तिविहेसो ॥१८४७॥
 आवत्तितवो एसो, णवभेदो वण्णितो समासेण ।
 अहुणा उ सत्तवीसो, दाणतवो तस्सिमो होति ॥१८४८॥
 गुरु-लहु-लहुसगपक्खे, एक्केक्को णवविहो मुणेत्तव्वो ।
 उक्कोसुक्कोसो या, उक्कोसगमज्झिम जहण्णो ॥१८४९॥
 मज्झिमउक्कोसो या, मज्झिममज्झो तहा जहण्णो य ।
 होति जहण्णुक्कोसो, जहण्णमज्झो दुहजहण्णो ॥१८५०॥
 गुरुपक्खो—

उक्कोसुक्कोसो या, उक्कोसगमज्झिमो जहण्णो य ।
 मज्झिमउक्कोसो तू, मज्झिममज्झो जहण्णो य ॥१८५१॥
 होति जहण्णुक्कोसो, जहण्णमज्झो जहण्णगजहण्णो ।
 णवविहववहारेसो, लहुपक्खे होति णात्तव्वो ॥१८५२॥
 उक्कोसुक्कोसो तू, उक्कोसगमज्झिमो जहण्णो य ।
 मज्झिमउक्कोसो तू, मज्झिममज्झो जहण्णो य ॥१८५३॥
 होति जहण्णुक्कोसो, जहण्णमज्झो जहण्णगजहण्णो ।
 णवविहववहारेसो, लहुसगपक्खे मुणेत्तव्वो ॥१८५४॥
 बारसम दसम अट्ठम, छप्पणमासेसु तिविह दाणेदं ।
 चउत्तेमासे दसमऽट्ठ, छट्ठ उक्कोसगाति तिहा ॥१८५५॥
 एमेवुक्कोसादी, दुमास गुरुमासिए तिहा दाणं ।
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, णवविहमेयं तु गुरुपक्खो ॥१८५६॥
 दसमं अट्ठम छट्ठं, लहुमासुक्कोसगादि तिह दाणं ।
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, उक्कोसादेय तिह भिण्णे ॥१८५७॥
 छट्ठ चउत्थाऽऽयामं, उक्कोसादेय दाण वीसाए ।
 लहुपक्खम्मी णवगो, बीओ एसो मुणेयव्वो ॥१८५८॥
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, एवुक्कोसादिदाण पण्णरसे ।

छट्ट चउत्थाऽऽयामं, दससू तिविहेत दाण भवे ॥१८५९॥
 खमणाऽऽयामेक्कासण, तिविहोक्कोसादि दाण पणमेयं ।
 लहुसेस ततियणवगो, सत्तावीसेस वासासु ॥१८६०॥
 सिसिरे दसमादी पुण, चारणभेदेण सत्तवीसे य ।
 ठायति पुरिमट्टम्मी, अट्टोक्कंती य तह चेव ॥१८६१॥
 अट्टममादी गिम्हे, चारणभेदेण सत्तवीसेण ।
 तह चेव अट्टोक्कंती, ठायति णिव्वीतिण णवरिं ॥१८६२॥
 अहुणा उ चारणा तु, उक्कोसुक्कोसगादि गुरुगादी ।
 वासासू सिसिरे या, गिम्हे य समासतो वोच्छं ॥१८६३॥
 अहगुरुण वासासू, उक्कोसुक्कोसण य बारसमं ।
 उक्कोसमज्झ दसमं, उक्कोसजहण्णमट्टमं ॥१८६४॥
 अहगुरुण सिसिरेसुं, उक्कोसुक्कोसण य दसमं तु ।
 उक्कोसमज्झिम अट्टम, उक्कोसजहण्णण छट्टं ॥१८६५॥
 अहगुरुण गिम्हासुं, उक्कोसुक्कोसमट्टम दिज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्टं, उक्कोसजहण्णण चउत्थं ॥१८६६॥
 अहागुरुपक्खे—

गुरुयतरा वासासुं, मज्झिमउक्कोसण य दसमं तु ।
 मज्झिममज्झे अट्टम, मज्झजहण्णेण छट्टं तु ॥१८६७॥
 गुरुततरा सिसिरेसुं, मज्झिमउक्कोसमट्टमं देज्जा ।
 मज्झिममज्झे छट्टं, मज्झजहण्णे चउत्थं तु ॥१८६८॥
 गुरुततरा गिम्हेसुं, मज्झिमउक्कोसे देज्ज छट्टं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेण छट्टं तु ॥१८६९॥
 गुरुततरासि आयामं । गुरुअतरपक्खे—
 गुरुण वास जहण्णे, उक्कोसे अट्टमं तु देज्जाहि ।
 छट्टं जहण्णमज्झे, होइ चउत्थं दुहजहण्णे ॥१८७०॥

गुरु सिसिरेऽथ जहण्णे, उक्कोसं देज्ज छट्ठभत्तं तु ।
 जहण्णयमज्झे चउत्थं, दुहयो जहण्णेण आयामं ॥१८७१॥
 गुरुए गिम्ह जहण्णे, उक्कोसा देज्ज तू चउत्थं तु ।
 जहण्णयमज्झाऽऽयामं, एक्कासणयं दुहजहण्णे ॥१८७२॥
 गुरुपक्खे ॥

लहुए वासारत्ते, उक्कोसुक्कोसगम्मि दसमं तु ।
 उक्कोसमज्झिमऽट्ठम, उक्कोसजहण्णए छट्ठं ॥१८७३॥
 लहुए उक्कोसुक्कोसतम्मि सिसिरम्मि अट्ठमं दिज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसजहण्णए चउत्थं ॥१८७४॥
 लहुपक्खे उक्कोसे, गिम्हम्मी देज्ज छट्ठभत्तं तु ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसजहण्णमायामं ॥१८७५॥
 लहुयपक्खे ॥

लहुयतरे वासासुं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमं दिज्जा ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झजहण्णेणऽभत्तट्ठं ॥१८७६॥
 लहुयतरा सिसिरेसुं, मज्झिमउक्कोस देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेणमायामं ॥१८७७॥
 लहुयतरा गिम्हेसुं, मज्झिमउक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झायामं, मज्झजहण्णेण भत्तेकं ॥१८७८॥
 लहुअतरपक्खे ॥

अहलहुया वासासुं, जहण्णउक्कोस छट्ठ देज्जाहि ।
 मज्झिमगम्मि चउत्थं, जहण्णगजहण्णमायामं ॥१८७९॥
 अहलहुयग सिसिरेसुं, जहण्णउक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगे आयामं, जहण्णगजहण्णे भत्तेकं ॥१८८०॥
 अहलहुगे गिम्हासुं, जहण्णगुक्कोस देज्ज आयामं ।
 एक्कासणगं मज्झे, पुरिमहुं दुहजहण्णम्मि ॥१८८१॥
 अहालहुयपक्खे ॥

लहुसग वासासुक्कोसगम्मि उक्कोसमट्ठमं देज्जा ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसजहण्णए चउत्थं ॥१८८२॥
 लहुसग सिसिरासुक्कोसगं तु उक्कोस छट्ठ देज्जाहि ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसजहण्णमायामं ॥१८८३॥
 लहुसग गिम्हासुक्कोसगम्मि उक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगं आयामं, उक्कोसजहण्ण भत्तेकं ॥१८८४॥
 लहुसपक्खे ॥

लहुसतरा वासासुं, मज्झुक्कोसेण छट्ठभत्तं तु ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झजहण्णेण आयामं ॥१८८५॥
 लहुसतरा सिसिरासुं, मज्झुक्कोसेण देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झजहण्णेण भत्तेकं ॥१८८६॥
 लहुसतरा गिम्हेसुं, मज्झुक्कोसेण देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झेक्कासण, मज्झजहण्णेण पुरिमट्ठं ॥१८८७॥
 लहुसतरपक्खे ॥

अहलहुसय वासासुं, जहण्णमुक्कोस देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिमगं आयामं, भत्तेकं दुहजहण्णेणं ॥१८८८॥
 अहलहुसग सिसिरासुं, जहण्णमुक्कोस दिज्ज आयामं ।
 जहण्णगमज्झेक्कासण, जहण्णजहण्णेण पुरिमट्ठं ॥१८८९॥
 अहलहुसग गिम्हासुं, जहण्णमुक्कोस देज्ज भत्तेकं ।
 मज्झिमगं पुरिमट्ठं, दुहयो जहण्णेण णिव्विगति ॥१८९०॥
 अहालहुसपक्खे ॥

एतेहिं ठाणेहिं, आवत्तीओ....सदा णियमा ।
 वोढव्वा सव्वाओ, असहुस्सेक्केक्कहासणया ॥१८९१॥
 जाव ठियं एक्केकं, तं पि य हाविज्ज असहुणो ताहे ।
 दाउं सट्ठाणेवं, परट्ठाणं देज्ज एमेव ॥१८९२॥

एवं ठाणे ठाणे, हेढाहुत्तो कमेण हासेत्ता ।
 णेतव्वं जाव ठितं, णियमा णिव्वीयियं एकं ॥१८९३॥
 णवविह ववहारेसो, आवत्तीदाणसहितकालजुतो ।
 बुद्धीओ विण्णेओ, विभागतो एसमक्खातो ॥१८९४॥
 अहव तिमो लहुसादी, तिविहादि समास वित्थरे वोच्छं ।
 हीणो मज्झुक्कोसो, तिविहेसो होति णायव्वो ॥१८९५॥
 लहुसगपक्खे पणगं, दस पण्णर तिविह एय णातव्वं ।
 वीसा य भिण्णमासो, लहुमासो तिविह लहुपक्खे ॥१८९६॥
 गुरुमासो चउमासो, छम्मासो चैव एस गुरुपक्खे ।
 णवविह आवत्तेसा, दाणं णवहा तिमं वोच्छं ॥१८९७॥
 णिव्विगतिय पुरिमडुं, एक्कासण लहुसए य दाणं ति ।
 आयाम चउत्थं वा, छट्ठं तू लहुगपक्खम्मि ॥१८९८॥
 अट्ठम दसम दुवालस, गुरुपक्खे एय होति दाणं तु ।
 णवविहदाणं एसो, अहवाऽऽवत्ती इमा णवहा ॥१८९९॥
 पण दस पण्णरसं वा, लहुगुरुगा लहुसए तु पक्खम्मि ।
 वीसा य भिण्णमासो, लहु गुरु लहुओ य मासेक्को ॥१९००॥
 गुरुमासो दुण्णि मासा, लहुगुरुगा तिम चउक्क लहुगुरुगा ॥
 पंचग छम्मासा या, लहुगुरुगा एस णवहा तु ॥१९०१॥
 आवत्तितवो एसो, णवभेदो वण्णितो समासेणं ।
 अहुणा तु सत्तवीसो, दाणतवो तस्सिमो होति ॥१९०२॥
 लहुसग लहुगुरुपक्खो, एक्केक्को णवविहो मुणेतव्वो ।
 दुहयो जहणो जहणमज्झो य जहणगुक्कोसो ॥१९०३॥
 मज्झिमजहणगं तू, मज्झिममज्झं तु मज्झिमुक्कोसं ।
 उक्कोसगे जहणं, उक्कोसगमज्झ उक्कोसं ॥१९०४॥
 लहुसगपक्खे वेयं, णवभेद समासतो समक्खायं ।
 लहुपक्खे वि णवविहं, गुरुपक्खे वी मुणेयव्वं ॥१९०५॥

वासासु अहालहुसो, दुहयो जहणेण देज्ज भत्तेक्कं ।
 जहण्णगमज्झायामं, जहण्णगुक्कोसए चउत्थं ॥१९०६॥
 लहुसतर मज्झिमजहण्णयम्मि वासासु देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झे चउत्थं, मज्झिमउक्कोसए छट्ठं ॥१९०७॥
 लहुसग उक्कोसजहण्णगम्मि वासासु देज्जऽभत्तट्ठं ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमट्ठमगं ॥१९०८॥
 अहलहुए वासासुं, जहण्णजहणे तु देज्ज आयामं ।
 जहण्णगमज्झ चउत्थं, जहण्णउक्कोसए छट्ठं ॥१९०९॥
 लहुयतरा वासासुं, मज्झजहण्णम्मि हवयऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमगं ॥१९१०॥
 लहुए वासासुक्कोसगम्मि जहणे तु देज्ज छट्ठं तु ।
 उक्कोसमज्झमट्ठम, उक्कोसुक्कोसए दसमं ॥१९११॥
 गुरुपक्खे जहण्णम्मि, जहण्ण होती चउत्थभत्तं तु ।
 हीणगमज्झे छट्ठं, जहण्णउक्कोसमट्ठमगं ॥१९१२॥
 गुरुअतरा वासासुं, मज्झजहण्णेण देज्ज छट्ठं तु ।
 मज्झिममज्झं अट्ठम, मज्झिमउक्कोसए दसमं ॥१९१३॥
 अहगुरुए वासासुं, उक्कोसजहण्णमट्ठमं देज्जा ।
 उक्कोसमज्झ दसमं, उक्कोसुक्कोस बारसमं ॥१९१४॥
 अहलहुसग सिसिरेसुं, जहण्णजहणेण होति पुरिमट्ठं ।
 हीणगमज्झेक्कासण, जहण्णउक्कोस आयामं ॥१९१५॥
 लहुसतरा सिसिरेसुं, मज्झजहण्णेण भत्तमेक्कं तू ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झिमउक्कोसए चउत्थं ॥१९१६॥
 लहुसग सिसिरुक्कोसे, जहण्ण एयं तु देज्ज आयामं ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसुक्कोस छट्ठं तु ॥१९१७॥
 अहलहुयग सिसिरेसुं, दुहाजहण्णेण देज्ज भत्तेक्कं ।
 जहण्णगमज्झाऽऽयामं, जहण्णगुक्कोसए चउत्थं ॥१९१८॥

लहुसतरा सिसिरेसुं, मज्झजहण्णेण देज्ज आयामं ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झिम उक्कोसए छट्ठं ॥१९१९॥
 लहुए सिसिरुक्कोसे, होति जहण्णं चतुत्थभत्तं तु ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमट्ठमगं ॥१९२०॥
 गुरुए सिसिर जहण्णे, जहण्णएणं तु देज्ज आयामं ।
 जहण्णगमज्झ चउत्थं, जहण्णउक्कोसए छट्ठं ॥१९२१॥
 गुरुयतरा सिसिरेसुं, मज्झजहण्णेण देज्जऽभत्तट्ठं ।
 मज्झिममज्झे छट्ठं, मज्झिमउक्कोसमट्ठमगं ॥१९२२॥
 अहगुरुए सिसिरेसुं, उक्कोसजहण्णएण छट्ठं तु ।
 उक्कोसमज्झिमऽट्ठम, उक्कोसुक्कोसए दसमं ॥१९२३॥
 अहलहुसग गिम्हासुं, जहण्णजहण्णेण होति णिव्विगतिं ।
 हीणगमज्झे पुरिमं, जहण्णउक्कोस भत्तेक्कं ॥१९२४॥
 लहुसतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण होति पुरिमट्ठं ।
 मज्झिममज्झेक्कासण, मज्झिमउक्कोसमायामं ॥१९२५॥
 लहुसग गिम्हुक्कोसे, जहण्णगे होति भत्तमेक्कं तु ।
 उक्कोसमज्झ आयंबिलं तु उक्कोसए चउत्थं ॥१९२६॥
 अहलहुयग गिम्हेसुं, पुरिमट्ठं होति दुहजहण्णेणं ।
 मज्झजहण्णेक्कासण, जहण्णउक्कोसमायामं ॥१९२७॥
 लहुयतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण भत्तमेक्कं तु ।
 मज्झिममज्झाऽऽयामं, मज्झिमउक्कोसए चउत्थं ॥१९२८॥
 लहुयग गिम्हुक्कोसे, जहण्णएणं तु होति आयामं ।
 मज्झिमगं तु चउत्थं, उक्कोसुक्कोसए छट्ठं ॥१९२९॥
 गुरुए गिम्ह जहण्णे, जहण्णयं होति भत्तमेक्कं तु ।
 हीणगमज्झाऽऽयामं, जहण्णउक्कोसए चउत्थं ॥१९३०॥
 गुरुअतरा गिम्हेसुं, मज्झजहण्णेण होति आयामं ।
 मज्झिममज्झ चउत्थं, मज्झिमउक्कोसए छट्ठं ॥१९३१॥

अहगुरुए गिम्हासुं, उक्कोसजहण्णए चउत्थं तु ।
 उक्कोसमज्झ छट्ठं, उक्कोसुक्कोसमट्ठमगं ॥१९३२॥
 णवविह ववहारेसो, आवत्ती-दाणसहियकालजुओ ।
 बुद्धीए विण्णेयो, विभागतो एसमक्खातो ॥१९३३॥६७॥०॥
 हट्ठगिलाणाभावम्मि देज्ज हट्ठस्स ण तु गिलाणस्स ।
 जावतियं वा विसहति, तं देज्ज सहेज्ज वा कालं ॥६८॥
 भावं पडुच्च अहियं, देज्जाही हट्ठ-बलिय-णिरुयस्स ।
 गिलाणस्स तु ऊणतरं, ण व देज्ज सहेज्ज वा कालं ॥१९३४॥
 असुभ सुभो वा भावो, लेस्साभेदेण होति णायव्वो ।
 तिब्बो तिब्बतरो वा, तिब्बतमो एव मंदो वि ॥१९३५॥
 पणए वि सेवियम्मी, चरिमं भाओ उ केइ पावंति ।
 चरिमाओ वा पणगं, एवमिणं भावणिप्फणं ॥१९३६॥
 भावे त्ति गतम् ।

पुरिसं पडुच्च अहियं, ऊणं वा दिज्ज अहव तम्मत्तं ।
 ते पुण पुरिसादीया, इमे समासेण णायव्वा ॥१९३७॥६८॥
 पुरिसा गीतागीता, सहासहा तह सदासदा केति ।
 परिणामाऽपरिणामा, अतिपरिणामा अवत्थूणं ॥६९॥
 केयी पुरिसा गीता, केयि अगीयत्थ होंति णातव्वा ।
 धिति-संघयणादीहिं, केइ सहा केइ तू असहा ॥१९३८॥
 मायावी होन्ति सदा, असदा पुण उज्जुपण्ण णेतव्वा ।
 परिणामादी इणमो, समासतोऽहं पक्खामि ॥१९३९॥
 परिणामा अपरिणामा, अतिपरिणामा य वत्थु चरिमदुए ।
 अंबादीदिट्ठंता, होति विभागो इमो तेसिं ॥१९४०॥
 जो दव्वखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तं तह सद्दहमाणं, जाणसु परिणामगं साहुं ॥१९४१॥

परिणामक-
 अपरिणामक-
 अतिपरिणा-
 मकाः

जागति दव्व जहद्विय, सच्चित्ताचित्त मीसयं चैव ।
 कप्पाकप्पं च तहा, जोमं वा जस्स जं होति ॥१९४२॥
 खेत्ते जं कायव्वं, अद्धाने जयण एव सद्वहति ।
 काले सुभिव्व-दुब्भिव्वमादिसू जो जहा कप्पो ॥१९४३॥
 भावे हट्ठगिलाणं, आगाढे जं जहा व कायव्वं ।
 तं सद्वहति करेति य, एसो परिणामओ साहू ॥१९४४॥
 जो दव्वखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तं तह असद्वहंतं, अप्परिणामं वियाणाहि ॥१९४५॥
 जो दव्वखेत्तकयकालभावयो जं जहा जिणक्खायं ।
 तल्लेसुस्सुत्तमती, अतिपरिणामं वियाणाहि ॥१९४६॥
 परिणमति जहत्थेणं, मती तु परिणामगस्स कज्जेसु ।
 वितिए ण तु परिणमती, अहितमती परिणमे तितिए ॥१९४७॥
 दोसु तु परिणमति मती, उस्सग्गऽववाययो तु पढमस्स ।
 वितियस्स तु उस्सग्गे, अतिअववाए तु ततियस्स ॥१९४८॥
 अंबादीदिट्ठंतेहिं परिक्खा तेसि होति कायव्वा ।
 जह कोयि गुरुहिं तू, भणितो अंबाणि आणेहि ॥१९४९॥
 परिणामगोऽत्थ भणती, किं सच्चित्तेऽचित्ते व आणेमि ? ।
 भावतो केवइए वा ?, किं टाले(?) भिण्णऽभिण्णे वा ? ॥१९५०॥
 वेति गुरु लद्ध चिय, पुणो व वोच्छिंसु अहव वीमंसा !
 भणिओ सि त्ती एवं, अप्परिणामो इमं वेति ॥१९५१॥
 किं ते पित्तपलावो ?, मा वितियं एरिसाईं जंपाहि ।
 मा णं परो वि सोच्छति, अहं पि णेच्छामि एयस्स ॥१९५२॥
 अतिपरिणामो भणति, कालो सिं अतिच्छए अहो ताव ।
 किं एच्चिरस्स वुत्तं ?, इत्थऽम्ह वि ण तरिमो भणितुं ॥१९५३॥
 वेत्तूण भारमागतो, भणती अण्णे वि किं नु आणेमि ? ।
 तो दो वि गुरु भणती, उवाळभन्तो इमं तहितं ॥१९५४॥

ણાભિપ્પાયં ગિણ્હસિ, અસમત્તે ચેવ ભાસસિ વયણે ।
 સુકંબિલલોણકણ, તિણ્ણે અહવા વિ દોચ્ચંગે ॥૧૯૫૫॥
 એમેવ ય રુક્ખે વી, મંજિતુ આણેહ વેતિ અપરિણતો ।
 ણિપ્પાવાદી રુક્ખે, મળામિ ણ દુમે અહં હરિણ ॥૧૯૫૬॥
 એમેવ ય વીયાઈ, આણેતી આણિણ ગુરુ મળતિ ।
 અંબિલિ વિદ્ધત્થાણિ વ, મળામિ ણ વિ રોહણિ સમત્થે ॥૧૯૫૭॥
 થું ૐ ॥૬૯॥

તહ ધિતિસંઘયણોભયસંપણ્ણા તદુમણ્ણ હીણા ય ।
 આયપરોમયણોભયતરગા તહ અણ્ણતરગા ય ॥૭૦॥

ધિતિદુબ્બલ દેહે બલી, ધિતિબલિઓ દેહદુબ્બલો કોઈ ।
 કોયી દોહિ વિ બલિઓ, દોહિં પી દુબ્બલો કોઈ ॥૧૯૫૮॥
 દોહિ વિ બલિણ સવ્વં, ધિતિહીણે જત્થ ચિદ્ધતિ ધિતી સે ।
 આસજ્જ વ દેહબલં, દેજ્જા લહુયં ઉભયહીણે ॥૧૯૫૯॥

અહવા પંચ વિકપ્પા—

કેયી પુરિસા પંચહ, આયતરાદી ઇમે ઉ ણાયવ્વા ।
 પઠમો આયતરો તૂ, ણો પરયો પરતરે વિતિઓ ॥૧૯૬૦॥

ઉભયતરો તૂ તતિઓ, ણોભયહ ચઉત્થઓ ઉ ણાયવ્વો ।
 અણ્ણયરો પરયો તૂ, પંચમઓ હોઈ ણાતવ્વો ॥૧૯૬૧॥

આયતર-પરતરાણં, કો ણુ વિસેસો ? ત્તિ એત્થ ચોદેતિ ।
 આતતરો ચઉત્થાદી, જં દિજ્જતિ તં તુ ણિત્થરતિ ॥૧૯૬૨॥

વેયાવચ્ચકરો તૂ, ગચ્છસ્સ ઉવગ્ગહમ્મિ વટ્ટતિ તુ ।
 એસો તુ હોતિ પરતરો, ચતુમંગો એવ ણાયવ્વો ॥૧૯૬૩॥

વેયાવચ્ચતરાણં, એકં સકેતિ દો ણ ણિત્થરતિ ।
 પંચમગો તૂ પુરિસો, અણ્ણતરો એસ ણાતવ્વો ॥૧૯૬૪॥ થું ૐ ॥૭૦॥

कप्पट्टियादयो वि य, चतुरो जे सेतरा समक्खाता ।
सावेक्खेतरभेयादयो य जे ताण पुरिसाण ॥७१॥

कप्पट्टिता परिणता, कडजोगी चेव होन्ति तरमाणा ।
पडिपक्खेण वि चतुरो, अकप्पट्टियमादि णातव्वा ॥१९६५॥
पतिट्ठा ठवणा ठवणी अवत्था संठिती ठिती ।
अवत्थाणं अवत्था या, एगट्ठा चिट्ठणा ति य ॥१९६६॥
सामायिए य छेदे, णिव्विसमाणा तहेव णिव्विट्ठे ।
जिणकप्पे थेरेसु य, छव्विह कप्पट्टिती होति ॥१९६७॥
सो पुण ठिती मज्जायाणासो कप्पो य होति कतिहा उ ? ।
भण्णति सो दसभेदो, इणमो वोच्छं समासेणं ॥१९६८॥
आचेलक्कुद्देसिय, सेज्जायर रायपिंड कितिकम्मे ।
वत जेट्ठ पडिक्कमणे, मासं पज्जोसवणकप्पे ॥१९६९॥
कतिहिं ठिता अठिता वा, सामायिककप्पसंठिती णियमा ? ।
कतिठाणपतिट्ठो वा, छेदोवट्ठाणकप्पो उ ? ॥१९७०॥
चतुहिं ठिया छहिं अठिया, सामातियसंजया मुणेयव्वा ।
दससु वि णियमा तु ठिता, छेगोवट्ठा मुणेतव्वा ॥१९७१॥
सेज्जातरपिंडे या, कितिकम्मे चेव चाउजामे य ।
पुरिसज्जेट्ठ य तहा, चत्तारि अवट्ठिया कप्पा ॥१९७२॥
आचेलक्कुद्देसिय, रायपिंडे तहा पडिक्कमणे ।
मासं पज्जोसवणाकप्पे तऽणवट्ठिता कप्पा ॥१९७३॥
दसठाणठितो कप्पो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स ।
आचेलक्कादीसुं, तेसिं तु परूवणा इणमो ॥१९७४॥
दुविहा होंति अचेला, संताचेला असंतचेला य ।
तित्थगरऽसंतचेला, संताचेला भवे सेसा ॥१९७५॥
संतेहिं वि चेलेहिं, किह पुण समणा अचेलया होन्ति ? ।

भण्णति सुणसू चोदग !, जह संतेहिं अचेला उ ॥१९७६॥
 सिस्सावेढियपोत्तिं, णतिसंतरणम्मि णग्गयं वेन्ति ।
 जुण्णेहिं णग्गिय म्मिह, तुरसालिय ! देहि मे पोत्ती ॥१९७७॥
 जुण्णेहिं खंडिएहि य, असव्वतणुपाउएहिं ण य णिच्चं ।
 संतेहिं वि णिग्गंथा, अचेलगा होंति चेलेहिं ॥१९७८॥
 एवं दुग्गयपहिया, वऽचेलया होंति ते भवे बुद्धी ।
 ते खलु असंततीए, धरंति ण तु धम्मसद्धाए ॥१९७९॥
 सति लाभम्मि साहू, गेण्हन्तऽसहट्ठणाइं ताइं तु ।
 ताणि वि खण्डियमादी, धरेन्ति तह धम्मबुद्धीए ॥१९८०॥
 आचेलुक्को धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्सा ।
 मज्झिमगाण जिणाणं, होति सचेलो अचेलो वा ॥१९८१॥
 पडिमाए पाउया वा, णऽतिक्रमंते तु मज्झिमा समणा ।
 पुरिमचरिमाण सहणट्ठणा तु भिण्णाणिमो मोत्तुं ॥१९८२॥
 णिरुवहयलिंगभेदो, णिकारणयो ण कप्पये कातुं ।
 किं पुण तं णिरुवहयं ?, भण्णति अहजायलिंगं तु ॥१९८३॥
 जम्मं दुविहं होति, मातूकुच्छिम्मि पढमं जं जम्मं ।
 भवसंसारचउक्के, णिप्पिडितो वितिय पव्वज्जं ॥१९८४॥
 तस्स इमे भेदा खलु, खंधदुवारे य समणे पाउरणे ।
 गकलद्धंसे पट्टे, लिंगदुवे या इमा भयणा ॥१९८५॥
 णिकारणयो—

लहुओ लहुओ लहुगा, तिसु चतुगुरुगा य होंति बोद्धव्वा ।
 गिहिलिंग अण्णलिंगे, दोसु वि मूलं तु बोद्धव्वं ॥१९८६॥
 कुव्विज्ज कारणे पुण, भेदं लिंगस्सिमेहि कज्जेहिं ।
 गेलण्ण रोग लोए, ससीरवेयावडियमादी ॥१९८७॥
 अहवा इमेहिं कारणेहिं—

आसज्ज खेत्तकप्पं, वासाठाई अभाविण असहू ।

काले अद्धाणम्मि य, सागरि तेणे य पंगुरणं ॥१९८८॥

असिवे ओमोयरिण, रायहुट्टे पवायिदुट्ट वा ।

आगाढे अण्णलिंगं, कालक्खेवो व गमणं वा ॥१९८९॥

अचेल त्ति गतं ।

संघस्सोह विभागे, समणा समणी य कुल-गणस्सेव ।

कडमिह ठिण्ण कप्पति, अट्ठियकप्पे जमुद्धिस्स ॥१९९०॥

औद्देशिकम्

आयरिण अभिसेगे, भिक्खुम्मि गिलाणगम्मि भयणा उ ।

तिक्खुत्तऽडविपवेसे, तियपरियट्टे तओ गहणं ॥१९९१॥

उद्देसिय त्ति गतं ।

तित्थगरपडिकुट्ठो, आणा अण्णाय उग्गमो ण सुज्झे ।

अविमुत्ति अलाघवया, दुल्लभसेज्जा ठितुच्छेदो ॥१९९२॥

शय्यातरः

पुरपच्छिमवज्जेहिं, अवि कम्मं जिणवरेहिं लेसेणं ।

भुत्तं विदेहगेहिं य, ण य सागरियस्स पिण्डो तु ॥१९९३॥

दुविहे गेलण्णम्मी, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिवे ।

ओमोयरिय पयोसे, भए व गहणं अणुण्णातं ॥१९९४॥

तिक्खुत्तो सक्खेत्ते, चउद्धिसिं मग्गिऊण कडजोगी ।

दव्वस्स य दुल्लभया, सागारियसेवणा दव्वे ॥१९९५॥

सेज्जायरे त्ति गयं ।

केरिसयो तू राया ?, भेया पिंडस्स के व ? सिं दोसा ? ।

राजपिण्डः

केरिसयम्मि व कज्जे, कप्पति ? काए व जयणाए ? ॥१९९६॥

मुदिण्ण मुद्धऽभिसित्ते, मुदिओ जो होति जोणिसुद्धो तु ।

अभिसित्तो व परेहिं, सयं व भरहो जहा राया ॥१९९७॥

पढमगभंगे वज्जो, होतुवमा वा वि जे भणिय दोसा ।

सेसेसु होयऽपिण्डो, जहिं दोसा तं विवज्जेज्जा ॥१९९८॥

असणादीया चउरो, वत्थे पादे य कंबले चेव ।

पाउंछणए य तहा, अट्ठविहो रायपिण्डो तु ॥१९९९॥

अट्टविह रायपिंडं, अण्णयरायं तु जो पडिग्गाहे ।
 सो आणा अणवत्थं, मिच्छत्त विराहणं पावे ॥२०००॥
 दोसा इमे ईसरतलवरमाडंबिएहिं सत्थवाहेहिं ।
 णिन्तेहिं अइन्तेहि य, वाघातो होति साहुस्स ॥२००१॥
 ईसर भोइयमादी, तलवरपट्टेण तलवरो होति ।
 वेट्टणवट्टो सेट्टी, पच्चंतणिवो उ माडंबी ॥२००२॥
 जा णिन्तइन्त ता अच्छतो तु सुत्तादि-भिक्षवपरिहाणी ।
 इरिया अमंगलं ति य, पण्हाहणणा इहरहा तु ॥२००३॥
 लोभे एसणघातो, संका तेणे णपुंस इत्थी य ।
 इच्छंतमणिच्छंते, चातुम्मासा भवे गुरुगा ॥२००४॥
 अण्णत्थ एरिसं दुल्लभं ति गेण्हेज्जऽणेसणिज्जं पि ।
 अण्णेण वि अवहरिए, संकिज्जति एस तेणो त्ति ॥२००५॥
 संका चारिय चोरे, मूलं णिस्संकिए य अणवट्टो ।
 परदारि अहिमरे वा, णवमं णीसंकिते दसमं ॥२००६॥
 अलभंता य वियारं, इत्थिणपुंसा बला वि गिण्हेज्जा ।
 आयरिय कुल गणे वा, संवे वा कुज्ज पत्थारं ॥२००७॥
 अण्णे वि अत्थि दोसा, गोम्मियआइण्णरयणमादी य ।
 तण्णीसाए पविसे, तिरिक्खमणुया भवे दुट्ठा ॥२००८॥
 गोम्मियगहणा हणणा, रण्णो य णिवेइयम्मि जं पावे ।
 आदीणरतणमादी, सत गेण्हेयरो व तण्णीसा ॥२००९॥
 चारियचोराभिमरा, कामी व विसंति तत्थ तण्णीसा ।
 वारणतरच्छवग्घा, मेच्छा य णरा व घाएज्जा ॥२०१०॥
 दुविहे गेलण्णम्मी, णिमंतणा दव्वदुल्लभे असिवे ।
 ओमोयरिय पदोसे, भए व गहणं अणुण्णायं ॥२०११॥
 तिक्खुत्तो सक्खेत्ते, चउद्दिहिं मग्गितूण कडजोगी ।
 दव्वस्स य दुल्लभता, जतणाए कप्पती ताहे ॥२०१२॥
 रायपिंडे त्ति गतं ।

कितिकम्मं पि य दुविधं, अब्भुट्ठाणं तहेव वंदणयं ।
 समणेहि य समणीहि य, जहारिहं होति कायव्वं ॥२०१३॥
 सव्वाहिं संजईहिं, कितिकम्मं संजताण कातव्वं ।
 पुरिसुत्तरिओ धम्मो, सव्वजिणाणं पि तित्थम्मि ॥२०१४॥
 तुच्छत्तणेण गव्वो, जायइ ण य संकते परिभवेणं ।
 अण्णो वि होज्ज दोसो, धियासु मा हुज्जहज्जासु ॥२०१५॥
 अवि य हु पुरिसपणीतो, धम्मो पुरिसो य रक्खितुं सत्तो ।
 लोगविरुद्धं चेयं, तम्हा समणाण कातव्वं ॥२०१६॥

कृतिकर्म

किइकम्मो त्ति गयं ।

पंचज्जामो धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स ।
 मज्झिमयाण जिणाणं, चातुज्जामो भवे धम्मो ॥२०१७॥
 पुरिमाण दुव्विसोज्झो, चरिमाणं दुरणुपालयो कप्पो ।
 मज्झिमयाण जिणाणं, सुविसोज्झो सुरणुपालो य ॥२०१८॥
 जडुत्तणेण हंदी, आइक्खविभागउवणया दुक्खं ।
 सुहसम्मुयदंताण य, तित्तिक्ख अणुसासणा दुक्खं ॥२०१९॥

व्रतानि

पुरिमाणं—

मिच्छत्तगोवियाणं, दुव्वियदुमतीण ठाणसीलाणं ।
 आइक्खितु अइदुक्खं, उवणेउं वा वि दुक्खं तु ॥२०२०॥
 दुक्खेहिं भच्छियाणं, तणुधित्तिअबलत्तयो य दुत्तित्तिक्खं ।
 एमेव दुरणुसासं, माणुकडयाय चरिमाणं ॥२०२१॥
 एते चेव य ठाणा, सपण्णउज्जुत्तणेण मज्झाणं ।
 सुहुदुहउभयबलाण य, विमिस्सभावा भवे सुहुमा ॥२०२२॥

वए त्ति गयं ।

पुव्वतरं सामइयं, जस्स कयं जो व तेसु वा ठवितो ।
 एस कितिकम्मजेट्ठो, ण जाति-सुययो दुपक्खे वि ॥२०२३॥

पुरुषज्येष्ठः

सा जेसि तुवट्ठवणा, जेहि य ठाणेहिं पुरिमचरिमाणं ।
 पंचायामे धम्मे, आएसतिगं चिमं सुणसु ॥२०२४॥
 दस चेव छच्च चतुरो, एते खलु तिण्णि होन्ति आदेसा ।
 कतरे हवन्ति दस तू ?, भण्णति सुणसु इमे ते तू ॥२०२५॥
 ततो पारंचिया बुत्ता, अणवट्ठप्पा य तिण्णि तु ।
 दंसणम्मि य वन्तम्मि, चरित्तम्मि य केवले ॥२०२६॥
 अहवा चियत्तकिच्चै, जीवकायं समारम्भे ।
 सहे य दसमे बुत्ते, जस्सोवट्ठावणा भवे ॥२०२७॥
 एते दस तू बुत्ता, अण्णादेसेण होंति छत्तु इमे ।
 तिण्णि वि पारंचेक्कं, अणवट्ठप्पा वि तिण्णेक्कं ॥२०२८॥
 दसणव्रन्ते तइए, चरित्तवंते भवे चउत्थं तु ।
 पंचम चियत्तकिच्चो, छट्ठो सो होउवट्ठप्पो ॥२०२९॥
 एसो वितियाएसो, ततियाएसो इमो मुणेयव्वो ।
 चत्तारि व उवट्ठप्पा, कयरे तु ? इमे मुणेतव्वा ॥२०३०॥
 पारंची अणुवट्ठा, दंसण चरणे सुते पदिट्ठा तु ।
 दंसणचरित्तवंता, तो दोण्णैते भवन्ती तु ॥२०३१॥
 चियत्तकिच्चो सेहो य, चत्तारेते हवंतुवट्ठप्पा ।
 एते तिण्णादेसा, उवठवणाए मुणेतव्वा ॥२०३२॥
 केवल्लगहणं कसिणं, जति वसती दंसणं चरित्तं वा ।
 तो तस्स उवट्ठवणा, देसे वन्तम्मि भयणा तु ॥२०३३॥
 एमेव य किंचि पदं, सुयं च असुयं च अप्पदोसेणं ।
 अविकोविए कहेन्तो, चोइय आउट्ट सद्धो तु ॥२०३४॥
 सो पुण दंसणवंतो, अणभोगेणं त अहव आभोगा ।
 अणभोगेणं तहियं, कोयी सद्धो तु संवेगा ॥२०३५॥
 दट्ठण णिण्हगे तू , एते साहू जहुत्तकारि त्ति ।
 णिक्खवंतो अणभोगा, दिट्ठो अण्णेहिं साहूहिं ॥२०३६॥

भणिओ य णिण्हगाणं, कीस सगासे तुमं सि णिक्खंतो ? ।

तो वेति ण याणामि, एय विसेसं अहं भंते ! ॥२०३७॥

एवमणाभोगेणं, मिच्छत्तगतो पुणो वि सम्मत्तं ।

जो पडिवण्णो सो तू, आलोतियणिन्दितो सुद्धो ॥२०३८॥

सो चेव य परियायो, णत्थि उवट्ठावणा पुणो तस्स ।

तं चिय पच्छित्तं से, जं चिय सम्मं तु पडिवज्जे ॥२०३९॥

जो पुण जाणंतो चिय, गतो तु होज्जाहि णिण्हएसुं तु ।

पुणरागतो य सम्मं, तस्स उवट्ठावणा भणिया ॥२०४०॥

छण्हं जीवणिकायाणं, अणपज्झो तु विराहओ ।

आलोतियपडिक्कंतो, सुद्धो हवति संजतो ॥२०४१॥

छण्हं जीवणिकायाणं, अपज्झो तू विराधयो ।

आलोतियपडिक्कंतो, मूलच्छेज्जं तु कारण ॥२०४२॥

खेत्तादिअणप्पज्झो, अणभोगेणं व जो गतो मिच्छं ।

सो तु अपायच्छित्तो, विराहती तस्स दिन्तो तु ॥२०४३॥

जं जो तु समावण्णो, जं पायोमं व्व जस्स वत्थुस्स ।

तं तस्स तु दायव्वं, असरिसदाणा इमं होति ॥२०४४॥

अप्पच्छित्ते य पच्छित्तं, पच्छित्ते अतिमत्तया ।

धम्मस्सऽऽसायणा तिग्वा, मग्गस्स य विराहणा ॥२०४५॥

उस्सुत्त ववहरेंतो, कम्मं बंधति चिक्कणं ।

संसारं च पक्खेति, मोहणिज्जं व कुव्वती ॥२०४६॥

उम्मग्गदेसए मग्गदूसए मग्गविप्पहीवाए ।

परं मोहेण रंजेन्तो, महामोहं पकुव्वती ॥२०४७॥

एवं तु उवट्ठवितो जो पढमयरं तु अहव सामतिए ।

ठवितो सो जेठ्यरो, कप्पपकप्पट्ठिताणं च ॥२०४८॥

पुरिसजेठ्ठे त्ति गतं ॥

सपडिक्कमणो धम्मो, पुरिमस्स य पच्छिमस्स य जिणस्स ।

प्रतिक्रमणम्

मज्झिमगाण जिणाणं, कारणजाए पडिक्कमणं ॥२०४९॥
 गमणागमणविहारे, सायं पादो य पुरिमचरिमाणं ।
 णियमेण पडिक्कमणं, अतियारो होउ वा मा वा ॥२०५०॥
 अतियारस्स तु असती, णणु होति णिरत्थयं पडिक्कमणं ।
 भण्णति एवं चोदग !, तत्थ इमं होति णातं तु ॥२०५१॥
 जह कोयि डंडिओ तू, रसायणं कारवेति पुत्तस्स ।
 तत्थेगो तेगिच्छी, बेती मज्झं तु एरिसयं ॥२०५२॥
 जति दोसे होअगतं, अह दोसो णत्थि तो गयो होति ।
 बितियस्स हरति दोसं, ण गुणं दोसं व तदभावा ॥२०५३॥
 दोसं हंतूण गुणे, करेति गुणमेव दोसरहिणं त्ति ।
 तइयसमाहिकरस्स तु, रसायणं डंडियसुत्तस्स ॥२०५४॥
 इय सइ दोसं छिंदति, असती दोसम्मि णिज्जरं कुणति ।
 कुसलतिगिच्छरसायण, उवणीयमिणं पडिक्कमणं ॥२०५५॥
 पडिक्कमणे त्ति गतं ।

मासकल्पः

जिणथेरअहालंदे, परिहारिग अज्ज मासकप्पो तु ।
 खेत्ते कालमुवस्सयपिंडग्गहणे य णाणत्तं ॥२०५६॥
 एतेसिं पंचण्ह वि, अण्णोणस्सा चतुप्पएहिं तु ।
 खेत्तादीहि विसेसो, जह तह वोच्छं समासेण ॥२०५७॥
 णत्थि तु खेत्तं जिणकप्पियाण उडुबद्धे मासकालो तु ।
 वासासुं चउमासा, वसही अममत्तपरिकम्मा ॥२०५८॥
 पिंडो तु अलेवकडो, गहणं तू एसणाहुवरिमाहि ।
 तत्थ वि कातुमभिग्गह, पंचण्हं अण्णयरियाए ॥२०५९॥
 थेराण अत्थि खेत्तं, तु उग्गहो जाण जोयण सकोसं ।
 णगरे पुण वसहीए, कालो उडुबद्धे मासो तु ॥२०६०॥
 उस्सग्गेण य भणितो, अववाएणं तु होज्ज अहिओ वि ।
 एमेव य वासासु वि, चतुमासो होज्ज अहिओ वा ॥२०६१॥

अममत्त-अपरिकम्मो, उवस्सओ एत्थ भंगया चतुरो ।
 उस्सग्गेणं पढमो, तिण्णि तु अववायओ भंगा ॥२०६२॥
 भत्तं लेवकडं वा, अलेवकडं वा वि ते तु गेण्हंति ।
 सत्तहि व एसणाहिं, सावेक्खो गच्छवासो त्ति ॥२०६३॥
 अहलंदियाण गच्छे, अप्पडिबद्धाण जह जिणाणं तु ।
 णवरं काले विसेसो, उदुमासो पणग चतुमासो ॥२०६४॥
 गच्छे पडिबद्धाणं, अहलंदीणं तु अह पुण विसेसो ।
 जो तेसि उग्गहो खलु, सो साऽऽयरियाण आहवति ॥२०६५॥
 एगवसहीए पणगं, छव्वीहीओ य गाम कुव्वंति ।
 दिवसे दिवसे अण्णं, अडंति वीहीं तु णियमेणं ॥२०६६॥
 परिहारविसुद्धीणं, जहेव जिणकप्पियाण णवरं तु ।
 आयंबिलं तु भत्तं, बोद्धव्वो थेरकप्पो तु ॥२०६७॥
 अज्जाण परिग्गहियाण उग्गहो जो तु सो हु आयरिए ।
 कालतो दो दो मासा, उदुबद्धे तासि कप्पो तु ॥२०६८॥
 सेसं जह थेराणं, पिंडो य उवस्सयो य तह तासि ।
 सो सव्वो वि य दुविहो, जिणकप्पो थेरकप्पो य ॥२०६९॥
 जिणकप्पियऽहालंदी, परिहारविसुद्धियाण जिणकप्पो ।
 थेराण अज्जियाण य, बोद्धव्वो थेरकप्पो तु ॥२०७०॥
 दुविहो उ मासकप्पो, जिणकप्पो चेव थेरकप्पो य ।
 णिरणुग्गहो जिणाणं, थेराण अणुग्गहपवत्तो ॥२०७१॥
 उदुवासकालऽतीए, जिणकप्पीणं तु गुरुगो गुरुगा य ।
 होंति दिणम्मि दिणम्मी, थेराणं ते च्चिय ल्हू उ ॥२०७२॥
 तीसं पदाऽवराहे, पुट्ठो अणुवासियं अणुवसंतो ।
 जे तत्थ पदे दोसा, ते तत्थ ततो समावण्णो ॥२०७३॥
 पण्णरसुग्गमदोसा, दस एसणदोस एय पणुवीसं ।
 संजोयणाइ पंच य, एते तीसं तु अवराहा ॥२०७४॥

एतेहिं दोसेहिं, संपत्तीए वि लग्गती णियमा ।
 दिवसे दिवसे सो ऊ, कालातीते वसंतो तु ॥२०७५॥
 वासावासपमाणं, आचारउदुप्पमाणियं कप्पं ।
 एयं अणुमुयंतो, जाणसु अणुवासकप्पो तु ॥२०७६॥
 आचारपकप्पम्मी, जह भणितं तीय संवसंतो वि ।
 होति अणुवासकप्पो, तह संवसमाण दोसो तु ॥२०७७॥
 दुविहे विहारकाले, वासावासे तहेव उदुबद्धे ।
 मासातीतेऽणुवही, वासाईते भवे उवही ॥२०७८॥
 उव्वद्धिएसु अट्टसु, तीतेसुं वास तत्थ ण वि कप्पे ।
 वेत्तुणं उवहिं खल्लु, वासासु तु तीते कप्पति तु ॥२०७९॥
 वासउदुअहालंदे, इत्तरिसाहारणोग्गहपुहत्ते ।
 संकमणट्ठा दव्वे, गच्छे पुप्फावकिण्णा तु ॥२०८०॥
 वासासु चउम्मासो, उउबद्धे मासो लंद पंच दिणा ।
 इत्तरिओ रुक्खमूले, वीसमणट्ठा ठियाणं तु ॥२०८१॥
 साहारणा उ एते, समगठियाणं बहूण गच्छाणं ।
 एकेण परिग्गहिता, सव्वे वोहत्तिया होन्ति ॥२०८२॥
 संकमणऽण्णोणस्सा, सगासे जति उ ते अहीयंते ।
 सुत्तत्थतदुभयाइं, सव्वो अहवा वि पडिपुच्छे ॥२०८३॥
 ते पुण मंडलियाए, आवलियाए व तं तु गिण्हेज्जा ।
 मंडलियमहिज्जंते, सच्चित्तादी तु जो लाभो ॥२०८४॥
 सो तु परंपरणं, संकमती ताव जाव सट्ठाणं ।
 जहियं पुण आवलिया, तहियं पुण ठाति अंतम्मि ॥२०८५॥
 ते पुण जहा तु एक्काये, वसहीए अहव पुप्फकिण्णा तु ।
 अहवा वि तु संकमणे, दव्वस्सिणमो विही अण्णो ॥२०८६॥
 सुत्तत्थतदुभयविसारयाण थोवे अ संभतीभेदे ।
 संकमणट्ठा दव्वे, जोगे कप्पे य आवलिया ॥२०८७॥

पुव्वट्ठिताण खेत्ते, जति आगच्छेज्ज अण्ण आयरिओ ।
 बहुसुय बहुआगमिओ, तस्स सगासम्मि जति खेत्ती ॥२०८८॥
 किञ्चि अहिज्जेज्जाही, थोवं खेत्तं च तं जइ हवेज्जा ।
 ताहे असंथरंता, दोण्णि वि साहू विवज्जेन्ति ॥२०८९॥
 अण्णोण्णस्स सगासे, तेसिं पि य तत्थऽहिज्जमाणानं ।
 आभवणा तह चेव य, जह भणियमणंतरे सुत्ते ॥२०९०॥
 एवं णिव्वाघाए, मास चतुम्मासिओ तु थेराणं ।
 कप्पो कारणयो पुण, अणुवासो कारणं जाव ॥२०९१॥
 एसो तु मासकप्पो, थेरकप्पो य वण्णिओघेणं ।
 अहुणा ठियमठियं तू, थेराणं इणमु वोच्छामि ॥२०९२॥
 सो थेरकप्पो दुविहो, अट्ठितकप्पो य होति ठितकप्पो ।
 एमेव जिणाणं पी, ठितमठितो होति कप्पो तु ॥२०९३॥

मासकप्पेति गतम् ।

पज्जोसवणाकप्पो, होति ठितो अट्ठिओ य थेराणं ।
 एमेव जिणाणं पी, दुह ठियमठिओ य णातव्वो ॥२०९४॥
 चातुम्मासुक्कोसो, सत्तरि राइंदिया जहण्णेणं ।
 ठितमट्ठिय एगतरे, कारणवच्चासितण्णयरे ॥२०९५॥
 थेराण सत्तरी खलु, वासासु ठितो उ दुण्णि मासो तु ।
 वच्चासिओ तु कज्जे, जिणाण णियमट्ठ चतुरो वा ॥२०९६॥
 दोसासति मज्झिमया, अच्छंती जाव पुव्वकोडी तु ।
 विहरंति य वासासु वि, अकइमे पाणरहिण य ॥२०९७॥
 भिण्णं पि वासकप्पं, करेति तणुयं पि कारणं पप्प ।
 जिणकप्पिया वि एवं, एमेव महाविदेहे वि ॥२०९८॥
 एयं ठियम्मि मेरं, अट्ठियकप्पे य जो पमाएति ।
 सो वट्ठति पासत्थे, ठाणम्मि तगम्मि वज्जेज्जा ॥२०९९॥

पर्युषणाकल्प

पासत्थसंकिलिद्धं, ठाणं जिणवुत्त थेरेहि य ।
 तारिसं तु गवेसंतो, सो विहारे ण सुज्झति ॥२१००॥
 पासत्थसंकिलिद्धं, ठाणं जिणवुत्त थेरेहि य ।
 तारिसं तु विवज्जंतो, सो विहारे तु सुज्झति ॥२१०१॥
 जो कप्पठितीमेयं, सद्वहमाणो करेति सट्ठाणे ।
 सो तारिसं तु गवेसेज्जा, जतो गुणाणं अपरिहाणी ॥२१०२॥
 ठितमठियम्मि दसविहे, ठवणाकप्पे य दुविहमण्णयरे ।
 उत्तरगुणकप्पम्मि य, जो सरिकप्पो स संभोगो ॥२१०३॥
 ठवणाकप्पो दुविहो, अकप्पठवणा य सेहठवणा य ।
 पढमो अकप्पिणं, आहारादीणि गिण्हावे ॥२१०४॥
 अट्टारसेव पुरिसे, वीसं इत्थीण दस णपुंसे य ।
 दिक्खेति जो ण एते, सेहठवणाए सो कप्पो ॥२१०५॥
 आहारउवहिसेज्जा, उग्गमउप्पायणेसणासुद्धं ।
 जो परिगिण्हति णिययं, उत्तरगुणकप्पिओ स खलु ॥२१०६॥
 सरिकप्पे सरिच्छंदे, तुल्लचरित्ते विसिद्धतरए वा ।
 साहूहिं संथवं कुज्जा, णाणीहिं चरित्तगुत्तेहिं ॥२१०७॥
 सरिकप्पे सरिच्छंदे, तुल्लचरित्ते विसिद्धतरए वा ।
 आइएज्ज भत्तपाणं, सएण लाभेण वा तुस्से ॥२१०८॥
 इय सामाइयछेदे, जिणथेराणं ठिती समक्खाता ।
 एत्तो णिव्विसमाणे, णिव्विट्ठ यावि वोच्छामि ॥२१०९॥
 परिहारकल्पः परिहारकप्पं वोच्छामि, परिहरित्त्वं जहा विदू ।
 आदी मज्झावसाणे य, आणुपुव्वि जहक्कमं ॥२११०॥
 भरहेरवयवासेसु, जदा तित्थगरा भवे ।
 पुरिमा पच्छिमा चैव, परिहारी तेसु होन्ति तु ॥२१११॥
 मज्झिमाण ण संती तु, तित्थेसुं परिहारिया ।
 ण यावि य विदेहेसु, विज्जंतो परिहारिया ॥२११२॥

केवतियकालसंजोगो, गच्छो तू अणुसज्जती ।
 तित्थंकरेसु पुरिमेसु, तहा पच्छिमएसु य ॥२११३॥
 पुव्वसयसहस्सार्ति, पुरिमस्सऽणुसज्जती ।
 जम्हा ण पडिवज्जंति, दोण्ह गच्छा परेण तु ॥२११४॥
 देसूणपुव्वकोडीओ, दो सा दोण्ह भवंति तु ।
 दो सा एगूणतीसा तु, तेण ऊणा ततो भवे ॥२११५॥
 वीसग्गसो य वासाइं, चरिमस्सऽणुसज्जए ।
 जाव देसूणगा दोण्णि, सया वासाण होंति तु ॥२११६॥
 पव्वज्जा अट्ठवासस्स, उवट्ठा णवमम्मि उ ।
 एगूणवीसपरियाए, दिट्ठिवाओ य तस्स तु ॥२११७॥
 उद्दिस्सति वरिसेण य, तस्स य सो तु समप्पती ।
 णव वीसा य मेलीणा, ऊणतीसा भवंति तु ॥२११८॥
 इति एगूणतीसाए, सयमूणं तु पच्छिमे ।
 एसो दोस तु एतेणं, ऊणाइं दो सयाणि उ ॥२११९॥
 पालतित्ता सयं ऊणं, ठाणं ते तु पच्छिमे ।
 काले दंसेन्ति अण्णेसिं, इति ऊणा उ वे सता ॥२१२०॥
 पडिवज्जंति जिणिंदस्स, पायमूलम्मि जे विऊ ।
 ठावयंति उ ते अण्णे, नो तु ठावितठावगा ॥२१२१॥
 सव्वे चरित्तमंता य, दंसणे परिणिट्ठिया ।
 णवपुव्वी जहण्णेणं, उक्कोस दसपुव्विया ॥२१२२॥
 पंचविहे ववहारे, कप्पे ते दुविहम्मि य ।
 दसविहे य पच्छित्ते, सव्वे ते परिणिट्ठिता ॥२१२३॥
 अत्तणो आउगं सेसं, जाणित्ता ते महामुणी ।
 परक्कमं बलं विरियं, पच्चवाए तहेव य ॥२१२४॥
 जति जीतपच्चवाया, ण होंति तेसिं तु अण्णतरा ।
 तो तं पडिवज्जंती, वाघाएणं तु तेण वी ॥२१२५॥

पडिवज्जंते वीसग्गसो कहं देसूणा दो सया भवंति ?
 वीसाए परेण वि एयमग्गं, पव्वज्जा० सिलोगा ३ ।
 वाससयाउया मणुस्सा जम्मातो, सेसं तहेव सव्वं ॥
 तत्थ जे उसभसामिस्स तित्थे पुव्वसतसहस्सा ते देसूणा दो
 पुव्वकोडी भवंति । कहं ? अट्ठवासपरियातो, सिलोगा ३ ।
 ते पुव्वकोडिआउया मणुस्सा जम्माओ ८ पव्वइता, २९वासाए
 दिट्ठिवाओ व समप्पति, सो उसभसामिकालपडिवण्णो, एसा
 एगा पुव्वकोडी देसूणा । एयस्स मूले एवं च अण्णो पडिव-
 ज्जति तस्स वि [एगा पुव्वकोडी देसूणा । एवं] देसूणाओ
 दो पुव्वकोडीओ । एतस्स अण्णा मूले ण पडिवज्जंति । उस-
 भसामिस्स आउयं ८४ [लक्खपुव्वाणि ।]
 आपुच्छिऊण अरहंते, मग्गं देसिंति ते इमं ।
 पमाणाणि य सव्वाणि, मग्गहे य बहुविहे ॥२१२६॥
 उवहीगमणप्पमाणाणि, पुरिसाणं च जाणिउं ।
 दव्वं खेत्तं च कालं च, भावं अण्णे य पज्जवे ॥२१२७॥
 संसट्ठमाइयाणं, सत्तण्हं एसणाण तु ।
 आदिल्लाहिं दोहिं तु, अग्गहो गह पंचहिं ॥२१२८॥
 तत्थ वि अण्णयरीए, एगीए अभिग्गहं तु कातूणं ।
 उवहिणो अग्गहो दोसुं, इयरो एगतरीय तु ॥२१२९॥
 अइरुग्गयम्मि सूरम्मि, कप्पं देसेन्ति ते इमं ।
 आलोइयपडिवक्कंता, ठावयंति तयो गणे ॥२१३०॥
 सत्तावीसं जहण्णेणं, उक्कोसेणं सहस्ससो ।
 णिग्गंथसूरा भगवंतो, सव्वग्गेण वियाहिया ॥२१३१॥
 सयग्गसो य उक्कोसा, जहण्णेण ततो गणा ।
 गणो य णवगो बुत्तो, एमेया पडिवत्तीओ ॥२१३२॥
 एगं कप्पट्ठियं, कुज्जा, चत्तारि पारिहारिया ।
 अणुपारिहारिया चेव, चतुरो एतेसि ठावए ॥२१३३॥

ण तेसिं जायते विग्घं, जा मासा दस अट्ठ य ।
 ण वेयणा ण वाऽऽयंको, ण वायणे उवद्दवा ॥२१३४॥
 अट्ठारससु पुण्णेसुं, होज्जा एते उवद्दवा ।
 ऊणिण् ऊणिण् यावि, गणे मेरा इमा भवे ॥२१३५॥
 जत्तिण्ण गणो ऊणो, तत्तिण्ण तत्थ पक्खिवे ।
 एगं दुवे अणेगा वा, एस कप्पे तु ऊणिण् ॥२१३६॥
 एते अणूणिण् कप्पे, उवसंपज्जति जो तहिं ।
 एगे दुवे अणेगे वा, तेसिं कप्पो इमो भवे ॥२१३७॥
 अच्छंति ता उदिव्खंता, जाव पुण्णा तु ते णव ।
 पच्छा पडिवज्जंति, जं कप्पं तेसि अंतिण् ॥२१३८॥
 पमाण कप्पट्ठितो तत्थ, ववहारं ववहरित्तिण् ।
 अणुपरिहारियाणं पि, पमाणं होति सेव तु ॥२१३९॥
 आलोयण कप्पट्ठिण्, पच्चक्खाणं तहेव वंदणयं ।
 तं च वहंते ते तू, उज्जाणी एव मण्णंति ॥२१४०॥
 अणुपरिहारी गोवालमव्वगावीण णिच्चमुज्जुत्ता ।
 परिहारियाण मग्गतो, हिंढिंती णिच्चमुज्जुत्ता ॥२१४१॥
 पडिपुच्छं वायणं चेव, मोत्तूणं णत्थि संकहा ।
 आलावो अत्तणिद्देसो, परिहारियस्स कारणे ॥२१४२॥
 परिहारियाण उ तवो, वासासुक्कोस मज्झिम जहण्णो ।
 बारसम दसम अट्ठम, दसमऽट्ठम छट्ठ सिसिरेसु ॥२१४३॥
 अट्ठम छट्ठ चउत्थं, गिम्हे उक्कोस मज्झिम जहण्णो ।
 आयंबिलपारणगं, अभिगहिताएसणाए तु ॥२१४४॥
 अणुपरिहारीया पुण, णिच्चं पारिंति ते उ आयामे ।
 कप्पट्ठिण् वि ते च्चिय, आणिति अभिग्गहीताहिं ॥२१४५॥
 परिहारिय पत्तेयं, अणुपरिहारीण तह य कप्पट्ठिण् ।
 पंचण्ह वि तेसिं तू, संभोगेक्को मुणेतव्वो ॥२१४६॥

परिहारिणसु वूढे, अणुपरिहारी ततो वहन्ती तु ।
 कप्पट्टियो य पच्छा, वहती वूढेसु तेसुं तु ॥२१४७॥
 परिहारिया वि छम्मासे, अणुपरिहारिया वि छम्मासे ।
 कप्पट्टितो वि छम्मासे, एते अट्टारस तु मासा ॥२१४८॥
 अणुपरिहारिया चेव, जे य ते परिहारिया ।
 अण्णमण्णेसु ठाणेसु, अविरुद्धा भवंति ते ॥२१४९॥
 गतेहिं छहिं मासेहिं, णिव्विट्ठा भवंति ते ।
 अणुपरिहारिया पच्छा, परिहारं परिहरंति तु ॥२१५०॥
 गएहिं छहिं मासेहिं, णिव्विट्ठा भवंति ते ।
 वहती कप्पट्टितो पच्छा, परिहारं अहाविहिं ॥२१५१॥
 एतेसिं जे वहन्ती, णिव्विसमाणा हवंति ते णियमा ।
 जेहिं वूढं पुण ते सिं, हवंति णिव्विट्ठकाइथा ॥२१५२॥
 अट्टारसहिं मासेहिं, कप्पो होति समाणितो ।
 मूलट्ठवणा एसा, समासेण वियाहिता ॥२१५३॥
 एवं समासिए कप्पे, जे व सिं जिणकप्पिया ।
 तमेव कप्पं ऊणा वि, पालए जावजीवियं ॥२१५४॥
 अट्टारसहिं पुण्णेहिं, मासेहिं थेरकप्पिया ।
 पुण गच्छं णियच्छंति, एसा तेसिं जहाविही ॥२१५५॥
 ततिय चउत्था कप्पा, समोअरंते तु बितियकप्पम्मि ।
 पंचमछट्ठट्ठितोसुं, हेट्ठिल्लाणं समोयारे ॥२१५६॥
 सामाळेदो णिव्विस, णिव्विट्ठ एते जिणथेरे ओयरंति ॥
 अहुणा जिणकप्पट्ठिती, सा पुव्वं मासकप्पसुत्तम्मि ।
 भणिया स चेव इहं, णवरमसुण्णत्थ भणति इमं ॥२१५७॥
 गच्छम्मि य णिम्माया, धीरा जाहे य मुणितपरमत्था ।
 अग्गह अभिग्गहे या, उव्वेति जिणकप्पिगविहारं ॥२१५८॥
 णवपुव्वि जहण्णेणं, उक्कोसेणं तु दस असंपुण्णा ।
 चोद्दसपुव्वी तित्थं, तेण तु जिणकप्प ण पवज्जे ॥२१५९॥दारां

जिनकल्पः

वइरोसभसंघयणा, सुत्तस्सऽत्थो तु हाति परमत्थो ।
 संसारसंभवो वा णातो तो मुणियपरमत्थो ॥२१६०॥ दारं ।
 अग्गहो ततियातीया, पडिमाहिं गहण भत्तपाणस्स ।
 दोहिं तु उवरिमाहिं, गेण्हंती वत्थपायाइ ॥२१६१॥ दारं ।
 दव्वे अभिग्गहा पुण, रतणावलिमाइगाइ बोद्धव्वा ।
 एतेसु विदितभावो, उवेति जिणकप्पियविहारं ॥२१६२॥
 दुविहा अतिसेसा वि य, तेसि इमे वण्णिया समासेणं ।
 बाहिर अब्भितरगा, तेसि विसेसं पवक्खामि ॥२१६३॥
 बाहिरओ सरीरस्सा, अतिसेसो तेसिमो तु बोद्धव्वो ।
 अच्छिद्दपाणिपाया, वइरोसभसंघतण धीरा ॥२१६४॥
 वग्गुलिपक्खसरिसयं, पाणितलं तेसि धीरपुरिसाणं ।
 होति खतोवसमेणं, लद्धी तेसिं इमाऽऽहंसु ॥२१६५॥
 माएज्ज घडसहस्सं, धारेज्ज व सो तु सागरा सव्वे ।
 जो एरिसलद्धीए, सो पाणिपडिग्गही होति ॥२१६६॥ दारं ।
 अब्भितर अतिसेसो, इमो उ तेसिं समासयो भणितो ।
 उदही विव अक्खोभा, सूरु इव तेयसा जुत्ता ॥२१६७॥
 अव्वावण्णसरीरा, व....गंधा ण होति से सरीरस्स ।
 ख....म वि ण कुच्छ तेसिं, परिकम्मं ण वि य कुव्वंति ॥२१६८॥
 पाणिपडिग्गहिया तू, एरिसया णियमसो मुणेतव्वा ।
 अतिसेसे वोच्छामि, अण्णे वि विसेसतो तेसिं ॥२१६९॥
 दुविहो तेसऽतिसेसो, णाणातिसयो तहेव सारीरो ।
 णाणादिसयो ओही, मणपज्जव तदुभयं चैव ॥२१७०॥
 अह्वाऽऽभिणिबोहीयं, सुतणाणं चैव णाणअतिसेसो ।
 तिवलीअभिण्णचच्चा, एसो सारीर अतिसेसो ॥२१७१॥
 रतहरणं मुहपोत्ती, जहण्णमुवगरण पाणिपत्तिस्स ।
 उक्कोसं कप्पतियं, सव्वो वि य एस पंचविहो ॥२१७२॥

पडिगहधारि जहण्णो, णवहा उक्कोस बारसविकप्पो ।
 तेसिं एयाणिं चिय, अतिरेगे पायणिज्जोगो ॥२१७३॥
 रूढणह णियणमुंडो, दुविहो उवही जहण्णओ तेसिं ।
 एसो लिंगो तेसिं, णिव्वाघाएण जेतव्वो ॥२१७४॥
 रतहरणं मुहपोत्ती, संखेवेणं तु दुविह उवही तु ।
 वाघात विगतलिंगे, आरेसासु व होति कडिपट्ठो ॥२१७५॥
 सत्त य पडिग्गहम्मी, रतहरणं चेव होति मुहपोत्ती ।
 एसो तु णवविकप्पो, उवही पत्तेयबुद्धाणं ॥२१७६॥
 एगो तित्थयराणं, णिक्खममाणान होति उवही तु ।
 तेण पर णिरुवही तू, जावज्जीवाए तित्थगरा ॥२१७७॥
 एसा जिणकप्पठिती, ठाणासुण्णत्थया समक्खाता ।
 वित्थरयो पुण जेया, जह भणितं मासकप्पम्मि ॥२१७८॥
 णिज्जुत्तीए ॥

स्थविरकल्पः अहुणा थेरथितो तू, सा वि य भणिता तु पुव्वमेव तु ।
 दारमसुण्णत्थमियं, णवरं संखेवतो वोच्छं ॥२१७९॥
 संजमकरणुज्जोया, णिप्फायग णाण-दंसण-चरित्ते ।
 दीहो य बुड्ढवासो, वसहीदोसेहि य विमुक्को ॥२१८०॥
 दीहो त्ति बुड्ढवासा, थेरा ण तरंति जाहे कातुं जे ।
 अब्भुज्जयमरणं वा, अहवा अब्भुज्जयविहारं ॥२१८१॥
 दीहं च आउगं तू, वूढावासं तयो वसे ।
 उगमादीहिं दोसेहिं, विप्पमुक्काए वसहीए ॥२१८२॥
 मोत्तुं जिणकप्पठितिं, जा मेरा एस वण्णिता हेट्ठा ।
 एसा तु दुपदजुत्ता, होति ठिती थेरकप्पम्मि ॥२१८३॥
 दुपदं ती उस्सग्गो, अववाओ चेव होंति दोण्णेते ।
 एतेहिं होति जुत्तो, णियमा खलु थेरकप्पो तु ॥२१८४॥
 पलंवाओ जाव द्विती, उस्सग्गऽववाइयं करेमाणो ।

अववाए उस्सग्गं, आसायण दीहसंसारो ॥२१८५॥
 अह उस्सग्गेऽववायं, आयरमाणो विराहओ होति ।
 अववाए पुण पत्ते, उस्सग्गणिसेवओ भइओ ॥२१८६॥
 कह होती भतियव्वो ?, संघयणधितिजुतो समग्गो तु ।
 एरिसतो अववाए, उस्सग्गणिसेवओ सुद्धो ॥२१८७॥
 इयरो उ विराहेई, असमत्थो जेण परिसहे सहितुं ।
 धितिसंघतणेहिं तू, एगतरेणं व सो हीणो ॥२१८८॥
 इति सामाइयमादी, छव्विह कप्पट्ठिती समक्खाया । दारं ।
 विरियं दारं अहुणा, इणमो वोच्छं समासेणं ॥२१८९॥
 परिणत गीतत्था तू, विपक्खभूया अपरिणया होंति ।
 कडजोगी कयजोगी, चतुत्थमादीहिं णायव्वा ॥२१९०॥
 अकडज्जोगा जोग्गवियचतुत्थादीहिं होन्ति णायव्वा ।
 धितिसंघयणादीहिं, तरमाणा होंति णायव्वा ॥२१९१॥
 धितिसंघयणेणं तू, एगयरजुया उ होंति अतरा उ ।
 अहवा दोहि वि जुत्ता, अतरगपुरिसा मुणेयव्वा ॥२१९२॥
 एतेषां कल्पस्थितादीनाम् ॥ ॥७१॥धर्ज१॥

ज जह सत्तो बहुतरगुणो व्व तस्साहियं पि देज्जाहि
 हीणतरे हीणयरं, झोसेज्ज व सव्वहीणस्स ॥७२॥
 कप्पट्ठियमातीणं, पुरिसाणं जाव उभयहा अतरो ।
 जो जह सत्तो उ भवे, तस्स तहा होति दायव्वं ॥२१९३॥
 बहुतरगुणसमग्गो तू, धितिसंघतणादि जो तु संपण्णो ।
 परिणय कडजोगी वा, अहवा वि हवेज्ज उभयतरो ॥२१९४॥
 एयगुणसमग्गस्स तु, जीयमया अहियगं पि देज्जाहि ।
 हीणस्स तु हीणतरं, मुंचेज्ज व सव्वहीणस्स ॥२१९५॥
 ॥७२॥धर्ज२॥

एत्थ पुण बहुतरा भिक्खुणात्ति अकयकरणाणभिगयाय
जंतेण जीतमट्ठमभत्तंतमविगतिमादीयं ॥७३॥

जीतयन्त्रविधिः एत्थं इमम्मि जीए, बहुतरया भिक्खुणो भवंती तु ।

अकयकरणा उ जे तू, अणभिगया चैव णायव्वा ॥२१९६॥

चस्सहेण थिराथिर, गहिया तू एत्थ तू समासेणं ।

जंतयविहीकमेणं, जीयाभिमएण देज्जाहि ॥२१९७॥

कतकरण अकयकरणा, कयकरणा गच्छवासि इयरे य ।

अकयकरणा तु णियमा, णायव्वा गच्छवासी तु ॥२१९८॥

ते अभिगत अणभिगता, अणभिगता थिराऽथिरा व होज्जाहि ।

कत अभिगत जं सेवे, अणभिगते अत्थिरे इच्छा ॥२१९९॥

अहवा णिरवेक्खियरा, दुविहा पुरिसा समासतो होंति ।

णिरवेक्खो जिणमादी, ते णियमा होंति कतकरणा ॥२२००॥

सावेक्खा होंति तिहा, आयरिय उवज्झ भिक्खुणो चैव ।

कतकरणमकतकरणा, आयरिया चैवुवज्झाया ॥२२०१॥

भिक्खू गीयाऽगीया, गीयत्थ थिराऽथिरा य बोद्धव्वा ।

कतकरण अकतकरणा, एक्केका होन्ति ते दुविहा ॥२२०२॥

अगीया वि थिराऽथिर, कयाऽकया चैव होंति एक्केका ।

कतकरण अकतकरणा, केरिसया होंति ? सुणसु इमे ॥२२०३॥

छट्ठऽट्ठमाइएहिं, कतकरणा ते तु उभयपरियाए ।

अभिगत कतकरणत्तं, जं जोग तवारिहा केवी ॥२२०४॥

णिरवेक्खा एगविहा, सावेक्खाणं तु किं णिमित्तेणं ।

तिविहो भेदो तु कतो, आयरियादी ? इमं सुणसु ॥२२०५॥

भण्णइ जुवरायादी, वत्थुविसेसेण दंडो जह लोए ।

तह वत्थुविसेसेणं, आयरियादीण आरुवणा ॥२२०६॥

आयरिय-उवज्झाया, दोणि वि णियमेण होंति गीयत्था ।

गीयत्थमगीयत्था, भिक्खू पुण होंति णातव्वा ॥२२०७॥

कारणमकारणं वा, जयणाऽजयणा व णत्थऽगीयत्थे ।
 एतेण कारणेणं, आयरियादी तिविह भेदो ॥२२०८॥
 कज्जाऽकज्ज जयाऽजय, अविजाणंतो अगीयो जं सेवे ।
 सो होति तस्स दप्पो, गीते दप्पाजते दोसा ॥२२०९॥
 अविसिद्धा आवत्ती, चरिमं सव्वेसि तेण सावेक्खे ।
 चरिमं चिय कयकरणे, आयरिए अकए अणवट्ठो ॥२२१०॥
 कतकरणउवज्झाए, अणवट्ठो होति मूलमकयम्मि ।
 भिक्खूगीयथिरम्मी, कतकरणे मूलमेव भवे ॥२२११॥
 अकयथिरम्मी छेदो, अत्थिरकयकरणे होति सो चैव ।
 अत्थिरअकते छग्गुरु, अगीतथिरकरणे ते चैव ॥२२१२॥
 अगीतथिरे अकते, छल्लहुगा होंति तू मुणेतव्वा ।
 अगीयअथिरकयकरण च्छल्लहू चउगुरु अकते ॥२२१३॥
 एसाऽऽदेसो एक्को, अयमण्णो बितियओ तु आदेसो ।
 चरिमं चिय आवण्णे, कतकरणगुरुम्मि अणवट्ठो ॥२२१४॥
 अकतकरणम्मि मूलं, मूलमुवज्झाए होति कतकरणे ।
 अकतकरणम्मि छेदो, इय णेयं अट्ठुक्कंतीए ॥२२१५॥
 एमेव य अणवट्ठं, आवण्णे होंति दोण्णि आदेसा ।
 णिरवेक्खो ण भणिएत्थं, जं दोण्णि ण होंति तस्सेते ॥२२१६॥
 अहुणा मूलावण्णो, सव्वे मूलं तु होति णिरवेक्खे ।
 मूलं चैव गुरुस्स वि, कतकरणे अकते छेदो तु ॥२२१७॥
 कतकरणउवज्झाए, छेदे अकतम्मि होन्ति छग्गुरुगा ।
 इय अट्ठुक्कंतीए, णेयं अयमण्णो आएसो ॥२२१८॥
 सावेक्खो त्ति व काउं, गुरुस्स कडजोगिणो भवे छेदो ।
 अकतकरणम्मि छग्गुरु, कतकरण उवज्झे छग्गुरुगा ॥२२१९॥
 अकते छल्लहुगा तू, इय अट्ठुक्कंतीए तु णातव्वं ।
 अहुणा छग्गुरुगे तू, आढत्तं ठाइ गुरुभिण्णे ॥२२२०॥

ललहुयाढत्तम्मी, ठायति लहुए तु भिण्णमासम्मि ।
 चतुगुरुआढत्तम्मी, अन्नम्मी ठाइ गुरुवीसे ॥२२२१॥
 चतुलहुए वीसाए, गुरुमासे ठाति पण्णरसहि तु ।

(‘गुरुमासे ठाति गुरुग पण्णरसे’ इति प्रत्यन्तरे)

लहुए लहुपण्णरसे, गुरुभिण्णे ठाति गुरुदसहिं २२२२॥
 लहुभिण्णे दसलहुए, गुरुवीसा अंते ठाति गुरुपण्ण ।
 लहुवीसा आढत्तं, अंतम्मी ठाति लहुपण्ण ॥२२२३॥
 पण्णरसहिं गुरुएहिं, अंतम्मी अट्ठमम्मि ठायति तु ।
 पण्णरसहिं लहुएहिं, अंतम्मी ठाति छट्ठम्मि ॥२२२४॥
 दसगुरुए आढत्तं, अंतम्मी ठायती चतुत्थम्मि ।
 दसलहुए आढत्ते, ठायति तू अंते आयामे ॥२२२५॥
 गुरुपण्ण आढत्ते, एक्कासणयम्मि अंते ठायइ तू ।
 लहुपण्ण आढत्ते, अंतम्मी ठाति पुरिमट्ठे ॥२२२६॥
 अट्ठमभत्ताऽऽढत्तं, अंतम्मी ठायई अ णिव्विगती ।
 जंतविहीपत्थारो, समासतो एसमक्खातो ॥२२२७॥
 एयं तु अजयणाए, साविक्खाणं तु होति पच्छित्तं ।
 अह गीयत्थो सेवे, कारण जतणाए तो सुद्धो ॥२२२८॥
 एयं तु कारणम्मी, जतणासेविस्स वण्णियं दाणं ।
 अहवा वि इमं अण्णं, आयरियादी जहाकमसो ॥२२२९॥
 आयरिय उवज्झाए, कतकरणे अकतकरण दुविहा तु ।
 भिक्खुम्मि अभिगते या, अणभिगते चेव दुविहो तु ॥२२३०॥
 अभिगते कत अकते या, अणभिगते थिरे तहेव अथिरे य ।
 थिर कतकरणे अकते, अथिरे कतकरणमकए य ॥२२३१॥
 एते सव्वेऽवेगं, आवत्ती पंचराइगाऽऽवण्णा ।
 तं पण्णं अविसिट्ठं, चउत्थमादीहिं विण्णेयं ॥२२३२॥

आतरिए कतकरणे, तं चिय पणगं तु होति दातव्वं ।
 अकतकरणे चउत्थं, कयकरणे उवज्झै तं चेव ॥२२३३॥
 अकयम्मी आयामं, भिक्खुम्मी अभिगतम्मि कतकरणे ।
 आयामं दायव्वं, अकयकरणे उ भत्तेकं ॥२२३४॥
 भिक्खुम्मी अणभिगते, थिरकयकरणे थ एगभत्तं तु ।
 अकयम्मी पुरिमडुं, अणभिगए अत्थिरे कतम्मि ॥२२३५॥
 पुरिमडुो चिय णियमा, अत्थिरअकयम्मि होति णिव्विगतिं ।
 अह्वाऽणभिगय अत्थिरे, इच्छाए तं च अण्णं वा ॥२२३६॥
 एमेव य दसरायं, सव्वे आवण्णमेगमावत्तिं ।
 कतकरणे आयरिए, दसरायं चेव दायव्वं ॥२२३७॥
 अकयकरणम्मि पणगं, कतकरणे पणगमेवुवज्झाए ।
 अकतकरणे चउत्थं, एवं तू अडुक्कंतोए ॥२२३८॥
 ता णेयव्व कमेणं, जाव उ अंतम्मि होति पुरिमडुं ।
 इय पण्णरसाऽऽरद्धं, ठायइ एक्कासणगमंते ॥२२३९॥
 वीसाऽऽरद्धं ठायति, आयामे भिण्णमासऽभत्तट्ठ ।
 मासाऽऽरद्धं पणगे, दुमास दसराए ठायइ तु ॥२२४०॥
 तेमासे पण्णरसे, चतुमासे ठाति वीसरतम्मि ।
 पणमासे पणुवीसे, छम्मासे मासिए ठाति ॥२२४१॥
 छेदो दोमासीए, मूले तेमासियम्मि ठायति तु ।
 अणवट्ठ चतुमासे, पारंचिइए तु पणमासे ॥२२४२॥
 एए भणिता लहुगा, सव्वे वि तवारिहा समासेणं ।
 एमेव य गुरुगा वी, णेयव्वा अडुक्कंतीए ॥२२४३॥
 एमेव य मीसा वी, अडुक्कंतीए होन्ति णेतव्वा ।
 एमेव पंचपच्चहिं, मासादी सातिरैगादी ॥२२४४॥

जा छम्मासा णया, तत्थ वि उग्घाय तह अणुग्घाया ।
 मीसा वि अ णेतव्वा, अहोक्कतीए सव्वत्थ ॥२२४५॥
 अहवा वी णिव्विगती, पुरिमेक्कासण तहेव आयामं ।
 तत्तो चउत्थ पणगं, दस पण्णर धीस पणुवीसा ॥२२४६॥
 मासो लहु गुरु चतु छच्च लहु गुरु च्छेद मूल अणवट्ठो ।
 पारंचिए य तत्तो, पणयादीहासण तहेव ॥२२४७॥
 लहु गुरुग मीसगा वि य, तहेव एत्थं पि होन्ति णायव्वा ।
 एवं एयं दाणं, बुद्धीए होति विण्णेयं ॥२२४८॥
 एमेव य समणीणं, णवरं दुगवज्जितं तु कातव्वं ।
 अणवट्ठो पारंची, एय दुगं णत्थि समणीणं ॥२२४९॥
 अहवा पुरिसा दुविहा, समासतो होन्तिमे उ णातव्वा ।
 एगविहारी य तहा, गणवद्धविहारिणो चेव ॥२२५०॥
 गच्छाहि णिग्गया जे, पडिमापडिवण्णया य जिणकप्पी ।
 जे यावि सयंबुद्धा, इत एगविहारिणो तिविहा ॥२२५१॥
 ते णिच्चमप्पमत्ता, जति आवज्जे कहंचि कम्ममुदया ।
 तक्खणमेव तु तं पट्ठवेन्ति णियमा य सक्खीवा ॥२२५२॥
 संघयणधितिसमग्गा, सत्ताहिद्वियमहन्तजोगधरा ।
 सुबहुं पि हु आवण्णा, वहन्ति णिरणुग्गहं सव्वं ॥२२५३॥
 आलोयणोवयुत्ता, ते तू आलोयणाए सुज्झंति ।
 तेसिं जाव तु मूलं, करेन्ति सतमेव सुज्झंति ॥२२५४॥
 अणिगूहियबल-विरिया, जहवादीकारया य ते धीरा ।
 उत्तमसद्धसमण्णागया य सुज्झंति ते णियमा ॥२२५५॥
 गणपडिबद्धा दुविहा, जिणपडिरूवी य होति थेरा य ।
 जिणपडिरूवी दुविहा, विसुद्धपरिहारऽहालंदी ॥२२५६॥
 ते णिच्चमप्पमत्ता, जति आवज्जे कहंचि कम्ममुदया ।
 तक्खणमेव हु तं पट्ठवेन्ति कप्पद्वियसगासे ॥२२५७॥

संघयणधितिसमग्गा, सत्ताहिद्वियमहंतजोगधरा ।
 सुबहुं पि हु आवण्णा, वहंति निरणुग्गहं धीरा ॥२२५८॥
 अट्टविहा पट्टवणा, तेसिं आलोयणाति मूलंता ।
 तं पट्टवेत्तु धीरा, सुज्झंति विसुज्झचारित्ता ॥२२५९॥
 थेरा वि विसुद्धतरा, तेसु वि जति केति किंचि आवज्जे ।
 तक्खणमेव हु तं पट्टवेत्ति नियमा गुरुसगासे ॥२२६०॥
 एत्थ य पट्टवणं पति, आयरिओ विहिमिणं अजाणंतो ।
 लंछेइ य अप्पाणं, तं पि य सीसं ण सोहेति ॥२२६१॥
 पुरिसे त्ति गतं दारं, इमं तु पडिसेवणं पक्खामि ।
 सा पुण चतुहा सेवणा, आउट्टियमादिमाहंसु ॥२२६२॥
 ॥ थू ३॥७३॥

आउट्टियाय दप्पप्पमायकप्पेहिं वा णिसेविज्जा ।
 दव्वं खेत्तं कालं, भावं वाऽऽसेवओ पुरिसो ॥७४॥
 आउट्टिया उवेच्चा, दप्पो पुण होति वग्गणादीओ ।
 कंदप्पादि पमाओ, अहव कसायादिओ णेओ ॥२२६३॥
 इमो—

कसाय विकहा वियडे, इंदिय णिह प्पमाय पंचविहो ।
 एस पमायो भणितो, कप्पं तु इमं पक्खामि ॥२२६४॥
 गीयत्थो कडजोगी, उवउत्तो जयणजुत्तो सेवेज्जा ।
 गाहापच्छद्धस्स तु, इणमो उ समासतो वोच्छं ॥२२६५॥
 दव्वं आहारादी, खेत्तं अद्धाणमादि णातव्वं ।
 कालो ओमादीओ, हट्टगिलाणादि भावो तु ॥२२६६॥
 ॥ थूणक ॥७४॥

जं जीयदाणमुत्तं, एयं पातं पमायसहियस्स ।
 एत्तो च्चिय ठाणंतरमेगं वडूज्ज दप्पवयो ॥७५॥

जं जीतदाण भणियं, णिव्वीतियमादि अट्ठमं अंते ।
 ततियपडिसेवणाए, पमायसहियस्स एयं तु ॥२२६७॥
 दप्पपडिसेवणाए, पुरिमट्ठादी तु होति दायव्वं ।
 अंते दसमं दिज्जा, आउट्ठीए उ वोच्छामि ॥२२६८॥
 ॥थूर्त्तं॥७५॥

आउट्ठियाए ठाणंतरं व सट्ठाणमेव वा दिज्जा ।
 कप्पेण पडिक्कमणं, तदुभयमहवा विणिहिट्ठं ॥७६॥
 आउट्ठियावराहे, एकासणमादि अंते बारसमं ।
 पाणतिपायवराहे, सट्ठाणं होति मूलं तु ॥२२६९॥
 आउट्ठिय त्ति गतम् ॥

कप्पेण उ सेवाए, तह सुद्धो अहव मिच्छकारं तु ।
 अहवा तदुभयमुत्तं, आलोय पडिक्कमाहि त्ति ॥ २२७०॥
 कप्पपडिसेवणा गता ॥ थूर्त्ता ॥७६॥

आलोयणकालम्मि ।व, संकेस विसोहि भावतो णातुं ।
 हीणं वा अहियं वा, तम्मत्तं वा वि देज्जाहि॥७७॥
 आलोयणकालम्मि व, गूहति अहवा वि कुञ्चती किञ्चि ।
 सो संकिलिद्धचित्तो, तस्सऽहितं दिज्ज ऊणं वा ॥२२७१॥
 जो पुण आलोएन्तो, काले संवेगमुवगतो जो उ ।
 णिंदणगरहादीहिं, विसुद्धचित्तो तु तस्सऽप्पं ॥ २२७२॥
 जो पुण आलोएन्तो, ण वि गूहति ण वि य णिंदए जो तु ।
 सो मज्झिमपरिणामो, तस्स उ देज्जाहि तम्मत्तं ॥२२७३॥
 ॥ थूर्त्ता ॥७७॥

इति द्वादिबहुगुणे, गुरुसेवाए य बहुतरं देज्जा ।
 हीणतरे हीणतरं, हीणतरे जाव झोसो त्ति ॥७८॥

इति एस दव्व खेत्ते, काले भावेसु बहुगुणेषु तु ।
 गुरुसेवा तु पहाणा, एतेसुं बहुतरं दिज्जा ॥२२७४॥
 हीणतरे हीणतरं, ति देज्ज दव्वादिमादिहीणेहिं ।
 तह तह हीणं देज्जा, झोसेज्ज व सव्वहीणस्स ॥२२७५॥
 ॥ थूहीं ॥ ७८ ॥

झोसिज्जतिसुबहुं पि हु, जीएणऽण्णं तवारिहं वहयो ।
 वेयावच्चकरस्स य, दिज्जति साणुग्गहतरं वा ॥७९॥

झोसण खवणा सुंचण, एगद्धा तं तु मुच्चए कस्स ? ।
 अण्ण वच्चंतु वहंते, जह पट्ठविए उ छम्मासे ॥२२७६॥
 पंचदिणेहिं गएहिं, पुणरवि जइ सो उ अण्णमावज्जे ।
 तो से तं तहिं छुब्भति, एवं झवणा तु तस्स भवे ॥२२७७॥
 वेयावच्च करेंतो, जति आवज्जति तु किंचि अण्णतरं ।
 तावतितं से दिज्जति, जं णित्थरतो तु सो वोढुं ॥२२७८॥
 कालं ठावितु दिक्खे, णित्थिण्णे तं तु काहिती सो तु ।
 एय तवारिह भणितं (दारं), अहुणा छेदारिहं वोच्छं ॥२२७९॥
 ॥ थूँ ॥ ७९ ॥

तवगव्विओ तवस्स य, असमत्थो तवमसद्वहन्तो य ।
 तवसा त जो ण दम्मति, अतिपरिणाम प्पसंगी या ॥८०॥ छेदप्रायश्चित्तम्
 सुबहुतरगुणब्भंसी, छेदावत्तिसु पसज्जमाणो य ।
 पासत्थादी जो वि य, जतीण पडितप्पिओ बहुसो ॥८१॥
 उक्कोसं तवभूमीं, समतीओ सावसेसचरणो य ।
 छेदं पणगादीतं, पावति जा धरति परियाओ ॥८२॥
 दारगाहाओ तिण्णि ॥

तवबलिओ देह तवं, अहं समत्थो त्ति गव्विओ एस ।
 तवअसमत्थ गिलाणो, बालादी अहव असमत्थो ॥२२८०॥
 जो उ ण सद्वहति तवं, अहवा वी जो तवेण ण वि दम्मे ।
 अतिपरिणामो जो तू, पुणो पुणो सेवति पसंगी ॥२२८१॥
 उत्तरगुण बहुगा तू, पिंडविसोहादिगा उ णेगविहा ।
 भंसेति विणासेती, पुणो पुणो जो तु ताइं तु ॥२२८२॥
 छेदावत्तीओ वा, पकरेंति पसज्जती य जो तेसुं ।
 अहुणा पासत्थादी, आदीसद्देणिमाहंसु ॥ २२८३॥
 पासत्थोसण्णो वा, कुसील संसत्त अहव णीओ वा ।
 वेयावच्चकराइण, जतीण पडितप्पिओ बहुसो ॥२२८४॥
 उक्कोसा तवभूमी, आदिजिणिंदस्स होति वरिसं तु ।
 मज्झिमगाण जिणाणं, अट्ठ उ मासा भवे भूमी ॥२२८५॥
 चरिमस्स जिणिंदस्सा, उक्कोसा भूमि होति छम्मासा ।
 एयं तू उक्कोसं, समतीओ चरणसेसो य ॥ २२८६॥
 एव जहुद्धिट्ठाणं, तवगव्वियमादियाण सव्वेसिं ।
 छेदं पणगादीयं, देज्जा जा धरति परियाओ ॥२२८७॥
 छेदारिहं गयं ॥ ०२ ॥ ८२ ॥

मूलप्रायश्चित्तम्

आउट्टियाय पंचिंदियघाते मेहुणे य दप्पेणं ।
 सेसेसुक्कोसाभिकखसेवणादीसु तीसुं पि ॥८३॥
 आउट्टि उवेच्चा तू, पंचिंदि वहेति मिहुण दप्पेणं ।
 सेस वय मुसाऽदिन्नं, परिग्गहो चेव णादव्वो ॥२२८८॥
 एतेसुक्कोसाणि, पडिसेवयऽभिकखणं तु मिच्छा तु ।
 एतेसिं सव्वेसिं, मूलं तू होति दातव्वं ॥२२८९॥ ०३ ॥ ८३॥
 तवगव्वियादिएसु य, मूलुत्तरदोसवतियगएसुं ।
 दंसणचरित्तवन्ते, चियत्तकिच्चे य सेहे य ॥८४॥

तवगव्वियमादीया, जावऽइपरिणाम अतिपसंगि त्ति ।
 एत जहुद्धिट्ठाणं, मूलं तू होति णातव्वं ॥२२९०॥
 मूलगुण उत्तरगुणे, बहुविह बहुसो य दूसे भंजति वा ।
 वतिकरमेयं होती, एरिसजुत्तस्स मूलं तु ॥२२९१॥
 णिच्छयनयस्स चरणायविघाये णाणदंसणवहो वि ।
 ववहारस्स तु चरणे, हयम्मि भयणा तु सेसाणं ॥२२९२॥
 चत्तं जेण दरिसणं, चारित्तं वा वि सो तु णातव्वो ।
 चत्तकिच्चो वेसो, चियत्तकिच्चो मुणेतव्वो ॥२२९३॥

अहवा—

संजम सकलं किच्चं, जेणं चत्तं स चत्तकिच्चो तु ।
 सेहो अणुवट्ठविओ, मूलं एतेसि सव्वेसिं ॥२२९४॥
 ॥७०॥ ॥८४॥

अच्चंतोसण्णेसु य, परलिंगदुवे य मूलकम्मे य ।
 भिक्खुम्मि य विहिततवे, अणवट्ठपारंचियं पत्ते ॥८५॥
 ओसण्णे पव्वाविय, संविग्गेहिं व जप्पभितिं तु ।
 ओसण्णयाए विहरिओ, सो भणितऽच्चंतयोसण्णो ॥२२९५॥
 गिहिल्लिग अण्णउत्थिय, परलिंगदुवे य कुणति दप्पेणं ।
 गब्भादाणे साडण, दुविहमिहं मूलकम्मं तु ॥२२९६॥
 भिक्खणसीला भिक्खू, विहिततवं उवणयं तु णातव्वं ।
 तवअणवट्ठं उवणय, पारंचितवं च णातव्वं ॥२२९७॥
 अतियारसेवणाए, पत्ते एयं तु होति दुविह तवं ।
 एतेसिं सव्वेसिं, दातव्वं होति मूलं तु ॥२२९८॥ ७० नृ ॥८५॥
 छेदेणापरियाएऽणवट्ठपारंचियावसाणे य ।
 मूलं मूलावत्तिसु, बहुसो य पसज्जणे भणियं ॥८६॥

छिज्जंते परियाए, जस्स तु छिण्णो हु णिरवसेसो तु ।
तवअणवट्ठे वूढे, पारंचितवावसाणेसु ॥२२९९॥

मूलावत्तिसु एसु, पुणो पुणो सज्जए तु जो सगणे ।
सव्वेसु वि एतेसुं, मूलं तू होति दातव्वं ॥२३००॥

मूलारिहं गतम् ॥ ७००॥ ॥८६॥

अणवट्ठप्पो दुविहो, आसायण तह य होति पडिसेवी ।
आसायणअणवट्ठं, समासयोऽहं इमं वोच्छं ॥२३०१॥
तित्थकरं संघ सुयं, आयरियं गणहरं महिड्डीयं ।

एते आसाएन्ते, पच्छित्ते मग्गणा इणमो ॥२३०२॥

पढम बिति देस सव्वे, णवमं सेसेसु चउगुरु देसे ।

पडिसेवणअणवट्ठं, अहुणा उ इमं पवक्खामि ॥२३०३॥

अनवस्थाप्य—
प्रायश्चित्तम्

उक्कोसं बहुसो वा, पउट्ठचित्तो तु तेणियं कुणति ।
पहरति जो य सवक्खे, णिरवेक्खो घोरपरिणामो ॥

उक्कोसं तु विसिट्ठं, पुणो पुणो एय होति बहुगं तु ।

कोहादी व अतीव तु, पउट्ठचित्तो मुणेतव्वो ॥२३०४॥

पडिसेवणअणवट्ठो, होती तिविहो इमो समासेणं ।

साहम्मियऽण्णधम्मियतेण्णे तह हत्थताले य ॥२३०५॥

साहम्मियतेण्ण दुविहं, सच्चित्तं तह य होति अच्चित्तं ।

अच्चित्तोवहि भत्ते, सचित्त सेहावहारो तु ॥२३०६॥

साहम्मिउवहिहरणं, वावारण झावणा य पत्थवणा ।

तं पुण सेहमसेहो, हरेज्ज अदिट्ठ दिट्ठं वा ॥२३०७॥

सेहो त्ति अगीयत्थो, जो वा गीतो अणिड्डिसंपण्णो ।

उवही पुण वत्थादी, अपरिग्गह एतरो तिविहो ॥२३०८॥

अपरिग्गहितो तहियं, साहम्मी मोत्तु पवसितो जस्स ।

आहरमाणे सोही, होति इमा खेत्तणिप्फण्णा ॥२३०९॥

अण्णोवस्सयवाहिं, णिवेस वाडे य गाममुज्जाणे ।
 सीमाए जा णेय, सव्वत्थ वि अन्तो बहिया वा ॥२३१०॥
 एतेसुं तेण्णे तेमासलहुं आइकाउ जा छेदो ।
 अट्ठोक्कंती णेयं, अदिट्ठेसा भवे सोही ॥२३११॥
 मासगुरुगादि दिट्ठे, मूलं सेहस्स एयणिट्ठाइं ।
 अभिसेयाऽऽयरियाणं, एक्केक्कं ठाणगं वट्ठे ॥२३१२॥
 एवं तुवस्सयाओ, साहम्मीणुवहिमवहरंतस्स ।
 वावारिए इदाणिं, वोच्छं सयमेव गेण्हन्ते ॥२३१३॥
 वावारिया गुरुहिं, वच्चह आणेह तिविहमुवहिं ति ।
 तं लद्धं तत्तो चिय, तुज्झं मज्झे य अत्तट्ठी ॥२३१४॥
 लहुओ अत्तट्ठंते, जति पुण आणेत्तु गुरुण न णिवेदे ।
 तो होंती चतुलहुगा, अणवट्ठप्पो व आदेसा ॥२३१५॥
 वावारियतेण्णेयं, अण्णो पुण सावए णिमन्तेन्ते ।
 पडिसिद्धाऽऽयरियेणं, दट्ठूणं तत्थ गंतूणं ॥२३१६॥
 बेती झामिय उवही, अहयं च गुरुहिं पेसिओ देह ।
 तो दिण्णो तेहुवहो, किह पुण सट्ठेहिं सो णातो ? ॥२३१७॥
 सो तं घेत्तूण गतो, णवरं ते आगता गुरुसगासं ।
 पुच्छंति य ते सट्ठा, उवहिं पहुत्तो व ण पहुत्तो ? ॥२३१८॥
 केवइयं वा दट्ठं ?, तो विन्ति ण डज्झए हु उवहिं ति ।
 केण व णीतो उवही ?, इति सोच्चा पत्तिमप्पत्ति ॥२३१९॥
 लहुगा अणुगहम्मी, गुरुगा अप्पत्तिए मुणेयव्वा ।
 मूलं च तेणसदे, वोच्छेयपसज्जणा सेसे ॥२३२०॥
 एवं ताव अडज्झंते, अह सच्चं झामितो भवे उवही ।
 पेसविओ य गुरुहिं, लद्धे तहिं अंतरा जो तु ॥२३२१॥

लट्टे अत्तट्टेती, चतुलहुगा अह गुरुण ण णिवेद ।
 तो चतुगुरुगा तहियं, अणवट्टप्पो व आदेसा ॥२३२२॥
 सूत्रादेशात् ॥
 एवं झामणहेतुं, अवहारो अह इयाणि पत्थवियं ।
 आयरियादिण केणति, आयरियाणं तु अण्णेसिं ॥२३२३॥
 उक्कोसो सणिजोगो, पडिग्गहो अन्तरा तहिं लद्धो ।
 अत्तट्टेते लहुगा, गुरुगा अदत्तेऽणवट्टो वा ॥२३२४॥
 एवं ता उवहिम्मी, अहुणा भत्तम्मि तेण्ण वोच्छामि ।
 जति पविसे असंदिट्टो, ठवणकुले तो भवे लहुगा ॥२३२५॥
 अज्ज अहं संदिट्टो, पुट्टोऽपुट्टो व साहए एवं ।
 पाहुणगिलाणगट्टा, तं च पलोट्टंति तो बितियं ॥२३२६॥
 मायाणिप्फण्णं तू, एवभणंतस्स होति मासगुरू ।
 अहवा आगंतूणं, णालोए तह वि मासगुरू ॥२३२७॥
 कह पुण हवेज्ज णायं, साहूहिं तह य तेहिं सट्टूहिं ।
 जह खलु पविट्टो अण्णो, ठवणकुलाइं असंदिट्टो ? ॥२३२८॥
 गुरुसंघाडम्मि गए, भणंति गुरुजोग्ग णीयमेत्ताहे ।
 णत्थि त्तऽणुग्गहम्मी, लहुगा अप्पत्तिए गुरुगा ॥२३२९॥
 वोच्छेद गुरुगिलाणे, गुरुगा लहुगा य खमगपाहुणए ॥
 गुरुगो य बालवुट्टे, सेहे य महोदरे लहुगो ॥२३३०॥
 भत्तम्मि भणियमेतं, तेण्णं भणियं च मेयमच्चित्ते ।
 अहुणा सच्चित्तम्मी, सेहे सेहोय वोच्छामि ॥२३३१॥
 तं पुण णिज्जंतो वा, अभिहारेन्तो व आसियाडेज्जा ।
 भिक्खादि पविट्टे वा, गाम बहि ठवेत्तु णिज्जंतो ॥२३३२॥
 तं पुण सण्णादिगतो, अद्धाणीओ व कोति पासेज्जा ।
 वंदियपुट्टो कोती, भणे अहं पव्वतिउकामो ॥२३३३॥
 ससहातो असहातो ?, त्ति पुच्छतो भणति ताहे ससहायो ।
 सो कत्थ ? मज्झ कज्जे, छाय पिवासस्स वा अडति ॥२३३४॥

तो वेति अण्णपासं, इम भुंजऽणुकंपदाए सुद्धा तु ।
 धम्मं च पुट्टऽपुट्टो, कहेति सुद्धो असदभावो ॥२३३५॥
 सदयाए पुण दोसो, भत्तं देतस्स अहव कहयंते ।
 आसीआवणहेतुं, सोहि इमेहिं तु ठाणेहिं ॥२३३६॥
 भत्ते पण्णवण णिगूहणा य वावार जंपणा चेव ।
 पत्थवण सयंहरणे, सेहे अव्वत्त वत्तेयं ॥ २३३७ ॥
 गुरुओ चतुलहु चतुगुरु, छल्लहु छगुरुग छेदमव्वत्ते ।
 वत्ते भिक्खुणो मूलं, दुग तु अभिसेग आयरिए ॥२३३८॥
 एवं ता जो णिज्जति, अहिहारेन्तो पुणोति जो जाति ।
 सो वि य तहेव पुट्टो, भणाइ वच्चांमऽमुगमूलं ॥२३३९॥
 तह चेव भत्तपाणं, पण्णवणा चेव होति एत्थं पि ।
 सेसा णिगूहणाती, सव्वे वि पया ण संति इहं ॥२३४०॥
 एमेव य इत्थीए, णिज्जंतऽभिधारयंति एमेव ।
 वत्तऽव्वत्ताए गमो, दोसा य इमे हरंतस्स ॥२३४१॥
 आणायऽणंतसंसारियत्त बोहीय दुल्लभत्तं च ।
 साहम्मियतेण्णम्मी, पमत्तल्लणाऽहिकरणं च ॥२३४२॥
 बितियपयं वोच्छेदे, पुव्वगए कालियाणुओगे य ।
 एतेहिं कारणेहिं, कप्पति सेहाऽवहारो तु ॥२३४३॥
 एवं तु सो अवहितो, जाहे जातो सयं तु पावयणी ।
 कारणजाए य जया, होज्जाही अवहितो तेणं ॥२३४४॥
 सो तं चिय धरति गणं, कालगतो गुरुम्मि तं विहारेन्ते ।
 जावेक्को णिप्फण्णो, ताहे से अप्पणो इच्छा ॥२३४५॥
 अह हरिए णिक्कारणे, ताहे पुरिमाण चेव सो जाति ।
 अह अब्भुज्जयमरणं, पडिवण्णो गुरुविहारं वा ॥२३४६॥
 अण्णम्मि अविज्जंते, आयरियपदारुहे तमेव गणं ।
 धारेति जाव अण्णो, णिम्मातो तम्मि गच्छाम्मि ॥२३४७॥

सच्चित्तेणमेयं, साहम्मीणं तु एवमक्खातं ।
 आभवनं दोसा या, परधम्मियतेणो वोच्छामि ॥२३४८॥
 परधम्मिया वि दुविहा, लिंगपविट्ठा तहा गिहत्था य ।
 तेसिं तिविहं तेणं, आहारे उवहि सच्चित्ते ॥२३४९॥
 भिक्खूमादीसंखडि, तं लिंगं काउ भुंजए लुद्धो ।
 आभोगम्मि उ लहुगा, गुरुगा उद्धंसणे हौंति ॥२३५०॥
 कूरणिमित्तं चेव उ, अजियंता एते एत्थ पव्वइया ।
 अविदिण्णदाणगा खलु पवयणहीला दुरप्पत्ति ॥२३५१॥
 गिहवासे वि वरागा, धुवं खु एते अदिट्ठकल्लाणा ।
 गलओ णवर ण वलिओ, एतेसिं सत्थुणा चेव ॥२३५२॥
 एवं ता आहारे, उवहीतेणं पुणो इहं होज्जा ।
 जह कोदि भिच्छुगादी, उवस्सए मोत्त उवगरणं ॥२३५३॥
 भिक्खादिगतो तं तू, जति गिण्हति चतुलहू भवे तत्थ ।
 गिण्हण कट्टण ववहार पच्छकड तह य णिव्विसए ॥२३५४॥
 गिण्हणे गुरुगा छम्मास कट्टणे छेदो होति ववहारे ।
 पच्छाकडम्मि मूलं, णिव्विसयोद्दावणे चरिमं ॥२३५५॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा अविदिण्णगं ण वेत्तव्वं ।
 उवहीतेणं एयं, एत्तो वोच्छामि सच्चित्ते ॥२३५६॥
 खुड्डं व खुड्डियं वा, तेणेति अवत्त पुच्छित्तुं गुरुगा ।
 वत्तम्मि णत्थि पुच्छा, खेत्तं थामं च णातूणं ॥२३५७॥
 लिंगपविट्ठाणेवं, एमेव तिहा अदिण्ण गिहियाणूं ।
 गहणादीया दोसा, सविसेसतरा भवे तेसु ॥२३५८॥
 आहारे पिट्ठादी, विरल्लियं दट्ठु खुड्डिया गेण्हे ।
 गेण्हंती दिट्ठा वि य, ता कुसलपरंपरा लुभणा ॥२३५९॥
 तहियं होति चतुलहू, अणवट्ठप्पो व होति आदेसा ।
 एमेव य उवहिम्मि वि, सुत्तट्ठी वत्थमादीया ॥२३६०॥

णीएहिं तु अविदिणं, अप्पत्तवयं पुमं ण दिक्खेन्ति ।
 अपरिग्गहमव्वत्तो, कप्पति तु जढो सदोसेहिं ॥२३६१॥
 अपरिग्गह णारी पुण, ण भवति तो सा ण कप्पति अदिण्णा ।
 सा वि य हु काइ कप्पइ, जह पडमां खुड्डमाया वा ॥२३६२॥
 वितियपदं पाऽऽहारे, अद्धाणोमाइएसु कज्जेसु ।
 उवहीविवित्तमादिसु, आगाढे गहणमविदिण्णे ॥२३६३॥
 सघलीसु ताव पुव्वं, बला व गेण्हंति तत्थ अदलेन्ते ।
 बलवन्ते दुट्ठसुं पुण, छण्णं पो ताहे गिण्हंति ॥२३६४॥
 ताहे परलिगीण वि, जाति य पुव्वं अदत्ते छण्णम्मि ।
 गारत्थीसु वि एवं, आगाढे होति गहणं तु ॥२३६५॥
 आहारे उवहिम्मि य, वितियपदे गहणमेतमक्खायं ।
 एत्तो सचित्तगहणं, वोच्छामि अदिण्ण वितियपए ॥२३६६॥
 णाऊण य वोच्छेयं, पुव्वगए कालिआणुओगे य ।
 उवयुज्जिऊण पुव्वं, होरिंति जुगप्पहाण त्ति ॥२३६७॥
 ताहे खुड्डग खुड्डी, हरेज्ज गिहि-अण्णतित्थियाणं वा ।
 साहम्मि-अण्णधम्मिय, एयं तेण्णं समक्खातं ॥२३६८॥
 गाहापुव्वद्धस्स तु, इति एसा अभिहिता इहं तेण्णा ।
 अहुणा पच्छद्धस्स तु, गाहासुत्तं इमाऽऽहंसु ॥२३६९॥
 अह एत्तो वोच्छामो, हत्थायालं जहक्केणं तु ।
 कि पुण हत्थायालं ?, भण्णति इणमो णिसामेहिं ॥२३७०॥
 हत्थाताले हत्थालंबे, हत्थायाणे य होति बोद्धव्वे ।
 एतेसिं णाणत्तं, वोच्छामि जहाणुपुव्वीए ॥२३७१॥
 हत्थेणं जं तालण, हत्थायालं तगं मुणेतव्वं ।
 तहियं हवति अ दण्डो, लोइय लोउत्तरो इणमो ॥२३७२॥
 उग्गिण्णम्मि य गुरुओ, डंडो पडियम्मि होति भतणा तू ।
 एवं खु लोइयाणं, लोउत्तरियं अतो वोच्छं ॥२३७३॥

हस्ततालः

हत्थेण व पाएण व, अणवट्ठप्पो तु होति उग्गिण्णे ।
 पडियम्मि होति भयणा, उद्धवणे होति पारंची ॥२३७४॥
 वितियपय खुड्ड विणयं, गाहेन्ते अहव बोहिगादीसु ।
 सावयभये व घोरे, देज्जाही हत्थतालं तु ॥२३७५॥
 विणयग्गाहण खुड्डे, कण्णामोड-खड्डहा-चवेडादी ।
 सावेक्खो हत्थतालं, दलाइ मम्माणि रक्खंतो ॥२३७६॥
 परपरियावणकरणं, चोदेइ असायबंधहेउ त्ति ।
 तं कह तस्साणुण्णा, तुब्भेहिं कया ? इमं सुणसु ॥२३७७॥
 कामं परपरितावो, असातहेतू जिणेहिं पण्णत्तो ।
 आयपरहियकरो तू, इच्छिज्जइ दुस्सीले स खलु ॥२३७८॥
 सिप्पं णेउणियट्ठा, वाघाते सहंति लोइया गुरुणो ।
 ते इहलोगफलाणं, महुरविवागेस उवमा तु ॥२३७९॥
 अहवा वि रोगितस्सा, ओसह चाडूहि दिज्जए पुव्वं ।
 पच्छा ताडेतुं पी, देहहितट्ठाए दिज्जति से ॥२३८०॥
 इय भवरोगत्तस्स वि, अणुकूलेणं तु सारणा पुव्वं ।
 पच्छा पडिकूलेण वि, परलोयहियट्ठ कायव्वा ॥२३८१॥
 इहपरलोगे य फलं, विणीतविणयो अणुत्तरं लभति ।
 संविग्गाइगुणेहिं, इमेहिं जुत्तो महाभागी ॥२३८२॥
 संविग्गो मद्दविओ, अमुदी अणुयत्तओ विसेसणू ।
 उज्जुत्तमपरितंतो, इच्छियमत्थं लभइ साहू ॥२३८३॥
 बोहिभयसावयादिसु, गणस्स गणिणो व अच्चए पत्ते ।
 इच्छंति हत्थयालं, कालाइवरं व सज्जं वा ॥२३८४॥
 एरिसए आगाढे, बोहियमादीसु जीयसंदेहे ।
 जं जस्स तु सामत्थं, सो तु ण हावेति एत्थं तु ॥२३८५॥
 कुणमाणो वि हु कडणं, कयकरणो णेव दोसमब्भेति ।
 अप्पेण बहुं इच्छति, विमुद्धमालंबणो समणो ॥२३८६॥

आयरियस्स विणासे, गच्छे अहवा वि कुल गणे संघे ।
 पंचिदियवोरमणं, पि कातु णित्थारणं कुज्जा ॥२३८७॥
 एवं तु करेन्तेणं, अव्वोच्छित्ती कया उ तित्थम्मि ।
 जति वि सरीरावायो, तह वि य आराहओ सो उ ॥२३८८॥
 जो पुण सइ सामत्थे, विज्जातिसती व अहव सारीरे ।
 एरिसए आगाढे, हावेन्तो विराहयो भणितो ॥२३८९॥
 एयं हत्थायालं, हत्थालंबं इमं मुणेतव्वं ।
 दुक्खेण अभिदुयाणं, जं सत्ताणं परित्ताणं ॥२३९०॥
 असिवे पुरोवरोहे, एमादीवइससेसु अभिभूता ॥
 संजायपच्चया खलु, अण्णेषु य एवमादीसु ॥ २३९१ ॥
 मरणभएणऽभिभूए, ते णातुं तेहिं वा वि भणिया तु ।
 पडिमं काउं मज्झे, चिट्ठति मंते परिजवेन्तो ॥२३९२॥
 एतं हत्थालंबं, हत्थायाणं अयो परं वोच्छं ।
 जो अत्थं उप्पाए, णिमित्तमादी इमं णातं ॥२३९३॥
 उज्जेणी उस्सण्णं, दो वणिया पुच्छिऊण आयरिअं ।
 ववहारं ववहरंती, तं ताहे तेसि सो साहे ॥२३९४॥
 तस्स य भगिणीपुत्तो, भोगहिलासी तु मुंचए लिगं ।
 तो अणुकंपा भणती, किं काहिसि तं विणऽत्थेणं ? ॥२३९५॥
 तो वच्च ते वणीए, भणाहि अत्थं पयच्छहा मज्झं ।
 तेणाऽऽगंतुं भणितो, तो तेसिं बेति अह इक्को ॥२३९६॥
 कत्तो अत्थो अम्मं ?, किं सउणी खवए इहं हगती ? ।
 बीओ चंगेरि भरेत्तु णिग्गतो णतुलयाणं तु ॥२३९७॥
 गिण्हसु जावइएहिं, कज्जं तो गहित तेण जावऽट्ठो ।
 वितियम्मि हायणम्मो, किं गिण्हामो ? त्ति ते बेन्ति ॥२३९८॥
 भणितो सउणिहयन्तो, तण कट्ठं वत्थ रूत कप्पासे ।
 णेहगुलधण्णमादी, अंतो णगरस्स ढावेहि ॥२३९९॥

हस्तालम्बः

हस्तादानम्

बितिओ य तहिं भणिओ, सव्वादाणेण गिण्ह तणकट्ठं ।
 णगरबहिट्ठा ठावय, गहिण्ण णवरिं च वासासुं ॥२४००॥
 ठइएसु गेहेसुं, पलित्ते दड्ढं ततो उ तं णगरं ।
 तणकट्ठाणं पुंजो, अइवमहग्घो तु सो जातो ॥२४०१॥
 दड्ढमियरस्स सव्वं, ताहे सो गंतु भणति आयरियं ।
 उच्छाइओ अहोऽहं, किह व ण णातं समं तुब्भे ? ॥२४०२॥
 किं सउणिया णिमित्तं, हयंति अम्हं ? ति भणति णेमित्ती ।
 होति कयाइ तयऽण्ह, रुट्ठं णातुं तयो खामे ॥ २४०३॥
 एमादिणिमित्तेहिं, उप्पाएन्तम्मि अत्थयाण भवे ।
 सो एरिसयो पुरिसो, अब्भुट्ठेज्जा जइ कयाइ ॥२४०४॥
 तस्स तु ण उवट्ठवणा, तम्मिं खेत्तम्मि जाव संचिक्खे ।
 एस चिय अणवट्ठो, जऽणुवट्ठवणा तहिं खेत्ते ॥२४०५॥
 णेतूण अण्णखेत्तं, तस्स उवट्ठावणा तु कायव्वा ।
 तहिं णोवट्ठा खेत्ते, किं कारण ? भण्णती सुणसु ॥२४०६॥
 पुव्वव्भासा भेसेज्ज, किञ्चि गोख सिणेह भययो वा ।
 ण सहति परिस्सहं पि य, णाणे कंडु व्व कच्छुल्लो ॥२४०७॥
 तेण तु तहितं थाणे, ण हु देन्ती तस्स भावलिंगं तु ।
 देज्जा व कारणम्मी, असिबोमादीसु तप्पिहिति ॥२४०८॥
 ण य मुच्चति असहातो तहितं पुट्ठो तु भणति वीसरियं ।
 अहवा वि उत्तिमट्ठे, देज्जाहो लिंग तत्थेव ॥२४०९॥
 एवं ता ओसण्णे, गिहत्थे पुण दव्वभावलिंगाई ।
 दोण्णि वि ण वि दिज्जंती, दिज्जेज्ज व उत्तिमट्ठम्मि ॥२४१०॥
 एवं अत्थायाणे, जे पुण सेसा हवंति अणवट्ठा ।
 साहम्मि-अण्णधम्मियतेणादी ते उ भयणिज्जा ॥२४११॥
 का पुण भयणा एत्थं ?, आहारे उवहितेण अच्चित्ते ।
 लहुगो लहुगा गुरुगा, अणवट्ठप्पो व आदेसा ॥२४१२॥

कह पुण आप्सेणं, अणवट्ठो होइमं णिसामेह ।
 अणुवरमंतो कीरति, अहवा उस्सण्णदोसो तु ॥२४१३॥
 अहवा भिक्खू पावति, एतेसु पदेसु तिविह पच्छित्तं ।
 णवमं पुण बोद्धव्वं, अभिसेगे सूरिणो दसमं ॥२४१४॥
 तुल्लम्मि वि अवराहे, तुल्लमतुल्लं च दिज्जए दोण्हं ।
 पारंचिए वि णवमं, अभिसेगे गुरुस्स पारंची ॥२४१५॥
 अहवा अभिक्खसेवी, अणुवरमं पावती गणी णवमं ।
 पावति मूलमेव तु, अभिक्खपडिसेविणो सेसा ॥२४१६॥
 अत्थादाणे ततितो, अणवट्ठो खेत्तओ समक्खातो ।
 गच्छे चैव वसंता, णिज्जूहिज्जंति अवसेसा ॥२४१७॥

अहवा—

॥ ० ग्रं ॥८७॥

अभिसेओ सव्वेसु य, बहुसा पारंचियावराहेसु ।
 अणवट्ठप्पावत्तिसु, पसज्जमाणो अणेगासु ॥८८॥
 अभिसेगो उवज्झाओ, पुणो पुणो होति बहुससद्दो ऊ ।
 पारंचियावराहे, आवज्जति सव्वसद्दो तु ॥२४१८॥
 अणवट्ठप्पावत्ती, उ सेवए नेगसो त्ति बहुसो तु ।
 णंतरगाधाए सो, अणवट्ठप्पो त्ति कीरइ तु ॥२४१९॥
 जुत्तं तावऽणवट्ठे, दिज्जति अणवट्ठमेव अभिसेगे ।
 पारंचियावराहे, पत्ते किह पावती णवमं ? ॥२४२०॥
 भण्णति जह णवदसमे, आवण्णस्सावि भिक्खुणो मूलं ।
 दिज्जति तहाऽभिसेगे, परं पइं होति णवमं तु ॥२४२१॥

॥ ० ह्रीं ॥८८॥

कीरति अणवट्ठप्पो, सो लिंगक्खेत्तकालयो तवयो ।
 लिंगेण दव्वभावे, भणियो पव्वावणाऽणरिहो ॥८९॥

अप्पडिविरयोसण्णो, ण भावलिंगारिहोऽणवट्ठप्पो ।
 जो जेण जत्थ दूसति, पडिसिद्धो तत्थ सो खेत्ते ॥१०॥
 जत्तियमेत्तं कालं, तवसा उ जहण्णएण छम्मासा ।
 संवच्छरमुक्कोसं, आसाती जो जिणादीणं ॥११॥
 वासं बारस वासा, पडिसेवी कारणे तु सव्वो वि ।
 थोवं थोवतरं वा, वहेज्ज मुच्चेज्ज वा सव्वं ॥१२॥
 वंदति ण य वंदिज्जति, परिहारतवं सुदुच्चरं चरति ।
 संवासो से कप्पति, णालवणादीणि सेसाणि ॥१३॥
 परपक्ख सपक्खे वा, ण वि विरयो तेणगादिदोसेहिं ।
 अप्पडिविरयो अहवा, हत्थायालादिसु पएसु ॥२४२२॥
 ओसन्नमाइया तू, अणुवरया दो सलिंगसहिया ऊ ।
 अणवट्ठप्पा ते ऊ, कायव्वा भावलिंगेणं ॥२४२३॥ खेत्ततो गतं ॥
 कालतो अणवट्ठप्पो, अणउवरतदोसो जत्तियं कालं ।
 सो अणवट्ठो कीरति, जत्तियमेत्तं तयं कालं ॥२४२४॥ काले ति ॥
 तवअणवट्ठो दुविहो, आसायणयाय हो ति पडिसेवी ।
 एकेक्को वि य दुविहो, जहण्णओ चैव उक्कोसो ॥२४२५॥
 तवअणवट्ठा ऽऽसायण, जहण्ण छम्मास वरिसमुक्कोसं ।
 के पुण आसाएंती ?, जिणमादी जा महिद्धीयं ॥२४२६॥
 पडिसेवी अणवट्ठो, जहण्ण वरिसं तु बारसुक्कोसा ।
 किं पुण पडिसेवति तू ?, तेण्णादीया पदा सव्वे ॥२४२७॥
 कारणमादिपदा तू, उवरिं वोच्छिसु अहुण परिहारं ।
 वंदणमादी य पदा, समासयो हं इमं वोच्छं ॥२४२८॥
 परिहरणं परिहारो, आलावणमादि दसहि तु पदेहिं ।
 सेहादिण वि वंदति, सो पुण ण वि वंदणिज्जो तु ॥२४२९॥

केरिसगुणसंजुत्तो, अणवट्ठो कीरती ? इमं सुणसु ।
 संघतण-विरिय-आगम-सुत्तत्थ-धितीय उववेयो ॥२४३०॥
 उवरिमतिगसंघयणो, सव्वगुणो केवलं अजियणिहो ।
 देज्जा से सव्वतवं, अणवट्ठं वा वि पारंची ॥२४३१॥
 णवदसपुव्वकतत्थो, सट्ठो इव उग्गमधितिकयकरणो ।
 परिणामसमग्गो त्ति य, अणवट्ठप्पं से दायव्वं ॥२४३२॥
 एवं तु गुणसमग्गो, चरित्तसेट्ठिं तु णट्ठ भिण्णं वा ।
 पोराणियगुणसेट्ठिं, णिरवयवं सो तु पूरेति ॥२४३३॥
 सो वंदति सेहादि वि, पग्गहिततवो जहा जिणो चेव ।
 विहरति बारस वरिसे, अणवट्ठप्पो गणे चेव ॥२४३४॥
 तस्स य परिहारतवं, पडिवज्जंतस्स कीरउस्सग्गो ।
 संघाडठवणभीए, आसस असमत्थकरणं च ॥२४३५॥
 किं कारणमुस्सग्गो ?, भण्णति सेहाण जाणणट्ठाए ।
 भयजणणट्ठाय तहा, णिरुवस्सग्गट्ठया चेव ॥२४३६॥ उस्सग्गो त्ति
 कप्पट्ठितो अहं ते, अणुपरिहारी य एस गीओ ते ।
 पुव्वं कतपरिहारो, तस्सऽसतिऽण्णो वि दढदेहो ॥२४३७॥

संघाडो त्ति गतम् ।

एस तवं पडिवज्जति, ण किंचि आलवति मा ण आलवहा ।
 अत्तट्ठचिन्तगस्सा, वाघातो भे ण कायव्वो ॥२४३८॥
 ताहे य परिहरिज्जति, गच्छेणं सो य परिहरति गच्छं ।
 अपरिहरंताऽऽरोवण. दसहिं पएहिं इमेहिं तु ॥२४३९॥
 आलावण पडिपुच्छण, परियट्ठुट्ठाण वंदणम मत्ते ।
 पडिलेहण संघाडग, भत्तदाण संभुंजणे चेव ॥२४४०॥
 जा संघाडो ताव तु, लहुओ मासो तु होति गच्छस्स ।
 लहुगा य भत्तदाणे, संभुंजणे होन्तऽणुग्घाता ॥२४४१॥
 संघाडओ तु जाव उ, गुरुओ मासो दसण्ह तु पयाणं ।

भत्तस्स दाण संभुंजणे य परिहारिए गुरुगा ॥२४४२॥
 कितिकम्मं च पडिच्छति, परिण्ण पडिपुच्छ देति य गुरु से ।
 सो वि य गुरुमुवचिद्धति, उदन्तमवि पुच्छितो कहते ॥२४४३॥
 ठवणे त्ति गतं ॥

एवं तू ठवणाए, ठवियाए भयं तु कस्सतुवज्जे ।
 किह नु मए एक्केणं, णित्थरियव्वेत्तिओ कालो ? ॥२४४४॥
 ताहे आसासेती, आयरिओ मा हु एव तं बीभे ।
 अणुपरिहारी एस य, अहवा कप्पट्ठिती एसा ॥२४४५॥
 जं किंचि पाडिपुच्छं, तं सव्व मए समं करेज्जाहि ।
 हिडिहिसी भिक्खं पि य, अणुपरिहारीण तं सद्धि ॥२४४६॥
 एव भणिओ तु संतो, आसासती तं च ताहे णित्थरति ।
 किह पुण होआसासो?, भण्णति इणमो णिसामेहिं ॥२४४७॥
 जह कोति अगडपडिओ, जति भण्णति एस हा ! मतोवरतो ।
 तो मुंचति अंगाडं, पच्छा मरती य सो ताहे ॥२४४८॥
 अह पुण भण्णति एवं, मा बीहसु एस आणिया रज्जू ।
 उत्तारिज्जसि एवं, आसासो से हवति ताहे ॥२४४९॥
 एवं णदिवुब्भंते, राया रुद्धो व कासती होज्जा ।
 सो वि जति वणट्ठो सि, त्ति भण्णए तो विराएज्जा ॥२४५०॥
 अह भण्णति मा बीभे, राया असमिक्खिए अकज्जे वा ।
 ण वि किंचि करेइ ती, मोइज्जेहिसि व आससति ॥२४५१॥
 एवासासो तस्स वि, होती आसासियस्स संतस्स ।
 इय पडिवण्णो सो ऊ, वहइ हु उगं तवोकम्मं ॥२४५२॥
 आसासो त्ति गतम् ॥

तो उग्गेण तवेणं, सो जाहे खामदुब्बलसरीरो ।
 ण तरेज्जुट्ठाणादी, काउं ताहे इमं भणति ॥२४५३॥

उट्टेज्ज णिसीएज्जं, भिक्खं हिंढिज्ज भंडग षह ।
 कुवितपितबंधवो विय, तुसिणी संघाडो तो कारं ॥२४५४॥
 वितियपय अण्णगच्छा, पेसेज्जा वंदणं अयाणंतो ।
 गेलण्णे उभयस्स व, कुज्जा करणिज्ज जयणाए ॥२४५५॥
 गच्छिल्लया गुरुस्स उ, गुरु अणुपरिहारिण समप्पेति ।
 अणुपरिहारी परिहारियस्स देन्तेस जयणा तु ॥२४५६॥
 सो वा करेज्ज तेसिं, आगाढ परंपरेण एमेव ।
 गुरुणो एगागिस्स व, अण्णऽसतीए करेज्जाहि ॥२४५७॥
 ताहे णित्थिण्णतवो, कुलादिकज्जे व तप्पितो जो तु ।
 उवढावण तस्स भवे, केयी गिहिवेस कातूणं ॥२४५८॥
 गिहिवेसमकाऊणं, उवट्टवेन्ते उ होंति चउगुरुगा ।
 आणादिणो य दोसा, पावइ अहवा इमे दोसे ॥२४५९॥
 वरणेवत्थं एगे, ण्हाणविवज्जमवरे जुवलमेत्तं ।
 परिसामज्झे धम्मं, सुणेज्ज कहणा पुणो दिक्खा ॥२४६०॥
 किं तस्स तु गिहिवेसं ?, किं वरणेवत्थं ? किं व जुयलं तु ? ।
 किं वा परिसामज्झे, धम्मो से कहिज्जए तस्स ? ॥२४६१॥
 ओभामिओ ण कुव्वति, पुणो वि सो तारिसं अतीयारं ।
 होति भयं सेहाण य, गिहिभूए धम्मया चेव ॥२४६२॥

अणवट्टप्पे त्ति गतम् ॥ ॐ ३ ॥९३॥

तित्थगर पवयण सुतं, आयरियं गणहरं महिडूयं ।
 आसाएन्तो बहुसो, आभिणिवेसेण पारंची ॥९४॥

पाराश्रिक-
प्रायश्चित्तम्

किह पुण आसाएती ?, अवण्णवायाइ वयइ जं तेसिं ।
 केरिसओ तु अवण्णो ?, भण्णइ इणमो णिसामेहि ॥२४६३॥
 पाहुडियं उवजीवति, जाणंतो किं व भुंजए भोगं ? ।
 अजुत्तं च इत्थितित्थं, अतिककखड देसिया चरिया ॥२४६४॥

आशातना-
पाराश्रिकः

અળ્લં વ એવમાદી, અવિ પડિમાસુ વિ તિલોગમહિયાળં ।

જતિ મળતિ કીસ કીરતિ, મહ્લાલંકારમાદીયં ? ॥૨૪૬૫॥

જો વિ પડિરુવિવિળયો, તં સવ્વં અવિતહં અકુવ્વંતો ।

વંદણથુહમાદીયં, તિત્થગરાસાયણા એસા ॥ ૨૪૬૬ ॥

તિત્થગરે ત્તિ ગતમ્ ॥

અક્કોસતજ્જણાદિસુ, સંઘમહિવિસ્વવહ સંઘપડિણીણ ।

અળ્લો વિ અત્થિ સંઘા, સિયાલળંતિક્કઠંકાદી ॥ ૨૪૬૭॥

પવયણે ત્તિ ગતમ્ ॥

કાયા વયા ય તે ચ્ચિય, તે ચેવ પમાય અપ્પમાયા ય ।

મોક્કલાહિગારિયાળં, જોતિસવિજ્જાહિં કિં વ પુણો ? ॥૨૪૬૮॥

સુતે ત્તિ ગતં ।

ઈટ્ઠિરસસાતગરુયા, પરોવહેસુજ્જયા જહા મંલા ।

અત્તટ્ઠપોસણરયા, આયરિયા જહ દિયા ચેવ ॥૨૪૬૯॥

અબ્ભુજ્જયં વિહારં, દેસેન્તિ પરેસિ સતમુદાસીણા ।

ઉવજીવંતિ ય ઈટ્ઠિં, ણીસંગા મો ત્તિ ય મળંતિ ॥ ૨૪૭૦॥

આયરિણ ત્તિ ગતમ્ ।

ગણહર એવ મહિટ્ઠી, મહાતવસ્સી વ વાદિમાદી વા ।

તિત્થગરપઢમસીસા, આદિગ્ગહણેણ ગહિતા વા ॥૨૪૭૧॥

સા દુહ દેસે સવ્વે, દેસમ્મી એગદેસમાદીયા ।

જં વયતિ સવ્વ દેસો, સવ્વેસિં વા વિ સવ્વેસો ॥૨૪૭૨॥

તિત્થકરં સંઘં વા, દેસેણં વા વિ અહવ સવ્વેણં ।

આસાણ્તે ચરિમં, સેસેસું ચતુગુરુ દેસે ॥૨૪૭૩॥

સવ્વે વાઽસાણ્તો, પાવતિ પારંચિતં તુ સો ઢાણં ।

એત્થં પુણ સચરિત્તી, દેસે સવ્વે ય અચરિત્તી ॥૨૪૭૪॥

તિત્થગરપઢમસાસં, એકં વી સાદયંતો પારંચી ।

અત્થસ્સેવ જિણિદો, પમ્ભવો સુત્તસ્સ સો જેણં ॥૨૪૭૫॥

आसायणपारंची, एमेसो वण्णितो समासेणं । दारं ।
पडिसेवणपारंची, एत्तो वोच्छं समासेणं ॥२४७६॥

॥ ॐ क ॥ ९४ ॥

जो य सलिंगे दुट्ठो, कसायविसएहिं रायवहओ य ।
रायग्गमहिसिपडिसेवओ य बहुसो पगासो य ॥९५॥

प्रतिसेवना-
पाराञ्चिकः

पडिसेवणपारंची, तिविहेसो वण्णिओ तु सुत्तम्मि ।
दुट्ठादीहिं पदेहिं, समासओ हं पक्खामि ॥२४७७॥
दुट्ठो य पमत्तो या, अण्णोण्णासेवणापसत्तो उ ।
एतेसि विभागं तू, वोच्छामि जहक्कमेणेव ॥२४७८॥
दुविहो य होति दुट्ठो, कसायदुट्ठो य विसयदुट्ठो य ।
दुविहो कसायदुट्ठो, सपक्खपरपक्खचतुभगो ॥२४७९॥

कषायदुष्टः

सासवणाले मुहणंतए य उल्लुगच्छि सिहरिणी चेव ।
एते सपक्खदुट्ठा, एतेसि परूवणा इणमो ॥२४८०॥
सासवणाले लद्धं, गुरु छंदिय खइय सव्वितर कोहो ।
खामण अणुवसमन्ते, गणी ठवेत्तऽण्णहि परिण्णा ॥२४८१॥
पुच्छंतमणक्खाए, सोच्चऽण्णयो गंतु कत्थ से सरीरं ? ।
गुरु पुव्वकहित दाइय, पडियरणं दन्तभंजणया ॥२४८२॥
मुहणंतयमालोयण, आणियमुक्कोस गहित गुरुणा य ।
कुविण्ण णिसी गतुं, गलए लइओ य पासुत्तो ॥२४८३॥
सम्मूढेणियरेण वि, गलए लइओ उ तो मता दो वि ।
अण्णो पुण सिव्वंतो, अत्थमिए गुरुहिं अह भणितो ॥२४८४॥
अत्थमियम्मि वि सिव्वसि, उल्लुगसरिच्छच्छि तो वदे रुसितो ।
तुह उक्खणामि अच्छी, खामिज्जंतो विण विपसिए ॥२४८५॥
तो ठविय गणिं गच्छे, भत्तपरिणं करेति अण्णगणे ।
जह पढमो णवरि इहं, उल्लुअच्छीउ त्ति ठोंकेति ॥२४८६॥

अवरो वि सिहिरिणीए, छंदिय सच्चाइयं तो उगिरणा ।
 तत्थेव तू परिण्णा, ण गच्छती णवर अण्णत्थ ॥२४८७॥
 जम्हा एते दोसा, तम्हा ण वि गेण्हियव्वयं गुरुणा ।
 एगस्सेव तु सच्चं, अण्णायायारसीलस्स ॥२४८८॥
 गहणम्मि विही इणमो, जति गहिया मत्तगा तु सच्चेहिं ।
 तेसि णिमंतेन्ताणं, अलाहि पज्जन्तमो वेति ॥२४८९॥
 णिब्बन्धे थोवथोवं, सच्चेसिं गेण्हए ण एगस्स ।
 सच्चेसिं पि ण गेण्हति, वितियाएसेण गहियं पि ॥२४९०॥
 गुरुभत्तिमं जो य मणाणुकूलो, सो गिण्हतो णिस्समणिस्सयो वा ।
 तस्सेव सो गेण्हति णेतरेसिं, अलब्भमाणम्मि व थोव थोवं ॥
 ॥ २४९१ ॥

सति लाभम्मि व गेण्हति, इतेरसिं जाणितूण णिब्बन्धं ।
 मुंचति य सावसेसं, जाणति उवयारभणियं च ॥२४९२॥
 गुरुसंसट्ठुव्वरियं, बालादसतीए मण्डलिं जाति ।
 जो अण्णायरमत्तग, गिलाणभुत्तुव्वरितते वि ॥२४९३॥
 सेसाणं संसट्ठं, न लुब्भई मंडलीपडिग्गहए ।
 पत्ते गहितं लुब्भइ, उब्भासण लंभ मोत्तणं ॥२४९४॥
 पाहुणगट्ठा व तयं, धरेत्तु अविवाहडं विगिंचंति ।
 इति गहणभुंजणविही, अविहीगहणेण दोसेते ॥२४९५॥
 एते सपक्खदुट्ठा, परपक्खे उदायिमारगादीया ।
 परपक्खसपक्खम्मि य, पालक्कादी मुणेतव्वा ॥२४९६॥
 पालक्को तु पुरोहितो, खंदगपमुहाण जेण पंच सया ।
 पुव्वि विराहियेणं, जंते पीलाविता जतिणो ॥२४९७॥
 मुणिसुव्वयतित्थम्मी, वाएण परातिओ स पुव्वि तु ।
 खंदगरण्णो ताहे, पावो स पओसमावण्णो ॥२४९८॥

પરપક્ષો પરપક્ષે, રાયાદી અભમરા જહા કેતિ ।
 વહપરિણયા વ વહગા, મણિતા ચત્તારિ દુટ્ટેતે ॥૨૪૯૯॥
 એતેસિ ચતુષ્ઠં પી, પચ્છિત્તમહાવિહિં પવક્ષામિ ।
 જે સાસવણાલાદી, લિંગવિવેગો ભવે તેસિં ॥૨૫૦૦॥
 જો વિ સપક્ષો રાયાદિયાણ વહપરિણયો વ વહગો વા ।
 સો લિંગતો પારંચી, જો વિ ય પરિવટ્ટુણ તં તુ ॥૨૫૦૧॥
 સણ્ણી વ અસણ્ણી વા, જો પરપક્ષે સપક્ષે દુટ્ટો તુ ।
 તસ્સ ણિસિદ્ધં લિંગં, અહિસેસી વા વિ સે દેજ્ઞા ॥૨૫૦૨॥
 પરપક્ષો પરપક્ષે, રાયામાદીપદુટ્ટો જો વિ ભવે ।
 તસ્સ મદેસે ણ કપ્પતિ, કપ્પહ અણ્ણમ્મિ ઉવસંતે ॥૨૫૦૩॥
 એસો કસાયદુટ્ટો (દારં), વિસયપદુટ્ટં ઇદાણિ વોચ્છામિ ।
 તસ્સ વિ સપક્ષવપરપક્ષયો ય ચતુભંગો તહ ચૈવ ॥૨૫૦૪॥
 સંજતિ કપ્પઠિણ પઢમો, સેજ્ઞાતરિ અણ્ણતિત્થિણી વીઓ ।
 પરપક્ષે સંજતીણ, ઉભયપરો હોતિ ઉ ચતુત્થો ॥૨૫૦૫॥
 લિંગેણ લિંગિણીણ, સંપત્તિં જતિ ણિગચ્છતી પાવો ।
 ણિરયાઉગં ણિબંધહ, આસાયણ ઓ અવોહી ય ॥૨૫૦૬॥
 લિંગેણ લિંગિણીણ, સંપત્તિં જો ણિગચ્છતી પાવો ।
 સઘ્વજિણાણઽજ્ઞાતો, સંઘો આસાદિતો તેણં ॥૨૫૦૭॥
 પાવાણં પાવયરો, દટ્ટુણ ણ વટ્ટુણ હુ સાહૂણં ।
 જો જિણપુંગવમુદ્ધં, ણમિઙ્ગણ તમેવ ધરિસેતિ ॥૨૫૦૮॥
 સંસારમણવયગ્ગં, જાતિજરામરણવેયણાપરં ।
 પાવમલપટલછન્ના, મમંતિ મુદ્ધાધરિસણેણં ॥૨૫૦૯॥
 એસો પઢમગમંગો, પારંચિયમેત્થ હોતિ પચ્છિત્તં ।
 વિતિયગમંગમ્મિ તહા, અણુવરયમ્મી ભવે ચરિમં ॥૨૫૧૦॥
 જત્થુપ્પજ્જતિ દોસો, કીરતિ પારંચિઓ સ તમ્હા ઉ ।
 સો પુણ સેવિ અસેવી, ગીયમગીયો વ એમેવ ॥૨૫૧૧॥

વિષયદુષ્ટ:

वसहि णिवेसण वाडग, साही तह गाम देस रज्जू य ।
 कुल गण संघे णिज्जूहणाए पारंचिओ होति ॥२५१२॥
 उवसंतो वि समाणो, वारिज्जति तेसु तेसु ठाणेसु ।
 हंदि हु पुणो वि दोसं, तट्टाणाऽऽसेवणा कुणति ॥२५१३॥
 जेसु विहरंति ताओ, वारिज्जति गवर तेसु ठाणेसु ।
 पढमगभंगे ताइं, सेसेसु वि ताइं ठाणाइं ॥२५१४॥
 इत्थं पुण अधिगारो, पढमगभंगेण उभयदुट्ठण ।
 उच्चारियसरिसाईं, सेसाईं विकोवणट्टाए ॥२५१५॥

पुव्वद्धं गतम् ।

इति एस अभिहिओ तू, उभयपदुट्ठो य रायवहगो य ।
 रायग्गमहिसिपडिसेवओ उ अहुणा इमो होति ॥२५१६॥
 रायस्स महादेवी, अहवा जा जस्स होति इट्ठा तु ।
 सा तस्स होति अग्गा, अग्ग पहाण त्ति एगट्ठा ॥२५१७॥
 तं पडिसेवति जो तू, पुणो पुणो होति बहुससद्दो उ ।
 लोगपगासो अहवा, सो पावति चरिमठाणं तु ॥२५१८॥
 चस्सद्दा अण्णाण वि, जा इट्ठा सा हु तेसि होअग्गा ।
 जुवरायादीआणं, तेसिं पि जहेव राइस्स ॥२५१९॥
 इयरमहिलासु चरिमं, ण विज्जती कीस ? एव चोएति ।
 भण्णइ बहुआऽवाया, इतरासुं अप्पणो चैव ॥२५२०॥
 रायस्स अग्गमहिसीए अप्पणो कुल गणे व संघे वा ॥
 पत्थाराई दोसा, पागतमहिलासु तस्सेव ॥२५२१॥
 वतलोवो सरीरे वा, दोसा ण हु कुलगणादिपत्थारो ।
 एतेण कारणेणं, इतरासु ण होति चरिमपदं ॥२५२२॥

दुट्ठपारंचिए त्ति गतं ।

प्रमत्तपारा-
धिकः

दुट्ठसो पारंची, भणितो अहुणा पमत्त वोच्छामि ।
 सो कलुस विकह विकडे, इंदिय णिहा य पंचविहे ॥२५२३॥

कोहाति चउह कलुसा, विकहा पुण इत्थिमादिया चउहा ।

पुव्वब्भासा वियडं, इंदिय सोयादिण पणगं ॥२५२४॥

पोगल मोदग फरुसग, दंते वडसालभंजणे चैव ॥

थीणद्धीआहरणा, वोच्छामि विभागमेतेसिं ॥२५२५॥

॥ ॐ नृ ॥९५॥

थीणद्धिमहादोसा, अण्णोण्णासेवणापसत्तो य ।

चरिमट्ठाणावत्तिसु, बहुसो य पसज्जए जो उ ॥९६॥

जह उदअम्मि घए वा, थीणम्मि णोवलब्भए किंचि ।

इद्धं चित्तं भण्णति, तं थीणं तेण थीणद्धी ॥२५२६॥

पिसितासि पुव्वमहियं, विविंचियं दिस्स तत्थ णिसि गंतु ।

अण्णं हंतुं स्वायति, उवस्सतं सेसयं नेति ॥२५२७॥

मोदगभत्तमलद्धं, भंतु कवाडे घरस्स णिसि खाइ ।

भाणं च भरेतूणं, आगओ आवासए वियडे ॥२५२८॥

अवरो वि फरुसमुंडो, मत्तियपिंडे व छिदिउं सीसे ।

एगन्ते पव्विन्धति (य विविंचति प्र०), पासुत्ताणं वियडणा य ॥

अवरो विवाडिओ मत्तहत्थिणा पुरकवाड भंतूणं ।

तस्सुक्खणित्तु दन्ते, वसही बाहिं वियडणा य ॥२५३०॥

उब्भामग वडसालेण घट्ठिओ कोइ पुव्व वणहत्थी ।

वडसालभंजणाऽऽणण, उस्सग्गाऽऽलोयण पभाए ॥२५३१॥

तस्सोदयकालम्मि, हवती जं केसवस्स अद्धबलं ।

ण वि देति अणत्तिसेसी, लिंगं अवि केवली होज्जा ॥२५३२॥

णातम्मि पण्णविज्जति, मुय लिंगं णत्थि तुज्झ चारित्तं ।

देसवय दंसणं वा, गिण्हसु इच्छन्ते रमणिज्जं ॥२५३३॥

अह णेच्छति तो संघो, लिंगं हरई ण हरति सि एगो ।

मा गच्छेज्ज पदोसं, छड्ढेत्तऽसत्तीए पासुत्तं ॥२५३४॥

स्त्यानर्द्धिनि-
द्राप्रमत्तपारा-
द्धिकः

अन्यो ऽन्य-
पाराश्रिकः

णिहपमत्तो एसो, पारंची लिंगतो समक्खातो (दारं) ।

कुणमाण अणमणं, पारंचीयं अतो वोच्छं ॥२५३५॥

करणं तु अणमण्णे, समणाण ण कप्पती सुविहियाणं ।

किह करण अणमण्णे ?, भण्णति इणमो णिसामेहि ॥२५३६॥

आसयपोसयसेवी, केई पुरिसा दुवेदगा होन्ति ।

तेसिं लिंगविवेगो, कातव्वो होति णियमेणं ॥२५३७॥

अण्णोण्णसेवणे त्ति गतम् ॥

चरिमं अंतं भण्णति, तं पुण पारंचीयं ति णातव्वं ।

पारंचीयावराहे, पुणो पुणो सज्जए जो तु ॥२५३८॥

थीणद्धिमादियाणं, सोहिं वोच्छं पुणो वि सव्वेसिं ।

लिंगादीणं कमसो, एत्थ इमा होति गाहाओ ॥२५३९॥

॥ ८ ॥९६॥

सो कीरति पारंची, लिंगाओ खेत्तकालओ तवतो

संपागडपडिसेवी, लिंगाओ थीणगिद्धी य ॥९७॥

वसहिणिवेसणवाडगसाहिणिओयपुरदेसरज्जाओ

खेत्ताओ पारंची, कुलगणसंघालयाओ वा ॥९८॥

जत्थुप्पणो दोसो, उप्पज्जिस्सति व जत्थ णाऊणं ।

तत्तो तत्तो कीरति, खेत्ताओ खेत्तपारंची ॥९९॥

जत्तियमेत्तं कालं, तवसा पारंचीयस्स उ स एव ।

कालो दुविगप्पस्स वि,अणवट्ठप्पस्स जोऽभिहितो १०

लिङ्गक्षेत्रादि-
पाराश्रिकाः

आसातण पडिसेवण, दुह अणवट्ठम्मि जो भवे कालो ।

पारंचीए वि सो चेव होति उक्कोसग जहण्णो ॥२५४०॥

पारंचीया उ एते, तिण्णि वि सामण्णयो विणिहिट्ठा ।

एत्तो जो जारिसतो, विसेसमेतेसि वोच्छामि ॥२५४१॥

दुष्टे य पमत्ते या, अण्णोण्णासेवणापसत्ते य ।
 एतेसिं तिण्हं पी, विसेसमेत्तो पवक्खामि ॥२५४२॥
 तहियं तु विसयदुट्ठो, सपक्खपरपक्खतो व जो होज्जा ।
 सो कीरति पारंची, खेत्तेणं तू ण लिंणेणं ॥२५४३॥
 अणुवरमंतो कीरति, सेसो णियमेण लिंणपारंची ।
 खेत्तेण य लिंणेण य, पारंची अभिहिता एते ॥२५४४॥
 किं एते चिय भेया, पारंचीए उयाहु अण्णे वि ? ।
 भण्णति तवपारंची, अण्णो वि हु केरिसो स खलु ? ॥२५४५॥
 इंदियपमायदोसा, जो तू अवराहमुत्तमं पत्तो ।
 सब्भावसमाउट्ठो, जइ य गुणा से इमे होंति ॥२५४६॥
 वइरोसहसंघतणो, धितीय जो वज्जकुडुसामाणो ।
 णवमस्स ततियवत्थुं, सुत्तत्थेहिं च जोऽहीओ ॥२५४७॥
 खुडुगसीहतवादीहिं भावितो जो य इंदियकसाए ।
 णिग्घेत्तूण समत्थो, पवयणसारे अभिगतत्थो ॥२५४८॥
 णिज्जूहितस्स असुभो, तिलतुसमेत्तो वि जस्स ण य भावो ।
 णिज्जूहणाए अरिहो, सेसे णिज्जूहणा णत्थि ॥२५४९॥
 एयगुणसंपउत्तो, पावति पारंचियं तु सो ठाणं ।
 एयगुणविप्पमुक्के, तारिसयम्मी भवे मूलं ॥२५५०॥
 पारंचियं तु पावति, आसाएन्तो तहेव पडिसेवी ।
 एक्केको होति दुहा, जहण्ण उक्कोसओ चेव ॥२५५१॥
 आसायणो जहण्णो, छम्मासुक्कोस बारस तु मासा ।
 वासं बारसवासा, पडिसेवी कारणे भतिओ ॥२५५२॥
 जति होज्जा आयरिओ, तो गणणिकखेवमित्तिरिं कातुं ।
 गंतूणं अण्णगणे, दब्बादिसुभे विगडणा तू ॥२५५३॥

॥ सु००॥१००॥

एगागी खेत्तवहिं, कुणति तवं सुविपुलं महासत्तो
 अवलोवणमायरिओ, पतिदिणमेगो कुणति तस्स १०
 ओलोयणं गवेसणमायरिओ कुणति णिच्चकालं पि ।
 खेत्तवहिचिद्धियस्सा, इमेण विहिणा पवक्खामि ॥२५५४॥
 उभयम्मि दातूण स पाडिपुच्छं, वोढुं सरीरस्स य वट्टमाणिं ।
 आसासतित्ताण तवोक्किलंतं, तमेव गच्छं पुणरेन्ति थेरा ॥२५५५॥
 असहू सुत्तं दाउं, दो वि अदाउं व गच्छति पदे वि ।
 संघाडो से भत्तं, पाणं चाऽऽणेति मग्गेणं ॥२५५६॥
 पारंचितस्स तहियं, तं वहमाणस्स होज्ज गेलणं ।
 ताहे से पडिकम्मं, तेहिं पयत्तेण कायव्वं ॥२५५७॥
 आहरति भत्तपाणं, उव्वत्तणमाइयं पि से कुणति ।
 सतमेव गणाहिर्वई, वेयावच्चं जहत्थामं ॥२५५८॥
 जो उ उवेहं कुज्जा, आयरिओ केणती पमाणं ।
 आरोवण तस्स भवे, गिलाणसुत्तम्मि जा भणिया ॥२५५९॥
 अह पुण ण तरेज्ज गुरु, गंतुं गेलणमादिहिं तहियं ।
 कालुण्हे दुब्बलो वा, कुलादिकज्जेण वऽण्णेण ॥२५६०॥
 अभिसेयं तो पेसे, अण्णं गीयं व जो तहिं जोग्गो ।
 पुट्ठो व अपुट्ठो वा, सो वि य दीवेति तं कज्जं ॥२५६१॥
 सो य समत्थो होज्जा, संपाडेतुमिह तस्स कज्जस्स ।
 खीरादिलद्धिजुत्तो, विज्जादिगअतिसएहिं च ॥२५६२॥
 जाणंता माहप्पं, सतमेव गुरु वदंति तं जोगं ।
 अत्थि मम एत्थ विसतो, अजाणए ते व सो वेति ॥२५६३॥
 अच्छउ महाणुभावो, जहासुहं गुणसयागरो संघो ।
 गुरुयं पि इमं कज्जं, मं पप्प भविस्सए लहुयं ॥२५६४॥
 अभिहाणहेतुकुसलो, बहूसु अणिराइओ विदुसभासु ।
 गंतूण रायभवणं, भणाइमं रायदारिट्ठं ॥२५६५॥

पडिहाररूवी ! भण रायरूवी, तमिच्छए संजतरूवि दटुं ।
 णिवेयतित्ताण सपत्थिवस्स, जहिं णिवो तत्थ तयं पवेसे ॥२५६६॥
 तं पूयतित्ताण सुहासणत्थं, पुच्छिंसु राया गतकोउहल्लो ।
 पण्हे उराले असुए कयाई, स यावि आइक्खति पत्थिवस्स ॥
 २५६७ ॥

जारिसया सक्कादीण आयरक्खाण तारिसो एसो ।
 तुह राय ! दारपालो, तं पि य चक्कीण पडिरूवी ॥२५६८॥
 अट्टारससीलसहस्सधारया होन्ति साहुणो अहयं ।
 तं पति पडिरूवित्तं, अतियारणिसेवणापत्तो ॥२५६९॥
 णिज्जूढो मि णरीसर !, खेत्ते वि जतीण अच्छित्तुं ण लभे ।
 अतियारस्स विसोहिं, पकरेमि पमायमूलस्स ॥२५७०॥
 धम्मकहा आतुट्ठाण पुच्छणं दीवणा य कज्जस्स ।
 किं पुण हवेज्ज कज्जं ?, इमेहिं होज्जाहि एगतरं ॥२५७१॥
 वायपरायणकुविओ, चैतियद्वव संजतीगहणे ।
 णिव्विसयादि चतुण्ह वि, कज्जाण हवेज्ज एगतरं ॥२५७२॥
 संघो ण लभति कज्जं, लद्धं कज्जं महाणुभावेणं ।
 तुब्भंति विसज्जेमी, सेवियसंघो त्ति पूएति ॥२५७३॥
 भणति य राया संघं, तुब्भं कज्जं करेमि अहमेयं ।
 तुब्भे वि कुणह मज्झं, एयस्सेयं विसज्जेह ॥२५७४॥
 अब्भत्थितो सर्यं वा, रण्णा संघो विसज्जए तुट्ठो ।
 आदी मज्झज्जसाणे, सो यावि हवेज्ज सोहीए ॥२५७५॥
 देसं व देसदेसं, सव्वं व वहेज्ज अहव मुच्चेज्जा ।
 छब्भागो से देसो, दसभागो देसदेसो तु ॥२५७६॥
 छम्मासपरे बारसमासाणं बारसण्ह य समाणं ।
 एक्के दो दो मासा, चउवीसा होति छब्भागो ॥२५७७॥

अद्वारस छत्तीसा, दिवसा छत्तीसमेव वरिसं च ।
बावत्तरि च दिवसा, दसभागेणं हवेज्जा वा ॥२५७८॥

एयासिं तिण्हं गाहाणं वक्खा—

आसायणपारंची, जहण्ण छम्मास मासो छब्भागे ।
छब्भागेणं वरिसे, दो मासा हुंति णातव्वा ॥२५७९॥

पडिसेवणपारंची, वरिसे दो मास होन्ति छब्भागे ।

वरिसाण बारसण्हं, मासा चतुवीस छब्भागे ॥२५८०॥

देसे त्ति गतम् ।

दसभागेणऽद्वारस, दिवसा छण्हं हवंति मासाणं ।

वरिसस्स तु दसभागे, दिवसा छत्तीसइं होंति ॥२५८१॥

वरिसाण बारसण्हं, वरिसं बावत्तरिं चऽहोरत्ता ।

दसभागेण हवंति हु, एसो खलु देसदेसो तु ॥२५८२॥

एवं तस्स तु संघो, तुट्ठो देसं व देसदेसं वा ।

मुंचेज्ज वहेज्जा वा, अहवा सव्वं व झोसेज्जा ॥२५८३॥

अहव अगीयणिमित्तं, अप्परिणामे य तस्स ववहारं ।

णवविह पत्थारेत्ता, गेण्हसु एयं लहुसभत्ते ॥२५८४॥

हत्थं तु भमाडेत्तुं, दरिसेत्तुं णवविहं पि ववहारं ।

ताहे भण्णति एवं, सो गेण्हसु लहुसयं एयं ॥२५८५॥

॥ सु०१ ॥ १०१ ॥

अणवट्ठणो तवसा, तवपारंची य दो वि वोच्छिण्णा ।

चोदसपुवधरम्मि, धेरेंति सेसा तु जा तित्थं ॥१०२॥

पारंचिय अणवट्ठा, तवसा आरेण भद्दवाहूओ ।

वोच्छिण्णा दो तेसिं, सेसा तु धेरेंति जा तित्थं ॥२५८६॥

लिंगेण खेत्त काले, धरेन्ति पारंचियाऽणवट्ठा जे ।

लिंगेणं अणुसज्जति, दव्वे भावे य जा तित्थं ॥२५८७॥

॥ सु०२ ॥ १०२ ॥

इति एस जीतकप्पो, समासतो सुविहिताणुकंपाए ।
कहितो देयोऽयं पुण, पत्तेसु परिच्छियगुणेषु ॥१०३॥

उपसंहारः

इति एस अणंतरतो, उद्दिट्ठो होति जीतकप्पो तु ।

जीतं आयरणिज्जं, कप्पो पुण छव्विहो इगमो ॥२५८८॥

जीतशब्द-
स्यार्थः

आजीवियधरणाओ, व अहव जीतं इमं मुणेयव्वं ।

जीतस्स तस्स कप्पो, एत्थं जो जीतकप्पो सो ॥२५८९॥

कल्पशब्द-
स्यार्थः

सामत्थे वण्णणाए य, छेदणे करणे तहा ।

ओवम्मे आहिवासे य, कप्पसद्दो तु वण्णितो ॥२५९०॥

छेदणे वन्नणे चेव, कप्पसद्दो इहं कतो ।

जीयस्स वण्णणा जीतकप्पो तह छेदणं चेव ॥२५९१॥

एयस्स जीयकप्पस्स समासो इति इहं मुणेतव्वो ।

संखेवो य समासो. ओहो त्ति व होन्ति एगट्ठा ॥२५९२॥

सोभणविही तु जेसिं, सोभणविहिता व सुविहिता ते तु ।

तेसि अणुकंपाए, कहितो देयो य पत्तेसु ॥२५९३॥

सुत्तेण वि अत्थेण वि, जो पत्तो स खलु जीयकप्पस्स ।

जीतकल्प-
स्याध्ययने
अधिकारी

जोग्गो भणितो इयरो, होति अजोग्गो त्ति णातव्वो ॥२५९४॥

पुणसद्दो तु विसेसणे, किन्नु विसेसेति ? तिन्तिणादीयं ।

एते तु विसेसेती, विवरीया होन्ति पत्ता तु ॥२५९५॥

अहवा—

संविग्गऽवज्जभीरू, परिणामो जो य होति गीयत्थो ।

आयरियवण्णवादी, संगहसीलो अपरितन्तो ॥२५९६॥

मेहावी य बहुसुतो, गुरुअमुयी णिच्चमप्पमत्तो य ।

एमादिगुणसमग्गो, जीतस्स स होति पत्तो त्ति ॥२५९७॥

जह ताव छेज्ज णिहसे, अविकोवि सुवण्णयं मुणेतव्वं ।

तह अविकारी जो खलु, आदी मज्झे य अवसाणे ॥२५९८॥

एवं देज्जा सुपरिक्खयस्स णऽन्नस्स जीतववहारं ।
 अणरिहदेन्ताऽऽरोवण, आणादी जं च पाविहिती ॥२५९९॥
 पंचमहव्वयभेदो, छक्कायवहो य तेणऽणुण्णाओ ।
 सुहसीलणीयगाणं, कहयति जो पवयणरहस्सं ॥२६००॥
 आमे घडे णिहित्तं, जहा जलं तं घडं विणासेति ।
 इय सिद्धंतरहस्सं, अप्पाहारं विणासेति ॥२६०१॥
 मरेज्ज सह विज्जाए, काले णं आगए विदू ।
 अपत्तं तु ण वाएज्जा, पत्तं च ण विमाणए ॥२६०२॥
 वितियपए वाएज्जा, अद्धाणादीहिं कारणज्जाए ।
 बहुसो तप्पिस्सति वा, वेयावच्चादिणा अम्हं ॥२६०३॥
 अप्पग्गंथ महत्थो, इति एसो वण्णिओ समासेणं ।
 पंचमतो ववहारो, नामेणं जीयकप्पो त्ति ॥२६०४॥
 कप्प-व्ववहाराणं, उदहिसरिच्छाण तह णिसीहस्स ।
 सुतरतणबिन्दुणवणीतभूतसारेस णातव्वो ॥२६०५॥
 कप्पादीए तिण्णि वि, जो सुत्तत्थेहि णाहिती णितुणं ।
 णिगदिस्सति सो एयं, सीसपसोसाण ण हु अण्णो ॥२६०६॥
 ॥ सु० ३ ॥ १०३॥

पञ्चमो नगीनदास
 उ० भ०
 सं० १८८८ ई०
 नं.

इति जीतकल्पसूत्रं सभाष्यं परिसमाप्तमिति ॥

॥ ससूत्रस्य भाष्यस्य गाथाः २७०९ ॥

॥ ग्रन्थाग्रम्—श्लोकसंख्या ३२०० ॥

